

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU KRAJOWEGO Z CZYNNOŚCI URZĘDOWYCH.

WYSOKI SEJMIE!

W myśl postanowienia §. 26. statutu krajowego przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie z czynności swoich za czas od 1. lipca 1905 do końca sierpnia 1906.

We Lwowie dnia 29. października 1906.

Marszałek krajowy:

S. Badeni, w. r.

Sprawozdawca :

Dr. Józef Wereszczyński, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

„BIURA PREZYDYALNEGO“

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas od 1. lipca 1905 do końca sierpnia 1906.

Biuro prezydyalne.

Kondolen-
cye.

Z powodu śmierci ś. p. Adama Skrzyńskiego wystosował Wydział krajowy do wdowy pismo z wyrazami żalu i współczucia.

Z powodu śmierci ś. p. Piotra Górskiego przesłał Wydział krajowy na ręce brata zmarłego pismo kondolencyjne.

Z powodu śmierci ś. p. Maryi hr. Gołuchowskiej, wdowy po ś. p. Agenorze hr. Gołuchowskim, przesłał Wydział krajowy rodzinie na ręce J. E. Agenora hr. Gołuchowskiego pismo z wyrazami współczucia.

Z powodu śmierci ś. p. Jana Rottera przesłał Wydział krajowy wdowie pismo z wyrazami żalu i współczucia.

Zmiany
w składzie
Wysokiego
Sejmu.

Przy wyborze uzupełniającym z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Złoczowskiego, wybrany został w dniu 10. lipca 1905 w miejsce ś. p. Apolinarego Jaworskiego, posłem na Sejm krajowy Kazimierz Obertyński.

Dnia 26. lipca 1905. zmarł ś. p. Adam hr. Skrzyński. poseł z okręgu wyborczego m. Jasło Gorlice; przy wyborze przedsięwziętym dnia 31. października 1905 w powyższem ciele wyborczem, wybrany został posłem na Sejm krajowy Ks. Leon Pastor.

Pismem z dnia 23. grudnia 1905 złożył Dr. Stanisław Łazarski mandat poselski do Sejmu krajowego z okręgu wyborczego m. Białej. Przy wyborze przedsięwziętym dnia 7. czerwca 1906 w temże ciele wyborczem wybrano posłem Dr. Rogera br. Battaglię. Pismem z dnia 22. czerwca 1906 złożył Dr. Roger Battaglia mandat poselski. Wybór uzupełniający z tego okręgu do chwili niniejszego sprawozdania nie był przeprowadzony.

Dnia 13. lutego 1906 zmarł ś. p. Włodzimierz Truskolaski, poseł na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu Sanockiego. Przy wyborze przedsięwziętym dnia 20. czerwca 1906 w temże ciele wyborczem wybrano posłem Włodzimierza Kuryłowicza, c. k. Radcę Sądu Krajowego w Rymanowie

W dniu 20. lutego 1906 zmarł ś. p. Dr. Piotr Górski, poseł na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości obwodu krakowskiego. Przy wyborze przedsięwziętym dnia 21. czerwca 1906 w temże ciele wyborczem wybrano posłem Karola Czecha.

W dniu 22. lipca 1906 zmarł ś. p. Jan Rotter, poseł na Sejm krajowy z okręgu wyborczego m. Krakowa. W chwili niniejszego sprawozdania wybór uzupełniający z tego okręgu wyborczego nie był prze prowadzony.

Zmiany
w składzie
Członków
Wys. Sejmu

W składzie Członków Wys. Sejmu, zasiadających na mocy §. 3. litera a) i b) Statutu krajowego, zaszły następujące zmiany:

Na rok szkolny 1905/906. wybrani byli Rektorami:

C. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Ks. Dr. Stefan Pawlicki; c. k. Uniwersytetu lwowskiego prof. Dr. Antoni Gluziński; Szkoły politechnicznej prof. Seweryn Widt.

Na rok 1906 7.:

C. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Dr. Kazimierz Morawski; c. k. Uniwersytetu lwowskiego prof. Dr. Feliks Gryziecki; Szkoły politechnicznej prof. Edgar Kowats.

Urlopy
Członków
Wydziału
krajowego
i urzędowa-
nie ich
zastępców

W czasie urlopów Członka Wydziału krajowego p. Mieczysława Onyszkiewicza w sierpniu 1905 i w sierpniu 1906, urzędował jako zastępca p. Jan Trzeciecki.

W czasie urlopu Członka Wydziału krajowego p. Dra Tadeusza Pilata od 15. stycznia do 8. marca 1906, urzędował jako zastępca p. Stanisław Jędrzejowicz.

Nominacje
i zmiany
w składzie
urzędników
i służ
Wydziału
krajowego.

Uchwały Wys. Sejmu: z dnia 17. listopada 1905 Ls. 4453 w przedmiocie płac urzędników Wydziału krajowego i Ls. 4113 w przedmiocie zmiany przepisów o dyetach i kosztach podróży w czynnościach urzędowych, wprowadził Wydział krajowy w życie, wystawiając nowe dekrety i wydając zarządzenia, dotyczące dyet i kosztów podróży. po myśli powołanych wyżej uchwał sejmowych.

Od ostatniego sprawozdania zaszły następujące zmiany w składzie urzędników i służ Wydziału krajowego:

I. Oddział conceptowy.

1. Dekretem z dnia 22. grudnia 1905 L. 114.801 został Dr. Jan Stella Sawicki, inspektor szpitali, na własne żądanie przeniesiony w stały stan odpoczynku.

2. Uchwałą z dnia 17. lutego 1906 L. 17941 mianowano: konceptistą praktykanta Dra Władysława Kozickiego; praktykaniem z adjutem 1400 K Stanisława Grocholskiego; praktykaniem z adjutem 1200 Kor. Wiktora Bielskiego.

3. Uchwałą z dnia 27. marca 1906 L. 30564 przyznano praktykantowi conceptowemu Juliuszowi Birkenmajerowi adjutem 1600 K, w miejsce niższego adjutem 1400 K.

II. Oddział techniczno - drogowy.

1) Uchwałą z 14. lipca 1905 L. 35702 mianowano prowizorycznego inżyniera adjunkta Ludwika Skórskiego stale inżynierem adjunktem.

2) Uchwałą z 1. sierpnia 1905 LW. 70221 przeniesiono w stały stan spoczynku inżyniera II. kl. Józefa Oxińskiego, przyznając mu pełną emeryturę w kwocie 2800 K rocznie.

3) Uchwałą z 5. września 1905 LW. 72246, mianowano Romana Porzyckiego, ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie, nadetatowym praktykantem technicznym z adjutem 1200 K.

4) Uchwałą z 17. lutego 1906 LW. 13473 mianowano :

Inżynierami I. kl. inżynierów II. kl. Michała Stróżeckiego i Karola Zinkiewicza.

inżynierami II. kl. inżynierów adjunktów Leona Grocha, Miecysława Borowiczkę i Józefa Ramsa,

inżynierami adjunktami praktykantów: Szymona Gołowina, Józefa Łukawskiego, Stanisława Świerczyńskiego i Romana Porzyckiego.

Praktykantami technicznymi Kazimierza Zawadzińskiego z adjutem 1400 K.:

Alexandra Kienzlera z adjutem 1200 K.

Stanisława Przetockiego aextra statum z adjutem 1200 K.

Pismem z d. 21. marca 1906 zawiadomił Kazimierz Zawadziński Wydział kraj., że nadanej mu posady praktykanta nie przyjmuje

W dniu 29. marca 1906 zrezygnował z posady praktykant Stanisław Przetocki.

5) Uchwałą z 30. czerwca 1906 L. 35519 mianowano:

Praktykanta z adjutem 1200 K. Alexandra Kienzlera praktykantem z adjutem 1400 K, ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie Jana Lineka nadetatowym praktykantem z adjutem 1400 K.

6) Uchwałą z 30. czerwca 1906 L. 63101 przeniósł Wydział krajowy inżyniera adjunkta Edmunda Libańskiego na własne jego żądanie z powodu długotrwałej choroby w stały stan spoczynku, przyznając mu emeryturę za 14 lat służby w kwocie 1190 K 40 hl. rocznie.

III. Krajowe Biuro melioracyjne.

1) Uchwałą z 1. sierpnia 1905 L. 59585 mianowano Włodzimierza Bartosza ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie, nadetatowym praktykantem technicznym.

2) Dnia 11. lipca 1905 zmarł emerytowany inżynier krajow. biura melioracyjnego Seweryn Nowakowski. Pozostałej po nim rodzinie wyasygnował Wydział krajowy kwartał pośmiertny 582 Kor. 40 hl.

3) Uchwałą z 1. grudnia 1905 LW. 111764 mianowano ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie Franciszka Chudobę nadetatowym praktykantem technicznym.

4) Uchwałą z 9. grudnia 1905 L. 110526 mianowano ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie Ignacego Wewiórskiego praktykantem technicznym od 1. stycznia 1906.

5) Uchwałą z 5. stycznia 1906 L. 123693 mianowano :

Inżynierami II. kl. inżynierów adjunktów :

I. Henryka Smulikowskiego

II. Andrzeja Gnoińskiego.

Inżynierami adjunktami praktykantów :

I. Eugeniusza Pierożyńskiego

II. Romana Janika.

Praktykantem technicznym extra statum Zygmunta Ursiniego, asystenta przy katedrze budowy mostów w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

6) Uchwałą z 27. lipca 1906 L. 73529 mianowano Bronisława Drożdza a

7) uchwałą z 31. lipca 1906 L. 71338 Kazimierza Maćkowskiego ukończonych słuchaczy wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie nadetatowymi praktykantami.

IV. Oddział rachunkowy.

1) Dnia 13. lipca 1905 zmarł Antoni Biliński, adjunkt rachunkowy ; pozostałym po nim sierotom Edmundowi i Bronisławie przyznano pensję sierocińską w kwocie 600 Kor. rocznie, aż do czasu przepisami statutu emerytalnego oznaczonego i kwartał pośmiertny w kwocie 700 Koron.

2) Uchwałą z 25. lipca 1905 LW. 71262 mianowano :

adjunktem oficyała Stanisława Nowakowskiego ;

oficyałem asystenta Adama Żurowskiego ;

asystentem praktykanta Kazimierza Androchowicza ;

praktykantem prowizorycznie aplikanta Marceliego Fischera ;

aplikantem dyetaryusza Józefa Dzieciniaka.

3) Uchwałą z 1. sierpnia 1905 L. 72361 mianowano stale praktykantem prowizorycznego praktykanta Eugeniusza Hermana.

4) Dnia 20. sierpnia 1905 zmarł dyrektor oddziału rachunkowego Teofil Tarnawski. W obrzędzie pogrzebowym, który się odbył w Kosowie, wzięła udział delegacja urzędników Wydziału krajowego i złożyła w zastępstwie Wydziału krajowego wieniec z napisem „Wy-

dział krajowy zasłużonemu urzędnikowi". Pozostalej po zmarłym rodzinie przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny 1950 Kor. a pozostałej sierocie Stefanii pensję sierocińską 1200 K. aż do czasu statutem emerytalnym oznaczonego.

5) Uchwałą z 30. września 1905 L. 92.041 mianowano :

dyrektorem zastępcę dyrektora Wiktora Krobickiego,
zastępcą dyrektora rewidenta Władysława Marcinkowskiego,
rewidentem adjunkta Adama Mamczyńskiego,
adjunktem oficynała Józefa Huperta,
oficynałem asystenta Wacława Bieleckiego,
asystentem praktykanta Franciszka Kuliczowskiego,
praktykantem aplikanta Ludwika Miłkę,
aplikantem dyetaryusza Edwarda Iwanickiego.

Adjunktom: Mieczysławowi Wronowskiemu i Maryanowi Natalemu przyznano dodatki osobiste po 400 K. rocznie na tak długo, dopóki nie posuną się na wyższą posadę.

6) Uchwałą z 6. lutego 1906 LW. 3861 mianowano :

Praktykantem aplikanta Stanisława Pacześniowskiego; aplikantem dyetaryusza Władysława Roszkowskiego.

7) Uchwałą z 19. czerwca 1906 L. 60914 mianowano :

praktykantem aplikanta Józefa Lewickiego,
aplikantem dyetaryusza Zygmunta Olszewskiego.

V. Kasa krajowa.

Uchwałą z 25. lipca 1905. L. 7126 mianowano :

kasyerem adjunkta Stanisława Sobolewskiego,
adjunktem oficynała Achilesa Kubalę,
oficynałem asystenta Franciszka Domiszewskiego
asystentem praktykanta Adama Niedzielskiego.

VI. Oddział manipulacyjny.

W d. 24. listopada 1905 zmarł asystent Tadeusz Chudzikiewicz; pozostałej rodzinie przyznano kwartał pośmiertny 400 K.

Uchwałą z 22. grudnia 1905 L. 122812 mianowano :

asystentem pisarza Władysława Bąkowskiego,
pisarzem etatowym aplikanta Teodozega Rożjowskiego.

W dniu 23. grudnia 1905 zmarł asystent Władysław Chmielewski: pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny w kw. 425 K i pensję wdowią w kwocie 800 K rocznie tudzież dodatek na wychowanie syna Maryana w kwocie 160 K rocznie.

Uchwałą z 6. lutego 1906 L. 13723 mianowano :

asystentem pisarza etatowego Mikołaja Cudziłę,
pisarzem etatowym aplikanta Józefa Telakowskiego.

Uchwałą z 24. lipca 1906 LW. 74681 mianowano aplikantem manipulacyjnym dyetaryusza Michała Wierneka.

VII. Biuro kolejowe.

W dniu 10. października 1905 zmarł inżynier I. kl. Roman Bobrowski; pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy kwartał po śmiertny w kwocie 975 Kor., pensję wdowią w kwocie 1400 K. rocznie, tudzież dodatek na wychowanie córki Aliny w kwocie 280 Kor. rocznie.

Uchwałą z 24. stycznia 1906 L. 7331 mianowano prowizorycznego inżyniera adjunkta Maksymiliana Komorowskiego stale inżynierem adjunktem.

Uchwałą z 12. czerwca 1906 L. 59981 mianowano praktykanta rachunkowego Wydziału krajowego Michała Mazarackiego asystentem rachunkowym w biurze kolejowym.

Z dniem 31. sierpnia 1906 zrezygnował z posady prowizoryczny urzędnik techniczny Dr. Wacław Balicki.

VIII. Biuro patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek.

Uchwałą z 7. lipca 1905 L. 60507 mianowano prowizorycznym lustratorem z płacą 2400 K. rocznie conceptowego praktykanta krajowej dyrekcji skarbu Eugeniusza Urbańskiego.

Uchwałą z 30. września 1905 L. 90074 mianowano prowizorycznego korespondenta Leona Twareckiego stałym korespondentem.

Uchwałą z 6. lutego 1906 L. 11040 mianowano Krzysztofa Fabiana, kierującego nauczyciela szkoły ludowej w Wojutyczach prowizorycznie lustratorem z płacą 2400 K. rocznie.

Uchwałą z 24. lipca 1906 L. 73528 mianowano prowizorycznie lustratorem z płacą 2400 K. rocznie Mieczysława Strzetelskiego.

Z dniem 9 czerwca 1906 zwolnił Wydział krajowy Eugeniusza Urbańskiego na jego własne żądanie od pełnienia obowiązków lustratora.

IX. Krajowy Zarząd sprzedaży soli.

Z dniem 15. września 1906 zwolnił Wydział krajowy praktykanta Jana Zarembę na jego własne żądanie ze służby.

Uchwałą z dnia 15. września 1905 L. 42542 mianowano dyetaryusza Kazimierza Sicińskiego aplikantem.

Uchwałą z 4. maja 1905 L. 47.143 mianowano :

praktykantem aplikanta Kazimierza Sicińskiego, aplikantem dyetaryusza Szymona Białasa, aplikantami extra statum dyetaryuszki Maryana Chmieleckiego i Feliksa Pospiecha.

X. Biuro pośrednictwa pracy.

Jak w ostatnim sprawozdaniu zaznaczono, powierzył Wydział krajowy prowadzenie spraw tego biura nadetatowemu adjunktowi konceptowemu Dr. Zbigniewowi Pazdrze.

Postanowieniem z dnia 17. lutego 1906 do LW. 17941 przeniósł Wydział krajowy pobory służbowe Dra Pazdry na Rubr. XIV. budżetu (biura pośrednictwa pracy), pozostawiając go nadal na posadzie adjunkta konceptowego extra statum.

Uchwałą z dnia 2. listopada 1905 L. 100182 zwolnił Wydział krajowy prowizorycznego funkcyjnaryusza biura, Stanisława Duszyńskiego na jego własne żądanie od pełnienia obowiązków, przyznając mu odprawę w wysokości trzechmiesięcznej płacy.

Uchwałą z 4. stycznia 1906 L. 5188 mianowano dyetaryusza w temże biurze Karola Csernaka nadetatowym aplikantem manipulacyjnym z pozostawieniem go nadal w biurze pośrednictwa pracy

XI. Służba stała.

Uchwałą z 19. września 1905 L. 88974 mianowano prowizorycznego woźnego w biurze sprzedaży soli Kazimierza Szpunara woźnym kasowym.

Uchwałą z 30. czerwca 1906 L. 66666 mianowano Franciszka Schweitzera prowizorycznie woźnym, a stróża gmachu sejmowego Józefa Paszkowskiego zastępcą woźnego.

Na posiedzeniu dnia 21. listopada 1905 powziął Wys. Sejm do Załatwienia Ls. 4352 następującą uchwałę :

petycyi
przekaza-
nych
Wydziało-
wi krajo-
wemu

„Petycye emerytów: L. 2199 Epifaniasza Jaremicza, l. 2508 Edmunda Dąbrowskiego l. 2532 Konstantego Olszewskiego, l. 2830 Adama Zielińskiego, l. 3040 Michała Orłowicza, l. 3519 Seweryna Krogulskiego, l. 3724 Wiktora Żórawskiego, o policzenie lat służby, względnie o doliczenie do emerytury dodatku osobistego i aktywalnego celem podwyższenia płacy emerytalnej — odsyła Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania i przedstawienia odpowiednich wniosków“.

Stosując się do powyższej uchwały, zbadał Wydział krajowy wszystkie te petycye — wniosków jednak od siebie żadnych nie stawia — a nie przesądzając łaski Wys. Sejmu, podaje następujące szczegółowe o tych petycjach wyjaśnienia :

1) *Epifaniusz Jaremonicz* (emerytowany kancelista), wstąpił do służby jako dyetaryusz biura statystycznego 3. marca 1873. Przysięgę służbową złożył 16 czerwca 1882. Uchwałą z 17. czerwca 1905 przeniesiony został jako kancelista w stan spoczynku, przy czym do 23 lat służby policzalnej do emerytury, doliczono mu na podstawie § 11. (wyjątkowe policzenie lat) statutu emerytalnego 5 lat spędzonych w charakterze dyetaryusza i wymierzono emeryturę za 28 lat służby w kwocie 2128 koron. W petycyi uprasza o policzenie do emerytury lat od chwili wstąpienia do służby, t. j. od 3. marca 1873.

2) *Edmund Dąbrowski* (emerytowany asystent rachunkowy), wstąpił do służby jako dyetaryusz 14. października 1883. Przysięgę służbową złożył 22. lipca 1895. Uchwałą z 3. stycznia 1905 mianowany został asystentem rachunkowym i w tym samym dniu przeniesiony w stan spoczynku, przyczem do 12 lat służby, policzalnej do emerytury, policzono mu nadto 5 lat, spędzonych w charakterze dyetaryusza i wymierzono emeryturę za 17 lat służby w kwocie 864 koron. W petycyi uprasza o policzenie dalszych 5 lat do emerytury.

3) *Konstanty Olszewski* (emerytowany adjunkt rachunkowy). Wstąpił do służby jako dyetaryusz najpierw 23. stycznia 1866, a ponownie po przerwie 1. sierpnia 1869. Przysięgę służbową złożył 17 lutego 1872. Uchwałą z 3. stycznia 1905 przeniesiony został w stan spoczynku, przy czym do 33 lat służby policzalnej do emerytury policzono mu nadto 4 lata, spędzone w charakterze dyetaryusza i wymierzono emeryturę za 37 lat służby w kwocie 3478 koron rocznie

W petycyi uprasza o policzenie do emerytury 3 lat, spędzonych w wojsku przed wstąpieniem do służby w Wydziale krajowym i o policzenie do emerytury dodatku osobistego o rocznych 300 koron, który to dodatek nie będąc przyznany w celu wyrównania poborów, nie mógł też być liczonem do ostatniej płacy a tem samem i do emerytury (§. 29. statutu emeryt.)

4) *Adam Zieliński* (emerytowany archiwista rachunkowy), zmarł w dniu 3. października 1906, skutkiem czego petycyja stała się bezprzedmiotową.

5) *Seweryn Krogulski* (emerytowany kasyer w kasie krajowej). Wstąpił do służby jako dyetaryusz 13. listopada 1873. Przysięgę służbową złożył 18. grudnia 1878. Uchwałą z 30. czerwca 1905 przeniesiony został w stan spoczynku, przyczem policzono mu do 27 lat służby policzalnej do emerytury wszystkie lata, spędzone w charakterze dyetaryusza i wymierzono emeryturę za całych 32 lat służby w kwocie 3276 K rocznie. W petycyi uprasza o przyjęcie mu do emerytury 3 lat.

6) *Wiktor Zórawski* (emer. adjunkt rach.) Wstąpił do służby jako dyetaryusz 11 kwietnia 1870. Przysięgę złożył 31. marca 1874. Uchwałą z 3. stycznia 1905 został jako adjunkt rachunkowy przeniesiony w stan spoczynku, przyczem policzono mu do 31 lat służby, policzalnej do emerytury, wszystkie lata, spędzone w charakterze dyetaryusza i wymierzono emeryturę za całych 35 lat służby w kwocie 3330 koron rocznie. W petycyi uprasza o przyznanie mu do emerytury 5 lat.

7) *Michał Orłowicz* (były stróż gmachu sejmowego) Wstąpił do służby 8 marca 1876, zwolniony ze służby skutkiem nieudolności do pracy, spowodowanej chorobą 31 marca 1902. Uchwałą z 10 lipca 1902 przy-

znał mu Wysoki Sejm stały dar z łaski o rocznych 360 koron. — Uprasza o podwyższenie tego daru lub o zapomogę.

Na posiedzeniu z 21. listopada 1905 powziął Wys. Sejm do L. 4352 następującą uchwałę :

„Petycyę dyurnistów o polepszenie wynagrodzenia l. 1642 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia odpowiednich wniosków na najbliższej sesyi sejmowej“.

Nie przedstawiając specjalnych w tej mierze wniosków, pozwała sobie Wydział krajowy zaznaczyć, że preliminarz na rok 1907 wydatków na dyurna, uwzględnił kwotę 6000 koron, uchwaloną przez Wys. Sejm przy Rubr. II. poz. 25 a) budżetu na rok 1906, do dyspozycji Wydziału krajowego na polepszenie wynagrodzenia dyurnistów.

Uchwałą z tego samego dnia do Ls. 4352 przekazał Wys. Sejm petycyę ls. 2498 i 3114 stróżów i sług o polepszenie wynagrodzenia Wydziałowi krajowemu do rozpatrzenia i przedłożenia stosownych wniosków.

Odnosnie do tego polecenia wyjaśnia Wydział krajowy, że w rubryce II. pozycyi 19 b) preliminarza na rok 1907 wstawia nadzwyczajny wydatek na polepszenie poborów sług niestałych 1500 koron.

Budowa skrzydła gmachu sejmowego przystąpił Wydział krajowy do budowy skrzydła gmachu sejmowego, powierzając tę budowę po przeprowadzeniu licytacji ofertowej budowniczym Karolowi Meissnerowi i Janowi Noworycie. Według przyjętych przez przedsiębiorców warunków budowy, nowe skrzydło gmachu sejmowego ma być wykończone i oddane do dnia 1. września 1907.

Zmiana godzin urzędowych skutkiem wprowadzenia we Lwowie czasu średnio-europejskiego, wprowadził Wydział krajowy począwszy od 3. stycznia 1906 zmianę w godzinach urzędowych, ustanawiając godziny urzędowe od listopada do końca kwietnia od 8¹/₂ do 2¹/₂, a od 1. maja do końca października od 8-ej do 2-ej.

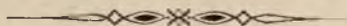

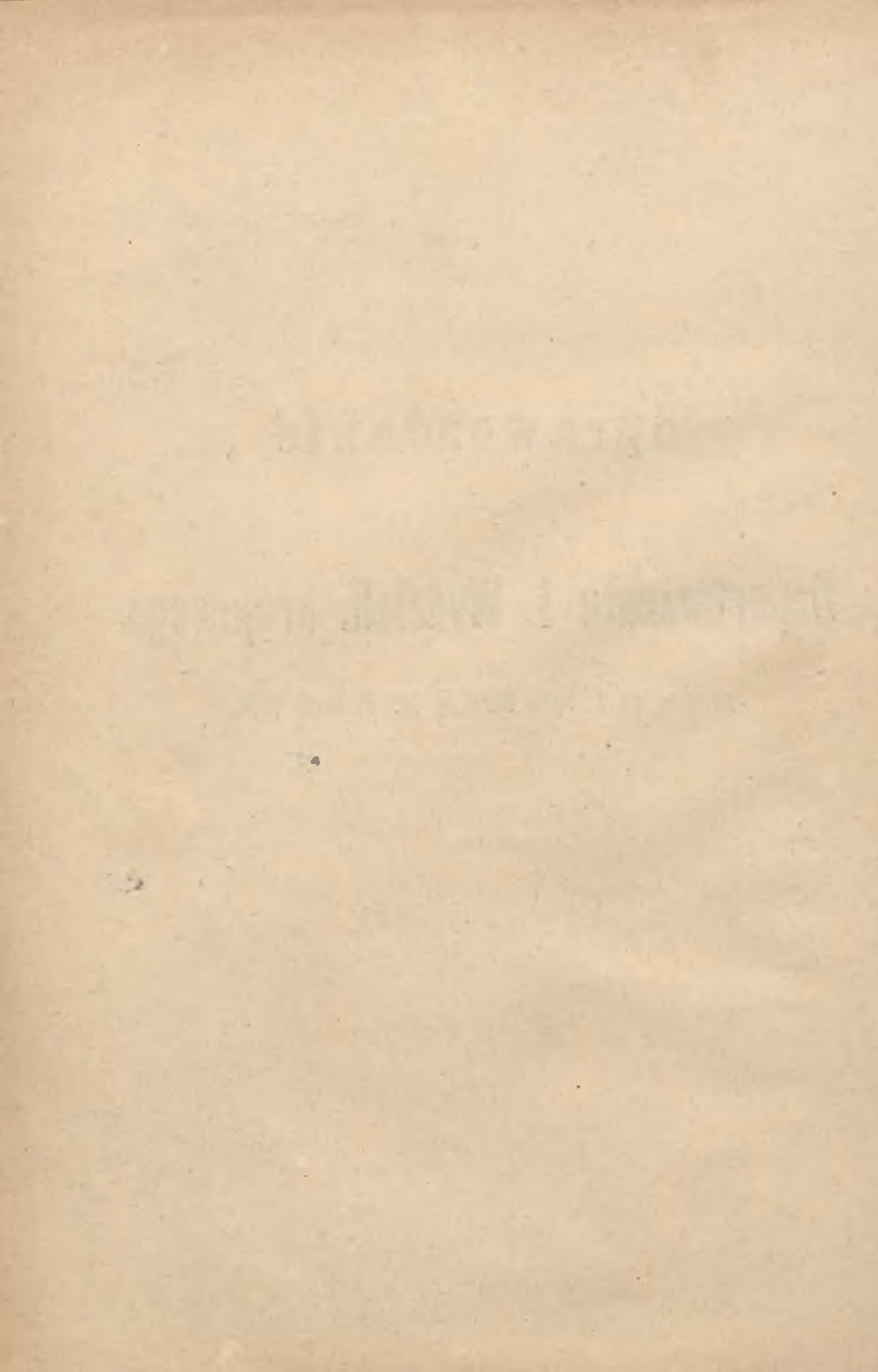
Sprawozdanie

z czynności

Departamentu I. Wydziału krajowego

za czas od 1. lipca 1905 do 15. września 1906.

Departament I.

Szef Departamentu: Dr. Józef Wereszczyński, Członek Wydziału krajowego.

Departament I. przydzielone ma do załatwienia następujące sprawy:

1. Sprawy powiatowe i gminne, oraz sprawy policji ogniowej.
2. Administracja funduszków pożyczkowych na budowę koszar dla wojska.
3. Sprawy szkolne, teatralne, archiwa krajowe i pomniki historyczne.
4. Sprawy fundacyjne i stypendyjne.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje działy spraw powiatowych i gminnych, policji ogniowej, stypendyjnych i fundacyjnych oraz szkolnych i teatralnych.

Sprawy funduszków koszarowych są przedmiotem osobnego sprawozdania.

A. Sprawy powiatowe, gminne i policji ogniowej.

a) Ustawy i uchwały sankeyonowane.

Oplata od biletów wstępu na przedstawienia, koncerta itp. widowiska w m. Lwowie.

Najnowszem postanowieniem z dnia 29. lipca 1905 otrzymał sankeyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 4. listopada 1904 projekt ustawy zezwalającej gminie m. Lwowa na pobór opłat gminnych od biletów wstępu na przedstawienia teatralne itp. widowiska na cele dobroczynne.

O tem postanowieniu zawiadomiono Magistrat m. Lwowa rozporządzeniem z 22. sierpnia 1905 L. 78.230.

Podatek gminny od biletów jazdy kolejami w Krakowie.

Najwyższem postanowieniem z 1. lipca 1906 otrzymał sankeyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 4. listopada 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie m. Krakowa na pobór podatku gminnego od biletów jazdy kolejami drogowymi w granicach tego miasta.

C. k. Prezydium Namiestnictwa zawiadomiło przytem Wydział krajowy w piśmie swem z 2. września 1906 L. 11.508/pr., że w myśl reskryptu P. Ministra spraw wewnętrznych z 30. lipca 1906 L. 31.263, ogłoszenie powyższej ustawy w dzienniku ustaw i rozporządzeń kraj. nastąpi dopiero po wydaniu instrukcyi co do sposobu poboru powyższego podatku.

O tem zawiadomił Wydział krajowy Magistrat reskrytem z 15. września 1906 L. 90.112.

Pożyczka Repr. powiat.
w Rawie ruskiej 175.000
koron.

Najwyższem postanowieniem z 30. września 1905 otrzymał sankcję uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 2. listopada 1904 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacji powiatowej w Rawie ruskiej na zaciągnięcie pożyczki 175 000 K.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Rawie ruskiej rozporządzeniem z 28. listopada 1905 L. 99.703.

Zezwolenie Repr. po-
wiat. Dąbrowa na po-
krywanie niedoborów
kolei lokalnej Tarnów-
Szczucin.

Najwyższem postanowieniem z 17. listopada 1905 otrzymał sankcję uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 2. listopada 1904 projekt ustawy zezwalającej Reprezentacji powiatu Dąbrowa na pokrywanie niedoborów kolei lokalnej Tarnów-Szczucin.

O tem postanowieniu zawiadomiono Wydział powiatowy w Dąbrowie rozporządzeniem z 12. grudnia 1905 L. 113.174.

Zezwolenie Repr. po-
wiat. Brzeżany, Podhaj-
ce i Przemysłany na
pokrywanie niedoborów
kolei lokalnej Lwów-
Podhajce.

Najwyższem postanowieniem z d. 11. sierpnia 1906 uzyskały sankcję uchwalone przez Wysoki Sejm 13. listopada 1905 projekty ustaw o zezwoleniu Reprezentacyom powiatowym w Brzeżanach, Podhajcach i Przemysłanach na pokrywanie niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce, o czym zawiadomiono właściwe Wydziały powiatowe do LW. 91.538/906.

Utworzenie gminy ad-
min. „Stupnica polska“.

Najwyższem postanowieniem z 19. sierpnia 1905 otrzymał sankcję uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 2. listopada 1904 projekt ustawy o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych Stupnica, nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Stupnica polska“.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Samborze rozporządzeniem z 30 września 1905 L. 87.579.

Pożyczka Repr. powiat.
w Złoczowie w kwocie
120.000 K.

Najwyższem postanowieniem z 16. grudnia 1905 otrzymał sankcję uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 11. października 1904 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacji powiatowej w Złoczowie na zaciągnięcie pożyczki 120.000 K na pokrycie połowy kosztów odbudowania zgorzałego w Złoczowie szpitala powszechnego.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Złoczowie rozporządzeniem z 3. lutego 1906 L. 2.735.

Opłaty gminne od na-
pojów.

Najwyższem postanowieniem z 9. lutego 1906 otrzymały sankcję uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 11. października 1905 projekty ustaw o zezwoleniu gminom Mszana dolna, Lipnik, Frysztak, Komarno i Bukowsko na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa itd.

O tem zawiadomił Wydział krajowy odnośnie Wydziały powiatowe rozporządzeniem z 7. marca 1906 L. 20.591.

Najwyższem postanowieniem z 11. lutego 1906 otrzymały sankcję uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 11. października 1905 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Podwołoczyska na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa itd,

z 30. października podobny projekt ustawy dla gminy Rawa ruska,

i 7. listopada 1905 podobny projekt ustawy dla gminy Budzanów.

O tem zawiadomiono właściwe Wydziały powiatowe rozporządzeniem z 7. marca 1906 LW. 20.590.

Najwyższem postanowieniem z 18. marca 1906 otrzymały sankcję projekty podobnych ustaw uchwalone przez Wysoki Sejm d. 22 listopada 1905 dla gminy Szczerzec i Radymno, oraz d. 23. listopada 1905 dla gminy Alwernia, o czym właściwe Wydziały powiatowe uwiadomione zostały.

Najwyższem postanowieniem z 4. lipca 1906 otrzymał san-

keyę uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 11. października 1905 projekt ustawy dla gminy Rozwadów o poborze podwyższonych opłat od napojów, o czym zawiadomiono Wydział powiatowy w Tarnobrzegu do LW. 73.468.

Najwyższem postanowieniem z 14. lipca 1906 otrzymano sanucyę uchwalone przez Wysoki Sejm:

dnia 3. listopada 1905 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Trembowli na podwyższone opłaty gminne od napojów,

dnia 13. listopada 1905 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Zbaraż na opłaty od napojów,

dnia 16. listopada 1905 projekt ustawy o zezwoleniu na podobne opłaty w Szczawnicy i

dnia 22. listopada 1906 na podobne opłaty w Ulanowie.

O tem zawiadomiono właściwe Wydziały powiatowe rozporządzeniem tutejszem z 7. sierpnia 1906 LW. 77.972.

Najwyższem postanowieniem z 8. sierpnia 1906 otrzymał wreszcie sankcyę projekt ustawy uchwalony przez Wysoki Sejm 11. października 1905 o zezwoleniu gminie Gorlice na podwyższone opłaty od miodu, wiśniaku, dereniaku i maliniaku, o czym zawiadomiono Wydział powiatowy w Gorlicach rozporządzeniem tutejszem z 4. września 1906 LW. 87.397.

Oplata gm. od czynszów najmu w Kałuszu.

Najwyższem postanowieniem z 17. marca 1906 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 11. października 1905 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Kałusz na pobór opłaty gminnej od czynszów najmu.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Kałuszu rozporządzeniem tutejszem z 1. maja 1906 LW. 40.693.

Oplaty gminne od psów.

Najwyższem postanowieniem z 17. listopada 1905, 5. grudnia 1905 i 14. stycznia 1906, otrzymały sankcyę uchwalone przez Wysoki Sejm dnia 11. października 1905 projekty ustaw o zezwoleniu na pobór opłat gminnych od psów w gminach Myślenice, Żywiec, Zator i Knihinin kolonia, o czym uwiadomiono właściwe Wydziały powiatowe.

Oplaty gm. od wido-wisk na rzecz ubogich w Stryju.

Najwyższem postanowieniem z 9. kwietnia 1906 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 15. listopada 1905 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Stryj na pobór opłat policyjnych od przedstawień teatralnych itp. na rzecz funduszu ubogich w Stryju.

O tem zawiadomiono Magistrat w Stryju rozporządzeniem z 2. maja 1906 L. 41.823.

Oplata gm. za połączenie kanałów domowych z kanałem miejskim w Tarnopolu.

Najwyższem postanowieniem z 11. sierpnia 1906 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 16. listopada 1905 projekt ustawy o obowiązku właścicieli domów w Tarnopolu wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi i o prawach gminy m. Tarnopola pobierania taksy za to połączenie.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Tarnopolu rozporządzeniem z 7. września 1906 L. 89.470.

Zaliczenie gmin Borysław i Tustanowice pod ustawę gminną z r. 1896.

Najwyższem postanowieniem z 7. marca 1906 otrzymał sankcyę uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 31. października 1905 projekt ustawy o zaliczeniu gmin Borysław i Tustanowice do miejscowości objętych ustawą gminną z 3. lipca 1896, Dz. u. kr. Nr. 51.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Drohobyczu rozporządzeniem z 3. kwietnia 1906 L. 32.716.

Dodatki powiatowe w Przemyślanach.

Najwyższem postanowieniem z 10. stycznia 1906 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 11. października 1905

o zezwoleniu Reprezentacji powiatowej w Przemyślanach na pobór w r. 1905 dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich w wysokości 49% obok 10% dodatku ustawowego na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Przemyślanach rozporządzeniem z 6. lutego 1906 L. 12.230.

Dodatki powiatowe
w Łańcucie.

Najwyższem postanowieniem z 10. stycznia 1906 zatwierdzoną została uchwała sejmowa z 11. października 1905, którą zezwolono Reprezentacji powiatowej w Łańcucie na pobór w roku 1905 dodatku powiatowego do podatków bezpośrednich w wysokości 50% obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Łańcucie rozporządzeniem z 6. lutego 1906 L. 12.228.

Dodatki powiatowe
w Turce.

Najwyższem postanowieniem z 14. marca 1906 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 11. października 1905 o zezwoleniu Reprezentacji powiatowej w Turce na pobór w roku 1906 na cele powiatu dodatków powiatowych w wysokości 53% do państwowych podatków bezpośrednich obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

O tem postanowieniu zawiadomiono Wydział powiatowy w Turce rozporządzeniem z 3. kwietnia 1906 L. 32.506.

Dodatki w gm. Bór wilkowski.

Najwyższem postanowieniem z 10. stycznia 1906 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 11. października 1905 zezwalająca gminie Bór wilkowski na pobór w latach 1905, 1906 i 1907 po 170% dodatku gminnego do podatków bezpośrednich.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Białej rozporządzeniem z 9. lutego 1906 L. 12.229.

Dodatki w gm. Liszna.

Najwyższem postanowieniem z 16. lutego 1906 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 30. października 1905 zezwalająca gminie Liszna na pobór w r. 1906 — 134% dodatku gminnego do podatków bezpośrednich.

O tem postanowieniu zawiadomiono Wydział powiatowy w Sanoku rozporządzeniem z 16. marca 1906 L. 23.268.

Oplaty od napojów i 20%
dodatek gminny do podatku domowo-czynszowego w Zakopanem.

Najwyższem postanowieniem z 29. sierpnia 1906 uzyskały sankcye uchwalone przez Wysoki Sejm dnia 24. października 1904 projekty ustaw o zezwoleniu gminie Zakopane na dalszy pobór od roku 1911 opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu itp. i na pobór od r. 1905 — 20% dodatku gminnego do państwowego podatku domowo-czynszowego. Dochód z tych źródeł przeznaczony jest na pokrycie rat poręczanej przez kraj pożyczki gminy w kwocie 400.000 K na wodociąg i oświetlenie elektryczne.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Nowym Targu rozporządzeniem do L. 91.512/906.

b) Ustawy i uchwały jeszcze niesankcjonowane.

1. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 10. listopada 1904 projekt ustawy zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z 18. grudnia 1881 Dz. u. kr. N. 48. ex 1883 o zniesieniu prawa propinacyi i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w m. Lwowie.

W sprawie tej oznajmiło c. k. Prez. Nam. pismem z 1. lutego 1906 L. 1461/pr. Wydziałowi krajowemu w myśl reskryptu P. Ministra spraw wew. w porozumieniu z P. Ministrem skarbu, że nie będą zachodzić żadne przeszkody przeciw wyjednaniu najwyższej sankcyi dla projektu tej ustawy, jeżeli gmina miasta Lwowa od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy zrzecze się dalszego poboru zaprowadzonego z dniem 1. stycznia 1904 w drodze autonomicznej dodatku gminnego do państwowego podatku konsumcyjnego od piwa w wysokości 50% akcyzowego podatku konsumcyjnego (przy dowozie), a w wysokości 21% państwowego podatku od piwa (przy wyrobie) jak nie mniej i poboru tego rodzaju dodatku nawet ewentualnie w niższej wysokości.

O tem zawiadomiło c. k. Prez. Nam. tem samym pismem P. Prezydenta m. Lwowa z wezwaniem, aby przedłożył prawnie obowiązującą deklarację Reprezentacyi gminy m. Lwowa, względnie doniósł o zachodzących przeszkodach.

2. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 11. października 1905 projekt ustawy o zezwoleniu gminie m. Buczacza na pobór opłat gminnych od miodu i wina naturalnego i sztucznego, niepodlegającego podatkowi konsumcyjnemu.

3. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 15. listopada 1905 projekt ustawy w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi pow. w Husiatynie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 30.000 K na rozszerzenie budynku szpitalnego.

W sprawie tej zażądało c. k. Prezydium Nam. pismem z 17. czerwca 1906 L. 7.289/pr. wskutek reskryptu P. Ministra spraw wewnętrznych z 15. czerwca 1906 L. 8.333, aby Wydział krajowy oznajmił, w jaki sposób pożyczka ta zostanie sfinansowana i w jaki sposób ma być oprocentowana i płatną.

Na wezwanie odnośne Wydziału krajowego z 27. czerwca 1906 L. 62.285 udzielił Wydział powiatowy w Husiatynie odpowiedź pismem z 21. sierpnia 1906 L. 1.631 (LW. 87.486) zakomunikowanem c. k. Prezydium Namiestnictwa.

4. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 15. listopada 1905 projekt ustawy o rozłączeniu osad Tyniowice-Chorzów i utworzeniu z nich dwóch samoistnych gmin administracyjnych.

5. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 16. listopada 1905 projekt ustawy o zaliczeniu gminy Zakopane pod przepisy ustawy o policyi ogniowej z 10. lutego 1891 N. 18. Dz. u. kr.

6. Uchwalone na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 16. listopada 1905 projekty ustaw w przedmiocie zmiany:

- a) §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej;
- b) niektórych postanowień ustawy budowniczej z 13. października 1899 N. 133. Dz. u. kr.
- c) niektórych postanowień ustawy budowniczej z 4. kwietnia 1889 N. 31. Dz. u. kr., w brzmieniu ustawy z 14. lipca 1898 N. 70. Dz. u. kr.
- d) niektórych postanowień ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 N. 77. Dz. u. kr.

7. Uchwała Wysokiego Sejmu z 16. listopada 1905 ustanawiająca fundusz pożyczkowy dla Reprezentacyi powiatowych na ułatwienie krycia dachów materiałem ogniotrwałym w wysokości 1,500.000 K i upoważnienie do zaciągnięcia na ten cel pożyczki we własnych funduszach lub w Banku krajowym.

8. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 21. listopada 1905 projekt ustawy o utworzeniu z przysiółka „Gody“

należącego do związku gminy Kamionki małe, tudzież z rozparcelowanej części posiadłości dóbr tabularnych w Kamionkach małych i Godach samoistnej gminy administracyjnej p. n. „Gody“.

c) Rezolucye do c. k. Rządu.

Rewizya przepisów o rejonach fortecznych.

Powołując się na zeszłoroczne sprawozdanie i odnośnie do niezadowolonej przez Wysoki Sejm petycji Ls. 1.265/904 Wydziału powiatowego w Jarosławiu o wzięcie w obronę gminy miasta Jarosławia przed stosowaniem przestarzałych przepisów o budowlach w rejonach fortecznych, Wydział krajowy podaje do wiadomości Wysokiego Sejmu, że c. k. Prezydium Namiestnictwa pismem z 2. marca 1906 L. 1.987/pr. oznajmiło, że nie nadeszła jeszcze decyzja Ministerstwa spraw wewnętrznych i obrony krajowej w sprawie uchwalonych przez Wysoki Sejm rezolucyj z 11. listopada 1904.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy wiadomości, czy i jakie c. k. Rząd powziął w tej mierze postanowienia.

Oplaty gminne od spadków w większych miastach, w szczególności we Lwowie, na rzecz ubogich.

Odwołując się do zeszłorocznego sprawozdania z czynności i uchwały Wysokiego Sejmu z 4. listopada 1904 polecającej Wydziałowi krajowemu, by w przedmiocie ustawowego zezwolenia dla miast Lwowa i Krakowa na pobór opłat gminnych od spadków na rzecz ubogich, przeprowadził pertraktacye z c. k. Rządem, Wydział krajowy wskutek swego pisma z 22. listopada 1904 L. 110.547 do c. k. Prezydium Namiestnictwa, otrzymał odpowiedź od tegoż z dnia 19. października 1905 L. 10.845/pr. opartą na reskrypcie P. Ministra spraw wewnętrznych z dnia 20. sierpnia 1905 L. 11.331, jak następuje:

Projektowane opłaty spadkowe na rzecz miejscowych funduszków ubogich przedstawiałyby się jako zwykle opłaty gminne, jako gminny podatek od spadków. Wobec tego rodzaju opłat gminnych od spadków, czy przedstawiają się one jako samoistne opłaty czy też jako dodatki do opłat państwowych, zajmuje Rząd konsekwentnie od szeregu lat nieprzychylnie stanowisko.

We wszystkich przypadkach, w których korporacye autonomiczne wnosiły tego rodzaju petycye do Rządu, podnoszono, że już miejscowe różnice co do wysokości opłat spadkowych sprzeciwiają się zasadom równomiernego i sprawiedliwego opodatkowania i że już z tego powodu należałoby ile możności unikać dalszej tego rodzaju różnorodności. Zaznaczono też, że z jednej strony zanadto intensywne uciążenie się do opłat, o których mowa, mogłoby oddziaływać niekorzystnie na ich wydatność, a tem samem pociągnąć za sobą zmniejszenie się dochodu z opłat spadkowych, z drugiej zaś strony każde zaostrezenie istniejących różnic miejscowych co do wysokości opłat spadkowych przesądzałoby w sposób niepożądany projektowaną racjonalną i jednolitą reformę podatku spadkowego.

Tem zapatrywaniem kierując się, odmówił c. k. Rząd w licznych wypadkach przyzwolenia na zaprowadzenie projektowanych dodatków gminnych do należitości przenośnych od dziedzicznych nieruchomości.

Wobec tego zasadniczego stanowiska oświadczył c. k. Rząd, że nie może zgodzić się na zaprowadzenie projektowanych opłat od spadków na rzecz funduszu ubogich we Lwowie i w Krakowie, gdyż wątpliwości przeciw zaprowadzeniu dodatków gminnych od opłat państwowych pobieranych od przeniesienia nieruchomości na wypadek śmierci przemawiają naturalnie jeszcze

więcej przeciw tworzeniu zwykłego podatku gminnego od spadków.

C. k. Rząd uzasadnia to stanowisko głównie tem, że zamierza w najbliższym czasie zreformować, względnie na nowo uregulować państwowe opłaty od spadków, a to w formie progresywnego opodatkowania spadków.

Reforma ta jest zdaniem Rządu tak konieczną, że nie może on w poszczególnych wypadkach odstępować od przyjętej zasady.

To oświadczenie c. k. Rządu podano do wiadomości Magistratu m. Lwowa i Krakowa rozporządzeniem z 2. listopada 1905 L. 99.704.

Pismem zaś z 15. listopada 1905 Ls. 627 zawiadomiono c. k. Rząd o uchwale Wysokiego Sejmu z 15. listopada 1905, którą wezwano tenże c. k. Rząd, aby możliwie przyspieszył wydanie ustawy państwowej co do opłat od spadków, iżby większe miasta, a w szczególności m. Lwów mogło z tej ustawy korzystać, postarać się w drodze ustawy krajowej o nadanie prawa do poboru opłat spadkowych na cele zaopatrywania względnie utrzymywania miejscowych ubogich.

Poruczony zakres działania gmin.

Powołując się na zeszłoroczne sprawozdanie podaje Wydział krajowy do wiadomości, że nie otrzymał dalszej wiadomości, czyli i jakie postanowienie powziął c. k. Rząd na rezolucye Wysokiego Sejmu z 4. lipca 1902 i 19 października 1903 w sprawie przyznania gminom w drodze osobnej ustawy wynagrodzenia za sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania.

d) Uchwały niepodlegające sankeyi.

Utworzenie funduszu na zasiłki dla niektórych miast na roboty asanacyjne.

W załatwieniu sprawozdania Komisji budżetowej w przedmiocie zaprowadzenia krajowych opłat szynkarskich i podwyższenia krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa powziął Wysoki Sejm między innymi na posiedzeniu dnia 11. listopada 1905 następującą uchwałę:

„Sejm uznając istotną potrzebę udzielenia pomocy miastom zamierzającym dokonać systematyczną, a trwałą asanację, poleca Wydziałowi krajowemu, by się zajął sprawą utworzenia osobnego funduszu krajowego na zasiłki dla miast (z wyłączeniem jednakże miast otrzymujących dotację z funduszków krajowych z tytułu zgaśnięcia prawa propinacyi) na roboty asanacyjne i w tym celu po przeprowadzeniu rokowań z c. k. Rżadem co do poparcia tej akcyi ze Skarbu państwa przedłożył Sejmowi odnośne wnioski.

Stosując się do tej uchwały sejmowej, Wydział krajowy pismem z 8. kwietnia 1906 L. 4.014 zakomunikował c. k. Prezydium Namiestnictwa tę uchwałę Wysokiego Sejmu, a zarazem upraszał o oznajmienie, czyli, w jakiej kwocie i pod jakimi warunkami byłby c. k. Rząd skłonny przyczynić się ze skarbu państwa do utworzenia wspomnianego wyżej osobnego funduszu na zasiłki dla miast na roboty asanacyjne.

C. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie pismem z 23. lipca 1906 L. 5.885/pr. oznajmiło, że poprze w c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych najusilniej akcyę zmierzającą do przeprowadzenia systematycznej i trwałej asanacyi miast, zarazem jednak zażądało, w celu przedłożenia c. k. Rządowi konkretnych w tej sprawie wniosków, podania bliższych szczegółów co do funduszków, jakie Wydział krajowy zamierza użyć na cele tej asanacyi, jakoteż co do wysokości tych funduszków, niemniej co do sposobu przeprowadzenia tej akcyi.

Wskutek tego Wydział krajowy pismem z 21. września 1906 L. 77.613 oznajmił c. k. Prezydium Namiestnictwa, że gotów jest przedstawić Wysokiemu Sejmowi odpowiednie wnioski na utworzenie osobnego funduszu na zasiłki dla przeprowadzenia robót asanacyjnych w tych miastach, które nie otrzymują z funduszu krajowego dotacyi z tytułu zgaśnięcia prawa propinacyi, pod tym jednakże warunkiem, że do utworzenia takiego funduszu przyczyni się c. k. Rząd w równej mierze ze swej strony. Wysokość rzezonego funduszu miałaby wynosić kwotę 2,000.000 K z funduszu krajowego i 2,000.000 K ze skarbu państwa, razem więc 4,000.000 K.

Zasiłki zaś byłyby udzielane w formie i wysokości uznanej za odpowiednią w każdym poszczególnym wypadku, nie mogłyby jednak przenosić połowy ogólnych kosztów i mogłyby być udzielone wyłącznie na roboty około kanalizacji miast i wprowadzenia zdrowej wody do picia. Wszelkie roboty byłyby wykonywane pod kontrolą techniczną i administracyjną organów Wydziału kraj. i c. k. Rządu.

Wydział krajowy zaznaczył przytem w swem piśmie, że przeszło 50 miast nie będzie korzystać z uchwalonej przez Wys. Sejm dotacyi z funduszu krajowego, przeznaczonej dla miast, których prawo propinacyi wygaśnie z końcem roku 1910.

W końcu upraszał Wydział krajowy c. k. Prezydium Namiestnictwa o rychłe i przychylnie przedstawienie tej sprawy c. k. Rządowi i zakomunikowanie wyniku Wydziałowi krajowemu w swoim czasie.

Sprawa zmiany regulaminu dla sług.

Uchwałą z dnia 11. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu wniosek posła ks. Wilczkiewicza w sprawie zmiany regulaminu dla sług z poleceniem przedłożenia o ile możliwości na następnej sesji sejmowej projektu regulaminu dla sług z szczególnem uwzględnieniem projektu wypracowanego przez Związek katolicko-społeczny we Lwowie.

Wskutek tej uchwały przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi w tym przedmiocie osobne sprawozdanie do L. 110.192 905, zawierające projekt ustawy obejmującej regulamin dla sług.

Sprawa zakładania domów przytułku dla kalek i starców.

Na posiedzeniu z d. 13. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wdrożył badania i pertraktacye z reprezentacyami miast powiatowych, celem zakładania przy pomocy funduszków miejskich, powiatowych, dobroczynności prywatnej i przy pomocy z funduszu krajowego jużto stałych, już też tymczasowych domów przytułkowych, w którychby ubodzy starcy, kaleki i uzdrowieńcy tanie pomieszczenie znachodzić mogli“.

Wskutek tej uchwały sejmowej wystosował Wydział krajowy do L. 109.990/905 stosowny okólnik do Wydziałów powiatowych.

Sprawa zbadania stosunków dotyczących urzędników Rad powiatowych.

W załatwieniu sprawozdania Komisji administracyjnej o wniosku p. Gniewosza w sprawie zbadania stosunków urzędników Rad powiatowych powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 15. listopada 1905 następujące uchwały:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu jak najdokładniejsze zbadanie stosunków dotyczących urzędników stale lub czasowo zajętych w Radach powiatowych; mianowicie należy zbadać:

A) Dla każdego powiatu w okresie 1895—1905:

1. Roczny wydatek na płacę włącznie z dodatkami szczegółowo określonymi.
2. Roczny wydatek na zabezpieczenia emerytalne.
3. Stan funduszu emerytalnego i jego wzrost od chwili powstania.
4. Ile lat służby uprawnia do poboru pełnej emerytury. Pobory wdów i sierót.
5. Stan personelu urzędniczego i zaszłe zmiany (powody zmian).

B) Dla każdego urzędnika:

1. Tytuł urzędowy.
2. Wiek, czy żonaty, ile dzieci i w jakim wieku.
3. Kwalifikacja, odbyte studia i curriculum vitae.
4. Ile lat służby prowizorycznej i stałej.
5. Płaca i dodatki szczegółowo wymienione w latach 1895—1905.

Wynik badań zestawiony z cyframi budżetów powiatowych przedłożony będzie Wys. Sejmowi na jednej z najbliższych sesyj sejmowych. W razie niemożności uzyskania odpowiedzi na niektóre pytania, wyjaśni Wydział krajowy dokładnie powody“.

Wykonując tę uchwałę Wys. Sejmu, wygotował Wydział krajowy dwa kwestyonaryusze, zawierające pytania, objęte powołaną uchwałą sejmową i rozesał je okólnikiem z dnia 1. grudnia 1905 L. 112.158 do wszystkich Wydziałów powiatowych z wezwaniem do jak najściślejszego wypełnienia i zwrócenia do końca lutego 1906. Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi mimo ponowienia wezwania od dwunastu Wydziałów powiatowych, a w szczególności od Wydziału powiatowego w Cieszanowie, Gorlicach, Husiatynie, Jarosławiu, Mościskach, Podhajcach, Przemyślu, Przemyślanach, Rohatynie, Rzeszowie, N. Sączu i Wieliczce i dlatego nie może przedłożyć Wys. Sejmowi wyniku badań w ciągu bieżącej sesji sejmowej.

Nadesłane odpowiedzi leżą w aktach Wydziału krajowego dla użytku Wys. Sejmu.

Uzupełnienie ustaw gminnych w dziale własnego zakresu działania gminy przepisami zapewniającymi wykonywanie policyi ogniowej i budowniczej.

Na posiedzeniu z 16. listopada 1905 powziął Wys. Sejm następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt ustawy uzupełniającej dział ustaw gminnych o własnym zakresie działania gminy, w szczególności zaś przepisy dotyczące policyi ogniowej i policyi ogniowej i policyi budownictwa“.

Wykonując powyższą uchwałę, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi w tym przedmiocie do L. 24.441/906 osobne sprawozdanie z projektem ustawy zmieniającej przepisy §. 107. ust. gm. z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kr. i §. 110. ust. gm. z 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kr.

Petycja gminy Dębica o pożyczkę.

Uchwałą z dnia 18. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do urzędowania petycję gminy Dębicy w przedmiocie zezwolenia jej na zaciągnięcie pożyczki na budowę gimnazyum. W sprawie tej Wydział krajowy opierając się na motywach powołanej wyżej uchwały Wysokiego Sejmu, rozporządzeniem z dnia 14. lutego 1906 L. 10.548 zatwierdził uchwałę Rady nadzorczej Banku kraj., którą przyznano gminie pożyczkę komunalną w kwocie 214.200 K., celem spłaty pożyczki zaciągniętej przez gminę w funduszu propinacyjnym na budowę gmachu gimnazjalnego.

Petycja osady Worochta o subwencję na plany i mapy potrzebne do utworzenia samoistnej gminy, oraz w sprawie utworzenia ekspozytury greko-kat. parafii w Worochcie.

Uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi kraj. obok wymienioną petycję do załatwienia.

Stosownie do tej uchwały sejmowej wezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z 23 lutego 1906 L. 117.447 Wydział powiatowy w Nadwornie, aby zawiadomił petentów, że do sprawy wyłączenia przysiółka Worochty z gm. Mikoliczyna i utworzenia samoistnej gminy nie są wymagane kosztowne plany i mapy katastralne, lecz zwykły szkic sytuacyjny, wobec czego petycja o udzielenie znaczniejszej subwencji na pokrycie kosztów sporządzenia planów i map jest bezprzedmiotową a Wydział krajowy nie rozporządza zresztą funduszem na podobne cele.

Sprawę zaś utworzenia ekspozytury gr. kat. parafii w Worochcie bez obowiązku opłacania na ten cel przez gminę 240 K. rocznie, odstąpił Wydział kraj. c. k. Namiestnictwu do urzędowania i polecił Wydziałowi pow. zawiadomić o tem petentów.

Odlączenie kościoła filialnego w Skomialnej białej od parafii w Rabce.

Przekazaną przez Wysoki Sejm uchwałą z d. 24. października 1905 petycję w sprawie ubocznej, odstąpił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu do kompetentnego załatwienia.

Koszta utrzymania Agaty Frencel przypadające od gminy Komborni pow. Krosno 126 K 88 g i Mateusza Preisnera 1.216 K 18 g

Uchwałą z 21. listopada 1905 Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia sprawę przypadających od gminy Komborni 126 K 88 g szpitalowi w Budapeszcie jako kosztów utrzymania Agaty Frencel i 1.216 K 18 g należną Zakładowi sierót w Temeszwarze za utrzymanie Mateusza Preisnera.

Wskutek tej uchwały Wydział krajowy podaje do wiadomości Wys. Sejmu, że jeszcze w r. 1903 załatwił odmownie prośbę gminy Komborni o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Agaty Frencel false Madel w zakładzie ubogich im. Elżbiety w Budapeszcie za czas od 19. listopada 1900 do 2. marca 1901 w sumie 126 K 88 g, gmina może sama zapłacić rzeczony koszt (L. 102.718/903).

W sprawie zaś zapłacenia kwoty 1.216 K 18 g za M. Preisnera, Wydział krajowy odniósł się pismem z dnia 18. czerwca 1906 L. 37.548 do c. k. Starostwa w Krośnie z żądaniem wyjaśnień a głównie dlaczego w rachunku kosztów utrzymania M. Preisnera zaliczono koszt od 20. lipca 1900, gdy Magistrat w Temeszwarze w piśmie do c. k. Namiestnictwa z 5. lipca 1904 L. 14.950 oznajmił, że M. Preisnera przyjęto do Zakładu dopiero w lipcu 1902.

Zarazem zwrócił Wydział krajowy uwagę c. k. Starostwa, że gmina Kombornia obowiązana byłaby do uiszczenia kosztów utrzymania dopiero od chwili uwiadomienia jej o przyjęciu M. Preisnera do zakładu i zażądał z tego powodu od c. k. Starostwa ewentualnego wydania orzerzenia dla ochrony gminy od nieusprawiedliwionych roszczeń i nadesłania aktów przedmiotowych sprawy. Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi w tej sprawie.

Petycja gminy Zarzecze o przyjęcie na fundusz kraj. kosztów utrzymania M. Gromatówny.

Uchwałą z dnia 13. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu petycję gminy Zarzecze o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Małgorzaty Gromatówny vel Gromówniej w Krakowie w kwocie 157 K 30 h.

Wskutek tej uchwały sejmowej Wydział krajowy po zbadaniu sprawy postanowił uchwałą z dnia 15. czerwca 1906

odmówić prośbie gminy, ponieważ może ona z własnych funduszów zapłacić tę należność.

O tej decyzji zawiadomił Wydział krajowy Wydział pow. w Nowym Sączu rozporządzeniem z 15. czerwca 1906 L. 36.966.

Petycja przysiółka Siółko o wyłączenie z Bożkowa i utworzenie samoistnej gminy.

Uchwałą z 9. października 1905 odstąpił Wysoki Sejm obok wymienioną petycję Wydziałowi krajowemu z poleceniem uzupełnienia dochodzenia i przedłożenia na najbliższej sesji sejmowej projektu ustawy celem utworzenia z przysiółka „Siółko” samoistnej gminy.

Wskutek tej uchwały sejmowej polecił Wydział krajowy rozporządzeniem z 7. listopada 1905 L. 102.829 Wydziałowi powiatowemu w Podhajcach uzupełnić sprawę w sposób szczegółowo wskazany w tem rozporządzeniu. Sprawa w toku.

Petycja przysiółka Stanowiska ad Kopytowa o wyłączenie i utworzenie samoistnej gminy administracyjnej.

Uchwałą z d. 21. października 1905 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycję mieszkańców przysiółka Stanowiska ad Kopytowa o utworzenie samodzielnej gminy administracyjnej. Rozporządzeniem z d. 30. października 1905 L. 100.536 przesłał Wydział krajowy tę petycję Wydziałowi powiatowemu w Krośnie do zbadania i ewentualnego przedstawienia wniosku. Sprawa znajduje się więc w toku załatwienia.

Petycja przysiółków „Zielona”, „Dzembroń” i „Bystrzec” ad Zabie o wyłączenie i utworzenie z nich odrębnej gminy administracyjnej p. n. „Dzembroń”.

Uchwałą z d. 21. października 1905 odstąpił Wysoki Sejm petycję obok wymienioną Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku na najbliższej sesji.

Rozporządzeniem z d. 9. listopada 1905 L. 100.584 przesłał Wydział krajowy tę petycję Wydziałowi powiatowemu w Kosowie z wezwaniem do wszechstronnego zbadania i ocenienia, czy w razie wyłączenia przysiółków „Zielona”, „Dzembroń” i „Bystrzec” byłaby gmina Zabie w stanie podolać nadal obowiązkowi własnego i poruczonego zakresu bez nadmiernego obciążenia jej członków, tudzież, czy siła podatkowa projektowanej gminy „Dzembroń” byłaby dostateczną do zapewnienia normalnego funkcjonowania tej nowej gminy. Nadto polecił Wydział krajowy zażądać opinii władz, czy przeciw projektowanemu rozłączeniu osad nie zachodzą przeszkody ze względów publicznych. Sprawa w toku.

Petycja mieszkańców Łaszek murowanych o wyłączenie byłego miasteczka teje nazwy ze związku gminy i utworzenie osobnej gminy admin.

Wysoki Sejm uchwałą z d. 21. października 1905 odstąpił obok wymienioną petycję Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Wskutek tej uchwały przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z 30. października 1905 L. 100.582 tę petycję Wydziałowi powiatowemu w Starym Samborze z wezwaniem do wszechstronnego zbadania sprawy i przedłożenia ewentualnego wniosku. Sprawa jest w toku załatwienia.

Petycja osady Konopnica o utworzenie samoistnej gminy.

Uchwałą z 21. października 1905 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku petycję mieszkańców osady Konopnica o utworzenie samodzielnej gminy.

Stosownie do tej uchwały Wysokiego Sejmu przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z 7. października 1905 L. 100.537 tę petycję Wydziałowi powiatowemu we Lwowie do zbadania i wyjaśnienia sprawy w kierunku szczegółowo wskazanym w powyższym rozporządzeniu.

Relacją z 27. lipca 1906 L. 2.630 oznajmił Wydział powiatowy we Lwowie, że dochodzenia w tej sprawie są w toku.

Petycja osady „Berezów średni” o wyłączenie jej

Uchwałą z dnia 21. listopada 1905 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu obok wymienioną petycję z poleceniem

ze związku gminy „Berezów wyżny“ i utworzenie samostnej gminy administracyjnej.

zbadań sprawy, a gdy nowe gminy Berezów wyżny i średni, które miałyby być utworzone, w danym razie będą mogły bez zbytniego obciążenia ponieść koszt administracji, polecił Wysocki Sejm, by Wydział krajowy starał się doprowadzić obie osady do obopólnego porozumienia się i przedłożył Wysokiemu Sejmowi na przyszłej sesji choćby bez takiej zgody projekt dotyczącej ustawy.

Stosownie do tej uchwały sejmowej przesłano Wydziałowi powiatowemu w Kołomyi rozporządzeniem z d. 18. grudnia 1905 L. 113.320 tę petycję z wezwaniem, aby dołożył usilnych starań celem doprowadzenia do skutku ugody między rzezonemi osadami co do podziału wspólnego majątku i dobra gminnego i doniósł o skutku tych pertraktacyj.

Również zażądano przedłożenia aktów tej sprawy i udzieleno informacji, jak Wydział powiatowy w tym przedmiocie powinien postąpić i jakie przedłożyć uchwały i oświadczenia władz miejscowych.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi w tej sprawie.

Petycja gminy m. Krakowa o zmianę ustawy z 29. listopada 1877 Nr. 58 Dz. u. kr. w sprawie poboru opłaty od psów w Krakowie.

Uchwałą z 21. października 1905 przekazał Wysocki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycję m. Krakowa o zmianę ustawy z 29. listopada 1877 Nr. 58, zezwalającej na pobór opłaty gminnej od psów w m. Krakowie.

Wskutek tej uchwały oznajmił Wydział krajowy rozporządzeniem z 12. grudnia 1905 L. 100.540 Magistratowi m. Krakowa, że sprawę tę uważa za załatwioną reskryptem swym z 3. października 1905 L. 90.447, w którym wyjaśniono, że sprawa zaprowadzenia podwyższonej opłaty gminnej do 10 K od psów w m. Krakowie utrzymywanych, nie wymaga osobnego ustawodawczego zezwolenia po myśli §§. 1. i 2. ustawy z d. 19. stycznia 1891 Dz. u. kr. Nr. 9, lecz tylko zezwolenia Wydziału krajowego, do którego należy również zatwierdzenie odnośnych przepisów wykonawczych wydać się mających w granicach obowiązujących ustaw.

Petycja gmin Chochołowa, Witowa i innych o przywrócenie im prawa zarządu majątkiem leśnym.

Uchwałą z d. 24. października 1905 odstąpił Wysocki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycję gmin Chochołowa, Witowa, Wróblówki i innych okolicznych o przywrócenie im prawa zarządu majątkiem leśnym, będącym ich własnością.

Wydział krajowy rozporządzeniem z 23. lutego 1906 L. 101.157/905 wezwał Wydział powiatowy w Nowym Targu do zawiadomienia proszących gmin, że nie ma podstawy do zmiany rozporządzenia swego z 8. marca 1905 L. 20.490, którym oznajmiono, że Wydział krajowy nie uważa za wskazane przystąpić już obecnie do oddania gminom administracji dóbr czarnodunajskich.

Projekt ustawy o policyi ogniowej dla wsi.

Na posiedzeniu z dnia 16. listopada 1905 powziął Wysocki Sejm uchwałę wzywającą Wydział krajowy do przedłożenia projektu ustawy o policyi ogniowej dla gmin wiejskich.

Z uwagi, że uchwalone przez Wysocki Sejm równocześnie z powyższą rezolucją projekty ustaw, zmieniających obowiązujące dotąd ustawy budownicze w kierunku przymusowego krycia dachów ogniotrwałym materiałem, dotąd nie uzyskały jeszcze sankcyi, oraz z uwagi, że wspomniane projekty ustaw, mimo równoczesnego uchwalenia przez Wysocki Sejm półtora-milionowego funduszu pożyczkowego na ułatwienie krycia dachów materiałem ogniotrwałym (a która to uchwała dotąd nie została wykonaną również z powodu braku sankcyi dla zaciągnąć się mającej przez kraj pożyczki), nałożą na ludność znaczny ciężar, a ciężar ten zostałby znacznie zwiększony jeszcze przy-

szłą ustawą o policyi ogniowej, powziął Wydział krajowy uchwałę, ażeby na razie wstrzymać się jeszcze z wniesieniem do Wysokiego Sejmowi projektu ustawy o policyi ogniowej dla gmin wiejskich.

Stacya klimatyczna
w Zakopanem.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania Wydział krajowy podaje do wiadomości, że ponieważ zamierzona reforma organizacyi stacyi klimatycznej w Zakopanem nie dała się pogodzić z obowiązującą ustawą o zdrojowiskach, przeto ostateczne załatwienie tej sprawy musi uleść zwłoce, aż do chwili uchwalenia nowej ustawy zdrojowej, w którym to celu przedłoży Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi stosowny projekt ustawy.

Pragnąc jednak poprawić panujące stosunki w Zakopanem, Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem postanowił w drodze zmian statutu, jakie w ramach obowiązującej ustawy zdrojowej z 4. listopada 1891 Nr. 80 Dz. u. kr. były możliwe, usunąć pewne wadliwości i braki w organizacyi zarządu stacyi klimatycznej.

Opracowany w porozumieniu z c. Namiestnictwem nowy statut dla komisji klimatycznej w Zakopanem przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu pismem z 3. sierpnia 1906.

Zaliczenie Krynicy do
miejscowości podlegają-
cych ustawie gminnej
z r. 1896.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania Wydział krajowy podaje do wiadomości, że w myśl pisma c. k. Prezydium Namiestnictwa z 21. września 1905 L. 11154/pr. decyzya w sprawie wcielenia części obszaru dworskiego w Krynicy, stanowiącego własność funduszu religijnego, do nowo utworzyć się mającej gminy Krynica zdroj, może nastąpić dopiero po porozumieniu się z interesowanymi Ministerstwami, a pertraktacye odnośne są jeszcze w toku. O wyniku tych rokowań nie został jeszcze Wydział krajowy dotąd uwiadomiony.

e) Inne sprawy ważniejsze.

Nadzór nad majątkami
gmin i zakładów gmin-
nych nad działalnością
Reprezentacyj gminnych,
tuzież nad Reprezenta-
cyami powiatowemi.

W okresie od 1. lipca 1905 aż do 15. września 1906 dokonał Wydział krajowy lustracyi w następujących gminach:

a) W gminach objętych ustawą gminną z r. 1889: w Drohobyczu, Krośnie, Nowym Sączu, Tarnopolu i Trembowli.

b) W gminach objętych ustawą z 3. lipca 1896: w Bohorodczanach, Jordanowie, Kamionce strumiłowej, Kozowie, Leżajsku, Łańcucie, Mikołajowie, Mostach wielkich, Muszynie, Rudniku, Ulanowie, Zakopanem, Zydaczowie i Żywcu.

Nadto delegował Wydział krajowy komisję do następujących miejscowości podlegających ustawie gminnej z r. 1866: Bobowa powiat Grybów, Czerniejów powiat Stanisławów, Czupernosów powiat Przemyślany, Jezierzany powiat Borszczów, Kozy powiat Biała, Lubyca kameralna powiat Rawa ruska, Makowa rustykalna powiat Dobromil, Mizuń powiat Dolina, Narajów wieś powiat Brzeżany, Podbuż powiat Drohobycz, Ryszkowa wola powiat Jarosław, Sokołówka powiat Złoczów, Turze powiat Stary Sambor, Zawisznia powiat Sokal, Żmigród powiat Jasło.

Na podstawie wyniku przeprowadzonych lustracyi i komisyjnych dochodzeń wydał Wydział krajowy stosowne zarządzenia, przedkładając nadto w niektórych wypadkach c. k. Namiestnictwu wnioski na rozwiązanie Rad gminnych.

W tymże okresie czasu nastąpiło rozwiązanie Rady gminnej: w Jasle, Busku, Dukli, Kosowie z Manasterskim, Skolem, Sokołowie, i Tyczynie; dalej w gminach podlegających ustawie gminnej z roku 1866: w Baranówce powiat Łańcut, Berehach

pow. Lisko, Kowalówce pow. Kołomyja, Olszanicy pow. Lisko, Rożnowie pow. Sniatyn, Stupnicy nowej pow. Sambor, Warzycach pow. Jasło i w Wilkowyi z Malawą powiat Rzeszów.

Wreszcie dokonał Wydział krajowy lustracyi gospodarki następujących Reprezentacyi powiatowych w Bohorodczanach, Bóbrce, Chrzanowie, Dobromilu, Drohobyczu, Gorlicach, Grybowie, Kałuszu, Kołomyi, Kosowie, Przemyślanach, Rawie ruskiej, Starym Samborze, Trembowli, Wieliczce, Żydaczowie.

Spostrzeżone podczas lustracyi wadliwość i usterski podano do wiadomości właściwego Wydziału powiatowego z wezwaniem do ich usunięcia, a nad wykonaniem zarządzeń właściwych czuwa Wydział krajowy. W tym okresie czasu rozwiązało c. k. Namiestnictwo nowo wybraną i nowo ukonstytuowaną Radę powiatową w Zbarażu.

Kurs dla pisarzy gmin wiejskich przy Wydziale krajowym.

W czasie od ostatniego sprawozdania urządził Wydział krajowy na podstawie uchwały Wys. Sejmu z 2. listopada 1903 do chwili obecnej dalsze trzy kursy. Mianowicie w r. 1905. dziewiąty z rzędu, który trwał od 16. sierpnia do 16. grudnia 1905 i dwa kursy w r. 1906.

Na dziewiąty kurs z liczby 192 starających się przyjętych zostało 52 kandydatów, z których do zakończenia nauk pozostało 44. Wszyscy otrzymali świadectwa kwalifikacyjne, a to

5-ciu	z postępem	celującym
10-ciu	„	„
11 tu	„	„
15-tu	„	„
2-ch	„	„

Następny kurs dziesiąty otwarto 1. lutego 1906 a zakończono ostatniego maja 1906. Na kurs ten zgłosiło się 186 kandydatów, z których przyjął Wydział krajowy 53, z tych zaś opuściło kurs dobrowolnie 5. Z pozostałych 48 uczniów uznanych zostało za uzdolnionych do wykonywania urzędu pisarskiego w gminach wiejskich

4 ch	z postępem	celującym
8-iu	„	„
20-tu	„	„
10-ciu	„	„
6-ciu	„	„

Na jedenasty kurs, który rozpoczęto 1. sierpnia b. r. zgłosiło się 189 kandydatów, z których przyjęto 53. Siedmiu z nich jednak bądź nie zgłosiło się bądź opuściło kurs dobrowolnie. Do chwili zamknięcia sprawozdania nauka odbywa się jeszcze, przeto nie można podać wyniku z postępu.

Ogółem wydały dotąd rzeczony kursy, nie licząc ostatniego, 450 ukwalifikowanych pisarzy dla gmin wiejskich, z których wielu, jak to już w poprzednim sprawozdaniu zaznaczono, poddaje się następnie egzaminowi kwalifikacyjnemu na sekretarzy i kontrolorów gmin podlegających ustawie z r. 1896.

Dotychczasowy plan nauk został o tyle rozszerzonym, iż wprowadzono także naukę pożarnictwa teoretyczną i praktyczną — przez co kandydaci nabywając potrzebnych wiadomości, mogą jako instruktorowie oddać wielkie usługi w gminach wiejskich w organizowaniu straży pożarnych i wyćwiczeniu tychże.

Ponieważ doświadczenie wykazało, iż kandydaci przyjmowani na kurs z ukończoną szkołą ludową, nie umiają się dostatecznie wyrażać w piśmie i piszą nieortograficznie, wprowadzono do programu nauk obok ćwiczeń w języku ruskim także ćwiczenia w języku polskim 2 godziny tygodniowo.

Zauważyć w końcu należy, iż na każdy kurs zgłasza się zawsze po stokilkudziesięciu kandydatów, z których Wydział

krajowy przyjąć może najwyżej pięćdziesięciu, a to nietylko z powodu szczupłości sali, będącej do dyspozycji na naukę — ale także ze względów pedagogicznych.

Zachowanie się uczniów na kursie nie dało dotychczas w żadnym wypadku powodu do zastosowania regulaminowych środków dyscyplinarnych.

Fundacya ś. p. Edwarda Lewińskiego.

W myśl §. 5. aktu fundacyjnego ś. p. Edwarda Lewińskiego rozdzielił Wydział krajowy odsetki od majątku zakładowego tej fundacyi w kwocie 2.700 K w r. 1906 między 27 włościan powiatu rawskiego.

Od r. 1883, w którym fundacya weszła w życie, aż do r. 1906 otrzymały zapomogi następujące powiaty: Żydaczów, Mościska, Kraków, Żywiec, Stary Sambor, Bochnia, Turka, Chrzanów, Rohatyn, Wieliczka, Borszczów, Brzozów, Ropczyce, Przemysły, N. Targ, Jaworów, Dąbrowa, Cieszanów, Tarnów, Dobromil, Wadowice, Podhajce, Grybów i Rawa Ruska.

Fundacya książąt Jabłonowskich w Podkaminieniu.

Odwołując się do zeszłorocznego sprawozdania, Wydział krajowy podaje do wiadomości Wys. Sejmu, że c. k. Namiestnictwo jeszcze nie wydało zarządzenia celem wprowadzenia w życie fundacyi książąt Jabłonowskich dla ubogich w Podkaminieniu i że Wydział krajowy utrzymuje tę sprawę w ciągłej ewidencji.

Rekursy w sprawach zarządu majątkiem i dobrem gmin i ich zakładów.

W czasie od 1. lipca 1905 do 15. września 1906 wpłynęło do Wydziału krajowego 591 rekursów w przedmiocie administracyi majątkiem i dobrem gmin i ich zakładów.

Z tych rekursów uwzględniono w całości lub częściowo 151, nie uwzględniono zaś 278, zwrócono do uzupełnienia 162.

Rekursy w sprawach budowniczych.

W czasie od 1. lipca 1905 do 15. września 1906 wpłynęło do Wydziału krajowego 566 rekursów w sprawach budowniczopolicyjnych. Z tych uwzględniono 115, odrzucono 382, zwrócono do uzupełnienia 169.

Złożenie z urzędu naczelników gmin.

Od 1. lipca 1905 do 15. września 1906 złożyła Namiestnictwo za zgodą Wydziału krajowego 33 naczelników gmin na podstawie wyników dyscyplinarnych dochodzeń przeciw nim przeprowadzonych, z czego w 14 przypadkach polecono Starostwom spowodowanie wdrożenia śledztwa karnosądowego z powodu zarzutu sprzeniewierzenia funduszów gminnych.

Orzeczenie c. k. Trybunału administracyjnego

C. k. Trybunał administracyjny odrzucił następujące zażalenia:

1. Antoniny Jamrozik w Rzeszowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 1. marca 1904 L. 19.287 w sprawie budowlanej.

2. Gminy Kosów przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 29. lutego 1904 L. 13.508 w sprawie dodatków gminnych do podatku dochodowego z prawa propinacyi w latach 1872—1889.

3. Gminy Krechowce przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 8. kwietnia 1904 L. 30.572 w sprawie dodatków gminnych do podatku dochodowego z prawa propinacyi w latach 1893—1897.

4. Wolfa Entnera w Lisku przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 25. marca 1904 L. 24.988 w sprawie dzierżawy prawa poboru opłat targowych.

5. Grzegorza Wyszynskiego zastępcy naczelnika gminy w Łomnie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 26. stycznia 1904 L. 4284 w sprawie dyscyplinarnej.

6. Gustawa Siekluckiego i tow. w Grzędzie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 12. października 1904 L. 89.904 w sprawie budowlanej.

7. Racheli Feuersteinowej w Stryju przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 7. czerwca 1904 L. 51.282 w sprawie budowlanej.

8. Berischa Zisnera w Białej pow. Rawa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 9. września 1904 L. 71.062 w sprawie budowlanej.

9. Adeli Kozierowskiej w Lubaczowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 28. lutego 1905 L. 11.382 w sprawie pensji wdowiej i kwartału pośmiertnego.

10. Leiby Taubera w Kałuszu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 6. grudnia 1904 L. 108 342 w sprawie budowlanej.

11. C. k. galicyjskiej prokuratury skarbu, imieniem c. i k. Zarządu wojskowego we Lwowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 11. marca 1904 L. 22.152 w sprawie terminu rekursowego w sprawach budowlanych.

12. Chrześcijańskiej gminy w Wielkich Oczach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 27. maja 1904 L. 41.715 w sprawie preliminarza budżetu gminy Wielkie Oczy za r. 1903.

13. Jana Gotza Okocimskiego w Okocimiu i firmy J. A. Johna synowie w Krakowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 11. maja 1904 L. 39.711 w sprawie opłaty gminnej od piwa na rzecz m. Krakowa.

14. Oleksy Szyncara i tow. w Rzeczyczanach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 30. maja 1905 L. 33.864 w sprawie użytkowania lasu gminnego.

15. Markusa Redischa w Dolinie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 8. listopada 1904 L. 97.329 w sprawie zręczenia się przez gminę prawa żądania zwrotu od żalącego się 500 K.

16. Izydora Lauterbacha w Stryju przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 9. grudnia 1904 L. 110.556 w sprawie budowlanej.

17. Józefa Jägermana we Lwowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 6. grudnia 1904 L. 112.670 w sprawie budowlanej.

18. Majera i Jakóba Sauerów w Chyrowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 7. marca 1905 L. 19.637 w sprawie budowlanej.

19. Władysława Matkowskiego w Borysławiu i chrześcijańskiej gminy Borysławia przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 3. maja 1904 L. 37.521, z 15. lipca 1904 L. 63.441 i 22. listopada 1904 L. 111.358 w sprawie budowlanej.

20. Dawida Sribnera i tow. w Brodach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 7. lutego 1905 L. 1 905 w sprawie propinacyjnej.

21. Gminy Buczacza przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 3. marca 1905 L. 3.826 w sprawie wysokości gminnych opłat od słodzonych napojów spirytusowych.

22. Herscha i Chaji Philippów we Lwowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 14. marca 1905 L. 15.255 w sprawie opłaty wodociągowej.

23. Aleksandra Krzeczunowicza w Bólszowcach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 7. października 1905 L. 77.110 w sprawie prawa poboru piasku z potoku Gnidej Lipy.

24. Daniela Schnallenberga i tow. w Bronisławówce i Kazimierówce przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 14. marca 1905 L. 22.689 i z 16. kwietnia 1905 L. 35.106 w sprawie budżetu gminy Płuchów na r. 1905.

C. k. Trybunał administracyjny uchylił natomiast następujące orzeczenia Wydziału krajowego :

1. orzeczenie z 1. września 1903 L. 57.990 w sprawie nałożenia na Iwana Korolika naczelnika gminy w Pobereżu obowiązku zwrotu do kasy gminnej kwoty 426 K 72 h.

2. orzeczenie z 28. stycznia 1905 L. 124.770/904 w sprawie zwrotu przez gminę Starogród i Pieczygóry pobranych od Róży Mendrochowicz dodatków gminnych do podatku zarobkowego i dochodowego z dzierżawy prawa propinacyi w latach 1894—1898.

3. orzeczenie z 30. maja 1905 L. 33.864 w sprawie użytkowania pastwiska gminnego w Rzeczyczanach.

4. orzeczenie z 16. grudnia 1904 L. 113.469 w sprawie budowlanej małżonków Pawła i Scheindli Lieberfreundów w Dąbiu.

5. orzeczenie z 10. czerwca 1904 L. 46.041 w sprawie ustanowienia w gminie Knihinin wieś płatnego urzędnika kasowego, odjęcia pewnych czynności inspektorowi policji oraz przyznania remuneracyi funkcyonaryuszom gminnym.

6. orzeczenie z 28. lutego 1905 L. 9.846 w sprawie regulacyi t. zw. „Rynku Siennego“ w Brzesku.

7. orzeczenie z 18. października 1904 L. 92.282 w sprawie wykonania robót budowlanych w realności Ludwika i Fanny Schäfferów w Stanisławowie.

8. orzeczenie z 21. marca 1905 L. 18.171 w sprawie konsensu budowlanego dla Katarzyny Mayerowej w Josefsbergu.

9. orzeczenie z 22. lutego 1905 L. 16.324 w sprawie uwolnienia Mendla Dampfa od obowiązku uiszczania opłaty gminnej od napojów propinacyjnych sprowadzanych do koszar kawaleryi w Brodach i zwrotu uiszczonych przezeń dotychczas tych opłat.

Rachunki i budżety powiatów i gmin, kasy oszczędności powiatowe i miejskie oraz kasy pożyczkowe.

Czyniąc zadość uchwale Wysokiego Sejmu z 21. listopada 1905 w kierunku wprowadzenia oszczędności w drukach, postanowił Wydział krajowy nie drukować na przyszłość wykazów zamknięć rachunkowych i budżetów powiatowych i gminnych oraz instytucji kredytowych i oszczędnościowych pozostających w bezpośrednim lub pośrednim zarządzie gmin i powiatów.

Wykazy te będą jednak odtąd tylko pisane — składane w biurze sejmowem dla użytku Wysokiego Sejmu.

Dodatki gminne do podatków bezpośrednich.

Z mocy ustawy krajowej z dnia 18. marca 1888 dz. u. kr. Nr. 36., względnie z mocy §. 82. ustawy z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51. i §. 86. ustawy z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24. zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na pobór w r. 1906 dodatków gminnych do podatków bezpośrednich w wysokości ponad 50% następującym gminom :

Powiat Biała.

w roku 1906 24 gminom

Powiat Bóbrka.

w roku 1906 26 gminom

Powiat Borszczów.

w roku 1906 2 gminom

Powiat Brody.

w roku 1906 2 gminom

Powiat Brzeżany.

w roku 1905 28 gminom
 „ 1906 47 „

Powiat Brzozów.

w roku 1906 3 gminom

Powiat Chrzanów.

w roku 1906 2 gminom

Powiat Cieszanów.

w roku 1906 11 gminom

Powiat Czortków.

w roku 1906 6 gminom

Powiat Dobromil.

w roku 1906 41 gminom

Powiat Dolina.

w roku 1906 51 gminom

Powiat Drohobycz.

w roku 1906 17 gminom

Powiat Gorlice.

w roku 1906 16 gminom

Powiat Horodenka.

w roku 1906 4 gminom

Powiat Husiatyn.

w roku 1906 9 gminom

Powiat Jarosław.

w roku 1906 1 gminie

Powiat Jasło.

w roku 1906 1 gminie

Powiat Jaworów.

w roku 1906 2 gminom

Powiat Kałusz.

w roku 1906 21 gminom

Powiat Kolbuszowa.

w roku 1906 5 gminom

Powiat Kosów.

w roku 1905 7 gminom
 „ 1906 13 „

Powiat Kraków.

w roku 1906 25 gminom

Powiat Mielec.

w roku 1906 18 gminom

Powiat Myślenice.

w roku 1906 1 gminie

Powiat Nowy-Sącz.

w roku 1906 23 gminom

Powiat Przemyśl.

w roku 1906 5 gminom

Powiat Przemyślany.

w roku 1906 1 gminie

Powiat Rawa ruska.

w roku 1906 7 gminom

Powiat Rohatyn.

w roku 1906 3 gminom

Powiat Sambor.

w roku 1906 4 gminom

Powiat Sanok.

w roku 1906 37 gminom

Powiat Skalał.

w roku 1906 2 gminom

Powiat Śniatyn.

w roku 1906 1 gminie

Powiat Sokal.

w roku 1906 16 gminom

Powiat Stary Sambor.

w roku 1906 14 gminom

Powiat Stryj.

w roku 1906 35 gminom

Powiat Tarnobrzeg.

w roku 1906 50 gminom

Powiat Tarnów.

w roku 1906 12 gminom

Powiat Tłumacz.

w roku 1906 3 gminom

Powiat Trembowla.

w roku 1906 1 gminie

Powiat Turka.

w roku 1906 8 gminom

Powiat Wadowice.

w roku 1906 9 gminom

Powiat Wieliczka.

w roku 1906 35 gminom

Powiat Zaleszczyki.

w roku 1906 2 gminom

Powiat Zbaraż.

w roku 1906 2 gminom

Powiat Złoczów.

w roku 1906 1 gminie

Powiat Żółkiew.

w roku 1906 22 gminom

Powiat Żydaczów.

w roku 1906 1 gminie

Dodatki gminne od podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Z mocy ustawy krajowej z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24. (§. 86), ustawy krajowej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51. (§. 82) i ust. kraj. z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. w brzmieniu ust. kraj. z 18. marca 1888 dz. u. kr. Nr. 36 (§. 80) zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem następującym gminom na pobór wyższych dodatków gminnych do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina:

Brody — 73½% od mięsa i 100% od wina na lat 3 od r. 1906.

Budzanów — 100% od wina na lat 5 od r. 1906.

Dąbrowa — 100% od mięsa i wina na lat 3 od r. 1905.

Drohobycz — 75% od mięsa w r. 1905.

Gorlice — 100% od wina na lat 5 od r. 1906.

Jasło — 100% od mięsa na lat 5 od r. 1906.

Jaworów — 100% od mięsa i wina do końca r. 1910 tj. na lat 5 od r. 1906.

Jazłowiec — 75% od mięsa na lat 5 od r. 1906.

Knihinin wieś — od mięsa i wina na lat 5 od r. 1906.
Kopyczyńce — 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1906.

Lisko — 80% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1907.

Monasterzyska — 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1907.

Skole — 75% od mięsa na lat 5 od r. 1907.

Turka — 100% od wina na lat 5 od r. 1907.

Założce — 100% od mięsa i wina przez r. 1906.

Złoczów — 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1906.

Oplaty gminne od napojów spirytusowych, piwa, miodu i t. d.

Na mocy postanowień §. 87. ustawy gminnej z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24, jakoteż z mocy §. 83. ustawy gminnej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51. i §. 81. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 w brzmieniu ustawy z 18. marca 1888 dz. u. kr. Nr. 36. zezwolił Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa, następującym gminom na dalszy pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu itp.

Bohorodczany na przeciąg roku 1906;

Brzozów do końca r. 1909;

Chrzanów od r. 1906 do końca r. 1908;

Kałuż od napojów spirytusowych do końca r. 1910, zaś od piwa do końca roku 1909;

Nadwórna od r. 1906 do końca r. 1908;

Sokolów od r. 1906 do końca r. 1910;

Tartaków od 1. września 1906 do końca r. 1910 od napojów spirytusowych, miodu i t. p., zaś od piwa od 1. września 1906 do końca r. 1909.

Zaleszczyki od r. 1906 do końca 1910;

ponadto zezwolił Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa na pobór dalszy opłaty gminnej od słodzonych napojów spirytusowych gminie Chrzanów od r. 1906 do końca 1908.

Policja ogniowa.

Subwencya dla krajow. Związku ochotniczych straży pożarnych.

Uchwaloną przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 22. listopada 1905 subwencję w kwocie 9.000 K dla kraj. Związku ochotniczych straży pożarnych we Lwowie wypłacił Wydział krajowy na ręce Rady zawiadowczej tego Związku w dwóch ratach półrocznych, tj. 1. stycznia i 1. lipca.

Zarazem podaje Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu, że uchwałą z dnia 7. lipca 1906 postanowił wstawić do preliminarza budżetu na r. 1907 i w latach następnych subwencję tę w podwyższonej kwocie 10.000 K, a to wskutek uchwały Wys. Sejmu z 22. listopada 1905 przekazującej Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia w budżecie na r. 1907 petycję tego Związku o podwyższenie stałego zasiłku rocznego z 9.000 na 10.000 K.

Krajowy kurs pożarnictwa dla instruktorów straży pożarnych.

Zapowiedziany w czasie od 4. do 18. maja 1906 we Lwowie VIII. krajowy kurs pożarnictwa dla instruktorów straży pożarnych, urządzić się mający staraniem kraj. Związku ochotniczych straży pożarnych, nie odbył się głównie z powodu nie zgłoszenia się odpowiedniej ilości ukwalifikowanych kandydatów.

Lustracje straży pożarnych.

Podobnie, jak i w latach poprzednich przeprowadzał krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych lustracje tych straży. Na podstawie odnośnych sprawozdań rzeczono

Związku wydał Wydział krajowy w każdym poszczególnym wypadku stosowne zarządzenia.

Ponadto Wydział krajowy wydał i w roku bieżącym cały szereg zarządzeń w kierunku organizacyi i należytego wykonywania obrony pożarnej.

Statystyka pożarów.

Podług przedłożonego przez krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych statystycznego zestawienia pożarów w roku 1905 było w kraju 1.052 wypadków pożaru.

W szczególności spaliło się 2.266 domów mieszkalnych, 2.995 budynków gospodarczych, 42 zakładów przemysłowych, 7 kościołów.

Szkodę materialną obliczono na 5,052.600 K, z czego ubezpieczono szkody do wysokości zwyż 4,020.492 K, albowiem tę ostatnią kwotę wypłaciło w r. 1905 tytułem szkód ogniowych samo tylko krakowskie Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń.

Wypadków śmierci z powodu pożaru było 10.

Przyczyną pożarów było w 82 wypadkach podpalenie, w 142 wypadkach nieostrożne obchodzenie się z ogniem, w 40 wypadkach nieprzestrzeganie przepisów budowlanych, w 35 wypadkach pożar wzniecił piorun, zaś co do reszty wypadków przyczyny pożarów nie dało się wykryć.

Sprawy szkolne.

Zmiana ustawy o języku wykładowym w szkołach ludowych i średn.

Najwyższem postanowieniem z 15. lutego 1905, zakomunikowanem Wydziałowi krajowemu pismem c. k. Prezydium Namiestnictwa z 25. września 1905 l. 12.179 raczył Najj. Pan udzielić sankcyi uchwalonemu przez W. Sejm na posiedzeniu z 5. listopada 1904 projektowi ustawy, którą zmieniono postanowienia następu C. art. V. ustawy z 22. czerwca 1867 Dz. u. kr. Nr. 13. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich w tym kierunku, że minister oświaty może na wniosek Rady szkolnej krajowej postanowić, aby w poszczególnych szkołach średnich z językiem wykładowym polskim nauka języka ruskiego, a w poszczególnych szkołach średnich z językiem wykładowym ruskim nauka języka polskiego była przedmiotem obowiązkowej nauki.

Sankcyja ustawy zmieniającej Art. 14. ustawy krajowej z 23. maja 1895 Nr. 57. Dz. u. kr.

Jego Ces. i król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z 4. kwietnia 1906 udzielił sankcyi uchwalonemu przez Sejm krajowy projektowi ustawy zmieniającej ustawę krajową z 23. maja 1895 Nr. 57. Dz. u. kr. o zakładaniu i urządzaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Nowela ta nadaje Radzie szkolnej krajowej prawo do organizowania 6-klasowych szkół wydziałowych żeńskich na szkoły licealne.

Sprawa przyspieszenia budowy szkół ludowych.

W tej sprawie przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

W sprawie systemizowania osobnych posad nauczycieli religii w szkołach ludowych.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z d. 22. listopada 1905 wniósł p. Oleśnicki i tow. interpelacyę do Wydziału krajowego, na jakiej podstawie Wydział krajowy sprzeciwia się ustanowieniu osobnych posad nauczycieli religii w tych przypadkach, w których to systemizowanie w myśl ustawy z 22. czerwca 1899 Nr. 81. Dz. u. kr. może nastąpić tylko w porozumieniu z Wy-

działem krajowym — czem Wydział krajowy uzasadnia to swoje odporne stanowisko i jak zamierza na przyszłość postępować w tej sprawie.

Na tę interpelację wniesioną na schyłku sesji sejmowej, na dwa dni przed jej zamknięciem, nie miał już Wydział krajowy sposobności odpowiedzieć w Sejmie. Ze względu jednak, że porusza ona sprawę nader ważną, w której Wydział krajowy zajął stanowisko zasadnicze, uważa za potrzebne udzielić Wysockiemu Sejmowi następującego wyjaśnienia:

Ustawa z 22. czerwca 1899 Nr. 81. Dz. u. kr. rozróżnia dwa przypadki systemizowania posady osobnego nauczyciela religii w szkołach ludowych, a to dla szkoły lub szkół znajdujących się w jednej miejscowości i dla szkół znajdujących się w dwóch lub kilku miejscowościach, należących do jednej parafii. Przepisy ustawy o systemizowaniu tych posad w obu przypadkach są zgoła odmienne.

W pierwszym przypadku ustawa przepisuje stanowczo, że gdzie istnieją warunki ogólne, w ustępie 1. §. 1. przytoczone, t. j. gdzie jest szkoła przynajmniej 4-klasowa albo wydziałowa, liczba tygodniowych godzin nauki religii wynosi przynajmniej 18, a liczba uczniów tego samego wyznania i obrządku przenosi 80, tam osobny nauczyciel religii będzie ustanowiony.

Całkiem inaczej brzmi zawarte w końcowym ustępie §. 1. postanowienie ustawy co do systemizowania posady osobnego nauczyciela religii w przypadku drugim. Opiewa ono tak: „Gdzie stosunki tego wymagają, może Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ustanowić nauczyciela religii...”

Ustawa dopuszcza więc w tym przypadku jedynie możliwość systemizowania takiej posady, jeżeli stosunki tego wymagają.

Z zestawienia tego ustępu §. 1. z poprzedzającymi go ustępami wynika, że do uzasadnienia wniosku o systemizowanie posady katechety w tym drugim przypadku nie wystarcza wykazanie, że istnieją warunki ogólne określone w alinei pierwszej §. 1., ale nadto wykazaniem być powinno, że zachodzą takie specjalne stosunki, które ustanowienia osobnej posady katechety wymagają, to znaczy czynią niezbędnem.

Takiego specjalnego uzasadnienia konieczności systemizowania posad nauczycieli religii w myśl końcowego ustępu §. 1. Wydział krajowy w pismach Rady szkolnej krajowej odnoszących się do tej sprawy, z reguły nie znajdował, nie mógł więc, interpretując ściśle przepis ustawy, oświadczyć się w w elu przypadkach za ustanowieniem tych posad. Gdziekolwiek jednak czy to z aktów sobie przedłożonych, czy w inny sposób nabrał przekonania, że stosunki istotnie tego wymagają, tam oświadczył się za systemizowaniem posad nauczycieli religii, jak tego dowodzi fakt, że od roku 1900 do 1905 systemizowano za zgodą Wydziału krajowego 85 posad osobnych nauczycieli religii.

Wydział krajowy nie może pominąć i tej uwagi, że wiele posad dawniej już systemizowanych w myśl pierwszego ustępu §. 1., nie może być obsadzonych dla braku ukwalifikowanych kandydatów, wobec czego systemizowanie nowych posad, przy najmniej na razie, nie miałyby żadnego praktycznego znaczenia. Wydział krajowy sądzi nadto, że nie odpowiadałoby intencji ustawy, gdyby posady katechetów były dla braku kandydatów nieobsadzone tam, gdzie ustawa ustanowienia katechety bezwarunkowo wymaga, a gdyby pomimo tego ustanowione były posady katechetów tam, gdzie na to ustawa tylko pod pewnemi warunkami zezwala.

Podwyższenie płacy samostnych katechetów przyszkolach ludowych

Uchwałą z 21. listopada 1905 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej zdał sprawę z udzielonego mu uchwałą Sejmu z 7. listopada 1904 polecenia co do zbadania sprawy podwyższenia płac samostnych katechetów szkół ludowych i przedłożył Sejmowi odpowiednie w tym celu wnioski.

Ponieważ zbadanie powyższej sprawy ma według brzmienia uchwały sejmowej z 7. listopada 1904 nastąpić w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową, a Wydział krajowy dopiero po otrzymaniu opinii ze strony tej władzy może powziąć decyzję w tej sprawie, przeto odniósł się Wydział krajowy pismem z 19. marca 1906 L. 116.496 do c. k. Rady szkolnej krajowej z prośbą o objawienie zdania w tym przedmiocie, a ewentualnie także o przedstawienie wniosków. Nie otrzymawszy aż do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania potrzebnych wyjaśnień i opinii Rady szkolnej krajowej, nie mógł Wydział krajowy przystąpić do decyzji co do wniosków, jakie w tej sprawie Wysokiemu Sejmowi przedłożyćby należało.

Oplata na rzecz funduszu szkolnego od majątków podlegających należności ekwiwalentowej.

Uchwałą z 18. października 1905 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego sprawozdania wniosek o zaprowadzenie opłat na rzecz funduszu szkolnego krajowego od majątków podlegających należności ekwiwalentowej.

Oplaty tego rodzaju istnieją w kilku krajach koronnych, a mianowicie: w Czechach na mocy ustawy krajowej z 8. czerwca 1898 Nr. 38 Dz. u. kr.;

w Morawii na mocy ustawy krajowej z 27. czerwca 1899 Nr. 68 Dz. u. kr.;

w Styryi na mocy ustawy krajowej z 23. grudnia 1901 Nr. 9. Dz. u. kr. z r. 1902;

w Istrii uchwalili Sejm analogiczną ustawę, która jednak nie otrzymała jeszcze Najwyższej sankcyi.

We wszystkich tych ustawach oplata wynosi 2% rocznie czyli 20% od dziesięcioletniej przez skarb państwa pobieranej należności ekwiwalentowej wraz z dodatkami. Uwolnione są od tej opłaty majątki kraju, powiatów i gmin, majątki służące celom naukowym, dobroczynnym i humanitarnym, wreszcie majątki kościołów i beneficjów.

Dochód z tych źródeł wynosił: w Czechach w roku 1905 200.543 K, w Morawii prelininowano na r. 1906 dochód w kw. 80.000 K; w Styryi wynosił dochód w r. 1904 29.878 K.

Dla zyskania podstawy dla obliczenia dochodu z tego źródła w naszym kraju, zażądał Wydział krajowy od c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu wykazu należności ekwiwalentowej wymierzonej na bieżące dziesięciolecie (1901—1910) od majątków tak nieruchomych jak i ruchomych w Galicyi.

Według odezwy tej Dyrekcyi z 10. maja 1906 L. 48.885 wymierzono w dziesięcioleciu 1901—1910:

a) od majątku nieruchomego wartości 126,882.000 K należność ekwiwalentową w kwocie 4,631.806 K

b) od czystej wartości majątku ruchomego, wynoszącej 102,764.000 K należność ekwiwalentową w kwocie 1,930.109 „

razem 6,561.915 K

2% roczna oplata na rzecz funduszu szkolnego wynosiłaby więc:

ad a) 92.636 K

ad b) 38.602 „

Razem 131.238 K

Nadmienić jednak należy, że w tem obliczeniu nie uwzględniono uwolnień od opłaty, jakie za wzorem wydanych dla innych krajów ustaw przyznaćby należało majątkom kraju, powiatów, gmin, kościołów, beneficjów, fundacyj i t. p., które to uwolnienia dochód z tego źródła zredukowałyby zapewne więcej niż o połowę powyższej sumy.

Ograniczenie przymusu
szkolnego.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z 18. listopada 1905 w sprawie ograniczenia przymusu szkolnego, wydała Rada szkolna krajowa i ogłosiła w swoim Dzienniku urzędowym (Nr. 2. wydany 17. stycznia 1906) dwa okólniki do c. k. Rad szkolnych okręgowych i Zarządów szkół ludowych z 8. stycznia 1906 l. 7/pr. i 8/pr. W pierwszym Rada szkolna krajowa poleca ogłosić ponownie swe rozporządzenie z 29. sierpnia 1895 L. 453/pr., którem zwrócono uwagę na przepis art. 30. ustawy z 23. maja 1895 Nr. 57 Dz. u. kr., według którego dzieci fizycznie lub umysłowo dostatecznie nie rozwinięte, mogą na żądanie rodziców rozpocząć uczęszczanie do szkoły dopiero po ukończeniu siódmego roku życia. Drugim okólnikiem reprodukowano w całości rozporządzenie z 25. kwietnia 1900 L. 250/pr. w sprawie unormowania wakacyj w szkołach ludowych z uwzględnieniem potrzeb ludności rolniczej — i polecono Radom szkolnym okręgowym, aby treść tego rozporządzenia podały do wiadomości wszystkich Rad szkolnych miejscowych i Zwierzchności gminnych swego okręgu tudzież, aby postarały się o należyte wyjaśnienie sferom interesowanym udogodnień, wypływających z tego rozporządzenia.

Zarazem oznajmiła Rada szkolna krajowa Wydziałowi krajowemu, że umieściła w projekcie nowego regulaminu szkolnego o feryach szkolnych postanowienia, które Radom szkolnym miejscowym przyznają wielką swobodę co do rozdziału feryj na czas najbardziej pilnych robót gospodarskich.

Zakładanie i utrzymywanie ogrodów szkolnych przy szkołach ludowych wiejskich.

Uchwałą z 21. października 1905 wezwał Wysoki Sejm c. k. Radę szkolną krajową, aby z całym naciskiem przeprowadziła zakładanie ogrodów szkolnych przy szkołach ludowych, w którychby nauczyciele obowiązani byli do praktyki z dziećmi szkolnymi, i aby zapobiegła ich niszczeniu przy zmianie nauczyciela.

Wskutek tej uchwały wydała c. k. Rada szkolna krajowa okólnik z 19. maja 1906, L. 18.734, do wszystkich Rad szkolnych okręgowych z wezwaniem, aby się zajęły należytem jej wykonaniem w swoich okręgach. Do okólnika dołączono wskazówki w sprawie sposobu udzielania praktycznych wiadomości z zakresu nauki sadownictwa i warzywnictwa. Nadto w celu zapobieżenia niszczenia ogrodów szkolnych przy zmianie nauczyciela wydała Rada szkolna krajowa pod dniem 30. maja 1906, L. 13.739 i ogłosiła w numerze 13. swego Dziennika urzędowego, wydanym 20. czerwca 1906, okólnik do wszystkich Rad szkolnych okręgowych oraz Zarządów szkół pospolitych i wydziałowych, polecający wpisywanie do inwentarzy majątku szkolnego drzew i krzewów owocowych, zasadzonych w ogrodach szkolnych.

Seminaryum nauczycielskie z kierunkiem rolniczym.

Rada szkolna krajowa pismem z dnia 21. czerwca 1906, L. 24.317, uwiadomiła Wydział krajowy, że sprawozdaniem z 27. kwietnia 1906, L. 339/pr. przedstawiła c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty do decyzji uchwałę Wysokiego Sejmu z 20. listopada 1905 w przedmiocie założenia jednego seminaryum nauczycielskiego z charakterem rolniczym, a zarazem, nawiązując do ogólnej akcji w sprawie kreowania dalszych seminaryów nauczycielskich w kraju, wskazała, że stosownie do życzenia przedstawionego w sprawozdaniu sejmowej komisji szkolnej

i we wniosku p. Cieleckiego, na tego rodzaju seminaryum nadawałyby się w pierwszej linii miasta Kęty lub Rudnik, jako miejscowości o wybitnym charakterze rolniczym. Dotychczas na wnioski te nie otrzymała Rada szkolna krajowa żadnej odpowiedzi.

Przekształcenie szkół
wydziałowych żeńskich
w kierunku praktycznym.

Zarząd krakowskiego Koła Pań Towarzystwa ku popieraniu krajowego przemysłu „O własnych siłach“ wniósł w r. 1904 do Wysokiego Sejmu petycją o przekształcenie szkół wydziałowych żeńskich w kierunku praktycznym a ewentualnie o zorganizowanie nowych szkół z takim kierunkiem. Petycja ta została uchwałą Wysokiego Sejmu z 12. listopada 1904 przekazaną Wydziałowi krajowemu do załatwienia w porozumieniu z Radą szkolną krajową i do sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej.

W sprawie poruszonej powyższą petycją, udzieliła Rada szkolna krajowa Wydziałowi krajowemu pismem z 13. sierpnia 1905 L. 13.449 wyczerpującej opinii, która z powodu spóźnionej pory nie mogła już być umieszczoną w zesłorocznym sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności. Umieszczamy ją przeto w niniejszem sprawozdaniu.

Petentki, pisze Rada szkolna krajowa, wychodzą z tego zapatrywania, że dzisiejsza szkoła wydziałowa wraz z nauką dopełniającą daje za mało wykształcenia praktycznego, że za mało przygotowuje do życia a zupełnie nie daje przygotowania do zarobkowania. Z tego też powodu okazuje się potrzeba stworzenia obok szkół wydziałowych osobnych szkół żeńskich z kierunkiem praktycznym, które według załączonego projektu należećby miały do kategorii szkół wydziałowych.

Myśl sama stworzenia szkół przysposabiających do różnorodnych zawodów, w których ubogie dziewczęta znalazłyby godziwy zarobek i utrzymanie, jest niewątpliwie trafne i zasługuje na urzeczywistnienie, sposób jednak, w jaki zamierza ją urzeczywistnić wymienione Koło pań oraz Mieczysława Ślęczkowska, nie wydaje się c. k. Radzie szkolnej krajowej praktycznym i nie da się przeprowadzić w ramach obowiązującej obecnie ustawy z 23. maja 1895 (Dz. u. kr. Nr. 57).

Nietylko bowiem projekt Mieczysławy Ślęczkowskiej usuwa ze szkoły wydziałowej z kierunkiem praktycznym niektóre przedmioty (język niemiecki, geometryę z rysunkiem geometrycznym) przepisane art. 12. powyższej ustawy w szkołach wydziałowych, lecz co ważniejsza zmienia zasadniczo ich ustrój i cel ogólny.

Szkoły wydziałowe bowiem według projektu Mieczysławy Ślęczkowskiej miałyby podawać wykształcenie ogólne tylko w zakresie elementarnym, natomiast głównym ich celem byłoby przysposobienie młodzieży do życia praktycznego przez wyuczenie odpowiedniego dla kobiet rękodzieła, gdy tymczasem według art. 11. i 13. przytoczonej ustawy szkoły wydziałowe nietylko przygotowywać mają młodzież żeńską do przyszłego jej stanowiska w rodzinie i w życiu, lecz nadto udzielać nauki sięgającej poza cel wskazany nauce w szkole pospolitej a więc dawać mają wykształcenie ogólne wyższe niż elementarne.

Szkoły według projektu Mieczysławy Ślęczkowskiej nie byłyby przeto wydziałowemi w dzisiejszem zrozumieniu, lecz raczej zawodowemi szkołami robót, należącemi do kategorii żeńskich szkół przemysłowych. do których uczennice mogłyby mieć wstęp po ukończeniu nauki codziennej. Tem samem mogłyby szkoły takie zastąpić dziewczętom naukę dopełniającą, która w myśl art. 23. wspomnianej ustawy ma na celu utwier-

dzie młodzież w nauce nabytej w szkole codziennej i uzupełnić tę naukę wiadomościami potrzebnymi kobiecie w jej życiu.

C. k. Rada szkolna krajowa przyznaje, że szkół takich w kraju naszym brakuje prawie zupełnie a te, które są, zawdzięczają swoje istnienie przeważnie ofiarności gmin, towarzystw lub osób prywatnych.

Pragnąc naukę praktyczną jak najbardziej rozpowszechnić, zwróciła na nią Rada szkolna krajowa szczególną uwagę, organizując naukę dopełniającą w szkołach miejskich a kierowała się przytem tą samą myślą, która jest podstawą projektu M. Ślęczkowskiej i opartego na nim wniosku mianowicie, że nauka dopełniająca powinna uwzględniać przede wszystkim praktyczne potrzeby życia.

Organizacja nauki dopełniającej w szkołach miejskich dokonana została na razie prowizorycznie rozporządzeniem c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 26. marca 1901 L. 8.683. Rada szkolna krajowa pragnie zebrać doświadczenie i spostrzeżenie, które w czasie późniejszym posłużą jej do wydania ogólnego statutu dla tej nauki

Według powyższego rozporządzenia plan nauki dopełniającej dla dziewcząt obejmować ma naukę robót kobiecych (mianowicie kroju) a gdzie to jest możliwe, także naukę prania, prasowania i gotowania, oprócz tego zaś naukę rachunków i korespondencyi w zakresie gospodarstwa kobiecego.

Gdzie stosunki na to pozwalają, tam plan nauki rozszerzony być może dodaniem innych przedmiotów objętych planem nauki codziennej a mających praktyczne znaczenie.

C. k. Rada szkolna krajowa nie wytknęła więc nauce dopełniającej jednostronnego kierunku t. j. aby dziewczęta nabyły uzdolnienia do zarobkowania, lecz pragnie, aby nauka ta podawała dziewczętom wiadomości potrzebne do prowadzenia gospodarstwa domowego, do utrzymania schludności w mieszkaniach, do przyrządzania zdrowego a taniego jadła, do pielęgnowania zdrowia rodziny i do wychowania dzieci.

Przez lepsze niż dotychczas wypełnianie tych obowiązków ze strony kobiet zwłaszcza w sferze ludności żyjącej z pracy rąk może podnieść się nie tylko poziom tej właśnie klasy ludności, lecz także i stan kultury całego społeczeństwa.

Niestety, rozwój nauki dopełniającej, którego c. k. Rada szkolna krajowa śledzi z bacznością, nie jest jeszcze zwłaszcza w szkołach żeńskich tak pomyślny jakby sobie tego życzyć należało.

Na razie właśnie trudno było rozpowszechnić naukę prania, gotowania, prasowania a to głównie dla braku pomieszczenia, przyrządów, funduszy, niemniej też dla braku kwalifikowanych sił nauczycielskich.

Natomiast zaprowadzoną została we wszystkich prawie szkołach nauka robót kobiecych zwłaszcza szycia białego a w niektórych szkołach uczą też szycia na maszynach zakupionych staraniem funduszu szkolnego miejscowego.

C. k. Rada szkolna krajowa sądzi jednak, że nauka gospodarstwa domowego chociaż na razie udzielaną bywa tylko teoretycznie, będzie bardzo pożyteczną, jeżeli poda dziewczętom zasady higieny, wyjaśni im ważność i warunki pracy, nauczy je ładu i rzetelnego spełniania obowiązków, opartego na trafnym ich zrozumieniu.

C. k. Rada szkolna krajowa nie ustanie w staraniach o rozwój nauki dopełniającej w kierunku praktycznym i kwestyę tę szczegółowo studjuje.

Reasumując powyższe uwagi, c. k. Rada szkolna krajowa nie popiera myśli tworzenia szkół wydziałowych z kierunkiem

praktycznym, natomiast uważa fachowe szkoły robót kobiecych, przyspasabiające dziewczęta do różnorodnych zawodów, w których mogłyby znaleźć zarobek dla naszego kraju za potrzebne.

Szkoły takie mogłyby powstać samoistnie, jako szkoły żeńskie przemysłowe dla pewnych gałęzi robót kobiecych uwzględniając warunki danej miejscowości, bądź jako dopełniające kursa specjalne praktyczne w myśl art. 24. ustawy szkolnej z 23. maja 1895 (Dz. u. kr. Nr. 57) dla młodzieży, która naukę szkolną obowiązkową ukończyła.

Na razie nauka dopełniająca spełniać będzie zadanie, które patentki przekazać zamierzają projektowanym przez siebie szkołom z kierunkiem praktycznym, a nawet obok szkół takich, gdyby powstały, zakres nauki dopełniającej uwzględniać będzie kierunek praktyczny.

Szkoły polskie w Białej i Leszczynach.

Na utrzymanie szkół polskich w Białej i Leszczynach wyznaczył Wys. Sejm w myśl swej uchwały z 11. lipca 1902 w budżecie kraj. na r. 1906 subwencyę w kwocie 35.000 K.

Zarząd główny Towarzystwa szkoły ludowej, którego staraniem szkoły te na kresach kraju założone zostały, nadesłał Wydziałowi krajowemu sprawozdanie o stanie i działalności tych szkół w r. szk. 1905/6. Z tego sprawozdania wyjmujemy następujące daty:

Szkoła polska wydziałowa im. Tadeusza Kościuszki w Białej miała 483 uczniów (chłopców 289, dziewcząt 194) o 39 więcej niż w roku poprzednim, a o 127 więcej, niż w pierwszym roku istnienia (1898). Największy przyrost uczniów w porównaniu z latami poprzednimi, był z Białej (45), z Lipnika (22) i z Bielska (21). Z powodu znacznej liczby dzieci zapisanych w trzech najniższych klasach, otwarto dla nich klasy równorzędne tak, że obecnie chłopcy pobierają naukę oddzielnie od dziewcząt. Sił nauczycielskich liczy szkoła 10, w tem 4 żeńskie i 6 męskich. Dyrektorem jest p. J. Bobak.

Szkoła polska w Leszczynach czteroklasowa liczyła w tym samym czasie uczniów 124, uczenie 79, razem przeto 203 dzieci. Sił nauczycielskich wraz z kierownikiem cztery.

Sprawozdanie zaznacza, że szkoły polskie w Białej i Leszczynach wchodzą obecnie w stadium pełnego rozwoju, wytrzymując konkurencyę z równorzędnymi szkołami niemieckimi i stały się poważnym czynnikiem narodowej oświaty na kresach.

Wskutek uchwały Wys. Sejmu, polecającej Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał sprawę ukrajowienia szkół polskich w Białej i Leszczynach, odniósł się Wydział krajowy pismem z 28. lutego 1906 l. 116.504 do Rady szkolnej krajowej o objawienie zdania, czyli przyjęcie tych szkół na etat krajowy ze względu na ustawę z 22. czerwca 1867 Nr. 13. Dz. u. kraj. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich i wynikające stąd dalsze konsekwencje byłoby wskazaniem a zarazem o oznajmienie, jaki roczny wydatek wynikłby z tego dla funduszu szkolnego krajowego. Po otrzymaniu tej opinii przedłożył Wydział krajowy swe sprawozdanie w tym przedmiocie Wys. Sejmowi.

Zaległości czynne odebrane od byłych funduszy szkolnych okręgowych.

Fundusz szkolny krajowy.

Należności czynne byłych funduszy szkolnych okręgowych, przelanych do funduszu szkolnego krajowego, wy-

nosiły z końcem roku 1904 wedle ostatniego sprawozdania ogółem 47.554 K 86 g
z której, wedle budżetu miała wpłynąć w roku 1905 kwota 5.000 K.

Na podstawie obrachunków przeprowadzonych przez c. k. Radę szkolną krajową ze stronami konkurencyjnymi tudzież z powodu przeniesienia do rubryki prestatycje szkolne, odpisano w ciągu roku 1905 ogółem 6.095 „ 33 „

Ogólne należitości czynne z powyższego tytułu wynosiły 41.459 K 53 g

Na poczet tej należitości spłacono w roku 1905 1.847 „ 06 „

pozostało zatem w zaległości z końcem roku 1905 39.612 K 47 g.

Wedle budżetu ma wpłynąć w roku 1906 z tego tytułu kwota 5.000 a wpłacono faktycznie po koniec września 1906 kwotę 3.899 K 96 g.

Oprócz tego miał fundusz szkolny krajowy do żądania od miejskiego funduszu szkolnego okręgowego krakowskiego, tytułem zwrotu udzielonych z funduszu krajowego po koniec roku 1894 zaliczek wedle ostatniego sprawozdania ogółem. 179.465 K 31 g

Na poczet tej zaległości zapłacono w roku 1905 przez gm. Kraków jedną ratę 7.536 „ 70 „

pozostała zatem w zaległości z tego tytułu z końcem roku 1905 jeszcze kwota 171.928 K 61 g,

na poczet której nie zapłacono po koniec września 1906.

Orzeczeniem c. k. Rady szkolnej krajowej z 13. grudnia 1904 L. 38.505 (akt LW. 126.525/04) nałożono na gminę Kraków obowiązek dopłacenia funduszowi szkolnemu krajowemu z tytułu ustawowej 12% prestatyci szkolnej za rok 1895 kwoty 59.448 K 62 g.

Przeciw temu orzeczeniu wniosła gmina Kraków rekurs, jak akt LW. 51.577/05, który dotychczas nie został załatwiony a gmina też nie na poczet tej należitości nie zapłaciła po koniec września 1906.

Prestacje szkolne.

Należitość zaległa z początkiem roku 1905 z tytułu wszystkich prestatyci szkolnych wynosiła wedle ostatniego sprawozdania kwotę 1,719.132 K 86 g
z tego odpisano w ciągu roku 1905 13 294 „ 61 „
pozostało 1,705.838 K 25 g

Należitość bieżąca za rok 1905 wedle zamknięcia rachunków za ten rok wynosiła 2,902.044 „ 97 „

razem 4,607.883 K 22 g

Na to zapłacono w roku 1905 3,087.467 „ 02 „
pozostała zaległość z końcem r. 1905 1,520.416 K 20 g

a po strąceniu zaległości biernej z końcem roku 1805 wynoszącej wedle zamknięcia rachunków 49.024 „ 96 „

właściwa zaległość czynna z końcem roku 1905 wynosiła 1,471.391 K 24 g.

Wedle budżetu ma wpłynąć z tego tytułu jako należitość bieżąca za rok 1906 kwota 3,140.000 K a wpłacono faktycznie po koniec września 1906 kwotę 1,686.273 K 53 g.

Celem spiesznego i energicznego ściągnięcia tych zaległych prestacyi — o ile nie są opłacane razem z podatkami — przesyła się co roku szczegółowe wykazy wszystkim c. k. Starostwom, a zarazem uprasza się Prezydium c. k. Namiestnictwa o przynaglenie w tej sprawie.

Ostatnie także zarządzenie dotyczące stanu zaległości po koniec roku 1905, zostało już dawno wydane.

Zaliczki na budynki szkolne.

Stan niespłaconych zaliczek na budynki szkolne z końcem roku 1904 wynosił według ostatniego sprawozdania ogólną kwotę 3.183 K — g
Na to spłacono w roku 1905 1.263 „ 68 „

Stan niespłaconych zaliczek z końcem r. 1905 wynosi jeszcze kwotę 1.919 K 32 g.

Od czasu utworzenia po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 22. września 1892 osobnego funduszu pożyczkowego na budowę szkół, nie udziela się już zaliczek z funduszu szkolnego krajowego, lecz tylko ściąga się raty dotychczas nie spłacone.

W ciągu roku 1906 ma wpłynąć według budżetu z tego tytułu kwota 150 K, a zapłacono faktycznie po koniec września 1906 kwotę 63 K 68 g.

Taksy szkolne.

Zaległe należności taks spadkowych, przypadające na rzecz funduszu szkolnego krajowego, wynosiły z końcem roku 1904 wedle ostatniego sprawozdania 184.341 K 01 g
w ciągu roku 1905 odpisano 9.321 „ 40 „

pozostało 175.019 K 61 g.

Należność bieżąca za rok 1905 wedle zamknięcia rachunków 210.846 „ 66 „

razem 385 866 K 27 g

na to zapłacono w roku 1905 189.257 „ 55 „

pozostało w zaległości z końcem roku 1905 196.608 K 72 g.

Wedle budżetu ma wpłynąć z tego tytułu w r. 1906 jako należność bieżąca 170.000 K, a wpłacono faktycznie po koniec września 1906 — 184.255 K 51 g.

Szczegółowe wykazy zaległych z końcem roku 1905 taks szkolnych przesłano z początkiem r. 1906 wszystkim c. k. Starostwom z prośbą o rychłe przymusowe ich ściągnięcie a równocześnie proszono Prezydium c. k. Namiestnictwa o przynaglenie Starostw do tej czynności.

Oprócz tego prowadzi się w tej sprawie z c. k. Sądami, Starostwami, Urzędami podatkowymi, Dyrekcjami skarbowymi i Magistratem lwowskim bardzo liczne korespondencye.

Inne należności funduszu szkolnego krajowego.

Inne należności czynne wynosiły z końcem roku 1904:

Odsetki od kapitałów 920 K 11 g
Dochody z dóbr, realności i innych praw 5 821 „ 82 „
Daniny 474 „ 95 „
Rozmaite wpływy 32.396 „ 95 „

razem 39.613 K 83 g

Z tego odpisano w ciągu r 1905 ogółem kwotę 1.777 „ 64 „

pozostało 37.836 K 19 g

Należności bieżące za r. 1905 wedle zamknięcia rachunków:

Odsetki od kapitałów 70.634 K 48 g

Dochody z dóbr i realności 43.492 „ 41 „

Daniny 706 „ 94 „

Zysk ze sprzedaży książek szkol. 5.670 „ — „

Dodatek z c. k. Skarbu państwa	109.885 K	92 g
Rozmaite wpływy	190.540 „	23 „
	<hr/>	
	ogółem	458.766 K 17 g
Na to zapłacono w ciągu roku 1905		420.682 „ 32 „
pozostało w zaległości z końcem r. 1905	ogółem	38.083 K 85 g.

Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Majątek tego funduszu wynosił z końcem roku 1904 w efektach nominalnej wartości 204.184 K 88 g.

Odsetki od efektów przyniosły w roku 1905 ogólnego dochodu 8.128 K 76 g, z którego rozdzielono tytułem bezzwrotnych zasiłków na budowę szkół, a to:

po 800 K gminom Dzierżaniny, Słotwina i Zarządowi Towarzystwa szkoły ludowej w Samborze — razem	2.400 K
po 700 K gminie Poreba mała	700 „
po 600 K gminom Ochojno i Zagórzany — razem	1.200 „
po 500 K gminom Lewniowa, Wytrzysszcza, Lgota, Jędruszkowce, Janówka, Podstolice — razem	3.000 „
gminie Łysa góra	300 „
gminie Hoczwi	200 „
po 154 K gminom Dąbrówka morska i Skrzydlna	300 „
	<hr/>
Ogółem rozdano w roku 1905	8.100 K.

Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.

Subwencja dla kursów dla analfabetów.

Przekazane Wydziałowi krajowemu petycyje o subwencye dla polskich i ruskich kursów dla analfabetów udzielono c. k. Radzie szkolnej celem zbadania i objawienia zdania. Pismem z 8. listopada 1905 l. 40.555 przedłożyła Rada szkolna krajowa Wydziałowi krajowemu sprawozdanie c. k. Rad szkolnych okręgowych w Kołomyi, Złoczowie, Czortkowie, Zbarażu, Nowym Sączu, Gorlicach, miejskiej we Lwowie, w Podgórzu, Stryju, Tarnowie, miejskiej w Krakowie, w Rudkach, Rawie, Żółkwi, Tarnopolu, Husiatynie i Borszczowie, z których wynika, że w tych okręgach szkolnych utrzymywane są głównie staraniem Towarzystwa szkoły ludowej szkółki początkowe i kursa dla dorosłych analfabetów, że jednakże akcyja dotychczasowa zmierzająca do uchylenia analfabetyzmu jest na ogół bardzo słabą. Liczba analfabetów, którzy w roku szkolnym 1904/5 uczęszczali na kursa nauki czytania i pisania, urządzone przez wspomniane Towarzystwo i ruskie Towarzystwo pedagogiczne w kilkunastu miejscowościach w kraju, wynosiła według przybliżonego obliczenia już z włączeniem miast Lwowa i Krakowa około 1.000, a liczba tych, którzy z pomyślnym skutkiem ukończyli te kursa, była niezawodnie znacznie mniejszą. Jest to więc dopiero początek akcyi, ale spodziewać się należy, że z czasem przy należytem poparciu i opiece społeczeństwa i władz szkolnych, akcyja ta poczęta z inicjatywy prywatnej, rozwinie się na szerszą skalę i przyniesie wydatniejsze rezultaty. Wydział krajowy określił swe stanowisko wobec tej akcyi w piśmie z 18. marca 1904, l. 106.930 (podanem do wiadomości Wysokiego Sejmu) wyrażając przekonanie, że wyjść ona powinna z łona samego społeczeństwa i opierać się przedewszystkiem na środkach lokalnych, a zostawać zawsze pod ścisłą kontrolą naczelną władzy szkolnej.

Widząc ze sprawozdania Rad szkolnych, że warunki te zostały spełnione i uznając, że pewna pomoc ze strony kraju dla dalszego rozwoju rozpoczętej działalności jest wskazaną i po-

trzebną, upoważnił Wydział krajowy c. k. Radę szkolną krajową do wstawienia w preliminarz funduszu szkolnego krajowego na rok 1907 na zasiłki dla kursów dla analfabetów kwoty 2.000 K, z którego to kredytu Rada szkolna krajowa mogłaby udzielać według swego uznania zasiłków kursom najbardziej na to zasługującym. Po upływie roku gotów będzie Wydział krajowy w miarę dalszego rozwoju akcyi wziąć pod rozwagę kwestyę dalszego ewentualnie wydatniejszego subwencyonowania tych kursów z funduszy krajowych.

Zakład wychowawczy „Rodziny Maryi“ w Łomnej.

Zakład wychowawczy imienia „Rodziny Maryi“, obejmujący 8-klasową szkołę żeńską, która co do 4 niższych klas uzyskała już w roku 1903 prawo publiczności, wniósł w roku 1905 petycyę do Wysokiego Sejmu o udzielenie subwencyi na restauracyę i adaptacyę budynków służących na pomieszczenie szkoły i mieszkania dla wychowanek i nauczycieli. Petycyę tę przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Jak z relacyi c. k. Rady szkolnej okręgowej w Turce złożonej c. k. Radzie szkolnej krajowej wynika, chodzi tu o wykonanie robót restauracyjnych i adaptacyjnych w budynkach realności, zakupionej niedawno przez Zakład, który rozszerzając się ciągle, nie może się już pomieścić w budynkach dotychczasowych. Koszta tych robót obliczone są na 15 tysięcy koron, z czego jednak połowa pokrytą zostanie z innych źródeł, tak, że subwencya 8.000 K wystarczyłaby na pokrycie wydatku.

Rada szkolna okręgowa a za nią i krajowa popierają gorąco petycyę ze względu na bardzo pożyteczną działalność Zakładu, który jest wielkiem dobrodziejstwem dla całej okolicy, udzielając za skromną opłatą wychowania i wykształcenia dziewczętom ze średniej klasy ludności.

Petycyja klasztoru św. Hildegardy w Białej.

Klasztor św. Hildegardy otrzymuje w mieście Białej 4-klasową szkołę pospolitą żeńską, połączoną z 5-klasową szkołą wydziałową. Jakkolwiek językiem wykładowym w tych szkołach jest język niemiecki, to jednak Zarząd szkoły dokłada starania, aby uczennice nabyły znajomości języka polskiego i w tym celu utrzymuje w szkole nauczycieli specjalnie w języku polskim ukwalifikowanych. Uczennice wychodzące ze szkoły wydziałowej utrzymywanej przez klasztor przechodzą celem dalszego kształcenia się do seminarjum nauczycielskiego w Krakowie, a przy składaniu wstępnych egzaminów nie napotykają na żadne trudności językowe. W roku bieżącym zakłada klasztor utrakwistyczne seminarjum nauczycielskie żeńskie, dlatego wniósł petycyę do Wysokiego Sejmu o subwencyę z funduszy krajowych.

Petycyę tę przekazał Wysoki Sejm uchwałą z 21. listopada 1905 Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1907.

Rada szkolna krajowa popiera w piśmie z 16. września 1906 L. 28.281 powyższą petycyę zaznaczając, że seminarjum dopiero ma być założone.

Petycyje prywatnych seminarjów nauczycielskich żeńskich w Stanisławowie i Sokalu.

Przekazane uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 22. listopada 1905 do zbadania i sprawozdania petycyje prywatnych seminarjów nauczycielskich żeńskich w Stanisławowie i Sokalu o subwencyę na utrzymanie — zostały zbadane przez Wydział krajowy za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej, a badanie to wykazało, że oba zakłady, utrzymywane staraniem swych założycieli, są dobrze prowadzone i przynoszą pożytek społeczeństwu.

Prywatne seminarjum żeńskie w Stanisławowie, założone w r. 1904, powstało z prywatnego zakładu wychowaw-

czego im. Lenartowicza i jest własnością Oddziału Towarzystwa pedagogicznego a dyrektorem Zakładu jest katecheta c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego, ksiądz Franciszek Skarbowski. W pierwszym roku istnienia, 1904/1905 obejmował Zakład I. i II. kurs, dwa dalsze kursy miały powstać w latach 1906/7 i 1907/8. Liczba uczenie na I. i II. kursie w r. 1905/6 wynosiła około 90. Grono nauczycielskie składa się z profesorów miejscowych szkół średnich i nauczycieli szkół wydziałowych. Zakład utrzymuje się głównie z opłat uiszczanych przez uczenie i z subwencji udzielanej przez gminę m. Stanisławowa w kwocie 2.000 K rocznie. Dochody nie wystarczają jednak na utrzymanie Zakładu a rok szkolny 1904/5 zamknięto niedoborem w kwocie przeszło 2.000 K.

Seminaryum nauczycielskie żeńskie w Sokalu jest własnością p. Kazimiery Markowskiej. Istnieje ono od roku 1903/1904 w ten sposób, że co roku otwarte są dwa kursy, a to na przemian, w jednym roku I. i III., w następnym II. i IV. Kierownikiem Zakładu jest profesor Pokorny, nauki udzielają nauczyciele c. k. Seminaryum nauczycielskiego męskiego, opieka zaś pod względem wychowawczym sprawowaną jest z wielką troskliwością i sumiennością przez Siostry Felicjanki. Do Zakładu uczęszcza około 50 uczenie, które po ukończeniu IV. roku prawie wszystkie zdają egzamin dojrzałości w państwowych seminaryach nauczycielskich, zatem Zakład ten przysparza krajowi co roku około 20 dobrze przygotowanych sił nauczycielskich.

Rada szkolna krajowa stwierdza, że fundusze, którymi Zakład ten rozporządza nie mogą wystarczyć na odpowiednie zaopatrzenie go w środki naukowe, dlatego wnosi na udzielenie mu subwencji w kwocie 1.000 K.

Pomimo tego poparcia i pomimo niezaprzeczonej pożyteczności obu Zakładów, Wydział krajowy zasadniczo nie może się oświadczyć za subwencyonowaniem przez kraj prywatnych seminaryów nauczycielskich, istnienie ich bowiem dowodzi tylko braku potrzebnej ilości c. k. państwowych seminaryów nauczycielskich, do których zakładania i utrzymywania nie kraj ale c. k. Rząd jest obowiązany. Jedynie względ na konieczną potrzebę utrzymania w Stanisławowie istniejącego tam prywatnego Seminaryum, dopóki c. k. państwowe założonem nie zostanie, skłonił Wydział krajowy do postanowienia, aby do budżetu na r. 1908 wstawić dla tego Zakładu subwencyę w kwocie 1.000 K.

Petycja SS. Nazaretanek we Lwowie o jednorazową wyższą subwencyę

Zgromadzenie Sióstr Nazaretanek osiadłszy we Lwowie przed kilkunastu laty, zakupiło przy ulicy Unii Lubelskiej dwa domy i w nich urządziło Zakład naukowo-wychowawczy, który na mocy reskryptu c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z 11. sierpnia 1904 l. 27.824 uzyskał prawo publiczności.

Na tych realnościach cięży dotychczas dług hipoteczny około 20.000 K, nadto zaciągnęło Zgromadzenie na urządzenie wodociągów, kanalizacyi, pokrycie dachów itp. pożyczkę w kwocie 6.000 K, na której spłatę brak mu funduszków.

Zgromadzenie to bowiem nie posiada oprócz wspomnianych domów, żadnego innego majątku a opłaty pobierane za utrzymanie i naukę uczenie są bardzo niskie, zaledwie wystarczają na pokrycie kosztów utrzymania wychowanek i wynagrodzenia dla nauczycieli udzielających nauk w Zakładzie.

Z tego powodu wniosło Zgromadzenie w r. 1905 do Wysokiego Sejmu petycyę o udzielenie jednorazowego datku w kwocie 6.000 K na spłatę zaciągniętych długów — którą to petycyę Wysoki Sejm uchwałą z 21. listopada 1905 odesłał do Wydziału

krajowego dla zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1907.

Rada szkolna w swem piśmie z 25. lipca 1906 l. 29.981 poparła petycję i przedstawiła wniosek na udzielenie jednorazowej subwencji 4.000 K ze względu, że Zakład naukowy utrzymywany przez SS. Nazaretanki rozwija się pomyślnie i ogółowi wielką korzyść przynosi, dalej z uwagi, że proszący konwent bez znaczniejszej pomocy z funduszków publicznych nie mógłby spełniać należycie przyjętych na siebie obowiązków.

Wydział krajowy ogranicza się na przedstawieniu tego wniosku do decyzji Wysokiego Sejmu ze względu, że Zgromadzenie SS. Nazaretanek pobiera już z funduszu szkolnego krajowego stałą roczną subwencję w kwocie 800 K.

Zakład sierót im. Modesty Zagórskiej w Śniatynie.

Towarzystwo dom dobroczynności w Śniatynie opiekujące się istniejącym w tem mieście od r. 1901 Zakładem dla sierót im. Modesty Zagórskiej, wniosło w r. 1905 do Wysokiego Sejmu petycję o przyznanie subwencji na utrzymanie tego Zakładu. Petycję tę odesłał Wysoki Sejm uchwałą z 21. listopada 1905 do Wydziału krajowego dla zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1907.

Zakład dla sierót im. Modesty Zagórskiej w Śniatynie daje pomieszczenie około 30 dzieciom, przyjmując przeważnie sieroty bez opieki, wieku od lat 5—12 i udzielając im nauk elementarnych na podstawie planu nauki dla szkół 4-klasowych i nauki gospodarstwa domowego. Połowę tych dzieci utrzymuje Zakład zupełnie bezpłatnie, innych rodzice lub opiekunowie składają tylko nieznaczne opłaty wynoszące zaledwie po kilka koron miesięcznie. Resztę kosztów utrzymania dzieci w Zakładzie pokrywane są z dochodów majątku zarodowego wynoszącego 8.000 K, z datków Towarzystwa dam dobroczynności i z kwesyt SS. Felicjanek, które są kierowniczkami Zakładu.

Według relacji c. k. Rady szkolnej okręgowej w Śniatynie kierunek wychowawczy w Zakładzie jest pod każdym względem wzorowy, czem Zakład zjednał sobie powszechne uznanie i wzięcie w okolicy. Z powodu niedostatecznych funduszków walczy jednak Zakład z ciągłymi niedoborami, które znajdują częściowe pokrycie jedynie w ofiarach litościwych ludzi.

Rada szkolna krajowa poleca petycję do uwzględnienia z wnioskiem na przyznanie Zakładowi stałej rocznej subwencji w kwocie 100 K, którą też Wydział krajowy wstawił do preliminarza Rubr. IV. wydatków fund. kraj. na r. 1907.

Petycja o subwencję na kursa nauki języka ruskiego dla uczennic szkół wydziałowych.

Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie wniosło do Wysokiego Sejmu petycję o subwencję na kursa nauki języka ruskiego dla dziewcząt uczęszczających do miejskich szkół wydziałowych, którą to petycję Wysoki Sejm uchwałą z dnia 22. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Według oznajmienia Rady szkolnej krajowej kursa te przeznaczone dla uczennic szkół wydziałowych miejskich, w których język ruski nie jest przedmiotem obowiązkowym, odbywały się w roku szkolnym 1905/1906 w szkole prywatnej im. Szewczenki w 4 oddziałach. Kursa te wizytował c. k. inspektor szkolny okręgowy dnia 9. czerwca 1906 i zastał:

na I. kursie	5	obecnych	na 20	zapisanych.
" II. "	16	" "	69	"
" IV. "	17	" "	36	"

Kurs III. nie był wizytowany.

Wyniki nauki na wszystkich kursach stwierdzono dobre. Ponieważ już w ubiegłym roku szkolnym uczono języka ruskiego, jako przedmiotu nadobowiązkowego w 7 szkołach wydziałowych żeńskich a od d. 1. września 1906 zaprowadzono tę naukę jeszcze w trzech szkołach pozostałych, przeto obecnie ze względu na potrzeby młodzieży żeńskiej, kursy te nie mają praktycznej doniosłości.

Ze względu wszakże, że kursa wspomniane w okresie przejściowym oddały pewne usługi i były o tyle pożyteczne, że pewna ilość dziewcząt, w szczególności także Polek, nauczyła się języka ruskiego, oświadczyła się Rada szkolna za udzieleniem Towarzystwu pedagogicznemu za utrzymywanie tych kursów jednorazowej subwencji w kwocie 400 K.

Petycja wyznaniowej szkoły izraelskiej w Bolechowie o subwencyę.

Uchwałą z 21. listopada 1905 odesłał Wysoki Sejm petycyę Inspekcji 3-klasowej szkoły i przełożenia gminy wyznaniowej izraelskiej w Bolechowie o subwencyę Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1907.

Według opinii Rady szkolnej krajowej z 9. września 1906 l. 35.596 trzyklasowa szkoła wyznaniowa izraelska w Bolechowie, posiadająca prawo publiczności na podstawie rozporządzenia Ministerstwa wyznań i oświaty z 1. października 1902 l. 30.809, jako jedna z najstarszych szkół wyznaniowych izraelskich w kraju, ze wszechmiar zasługuje na subwencyę z funduszków krajowych tak ze względu na pomyślny stan nauki i uobyczajania młodzieży szkolnej jak i ze względu na trudności materyalne, z jakimi Inspekcya utrzymująca tę szkołę walczyć musi. Dość powiedzieć, że w dniu 1. maja b. r. musiano dla braku funduszków powstrzymać wypłatę pensyj nauczycielom tej szkoły.

Ze względu na powyższy stan rzeczy tudzież z uwagi na to, że w razie zwinięcia tej szkoły powstałaby konieczność utworzenia przy szkołach publicznych w Bolechowie co najmniej 4 klas nadetatowych albo zorganizowania osobnej szkoły, co pociągnęłoby za sobą znaczne nowe obciążenie funduszu szkolnego krajowego, Rada szkolna krajowa poparła jak najusilniej petycyę, o której mowa.

Z tych powodów Wydział krajowy byłby już w preliminarzu na rok 1907 zaproponował Wysokiemu Sejmowi przyznanie subwencji na podtrzymanie szkoły izraelskiej w Bolechowie; gdy jednak opinia Rady szkolnej krajowej nadeszła dopiero 11. września b. r. już po zestawieniu i wydrukowaniu preliminarza funduszu szkolnego krajowego na r. 1907, przeto Wydział krajowy, zdając sprawę Wysokiemu Sejmowi o stanie rzeczy, postanowił odnieść się do Rady szkolnej krajowej, aby do preliminarza na rok 1908 wstawiła dla szkoły izraelskiej z prawem publiczności w Bolechowie subwencyę w takiej kwocie, jaka jest potrzebną dla podtrzymania bytu tej szkoły.

Petycyę Józefy Goldblatt i Maryi Hild o subwencyę na Zakłady naukowe żeńskie.

Uchwałą z 22. listopada 1905 przekazane zostały Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę Józefy Goldblatt o subwencyę na utrzymanie żeńskiej szkoły gimnazjalnej we Lwowie i Maryi Hild o subwencyę na Zakład naukowy żeński w Przemyśle.

Według pisma Rady szkolnej krajowej z 14. kwietnia 1906 l. 10.284 oba te zakłady rozwijają się pomyślnie i świadczą wiele dla uczenia ubogich, oba więc zasługują na poparcie.

P. Józefa Goldblatt utrzymuje od r. 1899 6 klasową szkołę gimnazjalną we Lwowie, do której uczęszcza około 150 uczenie,

zaś p. Marya Hild otworzyła w Przemyślu w r. 1904 liceum żeńskie, do którego w 1. roku zapisało się tylko 41 uczenic. Przyczyną tego jest wysoka opłata szkolna, którą kierowniczka mogłaby zniżyć i zapewnić przez to swej szkole liczniejszą frekwencyę, jeżeliby uzyskała subwencyę z funduszu krajowego.

Warsztat dla młodzieży
szkół średnich w Kra-
kowie.

Dr. Henryk Jordan założył w Krakowie na wiosnę 1906 r. warsztat dla młodzieży szkół średnich, w którym do końca roku szkolnego 1905/1906 pracowało 107 uczniów, po 6 godzin tygodniowo każdy, wykonując według umyślnie dla tego celu sporządzonego planu, rozmaite roboty z zakresu stolarstwa, tokarstwa i ślusarstwa.

Próba wypadła bardzo dobrze, zainteresowanie się rzeczą tą między młodzieżą szkolną ogromne, pracowano z zapałem i wytrwale. Opinia pedagogów, którzy zwiedzali Zakład, wypadła korzystnie a mianowicie także opinia c. k. krajowego inspektora szkolnego, który z polecenia Rady szkolnej krajowej Zakład ten zwiedził.

Wobec tego postanowił Dr. Jordan Zakład ten utrwalić, aby był czynny przez cały rok szkolny. Warsztat został urządzony w całej pełni dla 100 pracowników w 4 grupach po 25 i umieszczony jest w odstąpionym na ten cel przez gminę m. Krakowa lokalu na ul. Podzamcze.

Gdy jednak koszta utrzymania warsztatu wyniosą co najmniej 4—5 tysięcy koron rocznie a to na opłatę dwóch nauczycieli, zakupno materiału surowego do roboty, naprawę i dokupywanie zużytych narzędzi, a ewentualnie także na światło i opał, wniósł Dr. Jordan do c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty prośbę o udzielenie rocznej subwencji 2.000 K, a równocześnie zwrócił się także do Wydziału krajowego o wyjednanie u Wysokiego Sejmu subwencji w rocznej kwocie 1.000 K.

Wydział krajowy odniósł się o opinię do Rady szkolnej krajowej, która w piśmie z 12. października 1906 l. 45.989 oświadczyła, że warsztaty te są nader pożyteczne dla młodzieży, stanowią bowiem bardzo pożądane uzupełnienie jednostronnego wykształcenia umysłowego, wyrabiają siły fizyczne, uczą sprawności i bystrości a także poszanowania pracy.

Z tych powodów niemniej z uwagi, że młodzież szkolna, zwłaszcza starsza i zdolniejsza, często pozbawiona troskliwej opieki domowej, potrzebuje sposobności do spędzania wolnego od nauki czasu w sposób przyjemny, pożyteczny i zdrowy — i że to, co dotychczas pod tym względem zrobiono, nie zupełnie wystarcza, postanowił Wydział krajowy poprzeć wobec Wysokiego Sejmu sprawę subwencyonowania warsztatów Dra Jordana i zaproponować udzielenie na ten cel stałej rocznej subwencji 1.000 K.

Gdy jednak w chwili, gdy wynik badania doszedł do wiadomości Wydziału krajowego, preliminarz budżetu na rok 1907 był już zamknięty, postanowił Wydział krajowy ograniczyć się na razie na tem sprawozdaniu, zaś subwencyę 1.000 K dla warsztatów Dra Jordana wstawić do preliminarza funduszu szkolnego krajowego na r. 1908.

Szkola nauk politycznych we Lwowie.

Od roku 1902 istnieje we Lwowie Towarzystwo „Szkoła nauk politycznych“, którego zadaniem jest uprawianie i rozpowszechnianie nauk społecznych i politycznych ze szczególnem uwzględnieniem stosunków społeczeństwa polskiego. Do tego celu dąży Towarzystwo przez utrzymywanie biblioteki i pracowni naukowych, przez wydawnictwo dzieł i pism, ogłaszanie konkursów, subwencyonowanie prac naukowych, przez urządzenie kursów, wykładów, pogadanek i dyskusyi z dziedziny nauk

społecznych, wreszcie przez wycieczki naukowe, konferencje i zjazdy przedstawicieli nauk społecznych.

Na razie, dla braku środków finansowych, skierowało Towarzystwo swą działalność głównie na urządzenie systematycznych wykładów naukowych, i w przeciągu lat trzech urządziło 6 kursów, z których cztery pierwsze, systematyczne, obejmowały kurs nauk podstawowych, kurs ekonomiczny, kurs prawnopolityczny i kurs bieżących kwestyi politycznych, dwa zaś ostatnie, uzupełniające poświęcone były wypełnieniu luk w poprzednich kursach. Razem w tych 6 kursach odbyło się 46 wykładów w 223 godzinach wykładowych.

Wykłady te wygłosiło ogółem 28 prelegentów. Prawie wszystkie wykłady traktowały o przedmiotach, do których w literaturze polskiej nie ma podręczników, wykłady zaś monograficzne, a szczególnie wykłady sprawom i stosunkom polskim poświęcone, miały za przedmiot najczęściej kwestye, nie tylko w polskiej ale i w ogóle w żadnej literaturze nietknięte i podawały z najlepszego źródła informacje, które słuchacz skąd inąd mozolnymi wysiłkami byłby musiał zdobywać. Frekwencja tych wykładów była stosunkowo znaczna, ogółem na wszystkich wykładach 6 kursów było 9.649 osób, między temi 1.512 kobiet, przeciętna cyfra słuchaczy z wszystkich wykładów wszystkich 6 kursów wynosiła 42. Główny kontyngent słuchaczy stanowiła młodzież uniwersytetu i szkoły politechnicznej.

Towarzystwo pragnęłoby rozszerzyć wykłady do 2 godzin dziennie, zarazem jednak rozwinąć działalność seminaryjną i wydawniczą, do której potrzebne są jednak znaczniejsze i trwalsze dochody. Z tego powodu wniosło Towarzystwo, na którego czele stoi prof. Dr. Władysław Ochenkowski, petycję do Wysokiego Sejmu o subwencję roczną w kwocie 2.000 K.

Petycję tę przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania, którego wynik podany powyżej.

Sprawy konserwatorskie.

Sprawozdania z czynności grom. c. k. konserwatorów.

Uchwałą z 22. listopada 1905 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby proponując wydatek w Rubr. VI. budżetu krajowego na utrzymanie kancelaryj konserwatorskich, wzywał corocznie grom. konserwatorów do przedłożenia sprawozdania z czynności w ciągu ubiegłego roku.

Wezwaniu temu oba Grom. c. k. konserwatorów czynią zadość, a sprawozdania ich sięgające po koniec roku 1905 znajdują się w aktach Wydziału krajowego.

Restauracja kościoła św. Anny w Krakowie.

Uchwałą z dnia 22. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm petycję proboszcza kollegiaty św. Anny w Krakowie o subwencję na restaurację kościoła św. Anny — Wydziałowi krajowemu do zbadania po wysłuchaniu Grom. c. k. konserwatorów i sprawozdania.

Badanie wykazało, że restaurację kościoła akademickiego św. Anny w Krakowie z powodu niebezpieczeństwa, grożącego temu cennemu zabytkowi barokowej architektury, musiano rozpocząć jeszcze w lecie 1905 r. Przedewszystkiem musiano się zabrać do naprawy miedzianego dachu i częściowej wymiany zbutwiałych i zagrzybionych wiązań dachowych i wykonano te najpilniejsze roboty kosztem 12.000 K. Roboty te, na które rząd kościoła miał niespełna 1.000 K, wykonano za pieniądze pożyczone przez proboszcza ks. Dr. Caputę, który oświadczył, że spłaci tę pożyczkę z własnych dochodów bez żadnej subwencji.

Z wiosną r. 1906 wzięto się do dalszych a pilnych robót, aby kościół zabezpieczyć trwale od uszkodzeń. Naprawiono mianowicie jeszcze kilka dalszych uszkodzonych części dachu nad nawą główną, dano nowy dach nad zakrystyą i zabrano się do naprawy dachu na kopule kościelnej i latarni nad nią. Przy sposobności tych napraw dachu okazała się konieczna potrzeba naprawy kamiennego gzymsu koronującego zewnętrzny bęben kopuły tudzież innych robót kamieniarskich. Wszystkie te roboty niecierpiące zwłoki, muszą być wykonane przed nastaniem zimy, a koszt ich po potrąceniu 12.000 K wydanych w roku 1905, oblicza Grono c. k. konserwatorów na 36.000 K.

Na pokrycie tego wydatku nie ma zarząd kościoła żadnych funduszy prócz procentu od kapitału 700 K, dochodu ze składek obliczonego na 500 K i subwencji miejskiej 1.000 K, która ma być dopiero wstawioną do budżetu na r. 1907. Na konkurencyę parafialną również liczyć nie można, parafia bowiem św. Anny liczy zaledwie 620 dusz, pozostaje przeto jako jedyny środek subwencya z funduszy krajowych i państwowych. Do subwencji państwowej kościół św. Anny ma tem większy tytuł, że jest kościołem uniwersyteckim i że w nim odbywają się nabożeństwa dla młodzieży szkół średnich.

Wobec wykazanej niezbędnej konieczności restauracyi tak cennego zabytku archeologicznego, wobec zupełnego prawie na razie braku funduszy na ten cel, wobec znacznej bardzo ofiary poniesionej na restauracyę kościoła przez obecnego proboszcza, wreszcie ze względu na to, że fundusz krajowy dotychczas żadną jeszcze kwotą do restauracyi tego kościoła się nie przychylnił — postanowił Wydział krajowy wstawić do preliminarza funduszu krajowego na r. 1907 subwencyę na restauracyę kościoła św. Anny w kwocie 10.000 K, a zarazem przedstawić w swoim czasie Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie na ten cel jeszcze dalszej subwencji w kwocie 8.000 K pod warunkiem, jeżeli ze skarbu państwa przyznana zostanie na cel tej restauracyi subwencya w sumie co najmniej równej subwencji krajowej t. j. w kwocie 18.000 K.

Restauracya kościoła
św. Piotra i Pawła
w Krakowie.

Uchwałą z 31. października 1903 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wdrożenie rokowań z c. k. Rządem celem wyjednania subwencji z c. k. Skarbu państwa na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie.

Pismem z 23. lipca 1906 l. 48.358 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty dotychczas nie wydało jeszcze decyzji co do wysokości subwencji, jaka z c. k. Skarbu państwa na restauracyę tego kościoła ma być przyznana, że jednak przyznało na rok 1904 pierwszą ratę subwencyjną w kwocie 4.000 K, zaś na r. 1905 drugą ratę w kwocie 1.000 K, które już wyasygnowano, ponadto wstawiło w preliminarz na r. 1906 trzecią ratę w kwocie 3.000 K.

Nadmienia się, że z funduszu krajowego wydano po koniec roku 1906 na cel tej restauracyi ogółem 32.000 K.

Petycyja o subwencyę
na restauracyę krąż-
ganków klasztor-
nych przy kościele OO. Fran-
ciszkanów w Krakowie.

Uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm ponowną petycyę konwentu O. O. Franciszkanów w Krakowie o subwencyę na restauracyę krążganków klasztor-nych Wydziałowi krajowemu do sprawozdania.

Już w sprawozdaniu zeszłorocznem podał Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi do wiadomości swą uchwałą z 3. stycznia 1905, którą postanowił przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek na uchwalenie na cel powyższy subwencji z funduszu

krajowego aż do wysokości zasiłku, jaki na tę restaurację z c. k. Skarbu państwa rzeczywiście przyznanym zostanie.

Uchwałę tę zakomunikował wówczas Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, a w piśmie z 5. marca 1905 l. 115.160 przypomniał tę sprawę c. k. Namiestnictwu z prośbą o oznajmienie, czyli i jaka decyzja w tej sprawie przez c. k. Ministerstwo została powzięta. Na to otrzymał odpowiedź, że c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia reskrytem z 6. września 1905 l. 33.167 przyznanie subwencji uczyniło zawisłem od wykonania restauracji ściśle według programu opracowanego przez centralną komisję zabytków sztuki i pomników historycznych w Wiedniu, reskrytem zaś z 13. października 1905 l. 12.761 oznajmiło, że pod tym tylko warunkiem zarządza na razie wstawienie do preliminarza państwowego na rok 1906 kwoty 2.500 K jako subwencji na konserwację tych krużganków. Sporządzony przez konwent OO. Franciszkanów na podstawie programu c. k. Komisji archeologicznej kosztorys restauracji przedłożyło c. k. Namiestnictwo relacją z 1. lutego 1906 l. 9.630 c. k. Ministerstwu, które jednak dotąd jeszcze nie powzięło decyzji w tej sprawie.

Wobec tego stanu rzeczy nie wstawił Wydział krajowy do preliminarza na rok 1907 żadnej subwencji na cel restauracji wspomnianych krużgankach.

Kościół św. Katarzyny
w Krakowie.

Na restaurację kościoła św. Katarzyny w Krakowie przyznał W. Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 subwencję w kwocie 35.000 K płatną w 5 ratach i wstawił pierwszą ratę tej subwencji w kwocie 7.000 K do budżetu kraj. na r. 1906.

Ponieważ subwencja ta została przyznana pod warunkiem, jeżeli c. k. Rząd z funduszków państwa przyzwoli na ten cel subwencję w takiej samej jak kraj wysokości, przeto Wydział krajowy zarządził wypłatę wstawionej do budżetu r. 1906 pierwszej raty subwencji dopiero po stwierdzeniu, że dwie pierwsze raty subwencji państwowej po 5.000 K za lata 1903 i 1904 już zostały wypłacone, a trzecią i czwartą ratę tejże subwencji, również w kwotach po 5.000 K, wstawiono do preliminarza budżetu państwowego na r. 1906 i 1907.

O tem zawiadomił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo pismem z 28. marca 1906 l. 35.027.

Petycja o subwencję
na restaurację kościoła
paraf. w Szczercu.

Komitet dla olnowienia kościoła parafialnego w Szczercu wniósł w r. 1905 do W. Sejmu petycję o subwencję, a W. Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał tę petycję Wydziałowi krajowemu do zbadania, po wysłuchaniu zdania c. k. konserwatorów i sprawozdania.

Według opinii c. k. konserwatorów, przedłożonej Wydziałowi krajowemu pismem z 30. lipca 1906 l. 84 kościół w Szczercu z powodu swej starożytności i pięknej architektury zasługuje w zupełności na konserwację i pomoc publiczną — dlatego c. k. konserwatorowie proponują przyznanie na cel restauracji subwencji w kwocie 2.000 K.

Subwencję tę zamierza Wydział krajowy zapreliminować w budżecie krajowym na r. 1908, ponieważ opinia c. k. konserwatora nadeszła już po zestawieniu preliminarza na r. 1907.

Subwencja na restaurację
kościół w Starym
Wiśniczu.

Ks. Franciszek Ratowski, proboszcz w Starym Wiśniczu, wniósł w r. 1904 petycję o subwencję na restaurację tamtejszego starożytnego kościoła parafialnego, którą to petycję W. Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania, po wysłuchaniu grona c. k. konserwatorów i sprawozdania.

Kościół w Starym Wiśniczu, pochodzący z pierwszej połowy XVI. wieku, należy zdaniem c. k. konserwatorów do najcenniejszych zabytków w naszym kraju i wymaga koniecznie rychłej restauracji tak zewnątrz, jak i wewnątrz. Restauracja kościoła podjęta i przeprowadzona już została częściowo kosztem parafian, mianowicie wykonano nowe wiązanie dachowe i pokryto kościół dachówką, również wieża kościelna otrzymała nowy hełm stylowy i pokryta została dachówką; sygnaturkę, grożącą zawaleniem się, zastąpiono nową i pokryto blachą miedzianą. Wszystkie te roboty wykonano według planów i pod kierunkiem architektki p. Hendla, kosztem około 25.000 K, które poniosła konkurencja parafialna. Zachodzi jednak niezbędna potrzeba dalszych robót restauracyjnych około murów i fasad kościoła, które w wielu miejscach mocno się zarysowały; także wewnątrz kościoła wymaga koniecznie reatauracji. Na kosza połączone z temi robotami brak zupełny funduszków, na konkurencyę parafialną bowiem, wycieńczoną nadto wydatkiem około 20.000 K na restauracyę budynków plebańskich, niepodobna na razie nakładać dalszych ciężarów.

Kosztorys sporządzony przez p. Hendla, obliczający wydatki potrzebne na 51.600 K, został przez konserwatora p. Dra Feliksa Koperę zredukowany do *minimum*, które jednak wynosi jeszcze pokaźną sumę około 30.000 K. Z tej kwoty, zdaniem Wydziału kraj., powinna jedną trzecią pokryć konkurencya, jedną trzecią kraj, resztę zaś c. k. Skarb państwa. Gdy zaś wszystkie roboty nie prędzej jak w ciągu lat trzech wykonane być mogą, postanowił Wydział krajowy zaproponować W. Sejmowi uchwalenie subwencji w kwocie 10.000 K, płatnej w trzech ratach, z których pierwszą w kwocie 4.000 K wstawił do preliminarza na r. 1907 — dalsze zaś dwie po 3.000 K wstawioneby zostały ewentualnie do budżetów dwóch lat następnych.

Subwencya na restauracyę rzym. kat. kościoła parafialnego w Brzozdowcach.

Wskutek uchwały W. Sejmu z 11. lipca 1902, którą przekazano Wydziałowi kraj. do zbadania petycyę rzym. kat. urzędu parafialnego w Brzozdowcach o subwencyę na restauracyę tamsejszego kościoła, Wydział krajowy po wszechstronnem zbadaniu tej sprawy za pośrednictwem c. k. konserwatorów i na ich wniosek postanowił wstawić do preliminarza funduszu krajowego na r. 1907 subwencyę kwocie 3.000 K na restauracyę tego kościoła.

Przyznanie tej subwencji uzasadnione jest tem, że skutkiem stwierdzonej przez c. k. konserwatorów cechy zabytkowej tego kościoła, kosza restauracji a względnie przebudowy, właśnie dla zachowania tej cechy zabytkowej muszą być znacznie zwiększone ponad miarę zwyczajnej restauracji.

Nadmienia się, że według kosztorysu sporządzonego przez prof. Talowskiego, kosza restauracji wyniosą w gotówce przeszło 57.000 K.

Starożytny tryptyk w kościele w Sromowcach niżnych.

W Sromowcach niżnych, w powiecie nowotarskim, znajduje się stary drewniany kościółek a w nim tryptyk z datą r. 1572, złożony z dwóch skrzydeł bocznych i części środkowej, z nyzą na niskiej podstawce, będącej częścią integralną tryptyka. Rozwarty tryptyk mierzy 2 metry, wysokość skrzydeł 1.45 m, wysokość podstawki 37 cm. Tryptyk ten przypisywany Witowi Stwoszowi, jest drewniany, skrzydła otoczone płaskim ornamentem na tle złotem grawirowanem, wewnątrz malowane na podkładzie kredowym, bardzo pięknie i stylowo.

O subwencyę na restauracyę tego zabytku wniósł w roku 1905 expozyt przy kościele w Sromowcach niżnych petycyę do W. Sejmu, która uchwałą z 22. listopada 1905 przekazaną zo-

stała Wydziałowi krajowemu do zbadania, po wysłuchaniu zdania c. k. konserwatorów i sprawozdania.

Grono c. k. konserwatorów w Krakowie na podstawie szczegółowego sprawozdania wysłanego na miejsce fachowego znawcy, wyraziło opinię, że tryptyk powyższy zasługuje na restaurację i zaproponowało przyznanie na ten cel subwencji z funduszu krajowego w kwocie 1.000 K.

Petycja o subwencję na restaurację kościoła OO. Bernardynów w Brzeżanach.

Petycja ta przekazana została uchwałą W. Sejmu z 10. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi.

Ponieważ stwierdzono, że zamierzona przez konwent restauracja ma na celu jedynie odczyszczenie kościoła, a roboty te ze stanowiska konserwatorskiego mają tylko podrzędne znaczenie, postanowił Wydział krajowy na wniosek grona c. k. konserwatorów nie przedkładać W. Sejmowi wniosku na udzielenie subwencji, wychodząc z założenia, że nieznaczne stosunkowo koszta tych robót powinny być w całości pokryte ze źródeł lokalnych.

Cerkiew parafialna w Brodach.

Wskutek uchwały sejmowej z 10. listopada 1904 przekazującej Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycję Zarządu gr. kat. cerkwi parafialnej w Brodach, zarządziło grono c. k. konserwatorów na prośbę Wydziału krajowego bliższe zbadanie tej cerkwi, a w relacyi z 25. sierpnia 1905 l. 169 oświadczyło się za udzieleniem subwencji w kwocie 2.000 K, na pokrycie kosztów restauracyi tej cerkwi. Cerkiew ta jest bowiem zabytkiem z XVII. wieku ciekawym z tego względu, że w drugiej połowie XVIII. wieku przerobioną została z pierwotnego kościółka i że w konstrukcyi jej kopuły zaznacza się wpływ budownictwa drzewnego na murowane.

Wobec tego Wydział krajowy wstawił do preliminarza na r. 1907 subwencję 2.000 K na restaurację tego zabytku.

Cerkiew w Tłustem.

Wskutek uchwały sejmowej z 22. listopada 1905, polecającej Wydziałowi krajowemu zbadanie i sprawozdanie o petycyi gr. kat. Komitetu parafialnego w Tłustem, Wydział krajowy przedkłada następujące sprawozdanie:

W Tłustem istnieje mała drewniana cerkiewka, pochodząca z XVIII. wieku, która z powodu zbyt małych rozmiarów oddawna już nie odpowiada potrzebom religijnym ludnej, przeszło 2.000 dusz liczącej parafii. Z tego powodu postanowił Komitet parafialny kosztem 48.000 K wybudować nową, obszerniejszą cerkiew, a to na tem samym miejscu, na którym stoi dawna cerkiewka, któraby skutkiem tego musiała być rozebrana. Sprzeciwił się temu c. k. konserwator prof. Talowski, który oglądnawszy budynek cerkiewny w maju 1905, orzekł, że budynek ten jest cennym zabytkiem starej ruskiej architektury, że powinien być odrestaurowany i pozostać na swem dotychczasowym miejscu. Wobec tego orzeczenia c. k. Starostwo zabroniło burzenia starej cerkiewki i nakazało utrzymać ją w dotychczasowym stanie, a zarazem poleciło przystąpić do naprawy dachu.

Petenci podnoszą, że skutkiem tego spadł na konkurencyę nieprzewidziany ciężar i to dwojaki, bo wydatek na konserwację starej cerkwi i na zakupno gruntu pod budowę nowej. Gdy zaś wydatki te ponoszone być mają ze względów na cele publiczne, przeto domagają się petenci subwencji z funduszków publicznych.

Grono c. k. konserwatorów w piśmie z 6. lipca 1906 l. 63 oświadczyło Wydziałowi krajowemu, że cerkiew w Tłustem jest jednym z najpiękniejszych zabytków ludowego budownictwa drewnianego, a nadto zbudowaną jest z materiału tak zdrowego

i mocnego, że może być z łatwością przez długie jeszcze lata utrzymana. Z tego powodu wnosi grono c. k. konserwatorów o wyjednanie u W. Sejmu subwencji 1.000 K na restaurację tej cerkwi pod warunkiem jednak, że będzie ona rzeczywiście albo w samym Tłustem konserwowana, albo też przeniesioną do innej mniejszej gminy, gdzie doskonale służyć może jeszcze celom kultu, w której to sprawie należałoby się porozumieć z J. Eksc. ks. Metropolita.

Cerkiew w Nichowicach

Grono c. k. konserwatorów przedłożyło Wydziałowi krajowemu pismem z 10. października 1905 l. 160 podanie Zwierzchności gminnej w Nichowicach (ad Laszki Zawiazane, w pow. Rudczańskim) z prośbą o udzielenie subwencji 1.000 K. na restaurację starożytnej cerkiewki. Prośbę tę uzasadniła gmina tem, że kiedy postanowiwszy budowę nowej cerkwi, chciała starą zburzyć i sprzedać materyał, otrzymała ze strony c. k. konserwatora zakaz burzenia starej cerkiewki a natomiast nakaz naprawienia jej, na co nie posiada funduszków.

Ponieważ grono c. k. konserwatorów poparło tę prośbę z powodu, że stara cerkiewka przedstawia cenny i typowy obraz krajowego budownictwa drewnianego, postanowił Wydział krajowy wstawić na cel restauracji tej cerkwi kwotę 500 K. do preliminarza budżetu kraj. na r. 1907.

Petycja o subwencję na zabytki w Haliczu.

W petycji wniesionej do W. Sejmu w r. 1905 burmistrz m. Halicza i gr. kat. paroch tamtejszy domagają się subwencji na dokończenie „konserwacji“ tamtejszej cerkwi, na przeprowadzenie wykopalisk w Haliczu i okolicy, wreszcie na założenie w Haliczu muzeum starożytności.

Petycji tej, przekazanej przez W. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania, grono c. k. konserwatorów uchwalilo nie poprzeć. Subwencya bowiem na restaurację cerkwi jest zbędną wobec tego, że cerkiew ta została już (przy pomocy zasiłku z fund. kraj. w kwocie 9.000 K) w całości odrestaurowana, kosztów zaś jej utrzymania nie powinien ponosić fundusz krajowy lecz miejscowa konkurencya parafialna.

Bezczelową również, zdaniem grona c. k. konserwatorów, byłaby subwencya na przeprowadzenie wykopalisk w Haliczu i okolicy, gdyż grono c. k. konserwatorów przeprowadziło już dawniej dokładne poszukiwania archeologiczne dokoła samej cerkwi i w jej podziemiach celem wyjaśnienia przypuszczeń, że odnajdą się tam ślady mniemanej dawnej budowy, lecz wszelkie poszukiwania wykazały bezpodstawność tych zapatrywań. Rozkopy zaś w innych stronach Halicza i okolicy mogłyby mieć widoki powodzenia i rzetelną wartość tylko wówczas, gdyby się nimi zajęli ludzie fachowi, wobec czego udzielenie subwencji na cel tak ogólnikowo określony i bez gwarancji naukowego traktowania sprawy, nie może być wskazanem.

Wreszcie co do subwencji na założenie Muzeum parafialnego starożytności oświadczyło grono, że nie może wyrazić opinii w tej sprawie, gdyż przekracza to jego kompetencję.

Starożytna bożnica w Leszniowie.

Petycję przełożenia gminy izrael. w Leszniowie o zapomogę na restaurację starożytnej bożnicy tamże, przekazał W. Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 Wydziałowi krajowemu do zbadania po wysłuchaniu zdania c. k. konserwatorów i sprawozdania.

Wobec tego, że jak się okazało, chodzi tu nie o zasiłek na restaurację, ale o stałą roczną zapomogę na konserwację tego zabytku, postanowił Wydział krajowy zgodnie z opinią

c. k. konserwatorów nie proponować przyznania subwencji, ponieważ wydatek na konserwację budynku, odrestaurowanego już przy pomocy zasiłku z funduszu krajowego, powinna ponosić sama gmina wyznaniowa.

Restauracja kościoła
OO. Karmelitów we
Lwowie

Z powodu petycji OO. Karmelitów lwowskich o subwencję na restaurację ich kościoła, którą to petycję W. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania po wysłuchaniu zdania grona konserwatorów i do sprawozdania, Wydział krajowy zasięgnął opinii c. k. konserwatorów co do charakteru pomnikowego tego kościoła. W piśmie z 8. listopada 1906 l. 55 stwierdziło grono c. k. konserwatorów, że kościół ten jest cennym zabytkiem przeszłości (fundowany w r. 1634 przez Alexandra Zasławskiego, księcia na Ostrogu i Alexandra Kuropatwę kanclerza Lwowskiego) i że roboty około restauracji kościoła i odnowienia fasady przy dobudowie drugiej wieży wykonano w sposób zupełnie odpowiedni. Wydatek na te roboty wyniósł około 20.000 K, których klasztor nie mający żadnego majątku, bez pomocy z funduszy publicznych pokryć nie jest w możności. Wobec tego Wydział krajowy byłby już do preliminarza na r. 1907 wstawił subwencję w kwocie 2000 K na częściowe pokrycie tego wydatku; ponieważ jednak opinia c. k. konserwatorów nadeszła już po zamknięciu preliminarza, postanowił Wydział krajowy przedstawić W. Sejmowi wniosek na przyznanie tej subwencji dopiero w preliminarzu na r. 1908.

Sprawy teatralne.

Teatr miejski we
Lwowie

Teatr miejski we Lwowie po upływie pierwszego sześciolecia swego istnienia, w ciągu którego scena polska pod dyktando Tadeusza Pawlikowskiego stanęła na prawdziwie artystycznej wyżynie, przeszedł z dniem 1. lipca 1906 pod dyktando p. Ludwika Hellera.

Podczas ostatniego sezonu teatralnego 1905/6 wysunęła się na pierwszy plan opera. której przedstawienia rozpoczęły się już w ostatnich dniach września 1905 i trwały bez przerwy do końca marca 1906. W tym sześciomiesięcznym sezonie dano przeszło 80 przedstawień operowych, wystawiono trzy niegrane dotychczas we Lwowie opery („Chopin“ Oreficego, „Werther“ Masseneta i „Samson i Dalila“ Saint Saënsa) i przedstawiono publiczności cały szereg polskich i obcych spiewaków i spiewaczek. Wielka romaitość repertuaru, występy coraz to nowych sił, staranna i umiejętna reżyserya, niemniej doskonale prowadzona orkiestra (kapelmistrze: Podesti, Ribera i Czelański) sprawiły, że ubiegły sezon operowy był jednym z najlepszych ze wszystkich dotychczasowych — a nadzwyczaj liczna frekwencya publiczności (60 przedstawień w zupełnie wysprzedanej sali) zapewniła przedsiębiorstwu, pomimo ogromnych kosztów, także finansowe powodzenie.

W nowym kontrakcie dzierżawy zawartym przez gminę m. Lwowa z p. Ludwikiem Hellerem (p. Pawlikowski nie stanął do konkursu) na czas od 1. lipca 1906 do końca czerwca 1912 umieszczono wszystkie przez Wydział krajowy wymagane postanowienia mające na celu zabezpieczenie Reprezentacji kraju należnego wpływu na losy i kierownictwo subwencyonowanego przez kraj teatru. Wobec tego udzielił Wydział krajowy temu kontraktowi swego zatwierdzenia, a nowa dyktando rozpoczęła swą działalność już od 1. lipca 1906, urzą-

dzając w sezonie letnim przedstawienia dramatu i komedyi w Krynicy, operetki zaś w Krakowie. Z początkiem września br. rozpoczął się właściwy sezon teatralny we Lwowie. Przedstawienia te nie rokujące materyalnych korzyści, zapewniły licznemu personalowi teatralnemu utrzymanie przez dwa miesiące, co Wydział krajowy uważa za zasługę obecnej dyrekcji. Zaznaczyć wypada, że nowa dyrekcya znacznie wzmocniła personal dramatu zwłaszcza udziale ról kobiecych i że dba o wielkie urozmaicenie repertuaru.

Przedstawienia teatralne dla młodzieży szkolnej.

W nowym kontrakcie dzierżawy teatru miejskiego we Lwowie nałożono na dzierżawcę teatru obowiązek urządzania w każdą sobotę popołudniowych przedstawień dla młodzieży szkolnej po cenach znacznie niższych i według repertuaru ułożonego w porozumieniu z komisją teatralną.

Urządzanie takich przedstawień zażądał Wydział krajowy na wniosek Rady szkolnej krajowej, uznając zgodnie z naczelną władzą szkolną potrzebę i doniosłość estetycznego wykształcenia młodzieży a zarazem godziwej dla niej rozrywki i upatrując w przedstawieniach teatralnych łatwiejszy i przystępniejszy od innych środków takiego kształcenia. Urządzanie takich przedstawień będzie miało i ten dodatni skutek, że odwozić będzie przynajmniej znaczną część młodzieży od uczęszczania na inne nieodpowiednie dla niej przedstawienia teatralne i inne.

Wydział krajowy odniósł się także do Dyrekcji teatru polskiego w Krakowie i do Dyrekcji subwencyjonowanego teatru ruskiego z wyrażeniem życzenia, aby podobne przedstawienia dla młodzieży szkolnej u siebie zaprowadziły.

Wydział Ruskiej Besidy, zarządzający ruskim teatrem, oznajmił Wydziałowi krajowemu, że polecił Dyrekcji teatru, aby przynajmniej raz na miesiąc urządziła przedstawienia dla młodzieży szkolnej i przyrzekł uwzględnić to żądanie przy zawieraniu przyszłych kontraktów z dyrektorami teatru.

Fundusz emerytury aktorów teatru polskiego we Lwowie.

Z fundacji Stanisława hr. Skarbka istnieje we Lwowie i jest od r. 1893 w zarządzie Wydziału krajowego fundusz emerytury aktorów, z którego poczynsz od r. 1857 wypłaca się emerytury wysłużonym aktorom oraz zaopatrzenia ich wdowom i sierotom. Fundusz ten przeznaczony pierwotnie dla aktorów teatru hr. Skarbka, urósł w ciągu szeregu lat do znacznej wysokości i ma obecnie około 550.000 koron majątku zakładowego. Po ustaniu przywileju teatralnego fundacji Skarbkowskiej a następnie także po zwinięciu teatru hr. Skarbka i powstaniu na jego miejsce teatru miejskiego we Lwowie, obowiązujące dotychczas statuta tego funduszu nie odpowiadały już faktycznym stosunkom i wymagały koniecznie zmiany, której Wydział krajowy dokonał, przeprowadziwszy przedtem gruntowne zbadanie całej sprawy tak pod względem prawnym jak i finansowym. Nowy statut przez Wydział krajowy wydany z datą 25. czerwca 1906, zatwierdzony przez c. k. Namiestnictwo 17. lipca 1906, l. 90.022 — polepsza bez narażenia funduszu, dotychczasowe emerytury. Podstawa finansowa funduszu znacznie została rozszerzoną przez to, że wszyscy członkowie personalu teatralnego muszą należeć do funduszu emerytalnego, co wprowadzono przez nałożenie na dzierżawcę teatru w kontrakcie dzierżawy obowiązku, aby przy angażowaniu personalu teatralnego wyraźnie zastrzegł warunek należenia do funduszu emerytalnego.

Teatr miejski w Krakowie.

Sprawozdanie komisji teatralnej za dwa ostatnie półrocza stwierdza, że pod nową dyrekcją p. Lułwika Sosnowskiego-

Solskiego poziom artystyczny widowisk teatralnych nie obniżył się a gra aktorów na ogół lepiej była wyreżyserowana. Pomimo pewnych luk w personalu i zdarzających się niekiedy pomyłek w obsadzie ról, i pomimo niedostatecznego uwzględnienia w repertuarze nowości zagranicznych, publiczność daje wyraźne dowody zadowolenia z obecnego kierownictwa, bo uczęszcza do teatru tak gromadnie, jak jeszcze nigdy nie uczęszczała. W I. półroczu 1906 w teatrze krakowskim liczba widzów wynosiła przeszło 55.000, dochód brutto 126.000 K.

Ogłoszenie konkursu na utwory sceniczne polskie.

Ponieważ od rozpisania ostatniego konkursu na polskie utwory dramatyczne upłynęły już 3 lata, rozpiął Wydział krajowy 2. kwietnia 1906 do L. 33.921 konkurs dramatyczny z terminem do nadsyłania prac konkursowych po dzień 31. grudnia 1906. Fundusz na nagrody konkursowe wynosi 2 000 K i pozostawiony jest do dyspozycji komisji konkursowej. Do konkursu dopuszczone zostały oraz sztuki odpowiednie dla teatrów amatorskich włościańskich, dla których przeznaczono osobną nagrodę w kwocie 500 K.

Do komisji konkursowej zaprosił Wydział krajowy pp. Dr. Estreichera Karola, Dr. Germana Ludomiła, Krechowickiego Adama, Dr. Kallenbacha Józefa, Dr. Małeckiego Antoniego, Pawlikowskiego Tadeusza, Dr. hr. Pinińskiego Leona, Dr. Wereszczyńskiego Józefa, oraz pp Dyrektorów teatrów krakowskiego i lwowskiego.

Teatr ruski.

Na podstawie sprawozdań Wydziału Towarzystwa „Ruska Besida“ we Lwowie, zarządzającego ruskim teatrem przedstawia Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi stan i działalność ruskiego teatru w czasie od 1. kwietnia 1905 do 30. kwietnia 1906.

W tym okresie teatr ruski zostawał (z wyjątkiem miesiąca kwietnia 1905, w którym kierował teatrem jeszcze p. Mychajło Hubczak) pod dyrekcją sprowadzonego z Ukrainy p. Mikołaja Sadowskiego. Za czasów jego dyrekcji scena ruska stanęła, według sprawozdania, na nieznanym dotąd wyżynie artystycznej. Nowy dyrektor, sam bardzo dobry aktor, był oraz reżyserem, uczył młodych artystów, jak grać należy i rozbudzał w nich zamiłowanie do sztuki. Nadto zjednał dla teatru ruskiego jedną z najsławniejszych artystek teatrów ukraińskich, p. Zańkowiecką. Mimo to i mimo doboru nowych zajmujących sztuk teatr ruski nie miał w tym czasie powodzenia finansowego i to skłoniło p. Sadowskiego i p. Zańkowiecką do powrotu na Ukrainę z dniem 1. maja 1906. Wydział Ruskiej Besidy musiał więc Zarząd teatru objąć we własne ręce i rozpiął nowy konkurs na posadę dyrektora.

Od ustępującego dyrektora Sadowskiego zakupił Wydział Besidy jego oryginalną garderobę ukraińską, muzykalia i dekoracje.

Komisya artystyczna uznając wysokie zalety kierownictwa p. Sadowskiego, miała mu jednak do zarzucenia pewną jednostronność repertuaru i wyraziła życzenie, aby na przyszłość uwzględniano więcej repertuar ogólnie europejski, nie ograniczając się wyłącznie do przedstawienia sztuk ludowych ukraińskich.

Teatr ruski dawał w tym czasie przedstawienia, a to:

w roku 1905:

- w Złoczowie od 1. do 16. kwietnia,
- w Tarnopolu od 18. kwietnia do 4 czerwca i 20. czerwca,
- w Skalacie od 5. do 19. czerwca,
- w Czortkowie od 23. czerwca do 30. lipca,
- w Tłustem od 1. do 15. sierpnia,
- w Zaleszczykach od 17. sierpnia do 14. września,

w Horodence od 16. do 24. września,
 w Kołomyi od 26. września do 5. listopada,
 w Stanisławowie od 7. listopada do 4. grudnia,
 w Stryju od 6. do 29. grudnia,
 w Przemyślu od 30. grudnia 1905 do 9. lutego 1906,
 we Lwowie od 12. lutego do 23. kwietnia,
 w Tarnopolu od 24. do 30. kwietnia 1906.

Konkurs dramatyczny
 ruski.

Konkurs na oryginalne ruskie utwory sceniczne, rozpisany na mocy uchwały Wydziału krajowego z 9. czerwca 1905 L. 55.002, upłynął z dniem 31. grudnia 1905. W tym terminie nadesłano do Wydziału krajowego na konkurs 14 utworów (między temi 10 dramatów, 1 tragedia, komedyi ani jednej), które były przedmiotem ocenienia ze strony komisji konkursowej. złożonej z pp. Dr Dniestrzańskigo, profesora uniwersytetu Michała Glidziuka, członka Wydziału krajowego, p. Kukurudza, profesora gimnazjalnego, Dr. Kolessy, profesora uniwersytetu, p. Ogonowskiego, profesora gimnazjalnego i Dr. Studzińskiego, profesora uniwersytetu. Na poziedzeniu, odbytem dnia 23. kwietnia 1906 pod przewodnictwem członka Wydziału krajowego Dr. Józefa Wereszczyńskiego, przyznała ta komisja:

1-szą nagrodę w kwocie 800 K p. Hnatowi Chotkiewiczowi za utwór pod tyt. „Łycholitje“, kronika z początku XX. stulecia w 5 aktach;

2 gą nagrodę w kwocie 500 K p Leonowi Łopatyńskiemu ze Lwowa za utwór pod tyt. „Sil zemli“, tragedia współczesna w 3 aktach;

3 cią nagrodę w kwocie 350 K p. Leonowi Łopatyńskiemu za utwór pod tyt. „Pokusa“, dramat w 5 aktach;

4 tą nagrodę w kwocie 350 K p. Tymoteuszowi Osypowiczowi ze Stanisławowa za utwór pod tyt. „Wona“, dramat w 4 aktach.

Nagrody te zostały przez Wydział krajowy w ciągu miesiąca kwietnia 1906 wyasygnowane z funduszu przeznaczonego na ten cel w budżecie 1906 r. w kwocie 1.500 K, do którego przyłączono pozostałą z poprzedniego konkursu kwotę 500 K.

Komisja konkursowa uchwaliła prosić Wydział krajowy, aby wyjednał u Wysokiego Sejmu podwyższenie na przyszłość funduszu konkursowego z 1.500 na 2.000 K.

Koszta inspekyi ruskiego
 teatru narodowego.

Komisja ustanowiona przez Wydział krajowy dla artystycznego nadzoru teatru ruskiego wniosła w roku zeszłym petycję do Wysokiego Sejmu, w której wywodzi, że chcąc należycie spełnić włożone na nią obowiązki, musi od czasu do czasu wysyłać swoich członków do miast prowincjonalnych dla inspekyi i kontroli bawiącego tam ohwilowo teatru ruskiego. Na pokrycie tych kosztów domaga się przeto subwencyi z funduszu krajowego.

Petycję tę odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uczynienia wniosku, a Wydział krajowy nie mogąc żądaniu w tej petycyi zawartemu odmówić logicznego uzasadnienia i uważając je za prostą konsekwencyę uchwały ustanawiającej we Lwowie komisję dla nadzoru teatru bawiącego poza Lwowem, postanowił wstawić do preliminarza budżetu fund. kraj. na r. 1907 na koszta inspekyi ruskiego teatru subwencyonowanego kredyt do rozporządzalności Wydziału krajowego w kwocie 500 K.

Teatry włościańskie.

W petycyi wniesionej do W. Sejmu w październiku 1904 Zarząd główny Towarzystw Kółek rolniczych podniósł wielką ważność teatrów włościańskich dla sprawy krzewienia oświaty

ludowej i skreślił po krótko swą akcyę dotychczasową w tym względzie, która ograniczała się na czynnościach kierowniczych i pomocniczych. Zaznaczając, że teatry włościańskie, jakkolwiek mało jeszcze u nas rozpowszechnione, szerzą się jednak obecnie na wsi z wielką szybkością i wyrażając zdanie, że instytucya ta w takim tylko razie może stać się rzeczywiście pożyteczną, jeżeli sam lud brać w niej będzie czynny udział nietylko w charakterze widza ale także aktora, podnosi petycyę wielką ważność doboru sztuk, odpowiednich dla teatrów włościańskich, których dotychczas prawie zupełnie nie ma. Obecny repertuar t. z. ludowy żadną miarą wystarczyć nie może, bo wszystkie obecnie istniejące sztuki t. z. ludowe, są pisane dla miasta a nigdy prawie dla wsi. Wobec tego dążyć należy do wytworzenia nowej specjalnej literatury przedewszystkiem zapomocą konkursów. Jeden taki konkurs rozpisany na prośbę Zarządu Towarzystwa Kółek rolniczych przez Radę wykonawczą Macierzy Polskiej przyniósł plon wcale obfity, bo wpłynęło na konkurs 39 sztuk, z których jedna pod tyt.: „Jaśko Sierota“ Jana Smotryckiego otrzymała nagrodę konkursem przewidzianą. Zarząd Kółek rolniczych prosił w swej petycyi, aby kraj zaopiekował się sprawą teatrów włościańskich zwłaszcza zaś staraniem około utworzenia odpowiedniej literatury dramatycznej.

Petycyę ta nie została przez Wys. Sejm załatwioną, jednakże Wydział krajowy uznając sprawę za godną poparcia, postanowił z własnej inicjatywy przedstawić Wys. Sejmowi wniosek na wstawienie do budżetu kraj. na r. 1907 kwoty 500 K. na nagrodę konkursową dla sztuki odpowiedniej dla teatrów amatorskich włościańskich, a zarazem dopuścić do współubiegania się w konkursie dramatycznym, rozpisany z terminem po koniec r. 1905, także utwory sceniczne przeznaczone wyłącznie dla włościańskich teatrów amatorskich. Dla utworu tego rodzaju, uznanego przez komisję konkursową za odpowiedni, przeznaczył Wydział krajowy nagrodę w kw. 500 K., postanawiając oraz, że w razie gdyby żaden z utworów nie został uznanym za odpowiedni, rozpisany zostanie ponowny konkurs wyłącznie na utwory sceniczne dla teatrów włościańskich. Zarazem zaprosił Wydział krajowy pp. Artura Cieleckiego i Dr. Zygmunta Gargasa, jako reprezentantów Zarządu głównego Kółek rolniczych, aby o utworach konkursowych przeznaczonych dla włościańskich teatrów amatorskich wyrazili swą opinię przed rozstrzygnięciem konkursu.

Teatry ludowe w Krakowie i we Lwowie

Pooząwszy od jesieni 1903 r. aż do 15. marca 1905 r. teatr ludowy w Krakowie zostawał pod zarządem Towarzystwa Oświaty ludowej. W pierwszym roku Towarzystwo prowadziło ten teatr na własny rachunek, a od jesieni 1904 oddało go przedsiębiorcy, zastrzegając sobie stanowczy wpływ na kierunek teatru i repertuar, nad którym czuwał osobny komitet pod przewodnictwem prof. Dr. Aug. Sokołowskiego. Gdy przedsiębiorca w marcu 1905 r. przestał teatr prowadzić, Wydział Towarzystwa po zgaśnięciu koncesyi w październiku 1905 uchwalił nie starać się o odnowienie koncesyi i zaniechał dalszego prowadzenia teatru.

Od tego czasu teatr ludowy w Krakowie przestał faktycznie istnieć. Dopiero w maju 1906 r. odżył teatr nanowo pod dyrekcją b. aktora teatru miejskiego p. Frączkowskiego. Na prośbę tego przedsiębiorcy popartą przez Prezydenta m. Krakowa i delegata Wydziału krajowego w komisji teatralnej p. Dr. Karola Esterreichera, wyasygnował Wydział krajowy

z kredytu na rok 1906 uchwalonego w kwocie 2.000 K subwencją dla teatru ludowego w Krakowie w kwotach 250 K i 500 K, razem 750 K.

Teatr ludowy lwowski nie urządzał w II-giem półroczu roku 1905 żadnych przedstawień we Lwowie, skutkiem czego nie można było sprawdzić, czyli spełnia należycie zadanie, dla którego poparcia subwencya krajowa została przez Sejm uchwaloną; Wydział krajowy odmówił przeto wypłacenia subwencji za II. półrocze r. 1905

Z dniem 1. września 1906 rozpoczął teatr ludowy na nowo swą działalność we Lwowie a Wydział krajowy na prośbę Zarządu wyasygnował mu z kredytu uchwalonego przez Wysoki Sejm na rok 1906 subwencją w częściowej kwocie 400 K.

Subwencye, petycye i rozmaite.

Pomnik Adama Mickiewicza we Lwowie.

Komitet budowy pomnika Adama Mickiewicza we Lwowie przedłożył Wydziałowi krajowemu ostateczny rachunek kosztów budowy tego pomnika.

Według tego zestawienia wynosiły:

dochody	183.865 K 42 g
wydatki	176.865 „ 01 „

nadwyżka dochodów 7.000 K 41 g,
którą przelano do Kasy miejskiej.

W rubryce dochodów wykazaną jest między innymi subwencya z funduszu krajowego w kwocie 20.000 K.

Budowa domów dla internatów.

Uchwalony w budżecie r. 1906 do rozporządzalności Wydziału krajowego ryczałt na budowę domów dla internatów rozdzielił Wydział krajowy w sposób następujący:

a) Internaty męskie:

1. Piramowicza we Lwowie	15.000 K
2. Internat w Krakowie	11.000 „
3. „ Goryaskiego w Krośnie	6.000 „
4. „ w Zaleszczykach	4.000 „
5. „ w Tarnowie	2.000 „
6. „ w Tarnopolu	2.000 „
7. „ w Sokalu	1.000 „

b) Internaty żeńskie:

8. we Lwowie	2.000 „
9. w Przemyślu (SS. Felicjanek)	5.000 „
10. w Przemyślu SS. Bazyljanek	2.000 „

Razem 50.000 K.

Wydawnictwo dziełek ludowych we Lwowie.

Według sprawozdania nadesłanego Wydziałowi krajowemu wydał Komitet tego wydawnictwa w roku 1905 14 książeczek polskich do czytania w ogólnej liczbie 34.500 egzemplarzy i 7 książeczek ruskich w ogólnej ilości 10.000 egzemplarzy. Książeczek do modlenia polskich pod tyt.: „Spiewajcie Panu“ wydanie mniejsze w 10.000 egz., wydanie większe 5.000 egz., ruskich pod tyt.: „Stawa Isusu Chrystu“ 7.000 egz. Ogółem polskich i ruskich: do czytania 44.500 egzemplarzy, do nabożeństwa 22.000 egz.

Z powodu znacznego popytu za książeczką „Spiewajcie Panu“, której egzemplarz oprawny kosztuje tylko 20 h., Komitet wydał Spiewnik w wydaniu stereotypowym. Także większy

spiewnik, którego cena wynosi obecnie 50 h. chciałby Komitet wydać stereotypowo, celem możności obniżenia ceny na 40 h., nie ma jednakże funduszków na zakupno stereotypów.

W podaniu wniesionem do Wydziału krajowego Komitet podnosi, że od roku 1882 otrzymuje z funduszu krajowego subwencyę zawsze w jednakowej kwocie 2.000 K pomimo, że wydawnictwo rozszerzyło w trójnasób objętość książeczek, nie podwyższając ceny prenumeraty, która wynosi zawsze 2 K rocznie i pomimo, że ceny druku, papieru i robót introligatorskich podniosły się w tym czasie od 10% do 25%.

Komitet prosi wobec tego, aby Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi wniosek na podwyższenie subwencyi. Prośby tej Wydział krajowy nie mógł w roku bieżącym wziąć pod rozwagę, ponieważ podanie Komitetu weszło już po zamknięciu preliminarza na rok 1907.

Książki szkolne dla osadników galicyjskich w Paranie.

Komitet oświaty narodowej w Paranie wniósł w listopadzie 1905 petycyę do Wysokiego Sejmu o subwencyę 1.000 K na książki i czasopisma polskie dla osadników galicyjskich w Paranie, a Wysoki Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

Gdy Wysoki Sejm żadnego na ten cel kredytu do budżetu na rok 1906 nie wstawił, nie mógł Wydział krajowy uwzględnić prośby Komitetu w sposób w petycyi podany. Pragnąc wszakże w miarę swych funduszków rozporządzalnych poprzeć działalność Komitetu, zamówił Wydział krajowy za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej u Wydawnictwa książek szkolnych po 100 egzemplarzy najpotrzebniejszych książek szkolnych i przesłał je, stosownie do życzenia Komitetu, na ręce c. i k. Ministerstwa spraw zewnętrznych w Wiedniu celem rozdzielenia za pośrednictwem austro-węgierskiego konsulatu w Kurytybie pomiędzy szkoły istniejące dla osadników galicyjskich w Paranie.

Petycyja Towarzystwa nauczycieli szkół ludowych we Lwowie.

Istniejące we Lwowie od lat 15 Towarzystwo nauczycieli szkół ludowych w petycyi wniesionej do Wysokiego Sejmu w r. 1905 prosiło o subwencyę na budowę własnego domu. Petycyę tę odesłał Wysoki Sejm uchwałą z 21. listopada 1905 do Wydziału krajowego dla zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na rok 1907.

Towarzystwo nauczycieli szkół ludowych we Lwowie rozwinięło bardzo pożyteczną działalność na polu nauki gimnastyki. Zaraz w pierwszym roku swego istnienia otworzyło zimowy kurs gimnastyki dla ubogiej anemicznej diatwy, zaś w maju 1892 r. „Park gimnastyki i gier“, gdzie młodzież pod kierunkiem fachowych nauczycieli krzepiła siły fizyczne. W następnych latach urządzano dla nauczycieli z prowincyi trzy kursy gier i zabaw subwencyonowane w części przez Radę szkolną krajową. Urządzono również szereg kursów gimnastyki praktycznej dla kandydatów seminarjum nauczycielskiego we Lwowie, niedzielne kursa gimnastyczne dla młodzieży rękodzielniczej oraz kursy dla dziewcząt i nauczycielek celem wykształcenia odpowiednich kierowniczek gimnastyki żeńskiej.

Towarzystwo rozwinięło działalność także w kierunku naukowym i pedagogicznym, zakładając pismo „Gazeta nauczycielska“ i tworząc „Koło naukowe“, w którym omawiane bywają rozmaite sprawy z zakresu szkolnictwa ludowego.

W roku 1905 powzięło Towarzystwo zamiar wybudowania własnego domu i zakupiło na ten cel parcelę budowlaną, na

której ma stanąć dom kosztem 67.000 K. Wydawszy na zakupno gruntu cały swój fundusz w kwocie 12.000 K, spodziewa się Towarzystwo przy pomocy pożyczki bankowej i subwencji z funduszków publicznych doprowadzić swój zamiar do skutku.

Rada szkolna okręgowa miejska popiera petycję, Rada szkolna krajowa zaś wnosi, aby Towarzystwu udzielić subwencji jednorazowej w kwocie 2.000 K.

Stowarzyszenie nauczycielek w Krakowie.

Istniejące w Krakowie od roku 1873 Stowarzyszenie nauczycielek niesie pomoc moralną i materialną swoim członkom przez udzielanie pożyczek i zapomóg, opieki w razie choroby, utrzymuje czytelnię i wypożyczalnię książek, urządza zebrania, odczyty i wykłady naukowe, wreszcie daje swoim członkom schronienie w razie niezdolności do pracy z powodu choroby lub podeszłego wieku.

Pragnąc spełnić należycie to ostatnie zadanie, które Stowarzyszenie uważa za główny cel swego istnienia, postanowiło w roku 1905 przystąpić do budowy „Schroniska dla nauczycielek“ i w tym celu przy pomocy funduszu 50.000 K zebranego skrzętnie w ciągu 30-letniego istnienia, zakupiło realność pod l. 36 przy ulicy Karmelickiej w Krakowie. Budowa została wykonaną w ogrodzie należącym do tej realności, a koszt jej obliczono na 36.000 K. Na pokrycie tego wydatku posiadało Towarzystwo zaledwie 5.000 K własnych funduszków, zaciągnęło więc prywatną pożyczkę w kwocie 20.000 K. Na umorzenie tej pożyczki prosi o subwencję z funduszu krajowego, popierając tę prośbę brakiem dostatecznych własnych środków. Według preliminarza na rok 1906 dochody Towarzystwa wynosiły 15.000 K, wydatki zaś 14.681 K, pozostałość kasowa 319.

Wydział krajowy, któremu petycja Towarzystwa przekazana została do zbadania i sprawozdania, podaje powyższy wynik zbadania do wiadomości Wysokiego Sejmu.

Petycja Zarządu Towarzystwa szkoły ludowej w Krakowie o subwencję na wydawnictwa popularne.

W roku 1905 wniósł Zarząd główny Towarzystwa szkoły ludowej w Krakowie petycję o subwencję z funduszu krajowego na wydawnictwa popularne, a Wysoki Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał tę petycję Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową.

Wskutek tego Wydział krajowy odniósł się o opinię do Rady szkolnej krajowej, na co ta w piśmie z 2. września 1906 l. 35.602 odpowiedziała, że petycyonujący Zarząd nie podał w swej petycji żadnych zgoda bliższych szczegółów o zamierzonych wydawnictwach, któreby mogły posłużyć za podstawę do wydania opinii, wobec czego Rada szkolna nie może objawić a tem mniej uzasadnić swego zdania, czyli i w jakiej mierze petycja ta na uwzględnienie zasługuje.

Petycja Towarzystwa „Eleuterya“.

Towarzystwo „Eleuterya“ założone w roku 1902 postawiło sobie za cel szerzenie trzeźwości i walkę z pijaństwem a przez to poprawę obyczajów i podniesienie dobrobytu ludności. Towarzystwo liczy obecnie przeszło 5 000 członków w 29 oddziałach i kołach i pozyskuje coraz więcej zwolenników zapomocą odczytów, wydawnictw popularnych, czasopisma „Wyzwolenie“, zabaw urządzanych w lokalach „Eleuteryi“ i t. p. Ważną rolę w popularyzowaniu walki z alkoholem odegrały zjazdy abstynentów urządzane w roku 1904 we Lwowie, a w roku 1905 w Krakowie, które zgromadziły bardzo wielu uczestników i zjednały Towarzystwu liczny zastęp nowych członków.

Towarzystwo pragnęłoby rozwinąć jak najszerszą działalność, czemu jednak dotychczas stoi na przeszkodzie brak odpowiednich środków finansowych. Dochody swe czerpie Towarzy-

stwo przeważnie z wkładek i dobrowolnych ofiar, które jednak zaledwie wystarczają na pokrycie potrzeb dotychczasowej dość skromnej jeszcze działalności, zwłaszcza że $\frac{4}{5}$ członków uwolnione są od wkładek z powodu ubóstwa. Dochody Towarzystwa w r. 1905 tak się przedstawiają:

1. Z wkładek członków	2.936 K
2. z dobrowolnych ofiar	2.234 „
3. z wydawnictw	406 „
Razem	<u>5.576 K.</u>

Wydatki:

1. Wydawnictwa	1.895 K
2. Odczyty	1.330 „
3. Zjazdy, zabawy, wycieczki	1.097 „
4 Administracja (czynsze, afisze, place)	1.829 „
Razem	<u>6.151 K.</u>

Niedobór wynosił przeto	575 „
Na rok 1906 zapreliminowało Towarzystwo:	
w dochodach	6.800 K
w wydatkach	<u>7.800 „</u>

Niedobór 1.000 K.

Wobec tego wniosło Towarzystwo w roku zeszłym petycję do W. Sejmu o subwencję 3.000 K, a to nie tylko dla pokrycia niedoborów, ale także dla rozszerzenia swej działalności, w szczególności zaś na wydanie statystyki opilstwa, rozszerzenie wydawnictw popularnych, utrwalenie czasopisma, wreszcie na utrzymanie stałego sekretarza.

Petycję tę W. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Zdając niniejszem sprawę z wykonania tego polecenia, nadmienia oraz Wydział krajowy, że pragnąc poprzeć działalność Towarzystwa Eleuteryi, już w r. 1906 udzielił mu z własnych funduszków rozporządzalnych zasiłku w kwocie 400 K.

Petycja gminy Kołaczyce o ulgę w prestacyach szkolnych.

Wskutek petycji gminy m. Kołaczyce o zwolnienie od uiszczania prestacyi na place nauczycielskie z dochodów majątku zakładowego, Wydział krajowy po zbadaniu stanu finansowego tej gminy, oświadczył c. k. Radzie szkolnej krajowej, że zgadza się na uwolnienie tej gminy od roku 1907 począwszy od prestacyi, opłacanej z dochodów majątku zakładowego w rocznej kwocie 400 koron.

Petycja gminy m. Buczacza o uwolnienie od prestacyi na utrzymanie szkół wydziałowych.

Uchwałą z 4. listopada 1904 odmówił W. Sejm uwzględnienia prośbie gminy m. Buczacza o uwolnienie od płacenia dobrowolnie przyjętej prestacyi w kwocie 2.000 K na częściowe pokrycie plac nauczycieli szkół wydziałowych w Buczaczu. Pomimo to gmina w r. 1905 wniosła ponownie taką samą petycję, którą W. Sejm uchwałą z 21. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

Z powodów przytoczonych już w sprawozdaniu z r. 1904, nie może Wydział krajowy oświadczyć się za uwzględnieniem tej petycji, której także i Rada szkolna krajowa w piśmie z 23. marca 1905 l. 11.542 odmówiła swego poparcia. Natomiast jednak uwzględniając trudności finansowe gminy m. Buczacza, zgodził się Wydział krajowy na rozłożenie narosłej z powyższego tytułu po koniec r. 1905 zaległości w kwocie 12.666 K., na dziesięć równych rat rocznych, płatnych od roku 1906.

Petycja Towarzystwa politechnicznego we Lwowie o subwencję na rozszerzenie „Czasopisma technicznego“.

Towarzystwo politechniczne we Lwowie wydaje od r. 1883 dwutygodnik „Czasopismo techniczne“, które umieszcza oryginalne polskie prace naukowe techniczne i podaje wiadomości o postępie nauk technicznych. Koszta wydawnictwa czasopisma pokrywa Towarzystwo z wkładek swych członków, udzielając im za to bezpłatnie to czasopismo. Z powodu olbrzymiego postępu nauk technicznych w ogóle i rozwoju ruchu naukowego wśród techników w kraju, rozmiary tego czasopisma a wraz z niemi i koszta wydawnictwa wzrosły do tego stopnia, że Towarzystwo podolać im nie może. Podczas gdy koszta te jeszcze w r. 1896 wynosiły niespełna 7.000 K, w r. 1905 wzrosły aż do 14 000 K — sumy, której Towarzystwo ze swoich własnych dochodów na ten cel wydać nie może, bo fundusze jego na to nie wystarczają. Wobec tego musiałoby Towarzystwo znacznie ograniczyć na przyszłość rozmiary swego organu, co byłoby równoznaczne z upadkiem jedyne go czasopisma poświęconego wiedzy technicznej.

Z tego powodu Towarzystwo politechniczne wniosło do W. Sejmu petycję o subwencję roczną w kwocie 2.000 K na wydawnictwo swego czasopisma. W. Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał tę petycję Wydziałowi krajowemu do zbadania, którego wynik powyżej przedstawiono.

Petycja „Czytelnia ludowej im. Kościuszki“ w Bieczu.

W r. 1905 założoną została w Bieczu czytelnia ludowa im. Kościuszki, celem szerzenia oświaty w gminie i w okolicy. Czytelnia prenumeruje kilka gazet, skupuje książki, a księgozbiór Czytelni liczy 1.400 tomów. Wydział Czytelni czyni starania, aby Czytelnia wybudowała sobie własny dom, w którym znaleźćby mogły pomieszczenie biblioteka, sala dla ćwiczeń gimnastycznych, a zarazem przedstawień amatorskich i odczytów, oraz muzeum powiatowe

W celu zebrania potrzebnych na ten cel funduszy zarządzono składki w czytelnii i gminie, które przyniosły już blisko 3.000 K, a nadto wniesiono do W. Sejmu o subwencję z funduszu krajowego petycję, którą W. Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Petycja Towarzystwa pedagogicznego o subwencję na wydawnictwo „Obrazów do nauki poglądu“.

Uchwałą z 10. listopada 1905 przekazał W. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycję Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie o subwencję na wydawnictwo „Obrazów do nauki poglądu“.

Według oznajmienia Rady szkolnej krajowej wspomniane wydawnictwo jest pomocniczym środkiem naukowym, używanym do nauki poglądu na pierwszym a po części i drugim roku nauki szkolnej. Celem tej nauki jest ćwiczenie działy szkolnej w prawidłowej obserwacji, ułatwiającej tworzenie się w duszy dzieci dokładnych i jasnych wyobrażeń, jako pierwszych elementów myślenia. Zadaniu temu odpowiadają „Obrazy do nauki poglądu“ i z tego powodu Rada szkolna krajowa stara się usilnie o rozpowszechnienie ich w szkołach ludowych. W ciągu ostatnich trzech lat zakupiła Rada szkolna krajowa pewną liczbę wspomnianych obrazów za łączną kwotę 4.787 K 88 h; — liczba egzemplarzy zakupywanych rokrocznie przez Radę szkolną jest jednak bardzo nieznaczną w stosunku do zapasu będącego w posiadaniu Towarzystwa pedagogicznego, które poniesie bardzo znaczne straty, jeżeli zbyt tego zapasu nie zostanie mu ułatwiony.

Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie i we Lwowie.

Towarzystwa „Oświaty ludowej“ w Krakowie i we Lwowie pobierają subwencję roczną po 3.500 K.

Krakowskie Towarzystwo „Oświaty ludowej“ założyło w r.

1905 nowych czytelń 24, powiększyło bibliotekę w 331 czytelniach dawniejszych ogółem 12.124 książkami przedstawiającymi wartość 10 572 K, prócz tego obdarowało wiele instytucyj humanitarnych i wychowawczych książkami w ilości 335 egzemplarzy, wartości około 300 K. Z czytelń i bibliotek przez Towarzystwo założonych, korzystało w r. 1905 — 57.643 czytelników, którzy wypożyczyli 447.247 książek. W porównaniu z r. 1904 było więcej o 10.742 czytelników i o 26.767 wypożyczonych książek.

Towarzystwo oświaty ludowej we Lwowie nie przedłożyło jeszcze sprawozdania ze swych czynności za r. 1905.

Petycja „Towarzystwa
ruskich kobiet“ we
Lwowie.

„Towarzystwo ruskich kobiet“ (Obszczestwo ruskich żenszczyn) we Lwowie, którego petycyę Wysoki Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania, zawiązało się w r. 1903, a celem jego jest, według statutu, wydawanie pism i książek dla kobiet i dzieci, urządzenie odczytów, wykładów, przedstawień teatralnych, zakładanie i utrzymywanie żeńskich szkół zawodowych, zakładanie domów przytulku i burs dla dziewcząt i dzieci, zakładanie ogródków froeblovskich, szerzenie alfabetyzmu między ludnością ruską w Austrii.

Stosownie do tych postanowień Towarzystwo założyło już bibliotekę, wydaje od 1. kwietnia 1904 pisemko dla dzieci pod tytułem „Winoczok“ pod redakcyą p. Maryi Liskowackiej, urządziło i utrzymuje zawodową szkołę szycia i kroju bielizny i sukien damskich i dzieciennych. Lokal tej szkoły złożony z 4 pokojów i kuchni znajduje się we Lwowie, przy ulicy Ruskiej l. 3. Do tej szkoły przyjmuje Towarzystwo dziewczęta za bardzo niską opłatą albo zupełnie bezpłatnie, a dla uczennic z prowincyi urządziło bursę, do której przyjmuje na utrzymanie ubogie dziewczęta za miesięczną opłatą 24 K. W roku 1904/5 urządziło Towarzystwo we Lwowie kurs dla analfabetów, na który uczęszczały przeważnie służące. Liczba uczennic na tym kursie dochodziła do 50.

Towarzystwo liczyło z początkiem roku 1906 — 152 członków rzeczywistych i 83 członków wspierających płacących po 2 K rocznie.

Zamknięcie rachunków z dniem 30. kwietnia 1905 wykazało zapas kasowy 1.746 K 35 h, który jednak zawdzięczać należy znacznej stosunkowo kwocie 3.138 K 49 h, pochodzącej z dobrowolnych datków złożonych na rzecz Towarzystwa w pierwszym roku jego istnienia.

Już w następnym roku datki te zmniejszyły się blisko o 1.000 K, bo wynosiły tylko 2.175 K, a wkładki członków z 876 K 15 h spadły na 451 K 9 h. Na rok 1906 preliminowano z wkładek 470 K, z datków 2.000 K niedobór zaś obliczono na 4.638 K.

W utrzymywanej przez Towarzystwo szkole szycia i kroju bielizny i sukien, było w r. 1905/6 11 uczennic, z których 8 mieściło się w utrzymywanej przez Towarzystwo bursie, które płaciły od 30 — 10 K miesięcznie. Trzy dochodzące uczennice pobierały naukę bezpłatnie.

Towarzystwo pragnęłoby rozszerzyć bursę przynajmniej na pomieszczenie 16 dziewcząt, a w petycji swej prosiło o subwencyę na bibliotekę, wydawnictwo pisemka dla dzieci, wreszcie dla szkoły zawodowej szycia i kroju bielizny i sukien.

Petycja ruskiego „Domu
Narodnego“ w Borszczowie.

Petycyę ruskiego „Domu narodnego“ w Borszczowie o zapomogę na wykończenie budowy domu przekazano Wydzia-

łowi krajowemu do załatwienia, Wydział krajowy uchwałą z 27. marca 1906 załatwił odmownie, ponieważ Wysoki Sejm nie przeznaczył na ten cel w budżecie roku 1906 żadnego funduszu.

Petycja Tarnopolskiego Związku okręgowego Kół Towarz. Szkoły ludowej.

Tarnopolski Związek okręgowy Kół Towarzystwa szkoły ludowej stojący na czele 18 Kół rozmieszczonych w dziewięciu powiatach wschodniego Podola rozwija działalność w kierunku:

1. zakładania szkółek początkowych w gminach za ubogich, aby były w możności zdobyć się w najbliższym czasie na założenie szkoły etatowej;
2. zakładania czytelni;
3. popierania burs ludowych;
4. budowania „domów ludowych“;
5. zasilania czytelni ruskich czasopismami i dziełkami.

Towarzystwo posiadało z dniem 1. stycznia 1905 r. — 99 czytelni i wypożyczalni z 11.795 tom., 12 szkół ludowych z 301 uczniami.

W latach od 1899 — 1904 wydało na cele oświaty 21.211 K, wysłało do czytelni 41.440 egz. gazet, urządziło 238 odczytów dla ludu. Towarzystwo rozporządza rocznie funduszem około 10 000 K, którego używa na utrzymywanie czytelni ludowych i szkół. Pragnąc rozwinąć szerszą działalność, wniosło do Wysokiego Sejmu petycję, która uchwałą z 22. listopada 1905 przekazana została Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Wycieczki uczniów po kraju.

Wniosek posła J. Gnoińskiego o wyznaczenie kwoty 25.000 K na cele wycieczek młodzieży szkolnej po kraju, odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z 17. października 1905 Wydziałowi krajowemu, aby, o ile fundusze wystarczą, przychodził z pomocą prywatnej inicjatywie w urządzaniu dobrze zorganizowanych wycieczek młodzieży szkolnej po kraju.

Ze względu, że Wysoki Sejm w budżecie na rok 1906 żadnego na cel powyższy kredytu nie uchwalił, nie mógł Wydział krajowy uczynić zadość życzeniu we wniosku p. Gnoińskiego zawartemu i na podania w tym względzie udzielał odpowiedzi odmownej.

Macierz Polska.

Skład członków Zarządu Fundacyi Macierzy Polskiej nie zmienił się w roku 1905.

Urząd Kuratora piastuje nadal Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni. W radzie Nadzorczej zasiadają, jak w roku ubiegłym, JE. Najprzewielebniejszy Ksiądz Arcybiskup Józef Bilczewski i ksiązę Andrzej Lubomirski, Dwa miejsca są opróżnione. Przewodniczącym Rady Wykonawczej pozostaje nadal prof. dr. Ludwik Finkel, zastępcą przewodniczącego członek Wydziału krajowego i zastępca marszałka dr. Tadeusz Pilat, w skład zaś Rady wchodzi jako członkowie: pp. prof. dr. Kazimierz Mieczyński, adwokat krajowy i poseł na sejm dr. Tadeusz Skałkowski, Najprzewielebniejszy ks. Arcybiskup Józef Teodorowicz, prof. dr. Ignacy Zakrzewski i radca szkolny c. k. inspektor krajowy Mieczysław Zaleski.

W obradach Rady wykonawczej biorą udział członkowie komitetu fundacyi im. Kościuszki dyrektor Jan Soleski i Kornel Jaworski.

Sekretarzem Macierzy Polskiej jest prof. dr. Konstanty Wojciechowski.

Rada wykonawcza stwierdza z zadowoleniem, że czynności jej spotkały się i w tym roku z poparciem społeczeństwa, rozumiejącego dobrze znaczenie fundacyi dla rozpowszechniania oświaty wśród szerokich sfer narodu polskiego. Wydawnictwa Macierzy rozchodzą się coraz lepiej, w ilości coraz większej, niektóre zaś jak „Polska“ lub „Encyklopedia“ mają pokup wprost znaczny. Dbając o różnorodność treści i pożytek realny, pamięta Rada wykonawcza Macierzy o tem również, czem w danej chwili zajęta jest myśl społeczeństwa, nie pominęła więc w r. 1905 milezeniem doniosłych rocznic Rejowskiej i Mickiewiczowskiej i uczciła dziełkami i wydaniem i pism (Mickiewicza) oba jubileusze.

W Bibliotece Macierzy wyszły w r. 1905 cztery książki a to:

1. Rok 1863, napisał dr. Jan Stella Sawicki, str. 210 z 39 rycinami (cena 1 K).
2. O życiu i dziełach Mikołaja Reja z Nagłowic, napisał Czesław Pieniążek, str. 92 z 3 rycinami (cena 50 h).
3. Święty Jacek Odrowąż, patron Polski, napisała Marya Sandoz, str. 58 z 3 rycinami (cena 30 h).
4. Co jeść i pić, aby być zdrowym, napisał Br. Duchowicz, str. 48 z 2 barwnymi tablicami (cena 30 h).

W „Wydawnictwach“ wyszła dla najszerszych warstw bardzo popularnie napisana książka pt.: „O naszym największym poecie Adamie Mickiewiczu“, napisał w 50. rocznicę jego śmierci Mikołaj Niedźwiedzki, inspektor szkół okr. w Żółkwi (str. 29 z 1 ryciną, cena 10 h). Rzuciła też Macierz Polska między lud w tym roku jubileuszowym 10.000 egzemplarzy dzieł poety, a to: „Pana Tadeusza“ 5.000 egz. i „Pism poetycznych“ Mickiewicza, również 5.000 egz.; „Pana Tadeusza“ wydała dotąd Macierz Polska 115.000 egz. (tom nieoprawny 20 h), „Pism poetycznych“ 20.000 egz. (tom nieoprawny 30 h).

„Encyklopedyi“ Macierzy Polskiej, najtańszej ze wszystkich ogłoszonych w języku polskim, wyszły w r. 1905 trzy zeszyty, w r. 1906 po koniec czerwca dalsze trzy zeszyty. Całość zawieść będzie ośm zeszytów w 2 tomach (cena 1 zeszytu 1 K). Znaczny popyt na to dzieło wskazuje, jak potrzebnem było drugie jego wydanie.

W roku 1906 wydała dotychczas „Macierz Polska“ w swej Bibliotece cztery książeczki, a to:

1. Teofil Lenartowicz, A. Mikulskiego;
2. O gruźlicy, dr. Domańskiego;
3. Wiek pary i elektryczności, W. Żłobickiego;
4. Stanisław Staszic, dr. Reitera.

W „Wydawnictwach“:

1. Obrona Częstochowy, F. Jaworskiego;
2. Wyrób win owocowych, I. Fronia.

Z dochodów płynących z fundacyi im. Tadeusza Kościuszki wydała Macierz Polska w r. 1905 zeszyty III., IV. i V. dzieła „Polska, obrazy i opisy“, w r. 1906 zaś zeszyty VI. i VII. tomu I i zeszyty I. i II. tomu II-go.

Ogółem wydała Macierz w r. 1905 z obydwóch funduszków, którymi rozporządza, książek 7 i 6 zeszytów (3 Encyklopedyi, 3 Polski) w ogólnej ilości 58.000 egzemplarzy. Rozeszło się wydawnictw z funduszu Macierzy 31.843, z funduszu im. Tadeusza Kościuszki 8.689 egzemplarzy, razem 40.532. W porównaniu z rokiem ubiegłym wydała Macierz więcej o 21.000 egzemplarzy, rozeszło się wydawnictw o 3.342 egz. więcej.

Statystyka wydawnictw Macierzy z obu funduszków z ostatnich lat 3 przedstawia się w sposób następujący:

Rok	Ilość wydanych		Wybito razem	Rozeszło się egzempl.
	książek	zeszytów		
1903	9	—	9	33.000
1904	7	3	10	37.000
1904	7	6	13	58.000

Stały postęp w rozwoju działalności Macierzy Pol. z cyfr tych widoczny.

Od początku istnienia Macierzy Polskiej wybito 814 300, rozeszło się 725.730 egzemplarzy wydawnictw.

Czysty stan majątku zarodowego Macierzy Polskiej wynosił z końcem r. 1906 — 77.091 K 72 h.

W majątku obrotowym wynosiły :

Dochody	27.157 K 62 h
Wydatki	<u>22.589 „ 09 „</u>

Zapasy w gotówce z końcem r. 1905 4.568 K 53 h
W fundacji im. Tadeusza Kościuszki:

Majątek zarodowy:

Czysty stan czynny z końcem r. 1905 97.331 K 80 h

Majątek obrotowy:

Dochody	20.007 K 32 h
Wydatki	<u>9 455 „ 36 „</u>

Zapasy z końcem r. 1905 w go-

tówce	4.243 K 56 h
w efektach	<u>6 308 „ 80 „</u>

Razem 10.551 K 69 h.

Zakład narodowy im. Ossolińskich.

W myśl §. 41. i 58. ustawy fundacyjnej Zakładu narod. im. Ossolińskich kasa krajowa Wydziału krajowego przecho-
wuje majątek zarodowy zakładu w efektach, pobiera dochody
działu bibliotecznego, z których na podstawie asygnat kura-
tora literackiego daje zasiłki w miarę potrzeby kasie pod-
ręcznej, będącej pod zarządem tegoż kuratora.

Kontrolę rachunkową wykonuje Wydział krajowy.

Obrót pieniężny w r. 1904 był następujący :

A. Stan ogólny majątku z końcem r. 1903 wynosił:

a) w papierach wartości- owych	932 980 K 02 h
a po strąceniu wydzielonego ka- pitału w myśl statutu na rzecz fund. rezerwow. 72.158 K 01 h	
kaucyi dzierżawcy 8.000 „ — „	
depozytu tymcza- sowego kuratorji ekonomicznej . 20.784 „ 91 „	
i fund. pensyjnego 263 „ 55 „	<u>101.206 „ 47 „</u>
pozostaje jako majątek zakładowy	831.773 K 55 h
b) w kapitałach hipotekowanych zapisy:	
Choloniowskiego 6.300 K — h	
Neronowicza . . 1.050 „ — „	
Pawlikowskiego . 4.725 „ — „	<u>12.075 „ — „</u>

c) w funduszach bibliotecznych:	
1) dobra i realności	685.887 K 33 h
2) zbiory	357.812 „ 42 „
3) nakłady	15 296 „ 54 „
4) sprzęty	12.340 „ 81 „
d) w gotówce i należnościach czynnych:	4.547 „ 30 „
Razem	1,919.732 K 95 h.
Po potrąceniu należności bier-	
nych	162 „ 85 „
okazuje się stan majątku z końcem r. 1903	1,919.570 K 10 h.
Tenże majątek wynosił z końcem r. 1904:	
a) w papierach wartości-	
wych	997.443 K 03 h
a po potrąceniu wydzielonego ka-	
pitału w myśl statutu na rzecz	
fund. rezerwow. 77.166 K 59 h	
kaucyi dzierżawcy 8.000 „ — „	
depozytu tymcza-	
sowego kuratorji	
ekonomicznej . 21.437 „ 63 „	
i funduszu pensyj-	
nego	52.715 „ 26 „
159.319 „ 48 „	
pozostaje jako majątek zakładowy	838.123 „ 55 „
b) w kapitałach hipotekowanych zapisy:	
Neronowicza	1.050 K — h
Pawlikowskiego . 4 725 „ — „	5.775 „ — „
c) w funduszach bibliotecznych:	
1) dobra i realności	685.887 K 33 h
2) zbiory	365.441 „ 89 „
3) nakłady	14.763 „ 14 „
4) sprzęty	11.723 „ 77 „
d) w gotówce i należnościach czynnych	1,077.816 „ 13 „
	1.529 „ 31 „
Razem	1,923.243 K 99 h
Po potrąceniu należności biernych	90 „ 35 „
okazuje się stan majątku z końcem roku 1904	1,923.153 K 64 h
Z porównania stanu majątku z końcem r. 1903	
z takimże stanem z końcem roku 1904	
okazuje się ogólny przyrost majątku o	3.583 „ 54 „
Z porównania stanu poszczególnych rubryk	
tego funduszu z końcem lat 1903 i 1904	
okazuje się przyrost lub ubytek, jak nastę-	
puje:	
a) stan majątku zakładowego w efektach wy-	
nosił z koń-	
cem r. 1903 831.773 K 55 h	
z końcem zaś r.	
1904 wyno-	
sił	838.123 „ 55 „
okazuje się zatem przyrost o	6.350 K — h
b) stan kapitałów hipotekowa-	
nych wynosił z końcem	
r. 1903	12.075 K — h
z końcem zaś r.	
1904 wynosił 5.775 „ — h	
okazuje się zatem ubytek o	6.300 „ — „
c) stan fund. bibliotecznych:	
1) dobra i realności bez zmiany	

2) zbiory w r. 1903	357.812 K 42 h	
3) " " 1904	365.441 " 89 "	
przyrost o		7.629 K 47 h
3) nakłady w roku		
1903	15.296 K 54 h	
nakłady w r.		
1904	14.763 " 14 "	
ubytek o		533 " 40 "
4) sprzęty w roku		
1903	12.340 K 81 h	
sprzęty w r.		
1904	11.723 " 77 "	
ubytek o		617 " 04 "
d) w gotówce i należnościach czynnych:		
w r. 1903	4.547 K 30 h	
w r. 1904	1.529 " 31 "	
ubytek o		3.017 " 99 "
e) w należnościach biernych:		
w r. 1903	162 K 85 h	
w r. 1904	90 " 35 "	
przyrost majątku o		72 " 50 "
Razem przyrosty w sumie	14.051 K 97 h	
od tego ubytki pod b), c) 3) 4) i d)	10.468 " 43 "	
Okazuje się tedy ogólny przyrost jak wyżej		3.583 K 54 h

B. Obroty netto w majątku obrotowym wynosiły w r. 1904.

A. Dochody:

a) Dochody w gotówce:

I. Rzeczywiste:

Rata od kuratora ekonomicznego	12.600 K — h	
Czynsz z gmachu i rozmaite	2.640 " — "	
Dochód z dóbr Rakowca i z lasu	6.995 " 62 "	
Odsetki od kapitałów	20.471 " 06 "	
" " legatów	710 " 50 "	
" " gotowizny lokowanej w Banku	291 " — "	
Ze sprzedaży własnych wydawnictw	114 " 59 "	
Stała roczna opłata od wydawnictwa książek szkolnych	20.000 " — "	
Zwroty rozmaite	73 " 80 "	63.896 K 57 h

II. Przenośne:

Subwencya sejmowa na ochronę zabytków historycznych	1 000 K — h	
Pobrano z gotówki ulokowanej na rachunek bieżący Banku krajowego	9 " — "	1.009 " — "
Suma		64.905 K 57 h
Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1904		3.634 " 30 "
Razem		68.589 K 87 h

b) Dochody w efektach:

Depozyt kuratorji ekonomicznej	9 K 20 h	
Fundusz rezerwowy	5.008 " 58 "	
" Chółojewskiego	6.339 " 90 "	
Dobra Rakowce z lasem	— " 90 "	
Depozyt tymczasowy kuratora ekonomicznego	652 " 72 "	
Fundusz pensyjny urzędników i sług	52.451 " 71 "	64.463 K 01 h
Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1904	932.980 " 02 "	
Razem	997.443 K 03 h.	

B. Wydatki:

a) Wydatki w gotówce:

I. Rzeczywiste:

Zakupno książek i manuskryptów	5.816 K 49 h	
Prenumerata czasopism	2 546 " 03 "	
Oprawa książek, czasopism i manuskryptów	1.812 " 98 "	
Drobne wydatki na bibliotekę	794 " 55 "	
Naprawy i ulepszenia w gmachu	2.562 " 54 "	
Ekwiwalent i podatki od gmachu zakładowego	3.432 " 39 "	
Asekuracja gmachu	101 " 67 "	
Koszta administracyjne	1.343 " 81 "	
Opał i światło	4.659 " 40 "	
Płace urzędników i sług łącznie z podatkiem od płac	32.919 " 16 "	
Remuneracye, zapomogi i emerytalne pensye	3.596 " 34 "	
Koszta kancelaryjne	1.512 " 32 "	
Płace stypendystów	4.962 " 50 "	
Drobne muzealne wydatki	181 " 88 "	
Wyplacono stypendyum z fund. dr. Antoniego Małeckiego	600 " — "	66.842 K 06 h

II. Przenośne:

Zakupione przedmioty za subwencję sejmową i zapłacone koszta podróży w sprawie zabytków historycznych	1.020 K — h	
Wydano depozyt M. Goldsteina	52 " 50 "	1.072 K 50 h
Suma		67.914 K 56 h
Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1904	675 " 31 "	
Razem jak wyżej		68.589 K 87 h

b) Wydatki w efektach:

Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1904	997.443 K 03 h
Zgodnie z dochodami	997.443 K 03 h

C. Zaległości czynne wynoszą :

Na rachunku bieżącym w Banku krajowym 854 K — h

D. Zaległości bierne :

Zaliczka sejmowa na ochronę zabytków historycznych	90 K 35 h
Nadwyżka należitości czynnych z końcem r. 1904	<u>763 K 65 h</u>

Sprawy fundacyjne, stypendyjne i religijne, towarzystw dobroczynności i ochronek.

Ustawa zmieniająca niektóre postanowienia ustawy krajowej o konkurencji kościelnej.

Ustawa ta, uchwalona przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 11. listopada 1904, została sankcyonowana Najwyższem postanowieniem z dnia 20. sierpnia 1905 i weszła już w życie.

Sprawa utworzenia i udotowania stacji parafialnej obrz.-łać w Dolnej wojniłowskiej.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 30. maja 1906 l. 67.242 zwrócono akta tej sprawy c. k. Starostwu w Kałuszu w celu przyspieszenia uregulowania stanu tabularnego gruntów, przeznaczonych na dotację przyszłego proboszcza i spowodowania wykreślenia ciężarów, na tych realnościach hipotekowanych.

Sprawa ekspozytury w Skomielnej białej.

Pismem z dnia 8. maja 1906 l. 57.864, oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że dochodzenia w sprawie petycji gminy Skomielny białej o wyjednanie datku z funduszu religijnego na pokrycie dotacji ekspozyta, są już na ukończeniu i wynik ich będzie wkrótce podany do wiadomości Wydziału krajowego. Wiadomość tu jeszcze nie nadeszła.

Petycja komitetu herbaciarni we Lwowie o zapomogę.

W załatwieniu tej petycji, przekazanej Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 21. listopada 1905 do zbadania i możliwego uwzględnienia, przyznał Wydział krajowy jednorazowy zasiłek z funduszu dyspozycyjnego w kwocie 200 K.

Petycja Adolfa Chybińskiego o stypendyum naukowe.

Petycję tę, odstąpioną przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 22. listopada 1905 Wydziałowi krajowemu do ewentualnego uwzględnienia przy rozdawnictwie specjalnych stypendyów naukowych, załatwił Wydział krajowy, przyznając petentowi, podobnie jak w r. 1905, jednorazowy zasiłek z fundacji ś. p. dr. Jana Towarnickiego w kwocie 600 K na badania naukowe w zakresie historii polskiej muzyki. Specjalnych stypendyów naukowych, z którychby petent mógł korzystać, nie ma Wydział krajowy w swoim zarządzie.

Sprawozdanie o rozdziale kredytu 4.500 K wyznaczonego w rubr. IV p. 85 budżetu na rok 1906 na zasiłki dla weteranów z r. 1831.

Z kredytu tego przyznał Wydział krajowy Stowarzyszeniu p. n. „Przytulisko uczestników powstania z r. 1863/4“ w Krakowie 2.000 K, a „Towarzystwu wzajemnej pomocy uczestników powstania z r. 1863/4“ we Lwowie 2.500 K. Wobec obu tych instytucji zastrzegł Wydział krajowy, że zasiłek ma być użyty tak dla pozostających pod ich opieką uczestników powstania z r. 1863, jakoteż dla weteranów z r. 1831, którymi się opiekowało rozwiązane z dniem 1. marca 1906 Towarzystwo opieki weteranów z r. 1831 w Krakowie, a względnie jego lwowska komisya wykonawcza.

Sprawozdanie o rozdziale ryczałtu 10 000 K wyznaczanego w rubr. IV. p. 73. budżetu funduszu krajowego na rok 1906 na zasiłki dla ochronek, cudzież reszty takiegoż kredytu na rok 1905 w kwocie 350 K.

Z kredytu tego przyznał Wydział krajowy następujące zasiłki: Towarzystwu ochronek chrześcijańskich małych dzieci we Lwowie 1.200 K, Towarzystwu „Ruska Zachoronka“ we Lwowie przy ul. św. Marcina 150 K, Ochronce SS. Felicyanek na Żółkiewskim we Lwowie 200 K, Zakładowi św. Heleny we Lwowie 250 K, Dziesięciocentowemu Towarzystwu Pań we Lwowie 100 K, Towarzystwu „Ruska Zachoronka“ we Lwowie przy ul. Solarni 150 K, Ochronce SS. Felicyanek w Krakowie 200 K, Zakładowi sierót SS. Sióstr Miłosierdzia w Krakowie 100 K, Ochronce im. Leona XIII. w Rzeszowie 300 K, Ochronce kongregacyi im. dzieci Maryi w Brzozowie 200 K, Ochronce polskiej w Drohobyczu 400 K, Ochronce PP. Ekonomek w Kolumny 200 K, Ochronce im. św. Kazimierza w Iwoniu 200 K, Ochronce na Zazaniu w Przemyślu 150 K, Ochronce im. św. Wojciecha w Gorlicach 200 K, Ochronce SS. Miłosierdzia św. Józefa w Krośnie 200 K, Ochronce w Dobczycach 100 K, Ochronce im. św. Stanisława Kostki w Nowym Targu 150 K, Ruskiej ochronce w Peczeniżynie 100 K, Ochronce PP. Ekonomek w Tarnopolu 300 K, Ochronce im. św. Józefa w Stryju 150 K, Ochronce w Chrzanowie 150 K, Towarzystwu ochrony małych dzieci w Podgórzu 400 K, Towarzystwu „Ruska Zachoronka“ w Drohobyczu 300 K, Ochronce im. Sienkiewicza w Zbarażu 100 K, Towarzystwu „Dzieciątka Jezus“ w Lisku 150 K, Ochronce w Dublanach utrzymywanej przez Towarzystwo szkoły ludowej 300 K, a następnie jeszcze 150 K, razem 450 K, Ochronce w Kulezykach 100 K, Ochronce w Jarosławiu 200 K, Ochronce w Wielkich Oczach 100 K, Ochronkom polskim w Knihininie wsi i kolonii 200 K, Towarzystwu „Ruska Zachoronka“ w Stanisławowie 200 K, Ochronce SS. Służebniczek w Obertynie 100 K, Ochronce w Żywcu 400 K, Ochronce w Jodłowniku 100 K, Komitetowi Ochronek w Szywnaldzie, Skryszowie, Czechowie, Wałkach i św. Górze 400 K, Ochronce SS. Felicyanek w Jarosławiu 200 K, Ruskiej Ochronce SS. Służebniczek w Zużlu 100 K, Ochronce PP. Ekonomek w Brzeżanach 150 K, Domowi sierót im. św. Zofii w Horodnicy 50 K, Ochronce w Ławocznem 100 K i ochronce ruskiej w Horodence 100 K. W ten sposób wydano razem 9.050 K. Do dyspozycyi jest jeszcze 1.300 K dla ochronek, które zwykle otrzymywały zasiłki, a w roku 1906 wcale się nie zgłosiły, przedewszystkiem zaś dla komitetu ochronek w Krakowie, który dotąd otrzymywał 1.100 K, a o zasiłek na rok 1906 dotąd się nie zgłosił.

Sprawozdanie o rozdziale ryczałtu 6 000 koron, wyznaczanego w rubryce XIV. p. 520. na misye katolickie i załatwienie przekazanej do ewentualnego uwzględnienia z tego ryczałtu petycyi gr. kat. Urzędu parafialnego w Oleszowie o subwencję na pięciodniową misję, tudzież o rozdziale reszty takiegoż ryczałtu za rok 1905 w kwocie 150 koron.

Ryczałt w kwocie 6.000 K, uchwalony na rok 1906 i resztę w kwocie 150 K z zeszłorocznego ryczałtu, rozdzielił Wydział krajowy, jak następuje:

dla rzym. kat. archidiecezyi lwowskiej	1.500 K
dla rzym. kat. dyecezyi krakowskiej	1.000 „
dla rzym. kat. dyecezyi przemyskiej	600 „
dla rzym. kat. dyecezyi tarnowskiej	650 „
dla gr. kat. dyecezyi przemyskiej	450 „
dla gr. kat. dyecezyi stanisławowskiej	600 „
dla gr. kat. archidiecezyi lwowskiej	1.000 „
na misye katolickie między polskimi robotnikami w Danii	350 „

Uwzględniając petycję gr. kat. Urzędu parafialnego w Oleszowie, zastrzegł Wydział krajowy przy asygnacyi zasiłku dla gr. kat. dyecezyi stanisławowskiej, że z zasiłku tego kwota 200 K przeznaczoną jest wyłącznie na misję pięciodniową w Oleszowie.

Uchwałą c. k. Sądu krajowego cywilnego we Lwowie Od-
dział VII. z d. 5. stycznia 1906 l. cz. IV. $\frac{162}{568} / 94$ zezwolono

na intabulację kraju za właściciela nieruchomości w spadku po ś. p. Wiktorze hr. Baworowskim pozostałych, z klauzulą ograniczającą prawo własności w myśl postanowień testamentowych co do ich przeznaczenia i z zastrzeżeniem niepozbywalności. Intabulacja ta jest już dokonaną. Również uporządkowano już stan tabularny co do parceli l. k. 1.136 w Myszkowicach, nabytej przez masę na rozszerzenie parceli budowlanej l. k. 60, przeznaczonej na budowę kościoła, i ta parcela jest już do kompleksu dóbr Myszkowice wcielona. Dokument, mający na celu wydzielenie z kompleksu Baworowa parcel oddanych bezpłatnie przez ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego pod budowę drogi gminnej tarnopolsko-grzymałowskiej, bez hipotecznego przeprowadzenia tej darowizny, został już zeznany, a zatem i w tym kierunku uporządkowanie stanu tabularnego nastąpi w najbliższej przyszłości.

Do uregulowania pozostają jeszcze sprawa gruntu dla probostwa łoszniowskiego i sprawa gruntu darowanego przez ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego na rozszerzenie cmentarza w Baworowie. W pierwszej jest w toku ułożenie odpowiedniego dokumentu, druga jest jeszcze w stadium dochodzeń.

Gdy zaś we wrześniu 1905 także ostatnią pretensją spadkową, a mianowicie wierzytelność Konstantego Michalewskiego w drodze ugodowej sumą 11.578 K 12 g umorzono, przeto chwila, w której ostateczne uporządkowanie masy będzie można uważać za dokonane, jest już niedaleką.

Starania Wydziału krajowego o ulgi w spłacie należności rządowej uwieńczono zostały pomyślnym rezultatem, gdyż c. k. Ministerstwo skarbu wskutek przedstawień Wydziału krajowego zezwoliło na spłatę należności w sumie 476.430 K 33 h, wymierzonej w dwunastu półrocznych ratach od 1. stycznia 1905, z opuszczeniem odsetek zwłoki.

Biblioteka fundacyjna funkcjonuje codziennie od godziny 8. do 10. przed południem i od godziny 4. do 7. po południu. Dla pracującej publiczności otwartą jest codziennie z wyjątkiem soboty od godziny 4. do 7. po południu. Zmiana ta, wprowadzona na żądanie grona poważnych osobistości, pracujących naukowo, które w ustanowionych w r. 1905 godzinach z biblioteki wcale korzystać nie mogły, weszła w życie z dniem 1. czerwca 1906. W etacie bibliotecznym zaprowadził Wydział krajowy uchwałą z d. 31. lipca 1906 l. 61 333 tę zmianę, że począwszy od 1. stycznia 1906 płacę pomocników bibliotecznych podwyższono do rocznej kwoty 1.000 koron.

W celu uzupełnienia biblioteki nabył Wydział krajowy pozostały po ś. p. Janie Amborskim, lektorze języka francuskiego przy uniwersytecie lwowskim, cenny zbiór dzieł i czasopism francuskich za 462 koron. Praca około uporządkowania biblioteki postępuje wydatniejszym krokiem, wskutek zwiększonego czasu pracy.

Gospodarkę w dobrach fundacyjnych prowadził Wydział krajowy, jak dotąd, łącznie z kuratorem fundacji, wedle zasad administracji ułożonych w porozumieniu z nim a przyjętych w swoim czasie przez sąd pertraktacyjny. Dobra fundacyjne i młyny są wydzierżawione, we własnej administracji są tylko lasy, zagospodarowane wedle nowego planu, który Wydział krajowy w r. 1898 zatwierdził. W ciągu roku 1906 przyszło do skutku wydzierżawienie Myszkowic i Baworowa na dalszy okres, pod warunkami znacznie korzystniejszymi od dotychczasowych.

Obecnie jest w toku wydzierżawienie Łoszniowa z Józefówką i Łuki wielkiej.

W dobrach fundacyjnych zarządzono w r. 1905/6 następujące budowlę i restauracje: budowę mieszkania dla leśniczego w Łoszniowie, stajni przy leśniczówce w Łoszniowie, przeróbkę kuźni w Łoszniowie na chatę, rekonstrukcję owczarni na folwarku Józefówka i naprawę zerwanej przez powódź szluzy przewałowej przy młynie w Krowince, tudzież tymczasowe wykonanie przegaty, w celu uniknięcia przerwy ruchu w młynie. Studnię w Krowince uzupełniono kieratem, który ze względu na jej znaczną głębokość okazał się koniecznym.

W rzeczywistości bibliotecznej okazały się znowu niepokojące rysy, wskutek obniżenia poziomu ulicy. Na podstawie orzeczenia komisji znawców, przez Wydział krajowy powołanej, zarządził Wydział krajowy wykonanie wskazanych przez nią robót, które budynek utrwala.

Zamknięcie rachunkowe przedkładamy osobno. Tu nadmieniamy tylko, że w roku 1905 wydano na inwestycje i konserwacje 54.492 K 88 g, na podatki rządowe 23.024 K 13 g. Pozostałość kasowa wynosiła 321.940 K 15 g, która częściowo (w kwocie 79.405 K 33 g) posłużyła na umorzenie zaległości w należności rządowej, częściowo została wcielona do majątku zakładowego (220.000 K), reszta zaś pozostała do dyspozycji w majątku obrotowym.

Budżet na r. 1906, ustanowiony przez Wydział krajowy na wniosek kuratora wykazuje dochody (bez wliczenia pozostałości z r. 1905, powyżej wymienionej) w kwocie 321.099 K, wydatki w kwocie 271.511 K, nadwyżkę dochodów w kwocie 45.588 K. W dochodach wynoszą czynnose dzierżawne z dóbr 120 984 K, czynnose dzierżawne z gruntów oddzielnie wydzierżawionych i ogrodów 4.899 K, czynnose dzierżawne z młynów 41.311 K, dochody z lasów 40.950 K, odsetki od kapitałów fundacyjnych 96.000 koron.

W wydatkach wynoszą płace łącznie z wynagrodzeniem syndyka, a z wyłączeniem plac funkcyjaryuszów biblioteki 42.730 K, gracye 1.816 K, konkurencye łącznie z datkami na kościół w Tarnopolu i cerkiew w Baworowie — o czem niżej, 18.105 K, podatki rządowe (z wyłączeniem podatków od gmachu bibliotecznego) 25.400 K, spłata należności rządowej 119.108 koron, wydatek na lasy 5.700 K, wydatki na bibliotekę 10.605 koron. Na nowe budowlę i konserwację preliminowano 39.866 koron, w tem 12.000 K jako resztę preliminowanych kosztów budowy kościoła w Myszkowicach.

Kościół ten jest już skończony i w dniu 30. września 1906 odbyło się jego poświęcenie.

Przyrzeczony w roku zeszłym zasiłek w kwocie 4.000 K na rozszerzenie cerkwi w Baworowie, wypłacono w roku 1906 po sprawdzeniu planów i kosztorysów.

Na budowę kościoła parafialnego obrządku łacińskiego w Tarnopolu udzielił Wydział krajowy subwencję w kwocie 10.000 koron.

W końcu nadmieniamy, że Wydział krajowy przyznał P. Julii Małkowskiej, wdowie po śp. Ignacym Małkowskim, kasyerze fundacji śp. Wiktora hr. Baworowskiego, dożywotnie zaopatrzenie wdowie w kwocie 20 K miesięcznie, a Katarzynie Sorokopasowej, wdowie po śp. Janie Sorokopasie, gajowym fundacyjnym, pensję wdowią w kwocie 10 K miesięcznie.

Zapis śp. Dra Władysła-
wa Florckiewicza na rzecz
kraju w celu utworzenia
w Zakopanem średniej
szkoły sanatoryjnej.

Na podstawie wydanego tymczasem dekretu dziedzictwa zainstabulowano prawo własności całej posiadłości L. w. h. 746 ks. gr. gm. kat. Zakopane na rzecz funduszu krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz W. Ks. Krakowskiem, wpisując równocześnie prawo dożywotniego użytkowania tej realności na rzecz Kasyldy Florckiewiczówny, siostry fundatora. Dożywocie to obciąża w ogóle także ruchomy, już należycie zabezpieczony majątek zapisem objęty, tak, iż użycie zapisu na cele przez testatora oznaczone, będzie mogło nastąpić dopiero po zgonie dożywotniczki.

Ogólne sprawozdanie
o funduszach stypen-
dyjnych.

Fundacye stypendyjne i dobroczynne.

Z początkiem roku szkolnego 1905/6 miał Wydział krajowy w swym zarządzie fundacyi stypendyjnych czynnych dwieście dziewiętnaście (w r. 1904/5 206), z których wszelakoż trzy są tylko warunkowo stypendyjnymi, a gdy warunek ten się nie ziścił, są na razie czynne w inny sposób, jedna zaś stanie się stypendyjną dopiero po upływie pewnego czasu, a na razie służy na inne cele. Właściwa zatem liczba czynnych w r. 1905/6 fundacyi stypendyjnych wynosiła 215 t. j. o 12 więcej niż w r. 1904/5. Stan rzeczy przedstawiony w sprawozdaniu za rok 1903 co do stosunku między stypendjami dostępnymi w ogóle dla ubogiej i w naukach celującej młodzieży, a stypendjami zarezerwowanymi z woli fundatorów dla ich rodziny lub dla kandydatów pochodzenia szlacheckiego, albo też z pewnej miejscowości pochodzących zmienił się i w tym roku na niekorzyść stypendyów ogólnych, nierezzerwowanych, w tej bowiem kategorii przybyły tylko cztery fundacye, natomiast przybyło pięć fundacyi w pierwszym rzędzie familijnych, z których jedna jest nadto szlachecką a dwie mają — o ile nie chodzi o kompetencję z tytułu pokrewieństwa — charakter specjalny, jedna częściowo szlachecka (na razie w inny sposób czynna) i trzy mające charakter specjalny. Wobec zakładania nowych szkół i ciągłego wzrostu zastępów uczącej się młodzieży daje się dotkliwie odczuć niedostateczną liczbę stypendyów nierezzerwowanych, najbardziej zaś brak stypendyów, przystępnych także dla młodzieży płci żeńskiej.

Sprawozdanie o rozda-
wnictwie stypendyów
w r. 1905/6.

Uchwałą z dnia 17. lutego 1906 nadał Wydział krajowy wystawione z początkiem roku 1905/6 na konkurs stypendya z fundacyi swego rozdawnictwa.

Posunięcie z niższego stypendyum na wyższe, czyli nadanie innego wyższego stypendyum w miejsce pobieranego dotąd stypendyum niższego uzyskało 50 uczniów. Nadanie to nastąpiło w granicach kwalifikacyi wymaganych przez przepisy stypendyjne i akty fundacyjne, w dwóch wypadkach z tytułu pokrewieństwa, w czternastu z tytułu szlachectwa, w jednym z tytułu szlachectwa i specjalnego tytułu, w trzydziestu trzech na podstawie ogólnych warunków.

Z obdarzonych było 48 obrz. łac. a 2 obrz gr. Co do stanu rodziców było między nimi: jeden syn właściciela dóbr, dwóch synów lekarzy, dwóch synów aptekarzy (z tych jeden sierota), dwóch synów inżynierów cywilnych (obaj osieroceni), dwudziestu dwóch synów urzędników (z tych siedmiu osieroconych), dwóch synów nauczycieli ludowych, dwóch synów dzierżawców (obaj osieroceni), dwóch synów oficyalistów prywatnych, dwóch synów sług kolejowych, czterech synów rzemieślników, dwóch synów robotników, jeden syn byłego restauratora, jeden syn właściciela realności (sierota), jeden syn mieszczanina i czterech synów włościan, z tych jeden osierocony.

Nowych nadań było ogółem 131, a to w 22 wypadkach z tytułu pokrewieństwa, w ósmnastu z tytułu szlachectwa, w dziesięciu z tytułu specjalnego, w 81 jedynie na podstawie ogólnych warunków. Między obdarzonymi było uczenie siedm, a mianowicie dwie uczennice medycyny (na podstawie ogólnych warunków), dwie uczennice seminaryum nauczycielskiego, które otrzymały na podstawie ogólnych warunków stypendya zastrzeżone wyłącznie dla lwowskich żeńskich seminaryów nauczycielskich, a wreszcie — z tytułu pokrewieństwa — jedna uczennica szkoły przemysłowej i dwie uczennice szkoły ludowej.

Z ogólnej liczby obdarzonych (131) było 113 obrz. łac., 16 obrz. greck. i 2 wyzuania mojżeszowego (z tych 1 ze specjalnego tytułu).

Co do stanu rodziców było między nimi dwóch: synów właścicieli dóbr (z tych jeden sierota), dwóch synów lekarzy (jeden sierota), dwóch synów inżynierów cywilnych (obaj osieroceni), trzydziestu trzech synów urzędników (z tych 16 osieroconych), czternastu synów nauczycieli ludowych (z tych dwaj osieroceni), jeden syn księdza ruskiego, jeden syn dzierżawcy, dziesięciu synów oficyalistów prywatnych (z tych trzech osieroceni), dziesięciu synów rzemieślników, czternastu synów robotników i sług prywatnych i publicznych (z tych trzech osieroconych), trzech synów mieszczan (z tych dwaj osieroceni), jeden syn właściciela realności, szesnastu synów włościan (z tych pięciu osieroconych), jedenastu synów osób innych zawodów (między tymi pięciu osieroconych) i jedenastu, u których zawód ojca nie był stwierdzony (między temi czterech osieroconych).

Fundacye aktywowane z początkiem r. 1905/6.

Z początkiem roku 1905/6 wprowadziliśmy w życie następujące fundacye:

1. Fundacyę stypendyjną imienia Ezechiela Berzewiczego. W fundacyi tej istnieją dwa stypendya po 280 K, przeznaczone dla ubogich uczniów krajowych szkół gimnazyalnych lub realnych, wyznania rz. kat., obrządku łacińskiego lub greckiego, urodzonych w kraju, a to przedewszystkiem dla krewnych fundatora, w ich braku dla synów oficyalistów prywatnych, a przedewszystkiem oficyalistów ze skarbu bolszowieckiego. Rozdawnictwo należy na teraz do Wgo Aleksandra Krzeczunowicza, potem zaś będzie należało do jego następców imienia Krzeczunowiczów, jak długo do nich Bolszowce należeć będą.

2. Fundacyę stypendyjną Jana Drelichowskiego dla uczniów lwowskiej I. szkoły realnej. Dwa istniejące w tej fundacyi stypendya wynoszą po 500 koron rocznie i są przeznaczone dla takich uczniów trzech najwyższych klas rzeczonej szkoły, którzy okazują wybitną zdolność i wytrwałą pilność, a w szczególności od pierwszej klasy aż do chwili kompetencji bez przerwy mieli ogólny stopień celujący. Rozdawnictwo należy do kaźdoczesnego c. k. Namiestnika Galicyi.

3. Fundacyę imienia Teofila Lenartowicza. Jedyne istniejące w niej stypendyum o rocznych 200 koronach przeznaczone jest dla ubogich w kraju urodzonych uczniów krajowych niższych szkół rolniczych, pochodzących z rodziców włościańskich i wyznających religię katolicką obrządku łacińskiego lub greckiego. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego, a to, jak długo Towarzystwo szkoły ludowej w Krakowie istnieje będzie, na propozycyę tegoż Towarzystwa.

4. Fundacyę Zofii z Pazowskich Łuszczyńskiej o jednym stypendyum wynoszącym 210 K rocznie, przeznaczonym dla ubogich zwyczajnych uczniów krajowych szkół średnich i wyższych. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

5. Fundację Antoniego Małeckiego z Głogowa, w której istnieje jedno stypendyum o rocznych 120 koronach, przeznaczone dla uczniów krajowych szkół średnich i wyższych z bezwzględem pierwszeństwem dla pochodzących z miasta Głogowa (inni mogą otrzymać stypendyum tylko przez substytucję). Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

6. Fundację śp. Dra Tytusa Przesmyckiego w dziale stypendyjnym (dział wsparć aktywowano już w r. 1904/5). W dziale tym istnieje pięć stypendiów po 300 K dla uczniów krajowych szkół średnich, pochodzenia polskiego, zupełnie ubogich i przynajmniej po ojcu osieroconych. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

7. Fundację ś. p. ks. Aleksandra Słowińskiego pod nazwą „Stipendium Słowinscianum“. Stypendyum to wynoszące 140 K rocznie przeznaczone jest dla urodzonego w Ciężkowicach ucznia c. k. gimnazjum w Nowym Sączu. Rozdawnictwo należy do grona nauczycielskiego tegoż gimnazjum.

8. Fundację imienia Eligiusza i Karoliny małżonków Sobolewskich o jednym stypendyum w rocznej kwocie 300 K przeznaczonem dla wyznających religię katolicką uczniów lub uczennic gimnazyów i świeckich wydziałów uniwersytetu. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego

9. Fundację Magdaleny i Bonifacego Stillerów. W fundacji tej istnieją cztery stypendya po 400 K rocznie przeznaczone dla uczniów krajowych szkół średnich, wyższych lub zawodowych, wyznania chrześcijańskiego, z pierwszeństwem dla krewnych ś. p. Magdaleny Stillerowej i Bonifacego Stillera. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

10. Fundację imienia Józefa Trybulca. W fundacji tej istnieje sześć stypendiów po 300 K, przeznaczonych dla uczniów szkół gimnazjalnych, realnych, rolniczych lub handlowych. Pierwszeństwo służy krewnym fundatora i potomstwu kilku wskazanych przez niego osób, po nich dzieciom mieszczan z Radomyśla koło Dembicy wyznania chrześcijańskiego a nakoniec dzieciom chrześcian mieszczan rzemieślników w Bochni. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego

11. Fundację przemyską ś. p. Dr. Bazylego Wolana. Istniejące w niej dwa stypendya po 260 K, są przeznaczone dla Rusinów uczęszczających do ruskiego gimnazjum w Przemyślu. Pierwszeństwo służy synom krewnych fundatora, w pobliżu Przemyśla mieszkających. Rozdawnictwo należy do grona nauczycielskiego c. k. II. gimnazjum w Przemyślu.

Fundacye aktywowane
w ciągu roku 1905/6.

W ciągu roku 1905/6 wprowadziliśmy w życie:

1. Fundację Mikołaja Aywasa utworzoną ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana. Było to aktywowanie ponowne, po dokonanej na żądanie fundatora zmianie aktu fundacyjnego w tym duchu, że uprawnienie do kompetencji rozszerzono na urodzonych w powiatach śniatyńskim, kołomyjskim, stanisławowskim i tłumackim, a rozdawnictwo zastrzeżono fundatorowi następnie zaś każdoczesnemu Marszałkowi krajowemu.

2. Fundację dobroczynną Wojciecha Bursika. Dochody tej fundacji, której majątek 3.200 K wynosi, są przeznaczone na jedno lub dwa wsparcia jednorazowe, płatne co roku w dniu 23. kwietnia jako w dniu Św. Wojciecha, patrona fundatora. Rozdawnictwo tych wsparć, które otrzymać mogą tylko ubodzy, we Lwowie zamieszkali ojcowie rodzin, należący do klasy robotniczej, pilni, oszczędni i dzieci swe dobrze wychowujący, należy do Wydziału krajowego.

Fundacje aktywowane z początkiem roku szkolnego 1906/7.

Z początkiem roku szkolnego 1906/7 wprowadziliśmy w życie następujące fundacje:

1. Fundację Marka Abrahamowicza, w której istnieje jedno stypendium w rocznej kwocie 100 K dla uczniów lub uczenie szkół średnich, należących do sekty karaitów. Pierwszeństwo służy krewnym fundatora, między którymi rozstrzyga bliższy stopień, rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

2. Fundację im. Walentego Błaszczykiewicza, w której istnieją cztery stypendya po 220 K rocznie. Stypendya mogą otrzymać tylko synowie włościańscy, narodowości polskiej, religii katolickiej obrz. łac., pochodzący z W. Ks. Krakowskiego, a uczęszczający do krakowskich szkół średnich, przemysłowych lub fachowo-zawodowych. Pierwszeństwo służy urodzonym w parafii Morawica i Piąza pod Chrzanowem. Rozdawnictwo ma Wydział krajowy na propositę kuratora, którym jest na teraz Wny Antoni Góralczyk, emer. c. k. starszy radca leśnictwa we Lwowie.

3. Fundację ś. p. Antoniego Monsona o jednym stypendyum wynoszącym 400 K rocznie. Stypendyum to jest przeznaczone dla ubogich uczniów krajowych szkół średnich i wyższych, godnych tej pomocy. Między tak ukwalifikowanymi kandydatami służy pierwszeństwo krewnym fundatora, a przedewszystkiem Monsonom, przy czem między kandydatami należącymi do tej samej kategorii rozstrzyga bliższy stopień pokrewieństwa. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

4. Fundację ś. p. Ignacego Ohanowicza, w której istnieje dziesięć stypendyów po 300 K. Stypendya te są przeznaczone dla ubogich uczniów gimnazjum w Brzeżanach, Stanisławowie i Kołomyi, którzy należą do obrządku ormiańsko lub rzymsko-katolickiego, z pierwszeństwem dla krewnych i powinowatych fundatora.

5. Fundację ś. p. Ignacego Pierzechały o jednym stypendyum w rocznej kwocie 100 K przeznaczonem dla uczniów jakichkolwiek szkół publicznych w kraju, z wyjątkiem szkół ludowych, a to w pierwszym rzędzie dla potomków fundatora, w drugim dla potomków jego rodzeństwa, w trzecim dla Polaków, religii katolickiej.

6. Fundację ś. p. Józefa Soleskiego, w której istnieje na teraz ośm stypendyów po 400 K. Stypendya te są przeznaczone dla uczęszczających w kraju do szkół średnich lub wyższych synów oficyalistów prywatnych (ekonomów lub leśniczych) wykazujących postęp co najmniej dobry i ubóstwo i należących do rzymsko-katolickiego wyznania.

7. Fundację Konrada Wilczyńskiego o jednym stypendyum w rocznej kwocie 360 K, przeznaczonem dla uczniów c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie lub c. k. Akademii sztuk pięknych w Krakowie, urodzonych w Galicyi, narodowości polskiej, bez różnicy wyznania.

Fundacje ukonstytuowane w ciągu roku 1905/6.

W ciągu roku 1905/6 ukonstytuowaliśmy fundacje Marka Abrahamowicza, Mikołaja Aywasa w celu uczczenia jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana (ukonstytuowanie ponowne), Walentego Błaszczykiewicza, Antoniego Monsona, Ignacego Ohanowicza, Józefa Soleskiego, Magdaleny i Bonifacego Stillerów i Józefa Trybulca. Wszystkie te fundacje weszły już w życie.

Sprawozdanie o fundacjach dawniejszych, dotąd nieaktywowanych.

Nawiązując do dawniejszych swych sprawozdań za czas od 1. lipca 1890 do 30. czerwca 1905, podajemy w dalszym ciągu, co następuje:

- Fundacya ś. p. Dyoni-
zego Bertolego. Ukonstytuowanie tej fundacyi i wprowadzenie jej w życie nastąpi, skoro jej majątek (książeczka gal. Banku krajowego na 1.084 K 40 h. (urośnie przez kapitalizacyę do takiej wysokości, iżby z jego dochodów można było utworzyć odpowiednie stypendyum dla młodzieży polskiej, kształcącej się w muzyce. Należytość rządowa jest już zapłacona.
- Fundacya ś. p. Józefa
Blicharskiego na utrzy-
manie nauczyciela przy
szkole lud. w Jamnicy. Z końcem r. 1905 ściągnięto w całości ostatnią pretensyę spadkową i czynność realizacyi majątku spadkowego została zupełnie ukończoną. Fundacya jest już czynną a nowe orzeczenie organizacyjne co do szkoły w Jamnicy zostanie wydane w najbliższej przyszłości. Orzeczenie to będzie zarazem aktem fundacyi niniejszej, która ze względu na swój charakter osobnego aktu fundacyjnego mieć nie może. Sprawę tej fundacyi należy zatem uważać za ukończoną.
- Fundacya ś. p. Dr. Jana
Buszka. Fundacya ta jest już ukonstytuowaną i wejdzie w życie, skoro jej dochody, wynoszące na teraz 624 K, urosną przez kapitalizacyę do takiej wysokości, że wystarczą na wypłatę stypendyum w rocznej kwocie 600 K. Aktywowanie nastąpi prawdopodobnie z początkiem roku 1907/8.
- Fundacya ś. p. Edwarda
Chrzanowskiego. Ukonstytuowanie i aktywowanie tej już zrealizowanej fundacyi nastąpi po śmierci brata fundatora, Władysława Chrzanowskiego, któremu służy prawo dożywotniego poboru odsetek od majątku fundacyjnego i obracania ich wedle swego uznania na cele dobroczynne i nabożne.
- Fundacya ś. p. Kazimie-
rza Czarniakowskiego. Majątek tej fundacyi jest już oddawna zabezpieczony, ale obciążące na nim dożywocia jeszcze nie zgasty, nie można jej zatem ukonstytuować i aktywować.
- Fundacya ś. p. Izabeli
Duszyńskiej. Majątek tej fundacyi został już zrealizowany, gdy jednak z powodu niedostateczności funduszu masy wszystkie legaty uległy redukcji, otrzyma fundacya w miejsce legowanych 4.000 K z odsetkami tylko kwotę 2.763 K 66 h. Kwota ta zostanie niebawem wydana Wydziałowi krajowemu, gdyż c. k. Prokuratora skarbu poczyniła już w tym celu potrzebne kroki. Potem będzie można przystąpić do ukonstytuowania fundacyi i zapłacenia należytości rządowej, dotąd nie wymierzonej. Samo aktywowanie ulegnie nadto dalszej jeszcze zwłoce, gdyż zredukowany kapitał jest zbyt mały, wypadnie zatem kapitalizować dochody przez dłuższy czas, aby je doprowadzić do odpowiedniej wysokości.
- Fundacya ś. p. ks. Fran-
ciszka Foxa. W ciągu roku 1905/6 zapadła wreszcie ostateczna decyzja co do zasad, wedle których fundacya niniejsza ma być ukonstytuowaną. Na jej podstawie ułożył Wydział krajowy nowy projekt aktu fundacyjnego, który uzyskał już aprobatę c. k. Namiestnictwa. Zeznanie aktu fundacyjnego nastąpi w ciągu r. 1906/7 a wprowadzenie fundacyi w życie z początkiem r. 1907/8, gdyż fundusz na zapłacenie należytości rządowej jest już przygotowany.
- Fundacya ś. p. Michała
Gałkiewicza. Fundacya ta, której majątek jest już zrealizowany, ma wedle woli fundatora wejść w życie po śmierci jego żony Anny. Na teraz kapitalizuje się dochody fundacyi.
- Fundacya ś. p. Kornela
Hoffmanna. Majątek tej fundacyi, znajdujący się już oddawna w Wydziale krajowym, obciążony jest dożywociem na rzecz Amalii Kozakiewiczowej, która pozostaje jeszcze przy życiu.

- Fundacja ś. p. Ludwika Jankowskiego. Legat fundacyjny, płatny po śmierci żony fundatora jako dożywotniczki, został jeszcze w r. 1877 na dobrach Bożyków z przyległościami zainstalowany. Dożywotniczka pozostaje przy życiu.
- Fundacja ś. p. Anny Olimpii Jankowskiej. Wszystkie trzy fundacje są należycie zabezpieczone, dwie z nich t. j. fundacja dla uczniów Wydziału filozoficznego w Krakowie i fundacja dla uczniów c. k. Akademii sztuk pięknych w Krakowie są już w ostatniemu stadiu ukonstytuowania, gdyż wygotowane akty fundacyjne znajdują się w c. k. Namiestnictwie w celu zamieszczenia na nich klauzuli zatwierdzającej. Trzecia (dla ubogich opuszczających szpital św. Łazarza) nie doszła jeszcze tak daleko, gdyż c. k. Namiestnictwo nie wydało jej majątku Wydziałowi krajowemu i wskutek tego nie było można wygotować aktu fundacyjnego mimo, że jego projekt już oddawna jest ustalony. Aktywowanie fundacji tych nastąpi prawdopodobnie z początkiem r. 1907/8, dwie pierwsze są już właściwie tymczasowo czynne, gdyż Namiestnictwo wydało zarządzenie rozdzielenia datków za czas ubiegły (rozp. z dnia 27. marca 1906 l. 29.316).
- Fundacja ś. p. Stanisława Karzykiewicza. Realizacja majątku niniejszej fundacji potrwa do końca r. 1911, w którym wpłynie reszta rozłożonej na raty ceny kupna spadkowej apteki i realności. Raty te wpływają do Wydziału krajowego. Ukonstytuowanie i aktywowanie fundacji nastąpi po całkowitem zrealizowaniu jej majątku.
- Fundacja ś. p. Franciszka Kochmana dla dzieci wcząt służących. Aktywowanie tej fundacji nastąpi w myśl art. 21. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy z jej dochodów będzie można po odciążeniu 10 proc. na pomnożenie majątku zakładowego, wypłacać corocznie trzy posagi w kwotach 1.000 K, 800 K i 600 K aż do tej chwili, która nadejdzie, gdy czysty stały dochód kwoty 2.666 K 66 h osiągnie, będą dochody kapitalizowane. Na teraz wynoszą one 1.984 K.
- Fundacja Jana i Leonidy Konopków. C. k. Prokuratoria Skarbu poczyniła już stosowne kroki w celu zabezpieczenia tej fundacji, którą po zrealizowaniu majątku będzie można ukonstytuować. Aktywowanie nastąpi dopiero po zgonie obu dożywotniczek.
- Fundacja kopca Unii lubelskiej. Aktywowanie tej fundacji nastąpi w myśl art. III. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy dochody wystarczą na wypłatę jednego stypendyum w rocznej kwocie 240 K; obecnie wynoszą dochody 176 K i są kapitalizowane.
- Fundacja ś. p. Jana i Leopoldyny z Götzów małżonków Krzyżanowskich. Fundacja ta nie może być zrealizowaną i nie istnieje już dla braku majątku, albowiem Marya Krzyżanowska, wdowa po fundatorze, uznana została prawomocnym wyrokiem sądowym za wyłączną właścicielkę wszystkich księżeczek, które uchodziły za majątek fundatora, a oprócz tych księżeczek żaden spadek nie pozostał.
- Fundacja ś. p. Wojciecha Kucharskiego na szkołę PP. Felicjanek w Dobranowicach. Majątek fundacji jest już w przeważnej części zrealizowany, do ściągnięcia pozostaje jeszcze tylko 6 wierzytelności w łącznej kwocie około 1.200 K. Akcyę w tym względzie prowadzi c. k. Prokuratoria Skarbu energicznie, ukończy ją zatem zapewne w niedalekiej przyszłości. Pismem z dnia 30. maja 1906 r. l. 62.757/XV odniosło się c. k. Namiestnictwo do c. k. Prokuratorji Skarbu o objawienie zdania, czy nie możnaby, nie wyczekując wątpliwego rezultatu ściągania tych wierzytelności, przystąpić już teraz do ukonstytuowania fundacji.

- Fundacya im. Hillela Lechnera. Wydział krajowy wypracował w porozumieniu z Kuratorem fundacyi nowy projekt aktu fundacyjnego. Projekt ten jest obecnie w c. k. Namiestnictwie, które nie powzięło jeszcze względem niego decyzji.
- Ewentualna fundacya ś. p. Józefa Lityńskiego. Fundacya ta jest już zabezpieczoną. O ewentualnem ziszczeniu się warunku ma c. k. Starostwo w Stanisławowie zawiadomić c. k. Prokuratorję Skarbu.
- Fundacye ś. p. dr. Kajetana Maramorosza. Ukonstytuowanie i aktywowanie obu tych fundacyi, ubezpieczonych na teraz na znajdujących się w depozycie sądowym papierach wartościowych masy spadkowej, nastąpi dopiero po zgonie dożywotniczek i zapłaceniu należności rządowej.
- Fundacya ś. p. Ignacego Marynowskiego. Ukonstytuowanie i aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl woli fundatora dopiero po uporządkowaniu nabytego na jej rzecz majątku ziemskiego Kłodzianko i po umorzeniu znacznej części długu.
- Fundacya ś. p. Michała Missbergera. Fundacya niniejsza jest już zabezpieczoną. Jej zrealizowanie, ukonstytuowanie i aktywowanie nastąpi dopiero po zgonie wdowy po ś. p. fundatorze pozostałej, której służy dożywotnie użytkowanie całego majątku.
- Fundacya familijna ś. p. dr. Adama Morawskiego. W myśl §. 5. aktu fundacyjnego nastąpi reaktywowanie niniejszej fundacyi, skoro jej dochody wystarczą na wypłatę jednego stypendyum w rocznej kwocie 210 K. Na teraz wynoszą dochody 232 K, jest zatem prawdopodobnem, że fundacyę będzie można reaktywować w r. 1908/9, a może już w r. 1907/8.
- Fundacya ś. p. Adama Jelity Neronowicza. Ukonstytuowanie i aktywowanie tej już zrealizowanej fundacyi nastąpi, w myśl woli fundatora i zapadłej stosownie do niej decyzji c. k. Namiestnictwa, dopiero po śmierci żony fundatora, Anny z Gaszyńskich Neronowiczowej, w każdym zaś razie nie wcześniej, jak w r. 1916.
- Fundacya ś. p. Jana Oberca. Majątek tej fundacyi, którego zrealizowaniem zajmuje się c. k. Prokuratorja Skarbu, składa się przeważnie z wierzytelności. Realizacya będzie wymagała dłuższego czasu, gdyż spłatę wierzytelności rozłożono dłużnikom na lat kilka, a nawet kilkanaście. O postępie realizacyi nie otrzymał Wydział krajowy żadnej wiadomości.
- Fundacya ś. p. Magdaleny Pasieczniańskiej. Z pomiędzy osób, którym fundatorka zastrzegła łączny pobór odsetek od zrealizowanego już majątku niniejszej fundacyi, zmarły dwie, a mianowicie Marya Mokłowska i Joanna Nowak. Dwie t. j. Karolina Łukasiewicz i Malwina Kulczycka pozostają jeszcze przy życiu.
- Fundacya ś. p. Oktawa Pietruskiego. Fundacya ta nie może być ukonstytuowaną, gdyż dotąd nie nastąpiło jeszcze bliższe określenie jej przeznaczenia ze strony dawców. Na razie kapitalizuje się dochody fundacyi.
- Fundacya Marka i Amalii z Grzywińskich Przeorskich. Fundacya ta jest już zrealizowana i ukonstytuowana. Aktywowanie jej nastąpi w myśl art. XI, gdy dochód jej wynoszący na teraz 280 K rocznie, urośnie przez kapitalizacyę do takiej wysokości, że wystarczy na wypłatę jednego stypendyum o rocznych 300 K.
- Fundacya Karoliny Remerowej. Akt fundacyi szpitalnej przesłano c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia pismem Wydziału krajowego z dnia 23. maja 1905

l. 47.997, akt zaś fundacji stypendyjnej pismem z dnia 15. września 1905 l. 85.774. C. k. Namiestnictwo nie zatwierdziło dotąd żadnego z tych aktów i nie zarządziło oddania Wydziałowi krajowemu majątku obu fundacji. Na żądanie c. k. Namiestnictwa zamianował Wydział krajowy pismem z dnia 15. maja 1906 l. 48.145 delegata do odbioru realności fundacyjnej (w Krakowie pod l. 35 ul. Karmelicka), dotąd jednak nie otrzymał zawiadomienia o zarządzeniu jej oddania.

Fundacja ś. p. Wincen-
tego Rucińskiego.

Majątek tej fundacji jest już zrealizowany i znajduje się w Wydziale krajowym. Przypadająca od niej należność rządowa jest już zapłacona. Ukonstytuowanie fundacji nastąpi w najbliższej przyszłości, gdyż akt fundacyjny przesłano c. k. Namiestnictwu pismem Wydziału krajowego z dnia 7. sierpnia 1906 l. 62.264 do zatwierdzenia. Gdy zatwierdzenie to z niewiadomych powodów dotąd nie nastąpiło, będzie można wprowadzić fundację w życie dopiero z początkiem roku szkolnego 1907/8.

Fundacja bursy im.
ks. Leona Sapiehy.

Stosownie do decyzji c. k. Namiestnictwa kapitalizuje się dochody aż do czasu, w którym majątek wystarczy na wybudowanie bursy i zapewnienie jej utrzymania.

Fundacja Dra Józefa
Skąpskiego.

Ukonstytuowanie tej fundacji, której majątek znajduje się w Wydziale krajowym, nastąpi, gdy z bieżących dochodów uzbiera się fundusz dostateczny na opłatę należności rządowej. Zaraz potem nastąpi też jej aktywowanie, które, jeśli stosunki się nie zmienią, przypaść powinno na rok 1907/8.

Fundacja śp. Franciszka
Stachewicza.

Aktywowanie tej fundacji nastąpi w myśl art. XII. aktu fundacyjnego, gdy jej dochody wynoszące na teraz 624 koron (brutto) wystarczą na wypłatę jednego stypendyum w rocznej kwocie 600 K. Prawdopodobnie zatem wejdzie fundacja w życie z początkiem r. 1908/9, do tego bowiem czasu powinny dochody urosnąć do takiej wysokości, że pokryją znaczne w niniejszej fundacji koszta konkursu i wystarczą na wypłatę stypendyum. Na teraz kapitalizuje się dochody fundacji.

Fundacje ks. Jana Sza-
flarskiego i Franciszki
Ksawery Czajkowskiej
dla Czarnego Dunajca
i dla Dębicy.

W myśl woli fundatora kapitalizuje się dochody obu tych fundacji, dokąd ich majątki, wynoszące pierwotnie po 1.000 K, nie urosną każdy do sumy 512.000 K. Potem dopiero ma nastąpić ukonstytuowanie i aktywowanie tych fundacji.

Fundacja Dra Józefa
Szajny.

Obie fundacje mają wejść w życie po zgonie żony fundatora Michaliny Szajnowej której z woli fundatora służy dożywocie na ich majątkach. Majątki te są zrealizowane i znajdują się w depozycie sądowym, a należność rządowa jest na nich zabezpieczona przez sądowe zajęcia.

Ewentualna fundacja
Leopolda
Szmoniewskiego.

Zabezpieczenia tej fundacji nie można żądać, ponieważ pozostała po fundatorze wdowa ma z tegoż woli nieograniczone prawo rozporządzania przeznaczonym na fundację majątkiem, aktami między żyjącymi.

Fundacja im. Wandy
Smałowskiej.

Postępowanie spadkowe jest już ukończone, a na podstawie wydanego dekretu dziedzictwa została fundacja za właścicielką realności spadkowej pod l. k. 1265¹/₄ we Lwowie, wykazem hipotecznym 1274 dz I. ks. gr. gm. m. Lwowa objętej, w poz. 5 karty B zainstalowana. Realność ta jest obciążona pożyczką konwersyjną, zaciągniętą w galic. kasie oszczędności, a zrealizowaną już po śmierci fundatorki, w kwocie 6.000 K i pozostaje w administracji jednego z urzędników Wydziału

krajowego. Ukonstytuowanie i aktywowanie fundacji nastąpi po jej ostatecznym uporządkowaniu.

Fundacja śp. Juliusza i Filomeny z Mamczyńskich małż. Weberów.

Fundacja ta została już w r. 1899 hipotecznie ubezpieczona, uchwałą c. k. Sądu powiatowego w Winnikach Oddz. IV. z dnia 4. października 1906 L. 1530/6 zmieniono odnośny wpis w ten sposób, że w miejsce gminy Weinbergen wstąpiła gmina wyznaniowa ewangelicka Weinbergen, co zresztą nie ma wpływu na prawa fundacji. Ukonstytuowanie i aktywowanie fundacji nastąpi dopiero po zgonie żony fundatora, której służy prawo dożywotniego użytkowania całego majątku.

Fundacja Dra Józefa Zagórskiego.

Wskutek ustania uwolnienia od podatków co do dwóch realności wiedeńskich (IX. B. Eisengasse Nr. 28 i 30) i z powodu rozpoczęcia się obowiązku do opłaty ekwiwalentu, zajdzie prawdopodobnie potrzeba sprzedania powyższych dwóch realności, gdyż fundacja, która uiszcza dopiero część należności rządowej i jest obciążona znacznymi długami, nie będzie prawdopodobnie mogła inaczej niedoboru uniknąć. Decyzja względem wniosku przedstawionego w tej sprawie przez kuratora nie zapadła jeszcze, Wydział krajowy oświadczył się za sprzedażą w drodze sądowej publicznej licytacji.

Fundacja Jędrzeja i Maryi Zemłów.

Majątek tej fundacji został już zrealizowany a przypadająca od niej należność rządowa niszczoneą. Odebrawszy majątek fundacji, wygotował Wydział krajowy projekt aktu fundacyjnego i odniósł się do gr. kat. Urzędu parafialnego w Gródku Jagiellońskim i do tamtejszego Magistratu względem przyjęcia praw i obowiązków co do niniejszej fundacji i względem zgodzenia się na sam projekt. Korespondencya w tej sprawie jest na ukończeniu, jest zatem rzeczą prawdopodobną, że ukonstytuowanie fundacji nastąpi w ciągu roku 1906/7 a jej aktywowanie z początkiem roku 1907/8.

Ewentualna fundacja śp. Mikołaja Zubrzyckiego.

Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy ani odpowiedzi c. k. Namiestnictwa na swe pismo w sprawie zabezpieczenia tej ewentualnej fundacji ani też żadnej wiadomości o przebiegu sporu, który wytoczył Franciszek Zubrzycki w celu unieważnienia kodycyłu fundatora.

Fundacje nowoprzybyłe i nowo powstałe:

Fundacja Marka Abrahamowicza.

Marek Abrahamowicz złożył w r. 1902 w c. k. Namiestnictwie kapitał 3.000 koron na fundację stypendyjną dla młodzieży szkół średnich obojga płci, sekty „Karaitów“ z pierwszeństwem dla najbliższych krewnych fundatora. Przyjąwszy uchwałą z d. 4. lipca 1906 L. 64.122 zarząd i rozdawnictwo tej fundacji, przystąpił Wydział krajowy bezzwłocznie do jej ukonstytuowania i wprowadził ją w życie z początkiem roku szk. 1906/7, gdyż fundator złożył był osobny fundusz na pokrycie należności rządowej.

Fundacja Walentego Błaszczkiewicza.

Wny Walenty Błaszczkiewicz złożył podaniem z d. 10. listopada 1905 w c. k. Namiestnictwie kapitał 24.000 K w efektach na fundację stypendyjną. Przyjąwszy zarząd tej fundacji, ukonstytuował ją Wydział krajowy i wprowadził w życie z początkiem r. 1906/7, gdyż fundator złożył był osobny fundusz na pokrycie należności rządowej. W fundacji tej istnieją 4 stypendya po 220 K, przeznaczone dla synów włościan narodowości polskiej obrz. łac., pochodzących z W. Ks. Krakowskiego, uczęszczających do krakowskich szkół średnich, przemysłowych lub zawodowych.

Fundacja śp. Tadeusza
Madeyskiego.

Zmarły dnia 2 lutego 1905 w Zakopanem śp. Tadeusz Madeyski, Sodalis Marianus, legował sumę 12.000 K na dwa stypendya dla ubogich uczniów z pierwszeństwem dla Madeyskich. Rozdawnictwo przekazał swemu spadkobiercy Janowi Madeyskiemu i jego następcom.

Majątek tej fundacji został zrealizowany i przypadająca od niej należność rządowa uiszczona. Ułożony przez Wydział krajowy i przyjęty już przez rozdawcę projekt aktu fundacyjnego znajduje się od ostatnich dni kwietnia 1906 w c. k. Namiestnictwie, jest zatem rzeczą bardzo prawdopodobną, że czynność ukonstytuowania zostanie w r. 1906/7 ukończona, a fundacja wejdzie w życie z początkiem roku 1907/8.

Fundacja śp. Władysława Niemekszy.

Zmarły w Krakowie dnia 5. września 1905 śp. inżynier Władysław Niemeksza zapisał cały swój majątek z wyłączeniem kwoty 21.000 rubli (przeznaczonej na legaty i dla spadkobiercy) na fundację. Dochody tej fundacji mają służyć na utrzymanie przez pewien czas w lecie pewnej ilości chłopców, Polaków, wyznania chrześcijańskiego i zdrowych na świeżem powietrzu i obfitym zdrowym wikcie.

Wydział krajowy przyjął tę fundację. Zrealizowaniem jej majątku zajmuje się c. k. Ekspozytura Prokuratorji skarbu w Krakowie. Majątek ten będzie dość znaczny, gdyż czynny stan masy wynosi 123.071 K 82 h, z której to kwoty ma być wydzielona, jak powyżej nadmieniono, kwota 21.000 rubli, reszta zaś przypadnie fundacji.

Fundacja śp. Wojciecha
Węgrzyńskiego.

Chcąc uczcić pamięć zmarłego w dniu 9. sierpnia 1905 śp. Wojciecha Węgrzyńskiego, profesora c. k. seminanium nauczycielskiego męskiego we Lwowie, złożyli rodzice jednego z uczniów tegoż kwotę 100 K na ręce pozostałej wdowy, która umieściła tę kwotę na książeczce gal. kasy oszczędności i złożyła tę książeczkę w Wydziale krajowym, przeznaczając ją na fundację stypendyjną imienia śp. Wojciecha Węgrzyńskiego pod zarządem i rozdawnictwem Wydziału krajowego. Stypendyum ma wynosić 100 K, a przeznaczone jest dla ubogich uczniów krajowych szkół średnich z pierwszeństwem dla krewnych śp. Wojciecha Węgrzyńskiego.

Wydział krajowy przyjął uchwałą z d. 28. lutego 1906 L. 18.133 zarząd i rozdawnictwo tej fundacji i będzie kapitalizował jej dochody, dokąd do odpowiedniej wysokości nie dojdą. W ciągu r. 1906 złożono na rzecz fundacji dalszy datek 20 K, który został na tej samej książeczce ulokowany.

Fundacja imienia
Wandy Zagórskiej.

Zmarły w Dźurowie dnia 12. grudnia 1905 śp. Włodzimierz Zagórski, właściciel dóbr Dźurów, ustanowił testamentem z daty Dźurów 1. listopada 1905 między innymi dwie fundacje, których zarząd poruczył Wydziałowi krajowemu. W szczególności przeznaczył on 5.000 K na fundację im. Wandy Zagórskiej, na zakupno odzieży dla ubogiej dziatwy szkolnej obrz. łac. i greck. w Dźurowie i legował 4.000 K dla ochronki dziewcząt im. Modesty Zagórskiej w Śniatynie, a dla bursy polskiej imienia Adama Mickiewicza w Śniatynie 2.000 K z tem, że oba te kapitały stanowią mają fundację imienia Modesty Zagórskiej. Odezwą z d. 19. lipca 1906 L. 31.776 oświadczył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, że przyjmuje zarząd obu tych fundacji a zarazem prosił o zarządzenie zrealizowania ich majątków i oddanie ich Wydziałowi krajowemu.

I. Stan majątku zarodowego funduszków stypendyjnych.

A. W efektach:

1. Zapas z dniem 1. stycznia 1906 r. (z wyłączeniem fundacyi):	
a) Adamskich Teofila i Pauliny,	
b) ks. Michny Wojciecha,	
c) Stowarzyszenia urzędników i służby kolei Karola Ludwika,	
d) Wystawy kraj. rolniczej i przemysłowej we Lwowie z roku 1877, należących do Dep. II,	
e) Brześciańskiej Kunegundy,	
f) Bodziocha Tomasza,	
g) Bohdanowicza Dominika,	
h) Jeleńskiego Napoleona dla szkoły rolniczej w Czernichowie,	
i) Jeleńskiego Napoleona dla szkoły w Łuczycach,	
j) Krzczunowicza Ignacego,	
k) " Waleryana,	
l) Kucharskiego Jana, które znowu należą do dep. III.,	
m) Cesarza Franciszka Józefa I. jubileuszowej, należącej do Dep. VI., wynosił	8,911.301 K 47 g
2. Zakupiono po dzień 15. listopada 1906	225.719 " 63 "
3. Wpłynęło po dzień 15. " "	144.040 " 65 "
efektami	144.040 " 65 "
Razem	9,281.061 K 75 g
4. Spieniężono po dzień 15. listopada 1906	
	122.249 " 49 "
Pozostaje	9,158.812 K 26 g.

B. W realnościach i dobrach:

Winniki z przyległościami	302.618 K — g		
Godowa	79.944 " — "		
Realność w Strzyżowie	54.040 " 12 "		
Realność w Rzeszowie	75.547 " 60 "		
Gmach c. k. seminarium nauczycielskiego męskiego w Rzeszowie	156.845 " 48 "		
Gmach na pomieszczenie koszar żandar. w Rzeszowie	81.014 " 91 "		
Gmach internatu przy temże seminarium w Rzeszow.	118.408 " 20 "		
Parcela gruntowa l. k. 605/15 w Rzeszowie	2.704 " 50 "		
Kłodzienko	320.000 " — "		
Jacowce	234.650 " — "		
Szypowce	231.570 " — "		
Realność w Tarnopolu	138.544 " — "		
Miłocin	110.759 " 01 "		
Gmach c. k. gimnazjum w Rzeszowie	188.779 " 13 "		
Trzy realności we Lwowie	— " — "		
Kochanówka	nie — " — "		
Kuzmina	oszacowano — " — "		
Urlów	— " — "		
Ostrów	— " — "		
Demaszkowce	— " — "		
		2,095.424 " 95 "	

C. W należnościach czynnych:

Fundacya Lipińskich, wierzytelności do Konst. Lipińskiego	1 239 K 18 g	
Fundusz Cieszewskiego i Zawadzkiego kapitał hipotekowany na realności galic. Towarzystwa pomocy naukowej we Lwowie	15.027 „ 21 „	
„ hr. Łosia kapitał hipotekowany na dobrach Werchrata	12.727 „ 29 „	
„ Olszewskiego kapitał hipotekowany na dobrach Sietnica z przyległościami	8.400 „ — „	
„ Głowińskiego kapitał hipotekowany na realności Popijarskiej:		
a) od funduszu obłąkanych	56.322 „ 39 „	
b) od funduszu położnic	14.080 „ 60 „	
„ Karzykiewicza, rezerwa ceny kupna apteki w Podhaj-w kwocie	51.455 „ 71 „	169.252 K 38 g
Ogółem wynosi stan majątku zarodowego funduszy stypendyjnych po 15. listopada 1906		11,423.489 K 59 g
Z końcem roku 1905 wynosił stan majątku zarodowego		11,274.153 „ 61 „
W porównaniu zatem z rokiem ubiegłym zwiększył się majątek zarodowy w czasie od 1. stycznia 1906, do 15. listopada 1906 o		149.335 K 98 g

II. Stan majątku zarodowego funduszy naukowych, dobroczynnych i pomnikowych.

A. W efektach:

Fundusz „Macierzy polskiej“	77.091 K 72 g
„ Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	6.388 „ 35 „
„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych zebrać się wstydzących	9 886 „ 99 „
„ Ludwiki Niezabitowskiej dla zbioru św. Klaudyi	18.400 „ 94 „
„ Aleksandra hr. Stadnickiego	48.029 „ 54 „
„ Pomnika Kościuszki w Krakowie	31.714 „ 95 „
„ Komarnickich	4.131 „ 85 „
„ Jędrzejowiczowej	16.358 „ 61 „

Fundusz	Russanowskiej	133.154 K	12 g
"	stanowy sierociński	97.093 "	58 "
"	Ludwika i Anny Helclów	1.895.884 "	85 "
"	Siemianowskich III. (dla wdów po nauczycielach szkół ludowych)	46.870 "	93 "
"	Siemianowskich IV. (posagowa dla ubogich dziewcząt)	43.711 "	40 "
"	Bursy im. ks. Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“	50.581 "	41 "
"	Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich)	55.420 "	95 "
"	Skrzyńskiego (dla dziewcząt wiejskich)	7.703 "	50 "
"	Kośvitzkye'go Józefa II. dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie	8.050 "	52 "
"	Niezabitowskiej Ludwiki:		
	a) dla domu pracy pod godłem „Opatrzości“ we Lwowie	5.287 K	60 g
	b) dla „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	21.775 "	06 "
		<u>27.062 "</u>	<u>66 "</u>
"	z legatu Józefa Ciemierzyńskiego:		
	a) dla akademii rolniczej w Dublanach	1.353 K	22 g
	b) na cele oświaty ludowej	1.353 "	22 "
"	Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	20.000 K	— g
"	Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	20.000 "	— "
"	Wacława Tyzenhauza	6.947 "	57 "
"	Mariem Gewürtz dla ubogich izraelitów miasta Dębicy	2.686 "	76 "
"	Karoliny z ks. Ponińskich Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie dwunastu sierót w zakładzie św. Heleny“ we Lwowie	51.764 "	90 "
"	Antoniego Schiffnera	5.038 "	04 "
"	Franciszka Kochmana:		
	a) dla literatów polskich	62.304 "	76 "
	b) posagowa dla dziewcząt służących ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej:	49.647 "	55 "
"	a) dla Czarnego Dunajca	1.420 "	11 "
"	b) dla Dębicy	1.420 "	56 "
"	Maryi Feliksy Czarkowskiej dla rzemieślników pochodzenia polskiego	575.428 "	73 "
"	Wincentego Łódzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych	121 912 "	95 "
"	Teofili z Łukowskich Wirt i Malwiny z Łukowskich dla osieroconych dziewcząt	17.729 "	82 "
"	Franciszka Steczkowskiego z Jasła	7.566 "	63 "
"	na zakupno książek do czytania dla uczniów szkół przemysłowych	2.504 "	56 "

Fundusz Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego:

Dział I.	„ku wspieraniu zubożonych adwokatów i wdów po adwokatach“	50.394 K 36 g
„ II.	„ku wspieraniu artystów i literatów“	45.181 „ 74 „
„ III.	„ku popieraniu celów galicyjskiego Towarzystwa muzycznego“	42.943 „ 86 „
„ IV.	„ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“	45.716 „ 87 „
„ V.	„posagowy dla ubogich dziewcząt służących	25.448 „ 89 „
„ VI.	„ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	37.670 „ 40 „
Fundusz Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów		766 „ 40 „
„ Pietruskich		14.532 „ 60 „
„ Eustachego Szumańskiego		120.000 „ — „
„ Łukasiewicza		9.354 „ 91 „
„ Kowalewskiego Izydora		19.565 „ 82 „
„ Hoffmanowej de Sternhort dla sierót po wojskowych		7.210 „ 45 „
„ Hoffmanowej de Sternhort dla sierót po włościanach		7.762 „ 11 „
„ Potockiego hr. Jakóba		11.897 „ 66 „
„ pam. Tadeusza Kościuszki ¹⁾		47.331 „ 80 „
„ Oktawa Pietruskiego		10.205 „ 40 „
„ Wojciecha Bursika		3.328 „ 52 „
„ Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach		143.196 „ 57 „
„ Tytusa Przesmyckiego		116.745 „ 39 „
Razem w efektach		4,285.870 K — g

B W należyciach czynnych.

Fundusz Skrzyńskiego (dla pań szlacheckich) kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami . 15.909 K 10 g

Fundusz Skrzyńskiego (dla dziewcząt wiejskich) kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami 3.181 „ 82 „

Fundusz Ludwiki Niezabitowskiej dla „domu pracy cy pod godłem Opatrzności“, pożyczka udzielona na budowę własnego domu 19.680 „ — „

Fundusz pamiąt. im. Kościuszki kapitał hipotekowany na realności szkoły ludowej w Białej 30.000 „ — „

Razem w należyciach czynnych 68.770 K 92 g

¹⁾ Kapitał powyższej fundacji zmniejszył się o 20.000 K, gdyż w takiej wysokości spieniężono efekta majątku zakładowego na wydatki dla Komitetu administracyjnego.

C. W realnościach:

Fundusz Ludwika i Anny Helclów, kapitały wyłożone na budowę i urządzenie „domu ubogich“ w Krakowie	1,467.335 K 10 g
Ogółem wynosi majątek zarodowy funduszów naukowych, dobroczynnych i pomnikowych w efektach, należnościach czynnych i realnościach po dzień 15. listopada 1905	5,821.976 K 02 g
Z końcem roku 1905 wynosił majątek zarodowy powyższych funduszów w efektach, należnościach czynnych i realnościach	5,800.489 „ 88 „
Z porównania tedy z rokiem poprzednim okazuje się zwiększenie tych funduszów o	21.486 K 14 g
Do powyżej wykazanego stanu funduszów dobroczynnych, naukowych i pomnikowych	5,821.976 K 02 g
Doliczywszy stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych	11,423.489 „ 59 g
okazuje się, że kapitały, efekta, wartości dóbr fundacyi, departamentowi I. przydzielone, wynoszą ogółem	17,245.465 „ 61 g
a gdy z końcem roku 1905 ogół tych majątków wynosił	17,074.643 „ 49 „
przeto w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się o	170.822 K 12 g
Doliczywszy do wykazanego powyżej stanu majątków zarodowych funduszów przydzielonych departamentowi I. w sumie	17,245.465 K 61 g
stan majątków zarodowych po dzień 15. listopada 1906 dwudziestu jeden funduszów dobroczynnych i stypendyjnych, przydzielonych innym departamentom *) a pozostają-	

*) Dep. II. fund. styp. Adamskich:

a) zapas	64.064 K 52 g	
b) należność czynna	8.606 „ 40 „	72.670 K 92 g
Dep. II. fund. styp. Michny		13.745 „ 54 „
„ „ „ „ Stowarzyszenie Urzędników kolei Karola Ludwika		32 285 „ 08 „
„ „ „ „ Wystawy kraj. przemysłowej i rolniczej 1877		50.141 „ 49 „
„ „ „ „ dobr. Edwarda Lewińskiego		68.494 „ 32 „
„ „ „ „ Piotra hr. Wodzickiego		55.712 „ 13 „
„ „ „ „ Stanisława Piotrowskiego dla domu ubogich w Strzeliskach nowych		18.908 „ 51 „
„ „ „ „ Sącz „dom roboczy“		91.901 „ 08 „
„ „ „ „ Straszewskiego dla ubogich robotników w Boguchwale		5.711 „ 14 „
„ III. „ „ „ zbiorowych kas sierocych		
„ „ „ „ Wężyków		7.317 „ 81 „
„ „ „ „ styp. Brześciańskiej Kunegundy		10.690 „ 13 „
„ „ „ „ Bodziocha Tomasza		35.918 „ 48 „
„ „ „ „ Bohdanowicza Dominika		24.738 „ 19 „
„ „ „ „ Jeleńskiego Napoleona dla szkoły rolniczej w Czernichowie		26.148 „ 92 „
„ „ „ „ Jeleńskiego Napoleona dla szkoły w Łuczycach		32 279 „ 92 „
„ „ „ „ Krzeczunowicza Ignacego		33.562 „ 21 „
„ „ „ „ „ Walerego		19.527 „ 96 „

cych w zarządzie Wydziału krajowego w łącznej sumie 1,016.101 K 52 g
 okazuje się ogólny stan majątków zarodowych funduszy stypendyjnych, dobroczynnych i pomnikowych w sumie 18,261.567 K 13 g.

Dep. III. fund.	styp.	Kucharskiego Jana	16.507 K 55 g
" V. "	dochr.	Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców	5.466 „ 59 „
" " "	"	Weissenwolffowej na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą	18.900 „ — „
" " "	"	Kośvitzky'ego dla ciemnych w Krakowie	3.282 „ 56 „
" " "	"	Morawieckiego Michała dla pod-rzutków	71.778 „ 82 „
" VI. "	"	galic. inwalidów wojsk.	76.191 „ 23 „
" " "	"	niżankowicki inw. wojsk.	6.369 „ 58 „
" " "	"	Kośvitzky'ego dla poprawionych złoczyńców	3.363 „ 85 „
" " "	styp.	Jubil. ces. Franciszka Józefa I.	214.487 „ 61 „
Razem jak wyżej			<u>1,016.101 K 52 g</u>

SPRAWOZDANIE

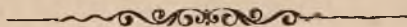
Z CZYNNOSCI

DEPARTAMENTU II.

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas od 1. lipca 1905 do 15. listopada 1906

(z 5 alegatami).

Departament II.

Szef Departamentu: Dr. Władysław Jahl, Członek Wydziału krajowego.

Sprawy finansowe, sprawy przemysłowe, sprawy fundacji stypendyjnych, przeznaczonych dla przemysłowców i rękodzielników, sprawy górnicze, sprawy krajowej sprzedaży soli, sprawy poboru krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.

I. Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej Sankeyi.

Ustawa o krajowych opłatach szynkarskich i o podwyższeniu krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa

W załatwieniu sprawozdania komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zaprowadzenia krajowych opłat szynkarskich i podwyższenia krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 11. listopada 1905 projekt ustawy o zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacyi, wprowadzających opłaty szynkarskie i podwyższenie opłaty konsumcyjnej od piwa.

Najwyższem postanowieniem z dnia 20. grudnia 1905 został powyższy projekt ustawy sankcyonowany.

Według art. III. tej ustawy ma się z dochodu uzyskanego z opłat szynkarskich i opłaty od piwa przekazywać rocznie $2\frac{1}{4}$ miliona koron tym miastom, które posiadają wyłączne prawo propinacyi do r. 1910. Rozdział tej kwoty ma nastąpić według klucza, jaki osobna ustawa krajowa ustali. Przed opracowaniem i przedłożeniem Wysokiemu Sejmowi projektu tej ustawy odniósł się Wydział krajowy do Związku 30 miast z żądaniem przedstawienia opinii interesowanych co do sposobu rozdziału.

Skoro Wydział krajowy opinię tę otrzyma i wskazane jeszcze dalsze badania w tej sprawie przeprowadzi, przystąpi do opracowania wspomnianego projektu i przedłoży go Wysokiemu Sejmowi na jednej z najbliższych sesyi.

Na uchwaloną równocześnie rezolucyę Wysokiego Sejmu do Rządu o uregulowanie w drodze ustawodawczej sprawy wydawania koncesyi na wyszynk i drobną sprzedaż napojów

spirytusowych, nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żadnej odpowiedzi.

Na polecenie zaś Wysokiego Sejmu co do zajęcia się sprawą utworzenia osobnego funduszu na zasiłki dla miast nie otrzymujących bonifikacyi z tytułu zgaśnięcia prawa propinacyi, a to na roboty asanacyjne, oraz co do dotowania tych miast (rządzących się ustawą z r. 1889), które tylko pośrednio z prawa propinacyi korzystały — zdaje sprawę Departament I. Wydziału krajowego, któremu ta sprawa została odstąpiona.

Ustawa o uwolnieniu zakładów przemysłowych od dodatków do podatków.

Najwyższem postanowieniem z dnia 27. lipca 1906 r. otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 20. listopada 1906 projekt ustawy o uwolnieniu zakładów przemysłowych, spółek surowcowych magazynowych i produkcyjnych oraz akcyjnych Towarzystw przemysłowych od dodatków do podatków.

Równocześnie zaś z projektem ustawy uchwalone zlecenie ewentualnego rozszerzenia autonomicznych ulg podatkowych także na przedsiębiorstwa zakładowe, organizujące handlowo produkcję przemysłu domowego i drobnego jest przedmiotem badań komisji krajowej dla spraw przemysłowych.

Uchwała finansowa na rok 1906.

W załatwieniu sprawozdania komisji budżetowej uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniach z dnia 21. i 22. listopada 1905 budżet funduszu krajowego na r. 1906, a zarazem powziął następujące uchwały:

I. Na rok 1906 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w kwocie 30,077.788 K, a dochody własne tego funduszu, wraz z pożyczkami na regulację rzek karpackich i rzek kanałowych, w sumie 11,755.333 K.

II. 1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1906 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowoczynszowego, domowo-klasowego i 5%-owego podatku od domów wolnych, po 65 halerzy od każdej korony całej przypisanej należności tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220, z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego, w wysokości 71 halerzy od każdej korony całej przypisanej należności tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach Krakowskim i Chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1. ad a) wymienionych, w wysokości 57 halerzy, zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych, po 63 halerzy od każdej korony całej należności tych podatków.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1906 w rubrykach i pozycjach wydatków budżetu krajowego w znaczeniu ścisłyszem, niemniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszym, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycjach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycjach funduszu krajowego w ścisłyszem znaczeniu:

a) w rubryce I. między pozycjami 5, 6 i 7 i między pozycją 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami a, b, c, d, pozycyi 25;

c) w rubryce VIII. między pozycjami 223 i 224, tudzież między pozycjami 228, 229, 230 i 231;

d) w rubryce X. między pozycjami 295 ad c) i 297, dalej 269, 301 i 306; dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkimi pozycjami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) w rubryce XI. między pozycjami 347, 348 i 349;

f) w rubryce XII. między pozycjami 411 i 489, między pozycjami 485 a 497, między pozycjami 487 i 488, między pozycjami 494 i 496 a), wreszcie między pozycjami działów A, B, C, D i F wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warsztatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty niedoboru w kwocie 2,225.492 K i przypadających od tej kwoty odsetek 89.020 K, a zatem w ogólnej kwocie 2.314.512 K z tem jednakże zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być oprocentowaną najwyżej po 4 od sta, a zwróconą najpóźniej do 1. stycznia 1911.

Najwyższem postanowieniem z dnia 23. stycznia 1906 zostały powyższe uchwały sankcyonowane.

Szczegóły odnoszące się do zaciągnięcia pożyczki 2,314.512 K znajdują się w przedłożeniu Wydziału krajowego w preliminarzu budżetu krajowego na r. 1907.

Ustawa o uwolnieniu od dodatku krajowego i do-
 dodatków gminnych do po-
 datku domowo-czynszo-
 wego 294 budowli w Kra-
 kowie, jakie w miejsce
 istniejących będą nowo
 dla asanacyi wybudowa-
 wane.

Najważniejszym postanowieniem z dnia 13. września 1906 został sankcyonowany uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 2. listopada 1904 projekt ustawy o czasowym uwolnieniu od dodatków krajowych i dodatków gminnych do podatku domowo-czynszowego tych budowli w Krakowie, które będą wybudowane w miejsce 294 domów, wykazanych jako przeznaczonych na zburzenie z publicznych względów komunikacyjnych, lub dla poprawy stosunków zdrowotnych.

II. Inne sprawy Departamentu II-go.

Uchwała w sprawie zam-
 knięcia rachunków fun-
 duszów budżetem obję-
 tych za r. 1904.

Uchwałą z dnia 24. października 1903 udzielił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszu krajowego, funduszy dotowanych ze skarbu krajowego tudzież funduszy samoistnych budżetem objętych, złożonych za r. 1904, która uchwała objęła także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków krajowego funduszu szkolnego za tenże rok. O tej uchwale zawiadomiono c. k. Radę szkolną krajową pismem z dnia 1. grudnia 1905 l. 101.905.

Rezolucya do Rządu
w sprawie naukowych
zakładów przemysłowych.

Załatwiając sprawozdanie komisji przemysłowej o przedłożeniu c. k. Rady szkolnej krajowej w przedmiocie państwowych szkół przemysłowych i handlowych w Galicyi, uchwalil Wysoki Sejm szereg rezolucyi do Rządu domagających się zaspokojenia najpilniejszych potrzeb tych zakładów jakoto: budowy gmachów dla c. k. państwowych szkół przemysłowych w Krakowie i we Lwowie oraz dla zawodowych szkół w Zakopanem i Kołomyi, dalej zaprowadzenia nowych działów nauki, mianowicie: kursów destylacyi produktów naftowych w c. k. szkole przemysłowej w Krakowie, w szkole zaś przemysłowej we Lwowie oddziału dla cyzelerów i bronzowników, oddziału ceramicznego i specjalnego oddziału elektrotechnicznego tudzież kursów dla palaczy i maszynistów. Wreszcie domagał się Wysoki Sejm w tych rezolucyach utworzenia jednorocznego kursu abiturjentów w Akademii handlowej we Lwowie i w wyższej szkole handlowej w Krakowie, ulg co do służby wojskowej dla uczniów c. k. szkoły przemysłowej w Krakowie, w końcu wydatniejszego dotowania szkolnictwa przemysłowego w naszym kraju.

Na te rezolucye otrzymał Wydział krajowy pismem c. k. Rady szkolnej krajowej z 30. kwietnia 1906 l. 283 (LW. 47.542) następującą odpowiedź:

„Pismem JE. Pana Marszałka krajowego z dnia 14. listopada 1905 l. 3.958 wystosowanem do c. k. Prezydium Namiestnictwa, podano do wiadomości rezolucye, które Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 14. listopada 1905 uchwalil w sprawie nauki w szkołach przemysłowych i handlowych w Galicyi.

JE. Pan Kierownik Ministerstwa wyznań i oświaty restrytem z dnia 1. marca 1905 l. 48.485/05 oznajmił co do tych rezolucyi, co następuje:

Co się tyczy umieszczenia państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie, to sprawa wybudowania gmachu dla tej szkoły znajduje się w stadyum ponownego zbadania przedłożonych planów. Rokowana o dostarczenie nowego budynku dla szkoły przemysłowej we Lwowie są w toku, wskutek czego projekt donajęcia lokalności dla tej szkoły nie jest na razie aktualnym.

Projekt rozszerzenia szkoły przemysłowej we Lwowie przez utworzenie oddziału ceramicznego i szkoły dla elektrotechników tudzież przez aktywowanie szkoły dla bronzowników i cyzelerów, przewidzianej w programie nauki tego zakładu, może być wzięty pod rozwagę dopiero po dokładnem rozważeniu całego projektu reorganizacyi tej szkoły. Trzeba jednak dodać, że tak powyższe sprawy jakoteż sprawa urządzenia kursów specjalnych dla palaczy i obsługujących maszyny parowe będą mogły być ostatecznie rozstrzygnięte, dopiero po rozwiązaniu kwestyi budowy nowego gmachu szkolnego, nie są zatem na razie aktualne.

To samo odnosi się do kwestyi przyłączenia kursu specjalnego o destylacyi nafty do państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie.

C. k. Ministerwo wyznań i oświaty byłoby skłonne do aktywowania jednorocznego kursu dla abiturjentów w c. k. Akademii handlowej we Lwowie pod warunkiem uznania rzeczywistej potrzeby takiego kursu przez interesowane koła handlowe, tudzież gotowości gminy do umieszczenia takiego kursu.

Koła handlowe, zajmujące się bliżej rozwojem szkoły handlowej w Krakowie, która nie jest instytucją państwową, nie objawiły dotychczas życzenia, aby w tej szkole utworzono kurs jednoroczny dla abiturientów.

W rezolucyach sejmowych pod l. 11 i 12 wyrażono życzenie, aby uczniom szkoły państwowej w Krakowie przyznano ulgi co do służby wojskowej, tudzież aby rozszerzono akcyę na polu szkolnictwa przemysłowego w Galicyi, Państwowa administracya oświaty poczyniła u władzy wojskowej jaknajdalej idące starania co do ulg w służbie wojskowej i będzie się tą sprawą ciągle zajmowała, o ile ona należy do jej ingerencyi. Co się tyczy życzenia, aby szkolnictwo przemysłowe obficiej dotowano, to c. k. Ministerstwo w miarę środków czyni nieustanne starania około dalszego rozwoju szkół przemysłowych w Galicyi i stopniowego podwyższenia subwencyi ze skarbu państwa“.

Rezolucya do Rządu w sprawie uwzględnienia potrzeb szkół koszykarskich przy wydzierżawianiu łożyny na obszarach rządowych.

Przy dyskusyi nad sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego o szkołach zawodowych na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905 uchwalił Wysoki Sejm rezolucyę wzywającą c. k. Rząd, ażeby przy sprzedawaniu i wydzierżawianiu łożyny na terenach rządowych w pierwszym rzędzie uwzględniał potrzeby szkół koszykarskich i drobnych producentów a nie oddawał jak dotychczas wielkich obszarów łożyny w ręce jednego przedsiębiorcy.

W odpowiedzi na te rezolucye c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z dnia 28. kwietnia 1906 l. 3.096 (LW. 44.806/06) oznajmiło, że c. k. Rząd nie wydzierżawiał wcale wiklowych kęp rządowych przedsiębiorcom, lecz używał całej wyprodukowanej wikliny na wyrób faszyn do budowli regulacyjnych, a przedsiębiorstwa miały tylko obowiązek wiklinę wyrębać, wiązać w faszyny i dostarczać do budowli. Od czasu wykonywania budowli regulacyjnych we własnym zarządzie wyrębuje się i dostawia faszyny również we własnym zarządzie, a częstokroć dawało c. k. Namiestnictwo faszyny z kęp rządowych Wydziałowi krajowemu do robót regulacyjnych przez kraj wykonywanych. Dalej oznajmiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że Rząd wydzierżawiał zawsze małe kawałki kęp szkołom koszykarskim i zakładom dobroczynnym za niską cenę, o ile zarządy tych szkół o taką dzierżawę się zgłaszały, a c. k. Ministerstwo wskutek powyższej rezolucyi sejmowej orzekło reskryptem z 23. lutego 1906 l. 54.652, że i nadal można wydzierżawiać szkołom i małym producentom wiklinę względnie kępy do produkowania wikliny, o ile kępy te nie są potrzebne do produkcji faszyn dla robót regulacyjnych, dla których wikliny z kęp rządowych w pierwszym rzędzie są przeznaczone. Wobec tego oświadczenia c. k. Ministerstwa zastrzega sobie c. k. Namiestnictwo w każdym poszczególnym wypadku decyzyę, czy wydzierżawienie może nastąpić lub nie.

Powyższą odpowiedź przyjęto do wiadomości.

Rezolucya w sprawie refakcyi dla przewozu exportowanego spirytusu.

Na rezolucyę, uchwaloną przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905, ażeby Rząd i nadal udzielał dotychczas przyznawanej refakcyi dla transportu spirytusu przeznaczonego do exportu z Monarchii i wywozu do krajów alpejskich, nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas odpowiedzi a na zapytanie Wydziału krajowego, w jakim stadyum

sprawa się znajduje, oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że o decyzji Ministerstwa w tej sprawie nie ma dotychczas wiadomości.

Petycja gminy m. Lwowa o przyczynienie się kraju do kosztów budowy gmachu Muzeum przemysłowego. Na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905 powziął Wydział krajowy od Magistratu m. Lwowa przedłożenia kosztorysu budowy, protokołów kolaudacyjnych i zamknięć zachunkowych budowy. Po zbadaniu przedłożonych dokumentów i mając na uwadze okoliczności, naprowadzone w odnoszącem się do tej petycji sprawozdaniu sejmowej komisji przemysłowej, postanowił Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek przyznania gminie m. Lwowa bezzwrotnej subwencji 100.000 K tytułem przyczynienia się kraju do powyższej budowy a to we formie spłaty rat amortyzacyjnych od pożyczki na ten cel przez miasto zaciągnąć się mającej. W preliminarzu budżetowym na r. 1907 wstawiono na ten cel przypuszczalną ratę amortyzacyjną 5.000 K.

Wydziałowi krajowemu do postawienia wniosku podczas następnej sesji sejmowej, który to wniosek, uwzględniając doniosłe znaczenie Muzeum dla rozwoju przemysłowego całego kraju, w miarę możliwości finansowej Skarbu krajowego prośbie powyższej zadość uczyni.

Dla rozpatrzenia przekazanej sprawy zażądał Wydział krajowy od Magistratu m. Lwowa przedłożenia kosztorysu budowy, protokołów kolaudacyjnych i zamknięć zachunkowych budowy. Po zbadaniu przedłożonych dokumentów i mając na uwadze okoliczności, naprowadzone w odnoszącem się do tej petycji sprawozdaniu sejmowej komisji przemysłowej, postanowił Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek przyznania gminie m. Lwowa bezzwrotnej subwencji 100.000 K tytułem przyczynienia się kraju do powyższej budowy a to we formie spłaty rat amortyzacyjnych od pożyczki na ten cel przez miasto zaciągnąć się mającej. W preliminarzu budżetowym na r. 1907 wstawiono na ten cel przypuszczalną ratę amortyzacyjną 5.000 K.

Petycja gminy m. Krakowa w sprawie Muzeum techniczno - przemysłowego. Uchwałą z dnia 22. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosku petycję gminy m. Krakowa o podwyższenie rocznej subwencji z funduszu krajowego dla Muzeum techniczno - przemysłowego w Krakowie.

Na wniosek krajowej komisji dla spraw przemysłowych, której Wydział krajowy zbadanie petycji poruczył, Wydział krajowy, uznając słusność motywów w petycji przytoczonych, wstawił do preliminarza budżetu na rok 1907 w Rnbr. XII. jako subwencyę dla Muzeum kwotę 8.000 kor. w miejsce dotychczasowych 6000 kor.

Petycja gminy m. Krakowa w sprawie pokrycia kosztów budowy Akademii handlowej. Uchwałą z dnia 22. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia ewentualnego wniosku petycję gminy m. Krakowa o podwyższenie przyznanej uchwałą Wysokiego Sejmu z 4. maja 1900 subwencji w kwocie 70.000 kor. na budowę gmachu Akademii handlowej a to we formie przyjęcia spłaty rat procentowych i amortyzacyjnych od pożyczki przez miasto na ten cel zaciągnąć się mającej.

Po bliższem rozpatrzeniu tej sprawy a w szczególności mając na uwadze, że zadośćuczynienie prośbie podniesienia subwencji do wysokości $\frac{1}{3}$ prelininowanych kosztów budowy wymagałoby dodatkowego wydatku 20.000 kor., Wydział krajowy ze względu na obecny stan funduszu krajowego nie może proponować zwiększenia przyznanej a w stosunku do ofiar gminy bardzo wydatnej subwencji i do przedłożonego Wysokiemu Sejmowi preliminarza na r. 1907 wstawił tylko przypuszczalną pierwszą ratę amortyzacyjną dla przyznanych już 70.000 kor. kwotę 3.500 kor.

Petycja Towarzystwa tkaczy im. św. Sylwestra w Korczynie.

Uchwałą z dnia 22. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycję Towarzystwa tkaczy pod wezwaniem św. Sylwestra w Korczynie o subwencyę 50.000 kor. na rozszerzenie zakładu do zbadania i ewentualnego załatwienia we własnym zakresie lub też przedstawienia wniosku do budżetu na r. 1907.

Petycję tę załatwił Wydział krajowy na podstawie wniosku kraj. komisji przemysłowej — odmownie wobec znanych wypadków, jakie zaszły w łonie tegoż Towarzystwa.

Petycja Fr. Szweda o subwencyę na wyrób skrzypiec.

W załatwieniu przekazanej Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm do zbadania i możliwego uwzględnienia petycji Franciszka Szweda o subwencyę na wyrób skrzypców w Pewli małej, Wydział krajowy po zbadaniu warsztatu petenta za pośrednictwem komisji krajowej dla spraw przemysłowych i na podstawie jej opinii przyznał petentowi bezwrotny zasiłek w kwocie 300 kor.

Petycja Towarzystwa »Polska Sztuka stosowana« w Krakowie.

Załatwiając przekazaną przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycję Towarzystwa »Polska Sztuka stosowana« w Krakowie przyznał Wydział krajowy temu Towarzystwu po zasięgnięciu opinii krajowej komisji dla spraw przemysłowych zasiłek w kwocie 600 kor.

Petycja Emilii Pydyńkowskiej w sprawie zakładu restauracyi zabytków starożytnych.

Uchwałą z dnia 22. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi kraj. do zbadania i możliwego uwzględnienia petycję Emilii Pydyńkowskiej o pożyczkę przemysłową 6.000 kor. na jej zakład restauracyi zabytków starożytnych w Krakowie.

Petycja ta podobnie jak poprzednio do Wydziału krajowego wniesiona prośba została na podstawie opinii komisji krajowej dla spraw przemysłowych załatwioną odmownie, petentka bowiem nie dostarczyła odpowiedniej gwarancyi spłaty zobowiązań. Natomiast przyznał jej Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 17. lutego 1906 l. 15.671 zasiłek bezwrotny 600 kor. Gdy w następstwie petentka ponowiła prośbę o pożyczkę i ofiarowała bardzo dobrą porękę, Wydział krajowy na wniosek komisji przemysłowej przyznał 3% pożyczkę 6000 kor., spłacalną w 20 ratach kwartalnych.

Petycja ks. Jana Brody o subwencyę na szkołę koszykarską w Przewrotnem.

Przekazaną Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm do zbadania i właściwego zarządzenia petycję ks. Jana Brody o subwencyę na szkołę koszykarską w Przewrotnem przezeń utrzymywaną odstąpił Wydział krajowy komisji krajowej dla spraw przemysłowych do zbadania. Na podstawie opinii komisji przyznał Wydział krajowy subwencyę na tę szkołę w kwocie 600 kor.

Inne petycje przekazane Wydziałowi krajowemu.

Poszczególnymi uchwałami przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu następujące petycje do zbadania i właściwego zarządzenia lub możliwego uwzględnienia, a mianowicie: Towarzystwa tkaczy w Andrychowiu o subwencyę lub bezprocentową pożyczkę; Stowarzyszenia pracownic konfekcyi damskiej im. św. Józefa we Lwowie o dar lub pożyczkę 10.000 kor.; Wytwórczo handlowej Spółki przyborów szkolnych we Lwowie o subwencyę 20.000 kor.; Leona Nowosada, szewca, o subwencyę na przeprowadzenie wynalazków; Piotra Szypuły o subwencyę na kilimki; Grzegorza Łuciowa o stypendyum

na kształcenie się w przedzalnictwie: Filii Towarzystwa Proświty w Stryju o subwencyę na cele przemysłu domowego; Bujomira Stachowskiego o pożyczkę na zaprowadzenie żeglugi parowo motorowej na jednej z rzek Galicyi.

Wszystkie powyższe petycye przesłał Wydział krajowy komisji przemysłowej do zbadania i na podstawie otrzymanych opinii załatwił je odmownie.

Sprawa rozdawnictw stypendyów i pożyczek z fundacyi śp. z hr. Golejewskich Czarkowskiej. W zeszłorocznem sprawozdaniu zawiadomił Wydział krajowy Wysoki Sejm, że Kurator fundacyi śp. z hr. Golejewskich Czarkowskiej wytoczył przed c. k. Trybunałem administracyjnym spór co do przysługującego mu prawa rozdawnictwa. Po rozstrzygnięciu przez c. k. Trybunał administracyjny zasadniczej kwestyi rozdawnictwa stypendyów i pożyczek z tej fundacyi a mianowicie po wydaniu orzeczenia, iż przy tem rozdawnictwie Kurator fundacyi jest związany propozycją ternalną Wydziału krajowego, wystąpił kurator z dalszym zarzutem co do sposobu układania tych propozycyi ternalnych i zażądał w tej mierze decyzji Najwyższej władzy fundacyjnej w kraju. Aż do wydania tej decyzji Wydział krajowy wstrzymał nadanie stypendyów i pożyczek.

W rekursie tym zwalczał Kurator praktykowany sposób układania tern, polegający na tem, że tych samych kandydatów umieszczano w poszczególnych ternach na rozmaitych miejscach i żądał, ażeby każdy z ukwalifikowanych kandydatów był, o ile miejsca starczy, umieszczany w ternach tylko jeden raz.

Reskryptem z dnia 27. października 1905 l. 145.392 (LW. 102.769/05) rozstrzygnęło c. k. Namiestnictwo ten rekurs i orzekło, że w myśl postanowień aktu fundacyjnego służy Wydziałowi krajowemu co do układania rzeczonych tern zupełna swoboda i że Wydział krajowy jest tem samem uprawniony umieszczać jednych i tych samych kandydatów w poszczególnych ternach w rozmaitych miejscach.

Po tem orzeczeniu nastąpiło nadanie wakujących wówczas stypendyów i pożyczek w drodze dewolucyi przez Wydział krajowy.

W roku bieżącym kurator po przedłożeniu mu propozycyi dla rozdania wakujących stypendyów i pożyczek taksamo jak w poprzednim roku mylnie interpretując umieszczenie jednego i tego samego kandydata w kilku ternach, nadał jednej i tej samej osobie po kilka pożyczek i stypendyów, a Wydział krajowy ponownie zwrócił uwagę Kuratora, że tego rodzaju kumulacya stypendyów jest przeciwną postanowieniom aktu fundacyjnego i oznajmił, że wybór kandydatów przezeń dokonany uznaje za ważny tylko o tyle, o ile wybranym kandydatom nadano jedno stypendyum lub jedną pożyczkę. — Zarazem upraszał Wydział krajowy Kuratora, ażeby dokonał dalszego wyboru kandydatów na wakujące jeszcze stypendya i pożyczki, a to w ciągu 14-dniowego terminu w akcie fundacyjnym ustanowionego.

Gdy na odnośne pismo kurator nie dał odpowiedzi, Wydział krajowy w drodze dewolucyi nadał resztę wakujących stypendyów i pożyczek na podstawie ułożonych przez siebie tern i o tem Kuratora pismem z 8. sierpnia 1906 l. 75043 zawiadomił.

Przeciw temu nadaniu wniósł Kurator na ręce Wydziału krajowego ponowny rekurs, który przedłożono pismem z 21. września 1906 c. k. Namiestnictwu.

Nadane w r. 1905 częściowo przez Kuratora a częściowo w drodze dewolucyi przez Wydział krajowy stypendya i pożyczki z powyższej fundacyi są następujące:

1) Z nadania Kuratora:

a) stypendya:

Władysławowi Łopuszańskiemu na naukę ślusarstwa w kraju 600 kor.;

Stanisławowi Kotarbie na naukę w c. k. szkole ślusarskiej w Świątnikach 600 kor.;

Janowi Stecowi, ślusarzowi (elektrotechnik), na studia w Technikum w Altenburg 800 kor.;

Michałowi Puszkawowi, mechanikowi, na naukę w Wiedniu 600 kor.;

Tadeuszowi Nędzowskiemu, litografowi na naukę w Lipsku 600 kor.;

Janowi Wozaczyńskiemu, ślusarzowi na naukę we Wiedniu 600 kor.;

b) pożyczki:

Stanisławowi Bischofowi, ślusarzowi w Stanisławowie 1.600 kor.;

Franciszkwowi Leskulskiemu, kaflarzowi w Nisku 1.400 kor.;

Józefowi Szubra, tkaczowi w Suchodole 800 kor.;

2) Z nadania Wydziału krajowego:

a) stypendya:

Janowi Podgórskiemu, ślusarzowi na praktyczną naukę w Stryju 600 kor.;

Jakóbowi Chodynieckiemu na naukę w kraj. szkole kołdziejsko kowalskiej w Tłumaczu 600 kor.;

Antoniemu Dymnickiemu na naukę elektrotechniki w Technikum w Mittweida 800 kor.;

Andrzejowi Jaworskiemu, kamieniarzowi na naukę w Oberalm 600 kor.;

Joachimowi Trojanowskiemu, mechanikowi na naukę w Technikum w Mittweida 600 kor.;

Józefowi Stróżyńskiemu, ślusarzowi na naukę w Pradze 600 kor.

b) pożyczki:

Ludwikowi Wymiatałkowi, ślusarzowi w Białej 1.600 kor.;

Franciszkwowi Sulikowi, tkaczowi w Kliszowie 1.400 kor.;

Leopoldowi Jabłońskiemu, ślusarzowi w Krakowie 800 kor.;

W roku bieżącym zostały nadane następujące stypendya i pożyczki:

I. przez Kuratora :

a) stypendya :

Bolesławowi Szeremecie ślusarzowi na naukę we Wiedniu 900 kor.;

Franciszkowi Dąbrowskiemu, ślusarzowi na naukę we Wiedniu 900 kor.;

Stanisławowi Czaprowskiemu, stolarzowi na naukę w c. k. szkole przemysłowej we Lwowie 600 kor.;

Janowi Semkowiczowi, ślusarzowi na naukę w c. k. Szkole przemysłowej w Krakowie 600 kor.;

b) pożyczki:

Maryanowi Szczęsnowiczowi, ślusarzowi w Kołomyi 1.500 kor.;

Henrykowi Knoblochowi, stolarzowi w Koropcu 1.500 kor.;

Wilhelmowi Halijowi, stolarzowi w Zamarstynowie 1.000 kor.;

II. przez Wydział krajowy :

a) stypendya :

Kazimierzowi Władarskiemu, ślusarzowi na kursa elektro-techniczne we Wiedniu 900 kor.;

Czesławowi Polehuńskiemu, ślusarzowi na naukę we Wiedniu 900 kor.;

Stanisławowi Krogulskiemu na naukę w Technikum w Mittweida 800 kor.;

Stanisławowi Lewandowskiemu, ślusarzowi na naukę we Wiedniu 600 kor.

b) pożyczki:

Leonardowi Wankemu, ślusarzowi we Lwowie 1.200 kor.;

Kasprowi Szajnowskiemu, stolarzowi w Sanoku 1.200 kor.;

Kazimierzowi Momockiemu, stolarzowi we Lwowie 1.000 kor.

Fundacya ś. p. Teofila
i Pauliny małż. Adam-
skich.

Fundacya ta przeznaczona na kształcenie młodzieży rękodzielniczej, jak to Wydział krajowy już w zeszłorocznym sprawozdaniu Wysokiemu Sejmowi oznajmił, — weszła w życie w zeszłym roku

Pierwsze nadanie stypendyów z tej fundacyi nastąpiło w sierpniu 1905.

Nadano z rozporządzałnej kwoty 2000 kor. następujące stypendya, uwzględniając zastrzeżone urodzonym w Tarnowie kandydatom pierwszeństwo:

a) stypendya po 200 kor. rocznie na zawodowe kształcenie się w kraju :

Janowi Małecie, rzeźbiarzowi w Zakopanem (ur. w Tarnowie);

Izydorowi Modelskiemu, uczniowi budownictwa w c. k. szkole przemysłowej w Krakowie;

Kazimierzowi Goreckiemu, uczniowi c. k. szkoły ślusarskiej w Świątnikach;

Stanisławowi Rusekowi, uczniowi tejże samej szkoły;
Stefanowi Nowakowi, uczniowi c. k. szkoły kowalskiej
w Sułkowicach (ur. w Tarnowie).

b) stypendya po 500 kor. na zawodowe kształcenie się
za granicą:

Antoniemu Musiałowi, kamieniarzowi (ur. w Tarnowie);
Stanisławowi Kurcowi, czeladnikowi krawieckiemu we
Wiedniu.

W bieżącym roku, mając do rozporządzenia kwotę
1.100 kor. nadano następujące stypendya:

a) na kształcenie się w kraju à 200 kor.:

Aleksandrowi Kapłańskiemu, murarzowi (ur. w Tarnowie)
na naukę w c. k. szkole przemysłowej we Lwowie;

b) na kształcenie się za granicą:

Arturowi Festenburgowi, cyzelerowi 500 kor. na naukę
we Wiedniu lub Monachium:

Eugeniuszowi Kubiształowi, czeladnikowi krawieckiemu
(ur. w Tarnowie) 400 kor. na naukę w Dreźnie.

Nadto pozostawiono Stefanowi Nowakowi, (ur. w Tar-
nowie) absolwentowi c. k. szkoły kowalskiej w Sułkowicach.
nadane mu w roku poprzednim stypendyum 200 kor. na dal-
szą naukę w c. k. wyższej szkole przemysłowej w Krakowie.

Fundacya stypendyjna
Wystawy krajowej rolni-
czej i przemysłowej
z r. 1877.

Z fundacyi tej przeznaczonej dla rzemieślników i prze-
mysłowców, którzy zawodowo w kraju już wykształceni, wie-
dzą swą i naukę za granicą uzupełnić pragną, pobierali
w roku szkolnym 1905/6 stypendya po 800 kor.: Tadeusz Kwa-
śniewski na naukę złotnictwa we Wiedniu i Jan Uhryn
na kształcenie się w wyrobie rękawiczek i bandaży w Ber-
linie.

Fundacya stypendyjna
ks. Wojciecha Michny.

W fundacyi stypendyjnej ks. Wojciecha Michny, prze-
znaczonej dla uczniów szkoły tkackiej w Krośnie pochodzą-
cych z Krościenka zaważowały w bieżącym roku dwa sty-
pendya o rocznych 200 kor., wobec czego Wydział krajowy
upraszał Urząd parafialny obrz. łącz. w Krościenku wyżnem,
spełniający w myśl postanowień aktu fundacyi funkcye Ku-
ratoryi tejże fundacyi, ażeby w myśl art. XI. listu fundacyj-
nego przedłożył swą decyzję co do nadania tych stypendyów
na rok szk. 1906/7.

Fundacya stypendyjna
Franciszka Steczkow-
skiego z Jasła.

Z fundacyi tej na podstawie ogłoszonego konkursu na-
dano jedno stypendyum o rocznych 200 kor. pomocnikowi
krawieckiemu Jakóbowi Bernackiemu z Jasła na zawodową
naukę poza obrębem m. Jasła.

Fundacya stypendyjna
Stowarzyszenia urzędni-
ków i sług byłej kolei
Karola Ludwika.

Fundacya ta przeznaczona dla ubogich uczniów nauko-
wych zakładów przemysłowych z pierwszeństwem dla synów
tych urzędników i sług c. k. kolei państwowych, którzy przed-
tem pełnili służbę przy byłej kolei Karola Ludwika, rozpo-
rządza obecnie jednym stypendyum o rocznych 100 kor.

W roku bieżącym rozpisano konkurs na to stypendyum ;
rozdawnictwo stypendyum służy Radzie nadzorczej Stowa-
rzyszenia oszczędności i kredytu urzędników i sług c. k. ko-
lei państwowych we Lwowie.

Regulatyw dla władz
autonomicznych w spra-

Wobec zamknięcia zeszłorocznego sprawozdania po czas
30. czerwca 1905 Wydział krajowy obecnie zawiadamia Wy-

wie rozpisywania i rozdawnictwa dostaw i robót publicznych.

Alegat ^{1/}

Alegat ^{2/}

Alegat ^{3 4/}

Alegat ^{5/}

Sprawa wydawania koncesyi na prowadzenie przemysłu budowniczego, murarskiego, ciesielskiego, kamieniarskiego i studniarskiego z ograniczeniem zakresem uprawnienia.

soki Sejm, że wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 4. listopada 1904, polecającą Wydziałowi krajowemu wydanie dla całego własnego zakresu działania i podległych mu zakładów ściśle obowiązujących przepisów o rozpisywaniu i rozdawaniu dostaw i robót publicznych, ułożył Wydział krajowy na podstawie wniosków komisji krajowej dla spraw przemysłowych i Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego dołączony /. regulatyw, normujący tak sposób rozdawania robót i dostaw jak i ogłaszanie przetargów i ich rozstrzygnięcie oraz sposób wypłaty i t. p.

Regulatyw ten przesłał Wydział krajowy dołączonym okólnikiem wszystkim Wydziałom Rad powiatowych, Magistratom miast Lwowa i Krakowa, Magistratom miast. podlegających ustawie r. 1889 r. i Zwierzchnościom gminnym miast i miasteczek, podlegających ustawie z 1896 r.

Dotychczas w kilku wypadkach był Wydział krajowy zmuszony interweniować z powodu zażaleń na niestosowanie się do przepisów regulatywu i skłaniać niestosujących się do ścisłego przestrzegania tegoż regulatywu.

Prócz tego wskazywał Wydział krajowy w poszczególnych wypadkach powiatom i gminom te artykuły wytwórstwa krajowego, które jakością i ceną nie ustępują wyrobom zagranicznym a które zamiast poparcia w ciężkiej walce konkurencyjnej bywają często najnieuważniejszą pomijane przy wszelkiego rodzaju zapotrzebowaniu i dostawach.

I tak zalecił Wydział krajowy odpowiednimi okólnikami (jak alegaty 3, 4) /. wyroby szklane mianowicie szkła taflowego, dalej wyrabiany w kraju cement, wskazując w tych okólnikach na ciężący przedewszystkiem na władzach i instytucjach autonomicznych obowiązek popierania produkcji krajowej.

Z drugiej znów strony przestrzegał Wydział krajowy przed rozpowszechnianiem reklamowanych a przez znawców za złe uznanych wyrobów obcych jak eternitu, nowego materiału do krycia dachów, zalecając w miejsce tegoż jak alegat 5) dachówki w kraju wyrabiane nie tylko ze względu na ich dobroć i trwałość ale i ze względu na potrzebę poparcia tej rozwijającej się obecnie w naszym kraju gałęzi produkcji.

Ustawa państwowa z 26. grudnia 1893 dz. u. p. L. 193 postanawia w §. 6., że c. k. Namiestnictwo ma prawo na prośbę Wydziału krajowego wydawać w niektórych powiatach lub pojedynczych miejscowościach ze względu na potrzebę miejscowej ludności koncesję na prowadzenie przemysłu budowniczego, murarskiego, ciesielskiego, kamieniarskiego i studniarskiego z ograniczeniem wprawdzie zakresem uprawnienia bo tylko do wykonywania robót przy zwykłych budowlach i wewnątrz danej miejscowości lub danego powiatu ale pod warunkami o wiele łżejszymi w przeciwstawieniu do wymogów §§. 9 i 13 teje ustawy.

Gdy c. k. Namiestnictwo odniosło się o opinię Wydziału krajowego w tej sprawie względnie upraszało o przedstawienie wniosków, wezwał Wydział krajowy Wydziały powiatowe, ażeby szczegółowo zbadały stosowność i użyteczność ewentualnego wydania takich koncesyi, czy w odnośnym powiecie czy w poszczególnych miejscowościach, wyniki badań poddały pod obradę Rady powiatowej i opinię tę Wydziałowi krajowemu przedłożyły.

Na podstawie nadesłanych relacji, oraz na podstawie udzielonych przez Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu relacji c. k. Starostw o tej sprawie, Wydział krajowy zasiągnawszy nadto opinii krajowej komisji dla spraw przemysłowych, oświadczył c. k. Namiestnictwu pismem z dnia 1. czerwca 1906 l. 37.260, że uważa za wskazane, ażeby we wszystkich powiatach i miejscowościach naszego kraju z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa oraz gmin miejskich, wymienionych w krajowej ustawie budowniczej z 28. kwietnia 1882 Dz. u. kr. Nr. 77, udzielać powyższych koncesyi.

Oddzielne sprawozdania Dep. II.

W oddzielnych przedłożeniach zdaje Wydział krajowy sprawę z czynności departamentu II:

- 1) o preliminarzu budżetu krajowego na r. 1907;
 - 2) o zamknięciu rachunków funduszu krajowego za rok 1905;
 - 3) w zakresie przemysłu krajowego łącznie ze sprawozdaniem kraj. komisji dla spraw przemysłowych;
 - 4) w sprawach górniczych;
 - 5) w sprawach kraj. sprzedaży soli;
 - 6) w sprawie poboru kraj. opłaty spożywczej od piwa.
-

O d p i s

okólnika Wydziału krajowego z 22. grudnia 1905 l. 11753/04 do Wydziałów Rad powiatowych, Magistratów król. stoł. miast Lwowa i Krakowa; Magistratów 30 większych miast i Zwierzchności gminnych miast i miasteczek podlegających ustawie gminnej z r. 1896. w sprawie rozpisywania i rozdawnictwa dostaw i robót publicznych.

Z uwagi, że z przedkładanych aktów doszedł Wydział krajowy do przekonania, iż władze samorządne I. i II. instancji i podległe im instytucje i zakłady przy rozpisywaniu dostaw i robót postępują nieraz niewłaściwie i chwiejnie, w ogłoszaniu zapotrzebowań wyrażają się niejasno, a załatwiając oferty, przyjmują nieraz niekorzystne i narażają tak siebie jak i oferentów, zwłaszcza krajowych, na różne straty, powodując temsamem rozliczne zażalenia i rekursy, postanowił Wydział krajowy unormować tę sprawę dołączonym tu \cdot / Regularywem.

Regularyw ten, ułożony przez Wydział krajowy na podstawie wniosków krajowej komisji dla spraw przemysłowych i Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego i zatwierdzony zasadniczo uchwałą Wysokiego Sejmu, ma na celu nie tylko umocnienie krajowych przedsiębiorstw w ich ciężkiej walce z przemownym przemysłem zagranicznym przez oddawanie im o ile możności publicznych dostaw i robót i wskutek tego wykluczenie od dostaw tych i robót nielojalnej konkurencji, ale nadto i uchronienie funduszy publicznych od strat i szkód, na jakie przez taką nielojalną konkurencję względnie przez niewłaściwe rozpisywanie i zaspokajanie zapotrzebowań swoich narażone być mogą.

Wydział krajowy nie wątpi więc, że Wydział Rady powiatowej, Magistrat, Zwierzchność gminna tak w interesie idei samodzielności ekonomicznej całego kraju, jakoteż w dobrze zrozumianym swoim własnym interesie, będzie się trzymał (a) na przyszłość ściśle powyższego regulatywu zwłaszcza, że gdyby doszło do wiadomości Wydziału krajowego, iż wskutek niestosowania się do załączonego regulatywu zagrażać może funduszowi przez Wydział Rady powiatowej, Magistrat, Zwierzchność gminną zastępywanemu niebezpieczeństwo straty lub szkody, widziałby się Wydział krajowy zmuszonym odpowiednio zarządzić kroki zaradcze.

R e g u l a t y w

dla władz autonomicznych w sprawie rozpisywania i rozdawnictwa dostaw i robót publicznych wydany rozporządzeniem Wydziału krajowego z 22. grudnia 1905 LW. 11753/1904.

I. Sposób rozdawania.

§. 1. Dostawy i roboty rozdaje się z reguły przez publiczny przetarg.

§. 2. Przetarg ograniczony z wyłączeniem publicznego ogłoszenia może być zarządzony tylko w następujących wypadkach:

- a) jeśli rozchodzi się o roboty, które wymagają szczególnej biegłości;
- b) jeśli uskutecznienie roboty lub dostawy wymaga nadzwyczajnego pośpiechu ze względów bezpieczeństwa publicznego;
- c) jeśli raz ogłoszona publiczna rozprawa nie dała żadnego wyniku.

§. 3. Rozdanie robót lub dostaw z wolnej ręki z wykluczeniem publicznej konkurencji ma nastąpić:

- a) jeżeli wartość roboty lub dostawy nie przynosi 1000 K;
- b) jeżeli chodzi o zamówienie dodatkowe nie przynoszące $\frac{1}{5}$ wartości pierwotnej roboty, o ile w interesie jednolitości i należytego wykonania całości roboty lub dostawa powinna być wykonaną przez pierwszego przedsiębiorcę.

II. Ogłaszanie przetargów.

§. 4. Dostawy i roboty ogłasza się przez przybicie w lokalu urzędowym a w razie potrzeby i w inny odpowiedni sposób.

§. 5. Rysunki, plany i warunki robót i dostaw mają być dla interesentów dostępne względnie im za zwrotem kosztów reprodukcji na żądanie wydane.

§. 6. Znaczniejsze roboty mają być w regule rozdzielane na grupy, przyczem, jeżeli to na ich podrożenie wiele nie wpłynie, unikać należy oddania ryczałtowego robót lub dostaw generalnemu przedsiębiorcy.

§. 7. Termin do wnoszenia ofert ma wynosić przy robotach i dostawach mniejszych dwa do trzech tygodni, przy większych co najmniej pięć tygodni od dnia ogłoszenia.

Rozdanie winno nastąpić najpóźniej w ciągu trzech tygodni od upływu terminu ofertowego.

§. 8. Wadyum, które do oferty dołączyć należy, ma wynosić najwyżej 5% sumy ofertowej; oferentom ma być wręczone zaraz przy złożeniu potwierdzenie uiszczenia wadyum.

III. Rozstrzygnięcie przetargu.

§. 9. Do konkurencji wchodzi jedynie oferty na czas i w formie przepisanej wniesione, co przy rozpisaniu ofert winno być wyraźnie wymienionem.

§. 10. Z ofert wniesionych wyłącza się oferty pochodzące od osób:

a) które w ciągu ostatnich dwu lat wyrokiem sądu zwyczajnego lub polubownego uznane zostały za nierzetelne lub za niedotrzymujące kontraktów;

b) które odnośne roboty dają w całości lub w części skutecznie w domach karnych;

c) które nie posiadają wymaganego uprawnienia przemysłowego albo występują jako zastępcy lub agenci firm obcych;

d) których oferty nie zawierają dokładnych cen, lecz tylko ogólnikowe zapewnienie cen najniższych z pomiędzy oferentów;

e) wreszcie oferty obcokrajowe wymierzone na zniszczenie przedsiębiorstw przemysłu krajowego.

§. 11. Z pozostałych ofert poddaje się oferty najniższe bliższemu zbadaniu i przyjmują się tę, która się okazuje najlepsza tak co do jakości dostawy przedmiotu lub roboty jakoteż rzetelności i uzdolnienia oferenta.

§. 12. Przy przetargach ograniczonych do pewnych osób należy oddać robotę lub dostawę z reguły na podstawie oferty najniższej.

Przy tych przetargach ograniczonych nie można pominąć żadnej sprawnej i zasługującej na zaufanie firmy produkcyjnej miejscowej lub okolicznej, — o ile przetarg nie miałby być z góry ograniczony wyłącznie do miejscowych i okolicznych producentów, żadnej sprawnej i zasługującej na zaufanie firmy produkcyjnej krajowej.

§. 13. W każdym wypadku rozdania robót lub dostaw, czy to się odbywa drogą publicznego przetargu, czy też ograniczonego lub z wolnej ręki, należy przestrzegać nadto następujących zasad:

Przedewszystkiem należy uwzględnić miejscowych producentów i rzemieślników, następnie innych krajowych oferentów, a w braku tychże oferentów z innych krajów austriackich.

Przy równych zresztą ofertach mają pierwszeństwo:

a) bezpośredni wytwórcy,

b) drobni rękodzielnicy, o ile nie chodzi o roboty lub dostawy wymagające znacznego nakładu kapitału i maszynowych urządzeń.

§. 14. Dostawy i roboty wymagające ze strony krajowych oferentów znacznych inwestycji, należy w miarę możliwości oddawać na dłuższy okres czasu.

§. 15. Przedsiębiorcy, któremu robotę lub dostawę oddano, winien być postawiony warunek, że wykona je wyłącznie siłami krajowemi, z materiałów wyłącznie krajowych, chyba, że udowodni, iż z ważnych powodów temu warunkowi zadość uczynić nie może.

§. 16. Najdalej do dni 8 po rozstrzygnięciu przetargu należy zwrócić wadya tym, których ofert nie przyjęto.

§. 17. Oferenta, któremu robotę lub dostawę oddano, należy bezwzględnie o tem pisemnie zawiadomić, przy czem warunki wszelkie mają być z możliwą jasnością i dokładnością wyszczególnione, a zwłaszcza należy ściśle określić terminy ukończenia roboty lub dostawy, obliczenia wzajemnego i kolaudacji, a to stosownie do rozmiarów i czasu trwania robót.

Oferent ze swej strony prześle potwierdzenie otrzymania tego zawiadomienia.

Zawieranie formalnych kontraktów na piśmie ma nastąpić tylko w bardzo ważnych wypadkach.

IV. Sposób wypłaty.

§. 18. Wypłatę skutecznie się w miarę skutecznionej roboty lub dostawy stopniowo w ratach aż do wysokości 90% całej należności.

§. 19. W ciągu trzech miesięcy od dnia oddania robót ma nastąpić ostateczna kolaudacya. W 14 dni po tej kolaudacyi należy wypłacić dalsze 5⁰/₀, resztę zaś najpóźniej do dwóch miesięcy po ostatecznej kolaudacyi, która będzie dokonana po upływie zastrzeżonego ugodą terminu gwarancyjnego.

§. 20. Kaucye, które mają wynosić najwyżej 5⁰/₀ sumy ofertowej, mają być bezzwłocznie po upływie terminu gwarancyjnego zwrócone, o ile zresztą przedsiębiorca dotrzymał wszystkich warunków umowy.

§. 21. O ile nic innego wyraźnie w umowie nie postanowiono, połączone z zawarciem umowy koszta, stemple i należności ponoszą obie strony po połowie.

V. Wyjątki.

§. 22. Wymienione tu prawidła nie mają zastosowania w sprawach, w których:

a) odrębne postępowanie zastrzeżonem zostało wolą osób trzecich (fundatora, dobroczyńcy i t. p.);

b) rozdawnictwo robót lub dostaw nie jest zawisłem wyłącznie od władzy względnie instytucyi roboty te lub dostawy rozpisującej (n. p. przy wspólnych dostawach z c. k. Rządem);

c) przy robotach lub dostawach wykonywanych we własnym zarządzie.

O d p i s

okólnika Wydziału krajowego z dnia 17. kwietnia 1906 l. 31.371 do Wydziałów pow., Magistratów miast Lwowa i Krakowa i 30 większych miast i do Zwierzchności gm. miast i miasteczek podlegających ustawie gminnej z 1896 r.

Dochodzą do Wydziału krajowego liczne skargi krajowych przedsiębiorców i fabrykantów, że wiele powiatów i gmin pokrywa swe zapotrzebowanie w wyroby przemysłowe u firm pozakrajowych, choć istniejące u nas fabryki mogłyby ich dostarczyć tej samej dobroci i po tej samej cenie, jak również, że wiele gmin i powiatów oddając robotę lub dostawę przedsiębiorcy, nie stawia warunku, żeby przy równych warunkach stanowoż wykonał dostawę lub roboty siłami wyłącznie krajowemi i z materiałów wyłącznie krajowych (§. 15. regulatywu Wydziału krajowego zaleconego władzom autonomicznym tutejszem rozporządzeniem z 22. grudnia 1905 LW. 11.753/04).

W ostatnich czasach zaszedł taki rażący wypadek pominięcia przy dostawie naszych krajowych fabryk szkła, które tocząc ciężką konkurencyjną walkę z silnym przemysłem szklarskim krajów zachodnio-austriackich, nie mogą się należycie rozwinąć dla braku zamówień ze strony krajowych przedsiębiorców jakoteż władz i instytucyj publicznych, a zwłaszcza obecnie i wobec tego jeszcze, że się fabryki zachodnio-austriackie związały w kartel i w ten sposób zapewniły sobie wysokie ceny i uregulowały zbyt na zachodzie państwa. Skutkiem tego będą musiały galicyjskie firmy przy dotychczasowym braku poparcia krajowych odbiorców wstrzymać prawdopodobnie ruch swych fabryk a cała ta gałąź przemysłu przestanie istnieć.

Pomijanie przy zamówieniach fabryk krajowych (a w ich liczbie jedynej galicyjskiej fabryki szkła tafłowego pod firmą Kupfer i Glaser w Tarnowie) jest tem dziwniejsze, że wyroby tych fabryk a w szczególności fabryki tarnowskiej są notorycznie bardzo dobre i nie ustępują ani w jakości ani w cenie konkurencyjnym wyrobom obcym.

Wobec tego zatem Wydział krajowy wzywa Wydział powiatowy (Magistrat, Zwierzchność gminną), ażeby we własnym zakresie działania używał nietylko przy równych warunkach ale nawet przy nieznacznej różnicy w cenie tylko wyrobów pochodzących z krajowych fabryk szkła, by przedsiębiorcom robót szklarskich i w ogóle przedsiębiorcom budowli publicznych wyraźnie przepisywał w każdym wypadku z osobna używanie szkła tafłowego galicyjskiej proweniencji, wreszcie, by Wydział powiatowy (Magistrat, Zwierzchność gminna) dołożył starań, by i prywatne przedsiębiorstwa używały wyłącznie tych wyrobów galic. fabryk.

O d p i s

okólnika Wydziału krajowego z dnia 18. października 1904
l. 97.470 do Wydziałów powiatowych w sprawie używania ce-
mentu w kraju wyrabianego.

Dowiadujemy się, że liczne przedsiębiorstwa prywatne a nawet instytucje publiczne sprowadzają cement z zagranicy a mianowicie z Prus i Węgier, mimo, że istnieją w kraju dwie wielkie fabryki cementu (Towarzystwo akcyjne w Szczakowej i firma Bernard Liban i Spółka w Podgórzu), nie ustępujące pod względem jakości i ceny obcym konkurentom.

Gałęź ta naszego przemysłu krajowego, zatrudniająca kilka tysięcy robotników, zasługuje w wysokim stopniu na poparcie i obronę przed obcą konkurencją. Obca konkurencja nie przebiegająca w środkach, posługująca się środkami, które nie zawsze zgadzają się z zasadami uczciwego kupca, rozporządzająca całym za-
stępem agentów i subagentów zalewa kraj nasz dzięki szalonej reklamie i na wielką skalę rozwiniętej ruchliwości handlowej swymi produktami.

Walka konkurencyjna naszych fabryk jest tem uciążliwszą, że fabryki węgierskie, przez rząd tamtejszy silnie faworyzowane otrzymują celem ułatwienia eksportu do Austrii wyjątkowe zniżki taryfowe.

Wobec tego jest niejako naszym obowiązkiem dawać krajowym fabrykom cementu pierwszeństwo przed fabrykami pruskiemi i węgierskiemi, a to tem bardziej, że cement wyżej wspomnianych fabryk w Szczakowej i Podgórzu w niczem nie ustępuje cementowi zagranicznemu, czego dowodzi fakt, że go używają u nas liczne władze rządowe, cywilne i wojskowe a nawet firmy pozakrajowe.

Wzywamy tedy Wydział powiatowy, aby do wszelkich robót betonowych i do wypraw cementowych używał wyrobów tych dwu naszych fabryk względnie innych, które ewentualnie w Galicyi powstaną.

O d p i s

**okólnika Wydziału kraj. z dnia 16. października 1905 ł. 60.186
wydany do Wydziałów powiatowych w sprawie rozpowszechniania
się eternitu.**

Wobec wznagającego się w ostatnich czasach reklamowania nowego materiału do krycia dachów t. zw. eternitu (łupku azbestowo-cementowego) Wydział krajowy zwraca uwagę Wydziałowi powiatowemu, że materiał ten wyrabiany obecnie w fabrykach pozakrajowych, jest jako materiał do krycia dachów wcale nie szczególnie, nie wytrzymuje bowiem ognia w tym stopniu, jak nasza dachówka gliniana i nie jest tak trwałym jak ona, a nadto jest od dachówki glinianej i cementowej o wiele droższym.

Zachodzi jednak mimo to obawa, że wskutek silnej reklamy materiał ten rozpowszechniony powoli w kraju mógłby niekorzystnie oddziaływać na nasze stosunki ekonomiczne i przemysłowe, gdyż jeśli nie odeprzemy wcześniej stanowczo zalewu eternitu, nie tylko będziemy musieli zrezygnować z dalszego rozwoju gałęzi naszego przemysłu na tak naturalnych i zdrowych podstawach opartej, jak dachówkarstwo gliniane, lecz także przyczynimy się do podcięcia w samym zarodku nowej gałęzi przemysłu i wyrobu dachówek cementowych, która się coraz bardziej w kraju rozpowszechnia i staje się bardzo ważnym czynnikiem budowlano-gospodarczym.

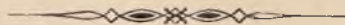
Wobec tego zalecamy Wydziałowi powiatowemu, ażeby we własnym zakresie działania używał tylko materiałów ogniotrwałych pochodzących z naszych krajowych fabryk jak również dołożył starań, by i w prywatnych przedsiębiorstwach tylko tych krajowych wyrobów używano.

Sprawozdanie

z czynności

Departamentu III. Wydziału krajowego

za czas od 1. sierpnia 1905 do końca października 1906.

Departament III.

**Szef departamentu: Dr. Tadeusz Pilat, Członek Wydziału krajowego;
jego zastępca: Stanisław Jędrzejowicz.**

Sprawy kultury krajowej i melioracye. Szkoły rolnicze. Sprawy hodowli. Bank krajowy. Sprawy kredytu rolniczego i włościańskiego. Organizacya Spółek oszczędności i pożyczek i innych stowarzyszeń rolniczych. Sprawy agrarne. Krajowy skład publiczny w Krakowie.

Departament przedkłada osobne sprawozdania w następujących przedmiotach:

1. Sprawozdanie o krajowych zakładach naukowych rolniczych, gorzelni, folwarku w Dublanach, tudzież o krajowych doświadczalnych stacjach rolniczych w Dublanach i we Lwowie.
2. Sprawozdanie o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.
3. Sprawozdanie o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.
4. Sprawozdanie o krajowych niższych szkołach rolniczych.
5. Sprawozdanie o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.
6. Sprawozdanie o krajowym Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i podniesieniu sadownictwa w kraju.
7. Sprawozdanie z czynności odnoszących się do podniesienia gospodarstwa nabiałowego i o szkole mleczarskiej w Rzeszowie.
8. Sprawozdanie o krajowych szkołach zimowych i o czynnościach nauczycieli wędrownych.
9. Sprawozdanie z czynności dotyczących podniesienia hodowli bydła.
10. Sprawozdanie w przedmiocie podniesienia chowu koni.
11. Sprawozdanie w przedmiocie podniesienia chowu drobiu.
12. Sprawozdanie o Banku krajowym.
13. Sprawozdanie o zmianie statutu Banku krajowego.
14. Sprawozdanie z czynności biura Patronatu Wydziału krajowego nad Spółkami oszczędności i pożyczek.
15. Sprawozdanie o krajowym publicznym Składzie w Krakowie.
16. Sprawozdanie z projektem ustawy łowieckiej.
17. Sprawozdanie z projektem zmiany §§. 68 i 99 ustawy gminnej z roku 1866 co do sposobu używania dobra gminnego.
18. Sprawozdanie w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego.
19. Sprawozdanie o włościach rentowych.
20. Sprawozdanie o klęskach elementarnych
21. Sprawozdanie o melioracyach.
22. Sprawozdanie o regulacyi rzek kanałowych.
23. Sprawozdanie o budowie dróg wodnych.
24. Sprawozdanie o czynnościach agrarnych (komasacya gruntów).
25. Sprawozdanie o pożyczkach bezprocentowych na drenowanie.
26. Sprawozdanie o kraj. kursie praktycznym dozorców drenarskich.

Ustawy
o regulacji
rzek.

O uchwalonych przez Wysoki Sejm projektach ustaw o regulacji Pełtwi z dopływami, oraz o regulacji i konserwacji robót regulacyjnych i obwałowaniu rzek: Raty, Tyśmienicy, Gnilej Lipy, Złotej Lipy, Dumnego, Wisły, Sanu i Dunajca, zdaje Wydział krajowy sprawę w przedłożeniu o melioracyach.

Pożyczka
na osusza-
nie i dreno-
wanie grun-
tów.

O uchwale Wysokiego Sejmu w przedmiocie zaciągnięcia pożyczki do wysokości 5,000.000 kor. na osuszanie i drenowanie gruntów zdaje Wydział krajowy sprawę w osobnem przedłożeniu „o pożyczkach bezprocentowych na drenowanie“.

Uchwała
w sprawie
zaciągnię-
cia pożycz-
ki w obli-
gacyach ko-
munalnych
na inwesty-
cye w za-
kładach
naukowych
rolniczych
w Dubla-
nach.

O udzieleniu Najwyższej sankcyi uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 14. listopada 1905 r. i o wykonaniu tej uchwały zdaje Wydział krajowy sprawę w przedłożeniu: „o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach“.

Inne uchwały Wysokiego Sejmu, przekazane wnioski, tudzież ważniejsze sprawy z zakresu działania Departamentu.

Sprawa
wydania
krajowej
ustawy la-
sowej.

Powołując się na zeszłoroczne sprawozdanie z czynności, Wydział krajowy zawiadamia Wysoki Sejm, iż opinia c. k. Rządu o projekcie krajowej ustawy lasowej, zawartym we wniosku posła Władysława Gniewsosza, wypadła nieprzychylnie.

Według pisma Prezydum c. k. Namiestnictwa z dnia 19. marca 1906 (L. 3805/pr (LW. 30465/906) c. k. Ministerstwo rolnictwa reskrytem z dnia 3. marca 1906 L. 27340 oznajmiło co następuje: „Według wspomnianego projektu mają być powołane do zawiadywania sprawami lasowymi oprócz władz politycznych, jeszcze osobne władze lasowe, w skład których wejść mają zastępcy władz politycznych, Wydziału krajowego, Towarzystw gospodarczych i lasowych, a które nad przydzielonemi im sprawami obradować mają kolegialnie i rozstrzygać przez głosowanie.

Dla speyalnej i ściśle ograniczonej gałęzi administracyi miałby przeto być stworzony nadzwyczaj skomplikowany i ociężały organizm władz, po którym nie możnaby się spodziewać uproszczonego, przyspieszonego i taniego postępowania w sprawach lasowych, a nadto jest co najmniej wątpliwem, czy organizacya taka mogłaby dawać gwarancyę rzeczowego traktowania odnośnych spraw.

Przewidziane w projekcie ustanowienie podwójnego toku instancyi byłoby w praktyce często powodem do nieuniknionych sporów o kompetencyę, co także nie mało przyczyniłoby się do opóźnienia załatwienia spraw.

Ustanowić się mające podług projektu kolegialne władze lasowe będą powodem tych obaw, których c. k. Ministerstwo rolnictwa dało już wyraz w swym reskrypcie z 3. marca 1892 L. 3634 ex 1890 podanym do wiadomości Wydziału krajowego tutejszą odezwą z 10. kwietnia 1892 L. 2420/pr. (LW. 18561/892).

Ustanowić się mający według §. 151. ustęp 1. lit. d projektu krajowy fundusz lasowy ma być między innymi dotowany także subwencyą, przyznać się mającą w drodze ustawodawczej z funduszków państwowych i to w tej samej wysokości, w jakiej przyznane będą dotacye ze strony kraju.

Gdy jednak w niniejszym wypadku chodzi wyłączenie o sprawę kultury krajowej, której koszta (w danym razie za zwrotem ze strony interesowanych) z funduszu krajowego pokryteby być miały, ustanowienie obowiązkowej dotacyi ze strony państwa byłoby niemożliwe.

Postanowienie §. 198. projektu byłoby również w ustawie krajowej nie do przyjęcia, ponieważ wydawanie ustawowych przepisów odnoszących się do państwowych należności w myśl §. 11. lit. e ustawy z 21. grudnia 1867 Dz. p. p. nr. 141 konstytucyjnie zastrzeżone jest kompetencji Rady państwa.

Z powodów przytoczonych projekt nie nadaje się do przyjęcia w brzmieniu, w jakim został przedłożony⁴.

Z powyższego okazuje się, że c. k. Ministerstwo rolnictwa przy wypowiedzeniu swej opinii wzięło pod uwagę jedynie projekt ustawy lasowej, przedstawionej przez posła Władysława Gniewosza, a pominęło projekt Wydziału krajowego przedłożony Wys. Sejmowi w r. 1901 (aleg. 49), chociaż Wydział krajowy, przedkładając c. k. Rządowi tę sprawę, prosił o wyrażenie zapatrywania o obu projektach ustawy.

Niezależnie od tego przedłożyły Wydziałowi krajowemu swe opinie w sprawie projektu ustawy lasowej oba Towarzystwa rolnicze oraz Towarzystwo leśne.

To ostatnie domagało się nadto zwołania ankiety, celem usunięcia różnic zachodzących między projektami Wydziału krajowego i posła Gniewosza i wypracowania nowego projektu ustawy.

Wobec potrzeby przeprowadzenia dalszych rokowań z c. k. Rządem, Wydział krajowy nie może przedłożyć Wys. Sejmowi w bieżącej sesji takiego projektu ustawy lasowej, który po uchwaleniu miałby widoki uzyskania sankcyi.

Uchwała
w sprawie
projektu
ustawy par-
celacyjnej.

Uchwałą z dnia 10. listopada 1905 r. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu:

I. „aby odnośnie do rezolucyi sejmowej z dnia 26. października 1903 przedłożył projekt ustawy parcelacyjnej, któraby mając na oku potrzebę utrzymania średniej własności ziemskiej, zaprowadziła obowiązkowe przedkładanie planu parcelacyjnego w myśl zasad następujących:

1. „plan parcelacyjny będzie wymaganym przy wydzieleniach z posiadłości ziemskiej, obejmującej przynajmniej 60 hektarów. Wydzielenie hipoteczne z takich posiadłości nastąpić może tylko na podstawie planu parcelacyjnego, zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym; jeżeli zamierzone wydzielenie nie przekracza jednej piątej części przestrzeni odnośnego ciała hipotecznego, przedkładanie planu parcelacyjnego nie jest potrzebnem, dopóki przez dokonane wydzielenia przestrzeń ciała hipotecznego o jedną piątą część uszczuplona nie zostanie; w każdym razie przestrzeń pozostająca przy dawnym ciele hipotecznem przynajmniej 60 hektarów obejmować powinna;

2. „zatwierdzenia planu parcelacyjnego należy odmówić:

a) „jeżeli jest zamierzona doszczętna parcelacya, bez pozostawienia odpowiedniego obszaru gruntu przy istniejących budynkach gospodarczych względnie rolniczo-przemysłowych;

b) „jeżeli widocznem jest, że parcelacya zagraża zniszczeniem gospodarstwa leśnego;

c) „jeżeli dla powstać mających gospodarstw nie zapewniono odpowiednich dojazdów;

d) „jeżeli przy podziale projektowanym dla powiększenia gospodarstw istniejących stosunki komasacyjne zostałyby pogorszone.

II. „aby celem uregulowania stosunków powstałych wskutek parcelacyi wziął pod rozwagę kwestyę zmiany odnośnych ustaw, tudzież aby rozpatrzył kwestyę zabezpieczenia ciężarów wynikających z tytułu prawa patronatu, świadczeń w naturze i t. p. danin⁴.

W dążeniu do ścisłego wykonania powyższych zleceń Wysokiego Sejmu Wydział krajowy napotkał na trudności na razie nie do przeciężenia.

Ustawa, nakazująca przedkładanie planu parcelacyjnego przy wydzieleniach z posiadłości ziemskiej, obejmującej przynajmniej 60 ha. nie da się zabezpieczyć od stałego jej obchodzenia przez zawodowych spekulantów parcelacyjnych. Spekulant taki będzie miał bowiem zawsze możność

w celu uchylenia się od obowiązku przedkładania planu parcelacyjnego, podzielić zakupioną dla parcelacji posiadłość, nasamprzód na części mniej niż 60 hektarowe, w sposób niedopuszczający żadnych przeciw planowi tego podziału zarzutów, by następnie już z całą swobodą właściwej parcelacji dokonać.

Manipulację tę zaś ułatwi im jeszcze bardziej postanowienie, zwalnające od obowiązku przedkładania planu parcelacyjnego, dopóki przez dokonane wydzielania przestrzeni ciała hipotecznego o $\frac{1}{5}$ część uszczuploną nie zostanie.

Rozpatrując dokładnie polecenie zawarte w powyżej przytoczonej uchwale Wys. Sejmu, Wydział krajowy nabył przekonania, że cel wskazany w tej uchwale, z którym Wydział krajowy najzupełniej się zgadzał i zgadza, dałby się osiągnąć jedynie w ten sposób, żeby obok ustawy zakazowej wdrożoną została sanacya istniejących w kraju stosunków na polu parcelacji przez organizacye odpowiadające interesowi publicznemu i przez ułatwienia kredytowe dla takich jedynie parcelacyj, które liczą się z warunkami wskazanymi w uchwale Wys. Sejmu.

Wydział krajowy widział się tedy zmuszonym podjąć na nowo badania, któreby umożliwiły ustawodawcze uregulowanie sprawy parcelacji w myśl intencji Wys. Sejmu, w szczególności zaś uwzględniły dalszy przebieg tej sprawy w ostatnich dwóch latach zaznaczający się zmianami w operujących przedsiębiorstwach parcelacyjnych. Na przeprowadzenie tych badań i sformułowanie na ich podstawie konkluzyi, które miałyby szansę być przyjętymi przez Wys. Sejm, potrzeba niejakiego czasu.

Na razie więc Wydział krajowy nie występuje z żadnym pozytywnym projektem ustawodawczym w sprawie parcelacji, a to tem bardziej, że wobec kierunku, jaki przybrała w radzie państwa poruszona przy sposobności reformy wyborczej sprawa rozszerzenia zakresu ustawodawstwa krajowego, należy wyczekać, czy ustawodawstwo krajowe nie znajdzie niezadługo w ramach swej kompetencyi skuteczniejszych niż dotychczas środków uregulowania parcelacji i powstrzymania zwyrodnień spekulacyj parcelacyjnej.

Uchwała
w sprawie
subwencyo-
nowania
eksportowej
targowicy
dla bydła
i trzody
chlewnej
w Krakowie.

W załatwieniu sprawozdania Komisji gospodarstwa krajowego o subwencyonowaniu z funduszu krajowego eksportowej targowicy miejskiej na bydło i nierogaciznę w mieście Krakowie, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 21. listopada 1905 następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

II. Sejm uchwała przyznać król. stoł. m. Krakowowi na urządzenie eksportowej targowicy dla bydła i trzody chlewnej w Krakowie subwencyę w kwocie 200.000 koron, płatną w 10 ratach rocznych i wstawia w Rubr. XIV. poz. 533 a) budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1906 tytułem tej subwencyi kwotę 20.000 koron.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłaty tej subwencyi pod warunkiem, iż Reprezentacya król. stoł. m. Krakowa przyzna Wydziałowi krajowemu możność wykonywania nadzoru nad prowadzeniem miejskiej targowicy dla bydła i trzody chlewnej w Krakowie przez przyznanie prawa zatwierdzenia i zmiany regulaminu targowego, taryf opłat targowych, regulaminu kasy targowej, instrukcyj targowych, tudzież prawa kontroli rachunkowości przedsiębiorstwa ze stanowiska interesów krajowego rolnictwa i handlu.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zawrzeć z gminą miasta Krakowa taką umowę, aby w razie, gdyby po upływie 3 lat, to jest od roku 1910 czysty dochód z targowicy po uwzględnieniu wszelkich odpisów przewyższył 5% od kapitału zakładowego, stopniowy zwrot subwencyi krajowej zapewniony został.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. By dla transportów bydła i trzody przeznaczonych na targowicę miejską w Krakowie przyznał prawo reekspedycyi na liniach kolejowych wiodących z Krakowa do: Wiednia, Berna, Ołomuńca, Pragi tudzież granic: śląskiej, saskiej i bawarskiej.

2. By się postarał o zaprowadzenie pociągów pospiesznych dla transportów bydła i trzody na szlakach c. k. kolei państwowych galicyjskich wiodących do Krakowa tudzież na szlakach kolei wiodących z Krakowa do miejscowości i granic podanych pod 1).

3. By pomnożył liczbę wozów przeznaczonych do przewozu bydła, trzody i mięsa.

W wykonaniu uchwały pod II., III. i IV. przytoczonej, Rada miasta Krakowa na posiedzeniu z dnia 15. października 1906 uchwaliła :

1. Przyjąć obowiązek zwracania stopniowo funduszowi krajowemu przyznanej przez Wysoki Sejm subwencji na ten wypadek, gdyby po upływie lat trzech, t. j. od roku 1910 począwszy dochód czysty z targowicy przewyższył 5% od kapitału zakładowego na urządzenie miejskiej targowicy wyłożonego.

2. Przyjąć zastrzeżenie, że przez wzmiankowany w ustępie poprzednim czysty dochód rozumieć należy dochód roczny pozostały po strąceniu wszelkich wydatków połączonych z utrzymaniem i dalszem rozszerzeniem targowicy, a mianowicie po potrąceniu wydatków na :

- a) nowe budowle,
- b) utrzymywanie budowli głównych i pomocniczych,
- c) utrzymywanie ramp i dróg dojazdowych,
- d) desynfekcję zakładów ubezpieczenia od ognia,
- e) utrzymywanie personelu i biur zarządu,
- f) amortyzację kapitału włożonego przez gminę,
- g) opłatę podatków i t. p.

3. Zgodzić się, aby wysokość zwrotu subwencji oznaczał Wydział krajowy po przedłożeniu mu każdorazowego rocznego zamknięcia rachunków targowicy.

4. Przyznać Wydziałowi krajowemu możność wykonywania nad targowicą jako przedsiębiorstwem miejskiem nadzoru w imię interesów rolnictwa i handlu krajowego, a to przez przyznanie na czas trwania tego przedsiębiorstwa prawa :

- a) zatwierdzania i zmiany regulaminu targowego,
- b) taryf opłat targowych,
- c) regulaminu kasy targowej,
- d) instrukcyj targowych i wszelkich przepisów targowych,
- e) kontroli rachunkowości przedsiębiorstwa,
- f) wykonywania lustracji targowicy przez organa do tego przez Wydział krajowy upoważnione.

5. Przyznać Wydziałowi krajowemu prawo nadzoru nad tem, aby subwencya użytą była wyłącznie na cele targowicy i inwestycji z nią związanych i obowiązać się do przedkładania programów, oraz planów i kosztorysów budowli i urządzeń targowicy do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu, zastrzegając mu zarazem głos stanowczy przy kolaudacyi budynków.

Magistrat miasta Krakowa wykazał w dalszym ciągu, że gmina prócz wydatku około 100.000 kor. wyłożonego na uporządkowanie i rozszerzenie targowicy, urządziła stosownie do polecenia c. k. Namiestnictwa kosztem 23.952 kor. 96 hal. osobny oddział eksportowy przy targowicy dla wywozu bydła do Niemiec.

Wobec tego Wydział krajowy reskryptem z dnia 6. listopada 1906 wypłacił gminie miasta Krakowa uchwaloną przez Wysoki Sejm na rok 1906 pierwszą ratę subwencji w kwocie 20.000 koron.

Na uchwalone przez Wysoki Sejm rezolucyje, wymienione powyżej w punkcie V., nie otrzymał Wydział krajowy mimo urgensów do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania żadnej odpowiedzi od Rządu.

Uchwała
w sprawie
markowa-
nia i ko-
sztów utrzy-
mania ewi-
dencyi świń.

W załatwieniu sprawozdania Komisji gospodarstwa krajowego z wniosków posłów ks. Wilczkiewicza, ks. Effinowicza i Krempey, oraz petycji w sprawie markowania i kosztów utrzymania ewidencji świń, po-
wziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 4. listopada 1904 cały szereg

rezolucyj, wzywających c. k. Rząd do uchylenia wszystkich tych ograniczeń, które tamują handel i wywóz nierogaczyny z naszego kraju.

Na wszystkie te rezolucyje nie dał c. k. Rząd do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania żadnej odpowiedzi. Wysoki Sejm polecił zarazem powyższą uchwałę Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Towarzystwami gospodarskimi, Izbami handlowymi i Komisją dla spraw rolniczych, podjął rokowania z c. k. Rządem i kołami finansowemi kraju i zabezpieczył handel nierogaczyną, popierając Zakłady przerabiania nierogaczyny na towar gotowy, mogący znaleźć odbyć poza granicami kraju.

W wykonaniu powyższego polecenia odniósł się Wydział krajowy do Izb handlowych i przemysłowych we Lwowie, Krakowie i Brodach z prośbą, aby sprawę podniesienia handlu nierogaczyną, sprawę jego właściwej organizacji i podniesienia gałęzi przemysłu, przetwarzającego mięso wieprzowe — wzięły pod obrady i przedłożyły Wydziałowi krajowemu stosowne wnioski do dalszej na tem polu akcji.

Równocześnie odniósł się Wydział krajowy do Komitetów c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie oraz c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie z wezwaniem, ażeby przedstawiły wnioski w sprawie podniesienia chowu świń i wiążącej się z tem sprawę wykonywania ustaw weterynaryjno-policyjnych i ich oddziaływania gospodarczego, dalej w sprawie zapewnienia handlowi nierogaczyną odpowiednich warunków zarówno w kraju jak poza jego granicami, wreszcie stojącej z tem w związku sprawie organizacji handlowej hodowców nierogaczyny oraz powołania do życia przedsiębiorstw przemysłowych, oddających się przeróbce mięsa wieprzowego.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania żadna z powyżej wymienionych korporacji nie przedłożyła Wydziałowi krajowemu żądanych materyałów i wniosków. Dopiero po otrzymaniu tych materyałów będzie mógł Wydział krajowy stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu zasięgnąć opinii kraj. Komisji dla spraw rolniczych a następnie wdrożyć rokowania z c. k. Rządem i kołami finansowemi w kwestyi zabezpieczenia handlu nierogaczyną.

Ustawa
o tępieniu
myszy pol-
nych.

Ustawa o tępieniu myszy polnych uchwalona przez Wysoki Sejm na posiedzeniu w dniu 12. listopada 1904 r. nie otrzymała dotychczas Najwyższej sankcyi.

W ciągu bieżącego roku pięć razy zwracaliśmy się do Prezydium c. k. Namiestnictwa z prośbą o przyspieszenie pomyślnego załatwienia tej sprawy, zwłaszcza w jesieni b. r., kiedy w kilkunastu powiatach wystąpiły myszy polne w gromadnej ilości i okazała się potrzeba przeprowadzenia energiczniejszej akcji ratunkowej, brak odnośnej ustawy zmuszającej ludność do tępienia tych szkodników dał się uczuć dotkliwie. Upominając się o przyspieszenie Sankcyi dla ustawy o tępieniu myszy polnych, Wydział krajowy upraszał zarazem c. k. Namiestnictwo o wyjednanie u c. k. Rządu stałej rocznej subwencyi przynajmniej 8.000 K wynoszącej na dotacyę funduszu potrzebnego do ścisłego przeprowadzenia postanowień tejże ustawy. Pod tym względem nie otrzymaliśmy również żadnej odpowiedzi od c. k. Namiestnictwa.

Rozdawni-
ctwo poży-
czek z fun-
duszu po-
życzkowego
dla prze-
mysłu rol-
niczego.

W okresie czasu objętym niniejszem sprawozdaniem przedstawiał się stan funduszu dla przemysłu rolniczego, wedla zamknięcia rachunków za r. 1905 przedłożonego osobnem sprawozdaniem „o zamknięciu rachunków funduszu krajowego“, jak następuje:

I. Dochody wraz z pozostałością kasową czyli zapasem gotówki ulokowanym z końcem r. 1904 w Banku krajowym wyniosły w r. 1905: 186.597 K 76 gr.

II. Wydatki wyniosły wedle tegoż zamknięcia 182.513 K 76 gr.

Z porównania sumy dochodów . . . 186.597 K 76 gr.

z sumą wydatków . . . 182.513 „ 76 „

wynika zapas gotówki . . . 4.084 K — gr.,

który z końcem r. 1905 ulokowany był w Banku krajowym.

Należności czynne z tytułu udzielonych pożyczek wynosiły z końcem r. 1905: 579.367 K 26 gr., suma ta więc wraz z zapasem gotówki z końcem r. 1905 wykazany stanowi stan czynny funduszu, który wynosi 583.451 K 26 gr.

Od dnia 30. czerwca 1905 r., po który sięgało sprawozdanie przedłożone Wysokiemu Sejmowi w roku zeszłym, wniesiono do Wydziału krajowego: 29 podań o pożyczki z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego. Suma żądanych w tych podaniach pożyczek wynosiła: 482.400 K a żądania dotyczyły następujących celów:

- I. Na eksploatacyę torfowisk żądano w jednym podaniu: 30.000 K.
- II. Na kulturę torfowisk żądano w 3 podaniach: 3 000 K.
- III. Na rozzerzenie zakładu selekcyi nasion żądano w jednym podaniu 120.000 K.

IV. Na polepszenie gospodarstwa przez zakupno machin parowych żądano w jednym podaniu 40.000 K.

V. a) Na mleczarnie będące własnością jednostek żądano w 5 podaniach: 29.000 K.

b) na mleczarnie spółkowe żądano w 7 podaniach 42.200 K.

VI. Na budowę magazynów Spółek rolniczych żądano w 3 podaniach 19 000 K.

VII. Na cele Spółek chowu i sprzedaży żądano w 2 podaniach (od jednej i tej samej Spółki) 4 600 K.

VIII. Na zakład wylęgania drobiu, prywatną własność stanowiący, żądano w jednym podaniu 600 K.

IX. Na zaprowadzenie kultury wikliny koszykarskiej żądano w 2 podaniach 120.000 K.

X. Na rozszerzenie fabryki drożdzy i gorzelnii żądano w jednym podaniu 50 000 K.

XI. Na założenie fabryki win owocowych żądano w jednym podaniu 10 000 K.

XII. Na budowę młyna spółkowego żądano w jednym podaniu 14.000 K.

Z powyższych podań odrzucił Wydział krajowy 8 podań, w których żądania wynosiły kwotę 274.000 K, to jest 56·79% całego żądania zgłoszonego. Suma żądanego kredytu w 21 podaniach, które Wydział krajowy uwzględnił, wynosiła 208.400 K a została, zredukowaną do kwoty udzielonych pożyczek 110.000 K. Redukcyja wyniosła zatem 98.400 K to jest 47·21% pierwotnego żądania.

W załatwieniu podań uwzględnionych, przyznano pożyczki:

I. Na kulturę torfowisk 3 Spółkom kultury torfów 3.000 K to jest tyle, ile żądano.

II. Na rozszerzenie zakładu selekcyi nasion przyznano 1 pożyczkę w kwocie 30.000 K, a gdy żądanie wynosiło 120.000 K, przeto zredukowano je o 75%.

III. Na mleczarnie będące własnością prywatnych jednostek przyznano 4 pożyczki w łącznej sumie 11.600 K a gdy było tu 5 podań na kwotę łączną 29.000 K, przeto zredukowano żądanie o 40%.

IV. Na mleczarnie Spółkowe przyznano 7 pożyczek na łączną kwotę 41.200 K, a że żądanie kredytu wynosiło w tej grupie podań 42.200 K, przeto redukcya wyniosła tu tylko 2·36% pierwotnego żądania.

V. Na budowę magazynów Spółek rolniczych udzielono 3 pożyczki w łącznej kwocie 19.000 K, to jest takiej, jakiej żądano.

VI. Na cele Spółki chowu i sprzedaży drobiu udzielono 2 pożyczki w łącznej kwocie 4.600 K, to jest tyle, ile żądano.

VII. Na zakład sztucznego wylęgania drobiu udzielono jednej pożyczki w kwocie 600 K, to jest tyle, ile żądano.

Splata pożyczek dotąd udzielonych odbywała się prawidłowo a tylko w 4 wypadkach zasługujących na uwzględnienie Wydział krajowy zezwolił na prolongatę w spłacie rat.

Stypendya dla kandydatów kształcących się na nauczycieli kraj. szkół rolniczych. Z funduszków uchwalonych przez Wys. Sejm. w rubr. X. budżetu krajowego na r. 1905 w kwocie 8.000 K i w tej samej wysokości na r. 1906 pobierali stypendya w okresie sprawozdawczym następujący kandydaci.

Leon Błociszewski ukończył w r. 1889 średnią szkołę rolniczą w Szamotułach i uzupełniał do r. 1893 swe studia w instytucie agronomicznym w Lipsku, poczem przez czas dłuższy gospodarował w Poznaniu. We wrześniu 1905 otrzymał p. Błociszewski stypendyum z funduszu krajowego w kwocie 1.200 K na odbycie praktyki nauczycielskiej w szkole rolniczej w Horodence. Po złożeniu egzaminu nauczycielskiego mianował Wydział krajowy p. Błociszewskiego w lipcu 1906 zastępcą fachowego nauczyciela w Horodence.

Wincenty Krassowski ukończył w r. 1897 instytut agronomiczny w Halle i po dłuższej praktyce gospodarskiej w Królestwie, zwrócił się do zawodu nauczycielskiego. P. Krassowski otrzymał w październiku 1905 stypendyum z funduszu krajowego w kwocie 1.200 K i odbywał do tej chwili praktykę nauczycielską w szkole rolniczej w Suchodole.

Andrzej Gajek złożył w r. 1903 egzamin główny z nauki w Akademii rolniczej w Dublanach a odbywszy praktykę w dobrach Sędziszów i Hołoskowie, otrzymał w kwietniu 1906 stypendyum 1.200 K na praktykę nauczycielską w szkole rolniczej w Jagielnicy. Z początkiem listopada b. r. stypendysta opuścił zakład i zaniechał dalszej praktyki.

Zygmunt Moczarski, były asystent katedry uprawy roli i roślin w Akademii rolniczej w Dublanach, pełnił następnie (od kwietnia do września 1906) obowiązki asystenta stacyi doświadczalnej botaniczno rolniczej we Lwowie. P. Moczarski otrzymał stypendyum z funduszu krajowego w kwocie 2.000 K na uzupełnienie studyów w r. 1906/7 w instytucie agronomicznym we Wrocławiu z szczególnem uwzględnieniem hodowli zbóż.

Fundacje stypendyjne dla uczniów krajowych szkół rolniczych. W r. szk. 1905/6 otrzymali stypendya z fundacyj, przydzielonych do Departamentu III., następujący uczniowie szkół rolniczych:

Z fundacji ś. p. Tomasza Bodziocha uczniowie szkoły rolniczej w Czernichowie Stefan Gauze (III. kurs), Wacław Golski, Edmund Lelesz (II. kurs) i Aleksander Chilewski (I. kurs). W Akademii rolniczej w Dublanach: z fundacji ś. p. Kunegundy Brześciańskiej: Andrzej Groblicki (II. rok); z fundacji ś. p. X. Jana Kucharskiego, Eugeniusz Detkens (I. rok), z fundacji śp. Waleryana Krzeczunowicza Józef Czarnecki (I. rok), z fundacji Krzeczunowiczów, utworzonej przez ś. p. Ignacego Krzeczunowicza, Tadeusz Małecki (I. rok), z fundacji ś. p. Dominika Bohdanowicza Stefan Peszyński i Mieczysław Soroko (II. r.) i Jan Żatowski (I. rok).

Zmiana w fundacji stypendyjnej śp. Napoleona Jeleńskiego. W r. b. wydzielił Wydział krajowy po myśli aktu fundacyjnego fundacji ś. p. Napoleona Jeleńskiego z majątku funduszu stypendyjnego czernichowskiego fundusz na założenie szkoły w Łuczycach, wcielony do funduszu czernichowskiego w r. 1900. Motywem wydzielenia tego funduszu był wzgląd na zmieniające się położenie polityczne pod panowaniem rosyjskiem, które nie wyklucza możliwości przewidzianego w akcie fundacyjnym założenia powyższej szkoły. Fundusz szkoły w Łuczycach będzie obecnie prowadzony odrębnie, dochody funduszu będą kapitalizowane. Wskutek tego zmniejszyła się liczba systemizowanych stypendyów z tej fundacji dla uczniów kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie. Stypendyów takich było dotąd od r. 1900, t. j. od wcielenia do fundacji stypendyjnej funduszu szkoły w Łuczycach pięć, obecnie od r. 1906/7 są tylko dwa stypendya systemizowane.

Stypendya krajowe dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie. Na r. szk. 1905/6 nadał Wydział krajowy podobnie, jak w poprzednim roku, siedm stypendyów po 500 K z funduszu krajowego uczniom Akademii weterynaryi we Lwowie, a mianowicie przyznał ponownie stypendya wszystkim uczniom, którzy posiadali je w roku poprzednim a to: Piotrowi Lechowi i Spirydjonowi Matreńczukowi z IV. roku, Eustachemu Borodyjewiczowi, Janowi Gromczakiewiczowi i Władysławowi Guzkowi z III.; Kazimierzowi Barskiemu i Kazimierzowi Widocie z II. roku.

Zasiłek z funduszu krajowego w kwocie 130 Koron przyznał Wydział krajowy Teofilowi Kondyjowskiemu, rygorozantowi powyższej Akademii na częściowe pokrycie taks rygorozalnych.

Zasiłki dla uczniów szkoły kucia koni przy Akademii weterynaryi we Lwowie. Podobnie, jak w poprzednich latach zużytkował Wydział krajowy i w r. 1905/6 uchwalaną przez Wysoki Sejm co roku kwotę 1.500 K. na „utrzymanie internatu dla podkuwaczy“ w ten sposób, że asygnował z niej zasiłki dla podkuwaczy wobec tego, że internatu takiego dotąd nie ma. Na 6 miesięczny kurs jesienny w r. 1905 przyznał Wydział krajowy takie zasiłki po 180 K: Piotrowi Kammerowi, Danielowi Kuryłasowi, Mikołajowi Popykowi i Filipowi Spechtowi. Na 6-miesięczny kurs wiosenny w r. 1906 otrzymali takie zasiłki po 130 K: Onufry Iwaniszyn, Józef Schimanek, Stefan Lemia, Feliks Dębski, Józef Czyżek, Julian Melnyk i Mykita Gula. Na 6 miesięczny kurs jesienny 1906 r. otrzymali powyższe zasiłki: Mikołaj Janiów. Wasyl Melnyk i Ludwik Niebielski po 140 K, Józef Rawski 100 K i Jan Gułaj 70 K.

Krajowy nauczyciel weterynaryi. Krajowy nauczyciel weterynaryi p. Teofil Sochaniewicz przeszedł w okresie sprawozdaniem objętym, na wniosek Komitetu c. k. Tow. gospodarskiego następujące obory zarodowe:

1.	pełnej krwi	Simmenthal	w Zarszynie (pow. Sanok).
2.	"	"	w Firlejówce (" Złoczów).
3.	"	"	w Wierzbnej (" Jarosław).
4.	"	"	w Kamionce wołoskiej (pow. Rawa).
5.	pół	"	w " " " "
6.	"	"	w Firlejówce (pow. j. w.).
7.	"	"	w Wierzbnej (" j. w.).
8.	"	"	w Pasiekach zubrzychkich (pow. Lwów)
9.	"	"	w Bieńkowej Wiszni (pow. Jarosław).
10.	pełnej	Schwytz.	w Suchej Woli (pow. Gródek).
11.	"	Oldenburg	w Mikulicach (" Łańcut).
12.	"	"	w Balicach (pow. Mościska).
13.	pół	"	w Wierzbnej " j. w.
14.	"	"	w Pełknicach (pow. Jarosław).
15.	"	"	w Mikulicach " j. w.
16.	"	"	w Balicach " "
17.	"	"	w Bieńkowej Wiszni (pow. j. w.)
18.	prywatną	mięszaną	w Kamionce wołoskiej " "
19.	"	"	w Firlejówce " "

W dalszym ciągu prowadził krajowy nauczyciel weterynaryi próby doświadczalne z cielętami od krów gruźliczych, chowanemi w zupełnem odosobnieniu na folwarku Podzamecze pod Przeworskiem.

Wykładał weterynaryę na kursie rolniczym dla nauczycieli szkół ludowych w Suchodole.

Wziął udział w komisji wysłanej przez Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego do Oldenburga i Szwajcaryi, gdzie zakupione sztuki na miejscu przeszedł.

Korzystając wreszcie z urlopu, przeszedł całą oborę J. E. Kolomana Szela w Rától na Węgrzech i interweniował przy zakupnie wyborowych sztuk dla tej obory w Szwajcaryi.

Jarmarki na konie (remonty). Jarmarki na konie dla c. k. obrony krajowej odbyły się we wrześniu 1905 roku w 14 miejscowościach naszego kraju, we wrześniu zaś 1906 roku w 28 miejscowościach. Podobnie jak w poprzednich latach podawał Wydział krajowy terminy jarmarków do wiadomości Wydziałów powiatowych z wezwaniem do obwieszczenia i poinformowania kół interesowanych.

Premiowanie koni. Jesienne premiowanie koni odbyło się we wrześniu 1905 roku w 7, a we wrześniu roku 1906 również w 7 miejscowościach wschodniej Galicyi; wiosenne zaś premiowanie odbyło się w maju 1906 roku w 6 miejscowościach Galicyi zachodniej i w Sanoku. Premiowanie połączone było z subwencyonowaniem prywatnych ogierów licencyonowanych. Nagrody państwowe na jesienne premiowanie w roku 1905 w liczbie 17 preliminowano w łącznej kwocie 462 koron; na premiowanie wiosenne 1906 roku w liczbie 23 preliminowano w łącznej kwocie 710 K również nagrody na jesienne premiowanie w roku 1906 w liczbie 23 preliminowano w łącznej kwocie 710 K.

Podobnie jak w poprzednich latach polecał Wydział krajowy Wydziałom powiatowym podawanie terminu powyższych premiowań do wiadomości publicznej, a przede wszystkim do wiadomości hodowców.

Towarz. Zakładu bł. Kunegundy w Nowym Sączu. Uchwałą z 22. listopada 1905 roku powziętą przy rozprawach nad Rubryką V. wydatków budżetu krajowego na rok 1906, polecił Wysoki Sejm, załatwiając petycję powyższego Towarzystwa, Wydziałowi krajowemu, by zbadał stosunki projektowanego Zakładu dla gospodyń wiejskich im. bł. Kunegundy w Nowym Sączu i ewentualnie wstawił odpowiednią kwotę na jej utrzymanie w Rubr. X. wydatków w budżecie na rok 1907.

Już reskryptem z 11. lipca 1905 r. L. 117 046 zwrócił się był Wydział krajowy do powyższego Towarzystwa z wezwaniem do porozumienia się z Zarządem klasztoru Klarysek w Starym Sączu w sprawie założenia przy tym klasztorze Zakładu dla kształcenia wzorowych gospodyń, a to wychodząc z założenia, że na tej drodze najprędzej i najłatwiej zdoła Towarzystwo powyższe urzeczywistnić swój cel i spełnić statutem określone swe zadanie. Wykonując zacytowane polecenie Wysokiego Sejmu, zwrócił się Wydział krajowy ponownie w b. r. do wymienionego Towarzystwa z tą samą propozycją, tym razem za pośrednictwem Wydziału powiatowego. Wydział krajowy polecił mianowicie Wydziałowi powiatowemu zwrócić uwagę Towarzystwa na to, że Wydział krajowy mógłby tylko pod tym warunkiem przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek o przyznanie Towarzystwu wydatniejszej subwencji, pozwalającej na otwarcie szkoły gospodyń w najbliższym czasie, gdyby Zakład taki oparto o istniejące już gospodarstwo i instytucję rozporządzającą odpowiednimi warunkami. Wydział krajowy wskazał ponownie na klasztor Klarysek w Starym Sączu, jako nadającą się do tego instytucję, nie przesądzając wszakże innych planów Towarzystwa, któreby zapewnić mogły dogodniejsze jeszcze warunki.

Imieniem Towarzystwa oświadczył prezes prof. L. Małecki, protokolarnie w Wydziale powiatowym przesłuchany, że uważa projekt oparcia szkoły gospodyń o klasztor Klarysek w Starym Sączu za nieodpowiedni a nawet niemożliwy wskutek przeciążenia pracą zakonnice, braku miejsca i braku warunków prowadzenia gospodarstwa rolnego. Towarzystwo trwa przy zamiarze utworzenia takiej szkoły przy szkole ludowej w miejscu nadającym się do gospodarstwa rolnego. Obecnie ma Towarzystwo złożonych na ten cel 9.473 K 52 gr., uważa też za wyłączne na razie swe zadanie gromadzenie funduszków. Do powyższego oświadczenia Towarzystwa przyłączył się też Wydział powiatowy.

Wobec tego Wydział krajowy nie wstawił do Rubryki X. odpowiedniej kwoty tytułem subwencji dla tegoż Towarzystwa na założenie szkoły gospodyń.

Towarz.
szkoły go-
spodarstwa
kobiecego
w Sokalu.

Uchwałą z 22. listopada 1905, powziętą przy rozprawach nad Rubr. X. wydatków budżetu krajowego na rok 1906 załatwił Wysoki Sejm petycję o subwencję, wniesioną przez prezesa wymienionego Towarzystwa ks. Sieleckiego w Żużlu pod Sokalem, a to odstępując ją Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w roku przyszłym.

Wydział krajowy zasięgnął w tej sprawie opinii sekcji stałej krajowej Komisji dla spraw rolniczych i zgodnie z jej opinią zwrócił uwagę powyższego Towarzystwa, że założenie szkoły gospodyń wymaga całego szeregu warunków, których wedle treści petycji projektowana przez Towarzystwo szkoła nie posiada.

Wskutek tego też nie dojrzała ta sprawa do tego stopnia, by Wydział krajowy mógł wziąć pod rozwagę przedłożenie Wysokiemu Sejmowi wniosku o przyznanie na ten cel subwencji z funduszu krajowego.

Wniosek ks.
posła Weso-
lińskiego o
założenie
szkoły go-
spodyń w
powiecie
jasielskim.

Wysoki Sejm nie załatwił wniosku obok wymienionego, przedłożonego w roku 1905. Mimo to Wydział krajowy, zajmując się sprawą utworzenia szkoły dla gospodyń w naszym kraju, poddał w interesie przyspieszenia i łącznego traktowania ten projekt pod obrady sekcji stałej krajowej Komisji dla spraw rolniczych i zgodnie z jej opinią zawiadomił wnioskodawcę, że dopiero w razie zapewnienia najważniejszych przynajmniej warunków, niezbędnych dla utworzenia takiej szkoły, mógłby Wydział krajowy wziąć pod rozwagę przyjęcie z pomocą założeniu takiej szkoły w powiecie jasielskim.

Petycja Wy-
działu Rady
powiatowej
w Limano-
wej w spra-
wie opłaca-
nia procent-
ów od po-
życzki
12.000 K
przez fun-
dusz krajo-
wy.

Petycję Wydziału Rady powiatowej w Limanowej l. 2.279 i 3.103 odstąpił nam Wysoki Sejm do zbadania i załatwienia. Wydział krajowy pismem z dnia 21. stycznia b. r. LW. 116.906 zawiadomił Wydział powiatowy, że prośba jego nie może być przychylnie załatwioną, gdyż fundusz krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu przyjął na siebie tylko gwarancję za pożyczki zaciągane przez powiaty z powodu klęski posuchy w roku 1904, a wyjątku pod tym względem dla jednego powiatu zrobić nie może, gdyż wówczas i inne Wydziały powiatowe mogłyby prosić o przyznanie im tych samych ulg.

Petycja Wy-
działu po-
wiatowego
w Bochni
w sprawie
zapłacenia
z funduszu
krajowego
procentów
od pożyczki
głódowej
z r. 1900.

Przekazaną przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia petycję Wydziału powiatowego w Bochni Ls. 2.468, załatwił Wydział krajowy reskryptem z dnia 14. lutego b. r. LW. 117.561, asygnując Wydziałowi powiatowemu 900 K z pozostałości funduszu zapomogowego z roku 1904, na opłatę procentów przypadających do zapłacenia w roku 1906 od pożyczki zaciągniętej przez powiat Bocheński w powiatowej Kasie oszczędności w roku 1900. Zaznaczyliśmy jednak przytem, że Wydział powiatowy nie może już w przyszłości liczyć na dalszą pomoc z funduszu krajowego przy oprocentowaniu pożyczki, która powinna być już zamortyzowaną.

Krajowa Ko-
misja dla
spraw rolni-
czych.

Sekcja stała krajowej Komisji dla spraw rolniczych odbyła posiedzenia w dniu 8. października 1905 roku, 29. marca, 16. maja i 17. września 1906 roku, nadto zaś pełna Komisja obradowała w dniu 9. października 1905 roku. Między ważniejszymi sprawami, jakie były na porządku dziennym tychże posiedzeń, wymieniamy:

1. Wydanie ustawy o używaniu pastwisk wspólnych.
2. Sprawa rewizji ustawy hodowlanej.
3. Sprawa ubezpieczenia bydła rogatego.
4. Sprawa gospogarskiego wykształcenia kobiet wiejskich.
5. W sprawie nowego planu nauk i przepisów w krajowej szkole gospodarstwa lasowego.
6. Sprawa sprostowania ksiąg gruntowych.

Uchwały
w sprawie
Towarzy-
stwa Kółek
rolniczych
i sprawy
dotyczące
tego Towa-
rzystwa.

Na ostatniej sesji sejmowej uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 22. listopada 1905 wśród rozpraw nad rubryką X. wydatków budżetu funduszu krajowego na rok 1906 następujące subwencje dla Towarzystwa Kółek rolniczych:

1. Na kosztą zakładania Kółek rolniczych i ich lustracye	15 000	K
2. Na cele ogólne rolnicze i handlowe	12 000	"
3. Na utrzymanie i podróże inspektorów rolniczych	9.000	"
4. Na lustracye handlowe	8.000	"
5. Na kursa handlowe	4.000	"
6. Na kosztą administracyjne	4.000	"
7. Na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“	3.000	"
Razem	55.000	K.

W wykonaniu uchwały powyższej wyasygnował Wydział krajowy powyżej podane subwencje uchwałami z d. 27. stycznia 1906 L. 10.018/1906 i z d. 5. czerwca L. 57.177/1906. Subwencję na „Przewodnika Kółek“ asygnowano uchwałami z dnia 16. stycznia 1906 L. 116.902/1905 i z dnia 18. czerwca 1906 L. 61.516/1906.

Sprawozdanie za rok bieżący, na który zostały udzielone powyższe subwencje, przedłoży oczywiście Zarząd Towarzystwa w roku przyszłym. Sądząc wszakże ze sprawozdania za rok ubiegły, działalność Towarzystwa rozwija się coraz silniej. Liczba Kółek, które nadesłały sprawozdania, wzrosła w porównaniu do roku 1904 z 1 094 na 1.189, a liczba ich członków z 47.622 na 53.563. Również działalność ich staje się coraz więcej ożywioną. Według nadesłanych przez Kółka sprawozdań:

Rok	Kółka zakupiły dla swych członków				Ilość Kółek, które wprowadziły				
	nasion	maszyn	nawozów	drzewek owocowych	nowe od- miany zbóż	nawożenie łąk	rośliny pa- stewne	zmiany w uprawie	roboty kro- wami
za kwotę w sumie koron									
1904	183 581	42.703	280.973	13.535	139	127	269	305	101
1905	105.230	37.002	409.011	17.506	282	160	385	521	194

O wiele jeszcze szybciej rośnie praca Zarządu głównego. Jest ona tak obszerna i wszechstronna, że dokładne omówienie jej wymagałoby przytoczenia zbyt wielu szczegółów. Wystarczy jednak wskazać na najważniejsze punkta, by zdać sobie jasno sprawę z pierwszorzędnej jej doniosłości dla społeczno-gospodarczego postępu naszego kraju.

Działalność Zarządu Towarzystwa Kółek rolniczych da się rozklasyfikować na następujące działy:

A) Praca nad podniesieniem rolniczego wykształcenia członków Kółek rolniczych.

Ku temu służą: a) wykłady inspektorów rolniczych po Kółkach rolniczych; b) konkursu dla włościan na opracowania z zakresu rolnictwa; c) wystawy rolnicze; d) kursa rolnicze; e) konkursu na nagrodę za budowę stajen do przechowywania obornika pod bydłem i za poprawę gnojowni; f) przeprowadzenie u członków Kółek rolniczych prób demonstrujących korzyści: 1. uprawy roślin pastewnych; 2. wapnowania gruntów; 3. nawozów sztucznych; 4. nawożenia łąk i pastwisk; 5. doborowych odmian zbóż.

We wszystkich tych działach praca Zarządu głównego wzrasta nieustannie, przynosząc coraz obfitsze owoce. Oto parę dat ilustrujących ją.

Na ogłoszony w 1904 roku przez Zarząd główny konkurs opracowań włościańskich z zakresu rolnictwa nadesłano 56 prac. Z tego przyznano nagrody 10 gospodarzom.

Wobec doskonałych wyników tego konkursu ponownie podał Zarząd główny do opracowania na rok 1906 stosowne temata.

W ciągu 1905 r. wziął Zarząd udział w zorganizowaniu wystaw rolniczo-przemysłowych w Nowym Sączu i w Buczaczu i ogrodniczo-pszczelniczej w Sanoku. W tymże roku zorganizował on 2 kursa hodowlane we Lwowie, takież kurs w Krakowie, oraz w Tarnowie i w Rudkach, a także 5 kursów sadownictwa i 1 kurs pszczelniczy, w 1906 r. kursa weterynarsko-hodowlane w Dębicy, Tarnopolu, Rzeszowie i Brzesku, oraz kurs rolniczy w Tarnowie.

Konkursu na nagrody za stosowne obchodzenie się z obornikiem ogłosił Zarząd główny w r. 1905 w powiatach: Kraków, Pilzno, Ropczyce, Przemyślany, Skalał, Tarnopol, Zbaraż. Ilość zgłoszeń wyniosła 98 z 38 miejscowości. Nagród przyznano 52 w ogólnej sumie 1.036 K.

Dla przeprowadzenia prób demonstrujących korzyści roślin pastewnych, rozdał Zarząd główny członkom Kółek pod warunkiem nadesłania później sprawozdania o wyniku tych prób nasienia: buraków półcukrowych 114 kg., marchwi pastewnej białej olbrzymiej zielono-głowiastej 58 kg., końskiego zębu 435 kg., lucerny francuskiej 136 kg., seradeli 112 kg., sorga cukrowego 84 kg.

Prób demonstracyjnych z wapnowaniem gruntów zorganizował w 1905/6 roku Zarząd główny u członków Kółek 39, doświadczeń demonstracyjnych z nawozami sztucznymi 79 w 25 miejscowościach 10 powiatów, (1902/3 6 w 1 powiecie, 1903/4 — 30 w 6 powiatach, 1904/5 — 74 w 6 powiatach), prób z nawożeniem łąk i pastwisk 97 w 27 powiatach (1902/3 — 36 w 21 powiatach, 1903/4 — 30 w 6 powiatach, 1904/5 74 w 6 powiatach).

Co się tyczy doświadczeń, zaznamiających członków Kółek z lepszymi odmianami zbóż, Zarząd główny zmniejszył nieco w 1905/6 ich ilość, natomiast wprowadził obok nich doświadczenia z nowymi odmianami ziemniaków (40 z odmianami Stella i Ordon, 40 z odmianami Ordon i Bartosz) oraz z sadzeniem ziemniaków całych (22).

B) Akcja zmierzająca do poprawy pastwisk gminnych.

W tym celu organizuje Zarząd główny przy pomocy Kółek próby na pastwiskach gminnych, wykazuje korzyści nawożenia ich. W 1904/5 r. urządził on próby takie w 32 miejscowościach położonych w 28 powiatach, zużywając ku temu 132 q kainitu, w r. 1905/6 w 64 miejscowościach położonych w 35 powiatach, zużywając ku temu 20 q kainitu i 11 q żużli Tomasa.

Prócz tego w przekonaniu, że chcąc poprawić zagospodarowanie i użytkowanie pastwisk gminnych, należy najpierw rozbudzić zainteresowanie się tą sprawą u Zarządów gminnych i Rad powiatowych, odniósł się Zarząd główny do Wydziałów powiatowych z propozycją urządzenia wspólnymi siłami zjazdów powiatowych celem wyczerpującego omówienia sposobów lepszego zagospodarowania pastwisk gminnych. Dotychczas odbyły się dwa tego rodzaju zjazdy w Tarnobrzegu.

C) Kontrola sklepików Kółek rolniczych, pomoc w ich działalności.

W 1905 r. Zarząd główny przeprowadził lustracje handlowe w 195 sklepikach Kółek rolniczych. Lustracje te wykazały w powyższych sklepikach roczny obrót kasowy w sumie 6,175.840 K, wartość rocznych zakupów 3,031.000 K, gotówki w kasach 71.663 K, wartość towaru w dniu lustracyj 567.980 K, wartość inwentarza i własnych budynków 319.117 K, udziałów 211.280 K.

By wykształcić odpowiednich dla sklepików Kółek sklepikarzy organizuje Zarząd główny obok stale funkcjonujących 4 ro miesięcznych praktycznych kursów handlowych w Czernichowie krótsze jeszcze parotygodniowe kursa lokalne.

D) Pośrednictwo w zakupie towarów rolniczych przez Kółka.

Za pośrednictwem Zarządu głównego zakupiły Kółka nawozów sztucznych 3.640 cet. m. w cenie 262.802 K (1904 — 20 700 cet. m. w cenie 149.000 K), nasion 125.582 kg. w cenie 55 543 K, (w 1903/4 — 78.931 kg., w 1904/5 39.705 kg.), maszyn w cenie 69.062 K, (1904 — za 49.000 K), pasz i wyki 979.643 kg. za 90.580 K, węgla 1,970.000 kg. za 20.365 K, (1904 — 1,730.000 kg).

E) Działalność oświatowa, za pomocą czyteln, wydawnictw i „Przewodnika Kółek rolniczych“ prowadzona.

F) Działalność na polu organizacji straży ogniowych po wsiach.

G) Pomoc niesiona wszelkiego rodzaju innym stowarzyszeniom kulturalnym i Spółkom włościańskim.

Zamknięcie rachunków Zarządu głównego za czas od 1. stycznia 1905 do 31. grudnia 1905 przedstawia się jak następuje:

P r z y c h ó d.

1. Subwencye:

A) krajowe.	1. Na koszta zakładania Kółek rolniczych i ich lustracye	15.000 K— gr.
	2. Na cele ogólne rolnicze i handlowe	10.000 „ — „
	3. Na inspektora rolniczego	5.000 „ — „
	4. Na lustracye handlowe	8.000 „ — „
	5. Na kursa handlowe	4.000 „ — „
	6. Na „Przewodnika Kółek rolniczych“	2.000 „ — „
	7. Na zakupno środków naukowych przy wykładach	500 „ — „
	8. Na urządzenie wystaw rolniczych	500 „ — „
B) państwowe.	1. Przez c. k. Towarzystwo gospodarskie na lustracye i wykłady rolnicze	11.500 „ — „
	2. Przez c. k. Towarzystwo gospodarskie na nagrody za wzorowe gnojenie	560 „ — „
	3. Przez c. k. Towarzystwo rolnicze na cele rolnicze	2.500 „ — „
	4. Przez Ministerstwo rolnictwa na koszta Zarządu i wydawnictwo organu	18.000 „ — „
C) Powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie		400 „ — „
D) Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń:		
	1. Na cele ogólne	600 „ — „
	2. Na organizacyę straży pożarnych	2.000 „ — „
E) Związku handlowego Kółek rolniczych		600 „ — „
F) Rad powiatowych		480 „ — „
2. Wkładki członków wspierających		6.710 „ 50 „
3. „ „ „ założycieli		300 „ — „
4. Ze sprzedaży wydawnictw		1.277 „ 80 „
5. „ „ „ książek		1.091 „ 31 „
6. „ „ „ książek handlowych		601 „ 71 „
7. Z prenumeraty i ogłoszeń „Przewodnika“		8.791 „ 16 „
8. Ze zwrotu kosztów lustracyi przez Kółka rolnicze		2.572 „ 89 „
9. Wydawnictwo kalendarza na rok 1905		5.156 „ 38 „
10. Rachunek przechodowy z Kółkami rolniczemi		53.384 „ 11 „
11. Odsetki z lokacyi funduszów		776 „ 29 „
12. Zwroty Kółek rolniczych za koszta manipulacyjne przy pośrednictwie w zakupnach		1.724 „ 72 „
13. Zwroty Kółek rolniczych za zboże do pól doświadczalnych		1.912 „ — „
14. Ze zwrotu zaliczek na pensye		446 „ — „
15. Bazar Kółka rolniczego w Czernichowie za kierownictwo sklepu		600 „ — „
Pozostałość w kasie z roku 1904.		650 „ 52 „
Niedobór w roku 1905		1.201 „ 50 „
Razem		168.786 K 89 gr.

R o z c h ó d :

1. Najem lokalu	2.000 K — gr.
2. Opał i światło	418 " 80 "
3. Druki i litografie	2.822 " 55 "
4. Portorya, stemple, podatki, ogłoszenia	4.219 " 62 "
5. Wydatki kancelaryjne	2.356 " 51 "
6. Podróże delegatów	281 " — "
7. Zwroty kosztów wyłożonych przez zarządy powiatowe	1.413 " 05 "
8. Na koszt Ogólnej Rady	338 " — "
9. Koszta pól doświadczalnych:	
a) nasiona, nawozy i t. d.	10.540 " 12 "
10. b) podróże insp. rolnicz. i instruk. sad.	6.697 " 48 "
11. Subwencye przy zakupie nasion	2.217 " 19 "
12. Kursa handlowe w Czernichowie	6.550 " — "
13. Pensye dyrektora biura, urzędników i usługa	11.006 " — "
14. Pensye inspektorów rolnictwa i instruktora sadownictwa	10.675 " — "
15. Pensye lustratorów handlowych	7.665 " 98 "
16. Na rozbudzenie życia towarzyskiego w Kółkach rolniczych	551 " 56 "
17. Na organizację ochotniczych straży pożarnych	2.553 " 34 "
18. Na koszt porady prawnej w sprawach prawnych	400 " — "
19. Nadzwyczajne i nieprzewidziane	5.147 " 51 "
20. Udział wkładek członków wspierających dla Zarządów powiatowych	92 " — "
21. Depozyt wkładek członków założycieli w Kasie oszczędności	300 " — "
22. Na wydawnictwa Tow. Kółek roln.	882 " 29 "
23. Na zakupno książek dla bibliotek Kółek i czasopisma	3.378 " 70 "
24. Na zakupno książek handlowych	632 " 44 "
25. Wydawnictwo przewodnika Kółek rolniczych	1.422 " 35 "
26. Koszta lustracji handlowych	1.235 " 66 "
27. Na wydawnictwo „Kalendarza Kółek rolniczych“ na rok 1905	5.097 " 32 "
28. Rachunek przechodowy z Kółkami roln.	53 384 " 11 "
29. Nadwyżka w dochodzie wydawnictwa Kalendarza złożona w Kasie oszczędności	59 " 06 "
30. Na urządzenie wystaw rolniczych	467 " 62 "
Razem	168.786 K 89 gr.

Jak z powyższego widać, działalność Towarzystwa Kółek rolniczych wciąż jeszcze polega przedewszystkiem na pracy Zarządu głównego operującego funduszami pochodzącymi głównie z subwencyj krajowych i państwowych.

Lecz nie da się zaprzeczyć, że i udział członków Towarzystwa w kosztach jego działalności, choć o wiele jeszcze jest mniejszy od tego jakimby być powinien, by Towarzystwo Kółek rolniczych rzeczywistą organizacją samopomocy ekonomicznej się stało, zwiększa się przecież ciągle.

Wkładowi członków wynosiły w r. 1904 4.556 K 60 h, w 1905 — 6.710 K; przyrost więc = 47%.

Prócz wkładek tych wpłynęły do Zarządu głównego w roku 1905 od członków Towarzystwa następujące kwoty:

1. Zwrot kosztów lustracji sklepów Kółek rolniczych	2.572 K 89 gr.
2. " " manipulacyjnych przy zakupie towarów rolniczych	1.724 " 72 "
3. Zwrot należności za zboże dostarczone do pól doświadczalnych	1.912 " — "
4. Na prenumeratę „Przewodnika Kółek roln.“	3.205 " 50 "

5. Za 8.762 Kalendarzy Kółek rol.	4.381 K — gr.
6. Za księgi handlowe do sklepów Kółek roln. . . .	601 " 71 "
7. Za książki udziałowe " " " " " "	272 " 63 "

W sumie więc opłaty członków wyniosły w 1905 r. 19.430 K 10 gr. Stanowi to koło 20% funduszków Zarządu Głównego, na rok zaś 1906 Zarząd główny preliminował własne dochody w kwocie 28.300 K, t. j. koło 25% funduszków Zarządu. Nie jest to jeszcze normalny stosunek, ale wskazuje on, że doprowadzenie go do odpowiedniej normy, tak by subwencje nie przewyższały własnych dochodów Towarzystwa, nie jest niemożliwym w najbliższym już dziesięcioleciu.

Nadzieja ta jest tem bardziej uzasadnioną, że Zarząd główny obecnie, gdy Towarzystwo kółek rolniczych doszło już do tak znacznego rozwoju, kieruje swe usiłowania przede wszystkim ku wewnętrznej konsolidacji Towarzystwa i rozbudzeniu żywszego zainteresowania sprawami Towarzystwa u ogółu członków.

W tym celu opracował Zarząd główny szczegółowy program stosownych reform, które stopniowo wprowadza w życie. Nasamprzód zajął się on poprawą stosunków w sklepikach kółek rolniczych. Za jego radą już przeszło 15% sklepów pozostających we własnym zarządzie zaprowadziło u siebie na miejsce dawniej stosowanego podziału zysków wedle wysokości udziałów, o wiele korzystniejszy rozdział zysków wedle ilości robionych przez członków zakupów.

Prócz tego zawarł Zarząd główny ścisłą umowę ze Związkiem handlowym kółek rolniczych, który na podstawie przeprowadzonych rokowań zmienił gruntownie swój statut, przeobrażając się z prywatnej, jaką był, firmy, w organ handlowy Towarzystwa kółek rolniczych. Układ ten pozwoli zcentralizować o wiele silniej akcyę zakupów i towarów rolniczych dla kółek, i towarów spożywczych dla sklepów kółek rolniczych, wyzwalaając w ten sposób sklepy kółek z uciążliwej zależności od prowincjonalnych grosistów, w jakiej się dziś wiele z nich znajduje. Nawiązując zaś z każdym sklepem z osobną korespondencyę listową na podstawie przeprowadzonej w nim lustracji, Zarząd główny przyucza przez to sklepy do regularnej kontroli ze swej strony, przygotowuje powoli grunt do reform w kierunku obowiązkowego przedkładania Zarządowi głównemu do zatwierdzenia dorocznych zamknięć rachunkowych sklepów, jakoteż uchwał kółek o założeniu, zamknięciu lub wydzierżawieniu sklepu.

By jednak obok ściślejszej kontroli Zarządu głównego nad sklepami kółek, również i kółka same skuteczniejszy niż dotychczas nadzór nad sklepami swemi wykonywać mogły, Zarząd główny rozpoczął organizowanie po powiatach krótkich parodniowych kursów handlowych, na których kierownicy sklepów i inni członkowie zarządów mogliby zaznajomić się z rachunkowością, prowadzeniem ksiąg, towaroznawstwem na tyle, by potrafili istotnie skontrolować działalność sklepikarza.

Dalej postanowił Zarząd główny z końcem bieżącego roku wprowadzić obowiązkowe dla członków kółek rolniczych karty legitymacyjne i odznaki za pewną drobną opłatą roczną i w ten sposób nie tylko większą wśród członków kółek i całego towarzystwa ustalić łączność, lecz jednocześnie przyuczyć powoli członków do stałych na cele towarzystwa świadczeń.

Centralizując w ten sposób z jednej strony akcyę handlową towarzystwa i poszczególnych kółek oraz wprowadzając ściślejszą organizacyjną łączność wszystkich poszczególnych ogniw Towarzystwa, z drugiej strony stara się Zarząd główny zdecentralizować jak najsilniej administracyjną działalność towarzystwa i rozbudzić samodzielną inicjatywę w pojedynczych kółkach oraz zarządach powiatowych.

W tym celu wzmacnia Zarząd główny coraz silniej powiatowe organizacje kółek rolniczych i organizuje coraz częstsze zjazdy powiatowe a jednocześnie stara się nadać urządzanym przez się kursom, wystawom i t. p. możliwie lokalny charakter, pociągając do współdziałania w nich miejscowe czynniki.

Ale sama zachęta ze strony Zarządu głównego nie wystarczy jeszcze, by rzeczywiście podnieść na wyższy poziom działalność lokalnych organizacyj.

Doświadczenie wykazuje dowodnie, że u nas praca asocjacyjna musi jeszcze długie czasy opierać się głównie na pracy nielicznych jednostek. Nie doszliśmy jeszcze do tego stopnia kultury i uspołecznienia, by sam fakt zszereżenia potęgował energię i chęć do pracy jednostek. Raczej pojedyncze dzielniejsze jednostki muszą u nas swoim zapalem dla dobra stowarzyszenia ożywiać całą organizację. I póki Towarzystwo kółek rolniczych nie będzie posiadało po wsiach i powiatach liczniejszego zastępu ludzi odpowiednio ukwalifikowanych do kierowania kółkami a jednocześnie będących w stanie oddać się tej pracy bez nadmiernego dla osobistych swych interesów uszczerbku, — działalność lokalnych organizacyj Towarzystwa będzie na ogół słabszą, aniżeli tego po wysiłkach Zarządu głównego oczekiwać należało. Z tego względu Zarząd główny postanowił przystąpić do organizowania co roku kilkudniowych kursów dla energiczniejszych w kółkach rolniczych działaczy, na których mogliby oni dopełnić swe wiadomości o ogólnej Towarzystwa kółek rolniczych organizacji, o zadaniach i metodach pracy kółek rolniczych jakoteż innych spółek włościańskich o rachunkowości, o prowadzeniu ksiąg skiepowych i t. d. Kursy te przygotowują materiał na lokalnych inspektorów kółek rolniczych, którzyby za wzrostem kosztów i strat z pracą ich związanych, dozorowali stale działalność kółek swej najbliższej okolicy i nią kierowali. Oczywiście, iż będąc na miejscu, znając dokładnie lokalne warunki jakoteż osoby, stojące na czele poszczególnych kółek, będą oni mogli zadanie to o wiele skuteczniej spełnić niż je dziś są w stanie delegaci i funkcyonaryusze Zarządu głównego wykonać.

Wykonanie tego planu pociągnie jednak za sobą znaczniejsze wydatki, na które nie stać na razie Towarzystwo kółek rolniczych. Wprawdzie Wysoki Sejm na przeszłorocznej swej sesji nie miał możliwości aprobować z powodu braku czasu sprawozdania Komisji gospodarstwa krajowego zachęcającego Towarzystwo kółek rolniczych do wskazanych w sprawozdaniu Wydziału krajowego reform, których potrzebę, jak z powyższego widać, uznawał i Zarząd główny, a dziś częściowo już w życie wprowadził, oraz wyrażającego przeświadczenie, że w razie podjęcia tych reform Wysoki Sejm nie omieszka przyjść Towarzystwu kółek rolniczych z wydatną pomocą. Wszakże nie sposób wątpić, że wybrana przez Sejm Komisya wyraziła intencje Wysokiego Sejmu. Towarzystwo kółek rolniczych weszło wyraźnie i z widocznym już rezultatem na drogę powyższej reorganizacji.

Będzie ono jednak jeszcze przez jakiś czas potrzebowało znaczniejszej pomocy, aby przeprowadzić u siebie konsolidację taką, żeby z czasem mogło na własnych siłach się opierać.

Rozdawnictwo pożyczek z funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych.

Stan funduszu pożyczkowego utworzonego przez Wysoki Sejm dla podniesienia handlowej działalności Kółek rolniczych wedle zamknięcia rachunkowego za rok 1905, które równocześnie przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu „o zamknięciu rachunków funduszu krajowego“ przedstawiamy tu w ogólnych cyfrach. Wynoszą one:

D o c h o d y :

Zwroty pożyczek udzielonych	23.699 K 24 gr.
Odsetki od lokacyi w Banku	192 K 51 gr.
Suma	23.891 K 75 gr.
Pozostałość z r. 1904 ulokowana w Banku krajowym	9.905 K — gr.
Razem przeto	33.796 K 75 gr.

W y d a t k i :

Pożyczki dla Kółek rolniczych	22.900 K — gr.
Koszta administracyi	58 K 75 gr.
Suma wydatków	22.958 K 75 gr.

Z porównania sumy dochodów wraz z pozostałością ulokowaną na rachunku w Banku krajowym, z wydatkami, wynika pozostałość na lokacji w Banku krajowym z końcem roku 1905 w kwocie 10.838 K.

Gdy stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1905 r. wynosił 59.316 K 43 gr., przeto wraz z pozostałością ulokowaną, jak wyżej wykazano, w Banku krajowym, wyniósł stan czynny funduszu z końcem roku 1905 70.154 K 43 gr.

Wedle rachunków Banku krajowego po dzień 30. czerwca 1906 r. przedstawiały się dochody i wydatki funduszu pożyczkowego Kółek rolniczych w pierwszym półroczu 1906, jak następuje:

D o c h o d y :

Zapas gotówki przeniesiony z końcem r. 1905	10.838 K — gr.
Zwroty pożyczek	14.653 K 91 gr.
Odsetki od lokacji w Banku	216 K 93 gr.
Suma dochodów	25.708 K 84 gr.

W y d a t k i :

Wypłacone pożyczki	15.300 K — gr.
Koszta administracji	8 K 84 gr.
Suma wydatków	15.308 K 84 gr.

Z porównania:

dochodów	25.708 K 84 gr.
z wydatkami	15.308 K 84 gr.
wynika pozostałość	10.400 K — gr.

ulokowana z dniem 30. czerwca 1906 r. na rachunku bieżącym w Banku krajowym.

W okresie od 30. czerwca 1905 r. do 30. lipca 1906 roku wydał Wydział krajowy następujące promesy na pożyczki dla Kółek rolniczych:

Kółku rolniczemu	w	Babicach	na pożyczkę w kwocie	600 K
"	"	"	Barszczowicach	2.000 "
"	"	"	Białym Kamieniu " " "	2.000 "
"	"	"	Bieńkowej Wiszni " " "	2.000 "
"	"	"	Brzezowej	800 "
"	"	"	Chodaczkowie W. " " "	1.000 "
"	"	"	Chorostkowie	2.000 "
"	"	"	Dankowicach	800 "
"	"	"	Dobrej	1.600 "
"	"	"	Grochowcach	600 "
"	"	"	Horodysku	200 "
"	"	"	Hrehorowie	600 "
"	"	"	Kłodnie	600 "
"	"	"	Łozowej	600 "
"	"	"	Skawinkach	500 "
"	"	"	Skwarzawie	1.000 "
"	"	"	Staszkwie	2.400 "
"	"	"	Strażowie	1.200 "
"	"	"	Szymbarku	3.000 "
"	"	"	Wojutyeczach	1.000 "
"	"	"	Zarzeczcu	1.500 "
Razem 21 promes na ogólną sumę				26.000 K.

Ogółem przedstawił Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych prósb 26. Żądania pożyczek w tych 26 podaniach zawarte dawały sumę 44.200 K. Sumę tę zredukował w swych wnioskach już Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych do kwoty 33.100 K, redukcya ta wyniosła zatem 11.100 K, czyli o 25% przeszło. Wydział krajowy w promesach zredukował ogólną sumę do wyżej wykazanej kwoty 26.000 K. Na tę redukcję złożyła się przedewszystkiem suma 12.700 K, która była objęta w 5 podaniach, których Wydział krajowy nie uwzględnił, tak, że jeśli tę

sumę potrącimy, wyniknie, iż w uwzględnionych podaniach 21 Kółek zredukowano żądania pierwotne tylko o 5 500 K, czyli o 12·6%.

Redukcyę powyższą przeprowadził Wydział krajowy, mając na względzie zarówno zasoby gotówki w funduszu, będące do dyspozycji, jak i stan majątkowy Kółek, żądających kredytu, jak wreszcie rzeczywistą potrzebę kredytu

Z funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych udziela Wydział krajowy od szeregu lat pożyczek także Czytelniom „Proświty“ na podniesienie ich działalności handlowej. W okresie czasu objętym niniejszym sprawozdaniem wydał Wydział krajowy następujące promesy dla Czytelni:

W Horodowicach na pożyczkę w kwocie	1.000 K
„ Pacykowie „ „ „	800 „
„ Synowódzku „ „ „	2 000 „
„ Wyszatycach „ „ „	2.000 „

Razem 4 promesy na sumę . . 5.800 K.

Ogółem wpłynęło 5 podań. Z tych co do jednego podania zażądał Wydział krajowy wyjaśnień bliższych, które jeszcze nie nadeszły. Cztery pozostałe podania zawierały sumę żądań w kwocie 7.000 K. Redukcyą o kwotę 1.200 K czyli 17% była wynikiem tych samych względów, które już wyżej zaznaczono, mówiąc o Kólkach rolniczych.

W czasie objętym niniejszym sprawozdaniem nie zaszła potrzeba odpisania jakiegokolwiek kwoty z funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych, a spłata pożyczek odbywała się regularnie tak, że w tym okresie czasu nie było potrzeby wdrażania jakiegokolwiek kroków egzekucyjnych.

Towarzystwo uprawy tytoniu w Śniatynie.

Na cele Towarzystwa dla podniesienia uprawy tytoniu w Śniatynie wyasygnował Wydział krajowy w ciągu r. 1905 subwencyę uchwaloną w rubr. X. budżetu krajowego w kwocie 6.000 K, subwencyę państwową 2.000 na utrzymanie instruktora uprawy tytoniu tudzież nadzw. subwencyę, którą c. k. Ministerstwo rolnictwa asygnowało na ręce Wydziału krajowego, 458 K 56 g na koszt kursu uprawy tytoniu urządzonego w r. 1904.

Zamknięcie rachunków Towarzystwa za r. 1905 przedstawia się następująco:

A) Przychody.

Zapas kasowy z r. 1904	2 680 K 67 g
Subwencya z funduszy krajowych	6.000 „ — „
Subwencya z funduszy państwowych	2.458 „ 56 „
razem	11.139 K 23 g

B) Rozchody.

Płaca i ryczałt na objazdy instruktora	3.999 K 96 g
Stacya doświadczalna w Ilińcach	600 „ — „
Koszta kursu w Trembowli dla nauczycieli szkół lud.	796 „ 40 „
Budowa suszarń, zakupno rozsadników i narzędzi dla małych plantatorów	2.090 „ 80 „
Kancelarya i inne wydatki administracyjne	682 „ 93 „
razem	8.170 K 09 g
w porównaniu z przychodami	11.139 „ 23 „
pozostaje reszta kasowa	2 969 K 14 g

przeniesiona do preliminarza Towarzystwa na r. 1906 jako pierwsza pozycya dochodów.

Ze sprawozdania o działalności Towarzystwa uprawy tytoniu w Śniatynie w r. 1905 przytaczamy następujące szczegóły.

Rok 1905 był podobnie jak poprzedni niekorzystny dla uprawy tytoniu a to z powodu posuchy i upałów podczas wysadzania rośliny tytoniowej, gradów w okresie wegetacyjnym i słotnej jesieni. Wy-sadki tytoniowe ginęły z powodu posuchy i upałów i trzeba je było

uzupełniać nowemi roślinami, niektórzy jednak plantatorzy rozporządzający małymi inspektami, nie mogli swych plantacyj uzupełniać i zwracali swe licencye c. k. urzędowi wykupna tytoniu. Na podstawie tego doświadczenia postanowiło Towarzystwo uprawy tytoniu zwrócić się do Dyrekcyi monopolu tytoniowego z prośbą o udzielanie plantatorom większej ilości nasienia tytoniu, by zakładać mogli większe niż dotąd rozsadniki. W r. 1905 urządziło Towarzystwo dwutygodniowy kurs praktyczny uprawy tytoniu w Trembowli, w którym wzięło udział 18 nauczycieli ludowych. Kilkanaście szkół ludowych rejonu zabłotowskiego obdarowało Towarzystwo rekwizytami do uprawy tytoniu za łączną kwotę 500 K. W r. 1905 przystąpiła gmina Żuków (pow. Horodenka) do uprawy tytoniu z liczbą 80 plantatorów. Gminę tą otoczył instruktor uprawy tytoniu szczególną opieką i rozdał tam z funduszy Towarzystwa 20 skrzyń inspektowych, 20 znaczników i 200 eksykatorów. Suszenie liścia w szopach wzorowych Towarzystwa wypadło dobrze: przeciętnie 60% liścia uznano za produkt doborowy i I. klasy, tylko zaś 23% za pośledni towar III. kl.

Z nadzwyczajnej subwencji c. k. Ministerstwa rolnictwa przyznało Towarzystwo uprawy tytoniu kwotę 1.500 K Dr. M. Raciborskiemu, profesorowi botaniki w Dublinach na umiejętne doświadczenie z uprawą tytoniu. Podjęte badania miały na celu: a) uzupełnienie studyów nad chorobami i szkodnikami tytoniu, b) nawożenie, c) suszenie i d) podniesienie zdolności żarzenia się (Brennbarkeit) tytoniu.

Wyniku badań prof. Raciborski jeszcze nie ogłosił.

Subwencya krajowa na zalesienia ochronne.

Pomimo dwukrotnego upomnienia się Wydziału krajowego, Komisya dla zalesień ochronnych nie została jeszcze złożoną, skutkiem czego ustawa krajowa z d. 15. czerwca 1904 r. (Dz. u. kraj. Nr. 94.) nie mogła w tym roku wejść w życie.

Z kredytu przeznaczonego na zalesienia wydm piaszczystych (Rubr. X. poz. 317.) nie asygnowaliśmy w tym roku żadnych zaliczek powiatom, w obrębie których prowadzone są roboty zalesiające, gdyż Inspektorat lasowy c. k. Namiestnictwa, kierujący tymi robotami nie zażądał w tym roku żadnych kredytów na zalesienia. Natomiast z tego funduszu udzielił Wydział krajowy subwencji w wysokości 2.000 K na zalesienie spalonego lasu na obszarze dworskim w Cyrance w pow. mieleckim, na jaki to cel przyznało subwencyę w tej samej wysokości i c. k. Ministerstwo rolnictwa. Wreszcie udzieliliśmy zasiłku w kwocie 300 K Wydziałowi powiatowemu w Brodach na dalsze zalesienie wydmy piaszczystej w gm. Folwarki małe.

Rybacktwo.

W dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych z dnia 30. lipca 1906 Nr. 88. ogłosiło c. k. Namiestnictwo prawomocny podział wszystkich rzek kraju na rewiry rybackie, czem zakończono rozpoczętą w r. 1892 akcyę około wprowadzenia w życie ustawy o rybołóstwie z dnia 31. października 1887 r. (Dz. u. kr. Nr. 37. ex 1890). Rozdzielone na 21. dorzeczy rzeki kraju, podzielono na 491 rewirów rybackich*), w tem 20 rewirów własnych a 471 dzierżawnych. Dotychczas wydzierżawiono rybołóstwo na 370 rewirach rybackich, wydzierżawienie reszty rewirów jest w toku.

Ten długi, bo czternastoletni okres czasu, jaki upłynął, zanim ustawę powyżej wspomnianą w całym wprowadzono kraju, wytworzył takie stosunki, że na jednych rzekach upłynął już pierwszy dziesięcioletni okres dzierżawy i rewiry rybackie wydzierżawiono już po raz wtóry — podczas gdy na innych rzekach przystępuje się dopiero do wydzierżawienia rewirów utworzonych w ostatnim czasie.

*) Soła 20 rewirów. — Raba 19. r. — Dunajec 39 r. — Bug 20 r. — Wisła 38 r. — Stryj 17. r. — Soła 21 r. — Prut 18 r. — Czeremosz 16 r. — San z Wisłokiem 78 r. — Wisłoka 19 r. — Dniestr ze z Strwiążem 76 r. — Styr 7. — Bystrzyca 20 r. — Strypa 6 r. — Świca 16 r. — Łomnica 18 r. — Gniła Lipa 7. — Seret 21 r. — Zbrucz 17 r. — Złota Lipa 8 r. —

Do chwili zestawienia niniejszego sprawozdania, otrzymał Wydział krajowy wiadomość o wydzierżawieniu po raz wtóry 26-ciu rewirów rybackich i we wszystkich tych wypadkach nastąpiło podwyższenie czynszu dzierżawnego i to podwyższenie nieraz bardzo znaczne.

I tak czynsze te przedstawiają się, jak następuje:

Dorzecze	Numer rewiru rybackiego	Czynsz dzierżawny w koronach		U w a g a
		I-szy okres	II-szy okres	
Skawa	1	200.—	680.—	Rewir własny.
	2	130.—	300.—	
	3	106.—	242.—	
	4	24.—	120.—	
	5	120.—	130.—	
	6	4.—	28.—	
	7	4.—	16.10	
	8	6.—	40.—	
	9	—	—	
	10	8.—	10.—	
Raba	3	12.—	20 10	
	4	20.—	24.—	
	5	80.—	150.—	
	6	24.—	141.10	
	7	80.—	85.—	
	8	97.—	260.—	
	9	51.—	52.—	
	12	6.—	7.20	
	13	20.—	24.—	
	14	6.—	6.—	
15	6.—	6.—		
16	4.—	5.—		
17	4.50	29.10		
Wisła	12	60.—	120.—	
	13	100.—	300.—	
	15	60.—	135.—	
	30	40.—	400.—	

Jeżeli przy porównywaniu powyżej przytoczonych czynszów dzierżawnych, uzyskanych w pierwszym i drugim dziesięcioleciu, uwzględnia się jeszcze to, że właśnie w ostatnich latach regulacja rzek znaczne porobiła postępy, co bez wątpienia musiało oddziaływać ujemnie na rybołówstwo rzek, jeżeli dalej uwzględni się szkody, jakie rybactwo poniosło w skutek klęski posuchy w latach 1904 i 1905, to podniesienie się czynszów dzierżawnych wystąpi jeszcze wybitniej.

To też powyżej przytoczone cyfry są najlepszym dowodem, że obecnie obowiązująca ustawa o rybołówstwie przynosi pożytek i że rybołówstwo może stać się poważnym źródłem dochodu u nas na rzekach, jeżeli się tylko tej gałęzi gospodarstwa poświęci pewną opiekę.

Zaznaczyć tu także należy, że skargi podnoszone wszędzie w pierwszych latach po wprowadzeniu w życie ustawy o rybołówstwie, ustają zupełnie po pewnym czasie, bo ludność poznaje korzyści, jakie uzyskać może przy racjonalnem prowadzeniu gospodarstwa rybnego na rzekach.

Funkcye wydziałów rewirów rybackich, określone w §. 27. ustawy o rybołówstwie, objął we wszystkich dorzeczach, w myśl postanowień

§. 30. ustawy, Wydział krajowy, który w najbliższej przyszłości zająć się będzie musiał obmyśleniem pewnej organizacji nadzoru nad rewirami rybackimi, w ogóle zająć się pewnem zorganizowaniem działu rybactwa odpowiednio do obecnych potrzeb; aby jednak z tytułu tego nie nakładać na fundusz krajowy ciężarów, chciałby Wydział krajowy za podstawę finansową zamierzonej organizacji przyjąć dochód z taks rewirowych rybackich, (fundusz dla podniesienia rybactwa) którego wysokość będzie można dopiero wówczas oznaczyć, gdy reszta (101) rewirów rybackich wydzierżawionych zostanie, co do roku przeprowadzonym będzie.

Wydział krajowy ze swej strony gospodarstwo rybne na rzekach jak najtroskliwszą otaczał opieką, starając się z jednej strony przez zarybianie, z drugiej przez usunięcie wszelkich szkodliwych wpływów podnieść tę gałąź gospodarstwa.

Odpowiednio do tego celu interweniował w roku sprawozdawczym referent fachowy dla spraw rybactwa w dwudziestu dwóch miejscowościach przy dochodzeniach komisyjnych przeprowadzanych przez powiatowe władze polityczne, a dotyczących spraw rybactwa. Nadto dokonał tenże referent objazdu wód rybnych należących do 31 rewirów rybackich w dorzeczach Raby, Dunajca, Wisłoki, (Ropy), Sanu i Bugu i zbadał sprawę urządzenia przepławek dla ryb dla 6-ciu jazach Raby i 3-ech jazach Dunajca — jako też zbadał w jedenastu zakładach fabrycznych sprawę zanieczyszczania wód płynących odpływami fabrycznymi.

Tej ostatniej sprawie poświęcił Wydział krajowy w ogóle bardzo dużo uwagi i starań, gdyż sprawa zanieczyszczenia rzek odpływami fabrycznymi nie tylko rybołówstwu, ale przedewszystkiem rolnictwu, hodowli bydła i zdrowotności publicznej ogromne przynosi szkody.

To też odezwą z dnia 30. września 1905 l. 38.640 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o wydanie na podstawie §. 69. ustawy wodnej i §. 47. ustawy o rybołówstwie rozporządzenia, któreby jasno określiło, których substancji i w jakim rozczywie jako szkodliwych do wód wprowadzać nie wolno, względnie jakim warunkom odpowiadać muszą odpływy fabryczne, by je wolno było odprowadzić do wód bieżących; — obowiązujące dziś bowiem przepisy zabraniają wprowadzić szkodliwego zanieczyszczenia wód, lecz nie określają, co za szkodliwe zanieczyszczenie uważać należy i przez to przeprowadzenie ich jest bardzo utrudnione.

Następnie odezwą z dnia 19. czerwca 1906 l. 60.980 odniósł się Wydział krajowy po raz drugi do c. k. Namiestnictwa, a wskazując na ogromne, bo na przestrzeni kilkunastu tysięcy morgów wyrządzane szkody przez odpływy rafinerii nafty, położonych w powiecie drohobyckim, prosił o zajęcie się tą sprawą i o wydanie potrzebnych zarządzeń.

Na przedstawienia te nie otrzymał dotąd Wydział krajowy odpowiedzi.

Usiłowania Wydziału krajowego podjęte dla zmniejszenia szkodliwości odpływów fabrycznych poszczególnych zakładów, osiągnęły lepsze rezultaty, gdyż wskutek interwencji Wydziału krajowego zarządzono oczyszczanie odpływów fabrycznych w kilku dużych zakładach z zadowalniającym zupełnie rezultatem

Mianowicie urządzono zakłady dla oczyszczania odpływów fabrycznych w rafineriach nafty w Peczeniżynie, w Niegłowicach, w Ustrzykach, w Glinniku Maryampolskim i w Libuszy.

W akcji prowadzonej dla podniesienia i rozpowszechnienia gospodarstwa stawowego, trzymał się Wydział krajowy już w dawniejszych swych sprawozdaniach wytkniętego kierunku, starając się przedewszystkiem uczynić zadość prośbom wnoszonym przez interesowanych do Wydziału krajowego o udzielenie bezpłatnej pomocy fachowej, tak dla opracowania projektów założenia nowych stawów i wytyczenia odnośnych robót jak i dla odpowiedniego uporządkowania, urządzenia i zagospodarowania stawów istniejących. To też fachowy urzędnik opracował w roku sprawozdawczym projekty założenia stawów rybnych dla

czterech miejscowości na przestrzeni około 32 ha., wykonał potrzebne dla opracowania takich planów zdjęcia w sześciu miejscowościach na przestrzeni 104 ha., wytyczył roboty około założenia stawów o łącznej powierzchni 47 ha. w siedmiu miejscowościach, jako też udzielił porady fachowej co do zagospodarowania istniejących w 12 miejscowościach stawów, o łącznej powierzchni 523 ha.

Ważnym czynnikiem w popieraniu gospodarstwa rybnego w kraju jest subwencyonowany przez kraj, a pod kierownictwem fachowego urzędnika Wydziału krajowego pozostający zakład chowu ryb w Oparach, który w roku sprawozdawczym przez założenie dwóch nowych stawów o powierzchni łącznej 8 morgów — przestrzeń swych stawów do powierzchni 42 morgów uzupełnił, kończąc tem roboty zakreślone programem rozłożonego na lat kilka uzupełnienia urządzeń zakładu. Zakład wyrobił już sobie w kraju opinię tak korzystną, że nie może już dziś produkcją swą pokryć zgłoszeń o narybek, wobec czego dalszy byt zakładu zdaje się być zapewnionym.

Czynności
krajowego
biura statystycznego.

W okresie będącym przedmiotem sprawozdania opublikowało krajowe biuro statystyczne dwie rozprawy, opracowane głównie już w przeszłym okresie sprawozdawczym, mianowicie: „Stosunki zawodowe i socyalne ludności w Galicyi według wyznania i narodowości“ (tom XX., zeszyt II. Wiadomości statystycznych) i „Własność tabularna w Galicyi według stanu z końcem roku 1902“ (tom XX., zeszyt III. Wiadomości statystycznych).

W bieżącym roku zajęło się krajowe Biuro statystyczne głównie: 1. opracowaniem dat statystycznych do reformy sejmowego prawa wyborczego; 2. zestawieniem tablic, przedstawiających stan zadłużenia gmin miejskich i miasteczek z końcem roku 1904; 3. nareszcie uskutecznieniem prac przygotowawczych do wydania gminami politycznymi mapy językowej i wyznaniowej Galicyi, tudzież do cyfrowego przedstawienia stosunków w rozsiedleniu się ludności Galicyi według wyznania i narodowości. Część dat, zebranych ze względu na reformę prawa wyborczego do Sejmu ogłoszono w tomie XXI. zeszycie I. „Wiadomości statystycznych“ pod tytułem „Materyały statystyczne do reformy sejmowego prawa wyborczego“. Dane, dotyczące zadłużeniu gmin miejskich i miasteczek zostaną ogłoszone z końcem bieżącego roku; daty zaś odnoszące się do rozsiedlenia się ludności Galicyi według wyznania i narodowości zaś w roku przyszłym w marcu lub kwietniu.

Oprócz prac powyższych zajętem było biuro wypracowaniem tablic do VI. rocznika statystyki krajów koronnych, wydawanego przez centralną Komisję statystyczną w Wiedniu przy współpracownictwie wszystkich niemal Wydziałów krajowych, względnie krajowych biur statystycznych. Tak samo opracowało biuro kilkanaście tablic dla mającego wyjść w roku przyszłym VIII. tomu „Podręcznika statystyki Galicyi“.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

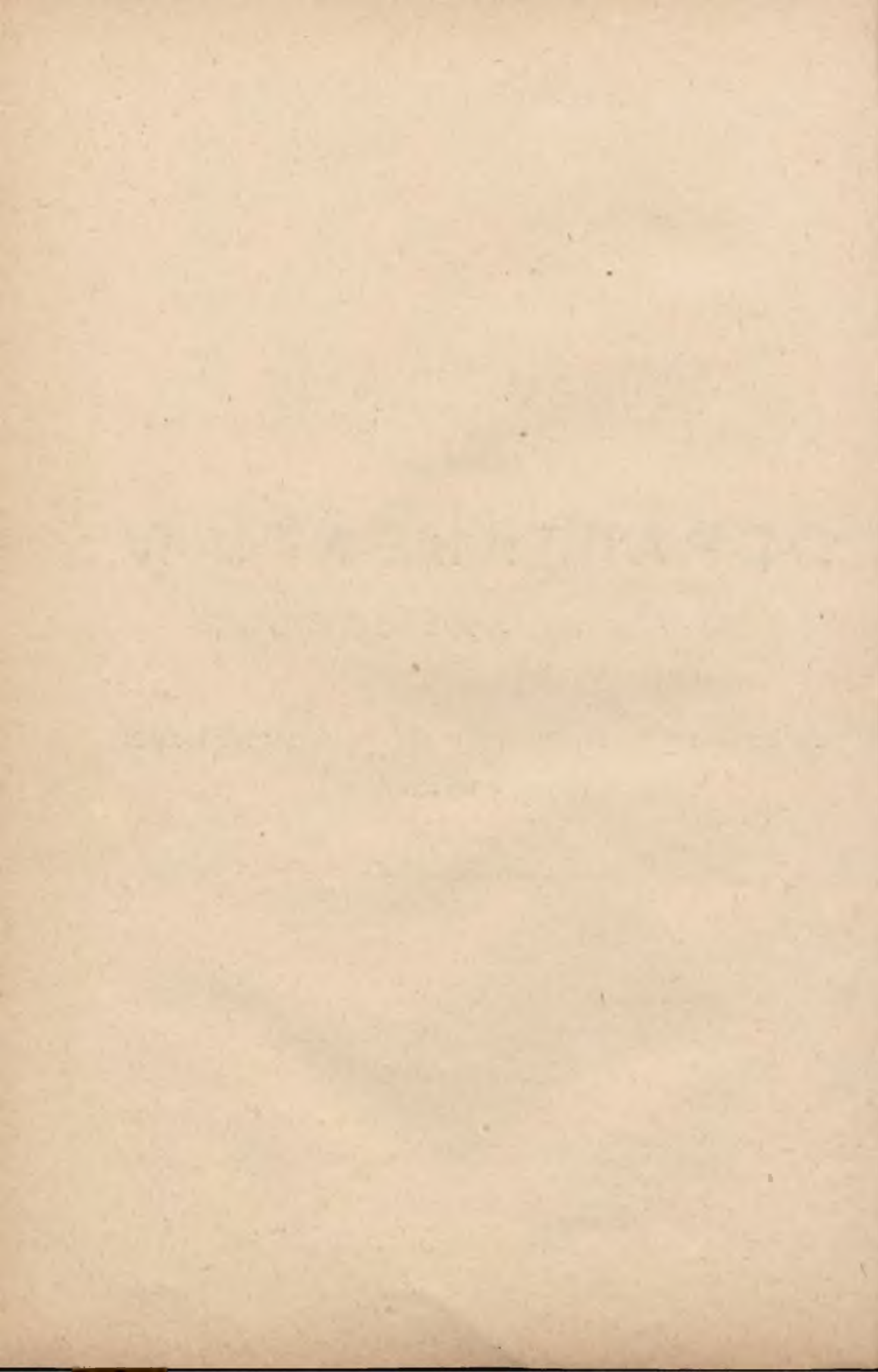
DEPARTAMENTU IV.

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

w zakresie dróg

za czas od 1. lipca 1905 do 30. czerwca 1906.

(z 6 allegatami)

Departament IV.

Szef Departamentu: Dr. Stanisław Dąbbski, członek Wydziału krajowego.

Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej sankcyi.

a) Ustawy i uchwały sankcyonowane.

Ustawa zezwalająca na pobór kopytkowego w Stanisławowie i Brzeżanach.

Najwyższem postanowieniem z dnia 25. lipca 1905 zostały sankcyonowane ustawy o udzieleniu miastom Stanisławów i Brzeżany koncesyj na pobór opłat kopytkowych.

Uchwały o udzieleniu koncesyi na pobór myta.

Najwyższemi postanowieniami z dnia 26. grudnia 1905, z dnia 12. stycznia 1906 i z dnia 2. lutego 1906 zostały zatwierdzone uchwały Wysokiego Sejmu, któremi udzielono koncesyi na pobór myta:

Radzie powiatowej w Kamionce str. na drodze pow. Zadwórze-Streptów;

Radzie powiatowej w Rudkach od mostu pow. na jeziorze w Błozwi dolnej;

Wydziałowi pow. w Zbarażu na drogach gm. I. kl. Załuże-Berezowica mała, Zbaraż-Buda zbarazka i Zbaraż-Podwołoczyska;

Radzie pow. w Starym Samborze od mostów powiatowych na rogatkach w Starej Soli na Zasadkach w Starym Samborze, Terszowie, Topolnicy i Turzem;

Obszarowi dworsk. w Dołhem od przewozu przez Dniestr w Dołhem;

Obszarowi dworsk. w Straszęcinie od dwóch przewozów przez Wisłokę w Straszęcinie;

Gminie Jeziorzany od przewozu przez Wisłę między Jeziorzanami i Kopanką;

Wydziałowi pow. w Sanoku od przewozu przez San między Tyrawą solną i Mrzygłodem;

Wydziałowi pow. w Rawie ruskiej na drodze gm. I. kl. Rawa ruska-Wulka mazowiecka;

Radzie pow. w Rawie ruskiej na drodze pow. Rawa-Uhnów :
Obszarowi dworsk. w Krasieczynie od przewozu przez San w Kra-
sieczynie.

Zaliczenie
gmin Czarna
wieś, Dąbie,
Krowodża i
Nowa wieś
narodowa do
tych gmin,
w których
obowiązuje §.
43. ust. drog.
Ustawa o sa-
dzeniu i o-
chronie
drzew przy-
drożnych.
Koncesya
mytnicza od
przewozu pod
Skołyszynem.

Najwyższem postanowieniem z dnia 23. czerwca 1905 została za-
twierdzona uchwała sejmowa z dnia 11. października 1904, zaliczająca
gminy Czarna wieś, Dąbie, Krowodża i Nowa wieś narodowa do miej-
scowości, w których obowiązują postanowienia §. 43. ust. drog.

b) Ustawy i uchwały jeszcze nie sankcyjonowane

Dotychczas nie została sankcyjonowana ustawa o sadzeniu i ochro-
nie drzew przydrożnych, uchwalona dnia 2. listopada 1904.

Także dotąd nie otrzymała Najwyższego zatwierdzenia uchwała
sejmowa z dnia 23. czerwca 1902 o udzieleniu koncesyi na pobór myta
od przewozu przez Ropę pod Skołyszynem.

B.

**Uchwały sejmowe nie podlegające Najwyższej sankcyi i sprawy
Wydziałowi krajowemu przekazane i polecane.**

Uchwała
w sprawie
uznania za
państwowe
drog mają-
cych doniosłe
znaczenie
wojskowe i
ekonomiczne.

W sprawozdaniach z czynności Dep. IV. za czas od 1. listopada
1902 do 31. grudnia 1903 i za czas od 1. stycznia 1904 do czerwca 1905
Wydział krajowy zdał sprawę o podjętych staraniach celem wykonania
uchwały sejmowej z 12. października 1903, którą Wysoki Sejm wezwał
Wydział krajowy, aby dążył do uzyskania od c. k. Rządu uznania za
państwowe tych dróg, które mają doniosłe znaczenie pod względem eko-
nomicznym i wojskowym.

Na pismo Wydziału krajowego z 4. lutego 1904 l. 97.837, wysto-
sowane do c. k. Prezydium Namiestnictwa w wykonaniu powyższej
uchwały nadeszło pismo tego Prezydium z 3. sierpnia 1905 l. 7002/pr.
z oznajmieniem, że w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych
sprawa będzie przedłożona temu Ministerstwu po zebraniu i rozpatrzeniu
materiału i dat, dla każdej z dróg krajowych, proponowanych do
inkamerowania i po uzasadnieniu przez Wydział krajowy potrzeby
ich inkamerowania.

Uchwała
w sprawie
projektu usta-
wy o budowie
dróg konku-
rencyjnych.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z 12. października 1903
w przedmiocie projektu ustawy o budowie dróg konkurencyjnych ana-
logicznie do ustaw obowiązujących dla Tyrolu i Przedarulanii, Wydział
krajowy okólnikiem z 4. lutego 1904 l. 97.836 wezwał wszystkie Repre-
zentacye powiatowe, ażeby przedłożyły należycie umotywowane wykazy
drog ważnych pod względem ekonomicznym, które w najbliższej przy-
szłości winny być uporządkowane.

Wezwaniu temu uczyniły zadość wszystkie Wydziały powiatowe
oprócz Wydziału powiatowego w Bohorodeczanach i Buczaczu. Na pod-
stawie tych materiałów sporządzono wykazy dróg ważnych pod wzglę-
dem ekonomicznym przedstawionych przez Reprezentacye powiatowe
jako najważniejsze o łącznej długości 2.348 km. i uzupełniono je dal-
szym ciągiem w sąsiednich powiatach, przez co długość tych dróg w li-
czbie 142 zwiększyła się o 565 km., wynosi zatem 2.913 km.

Wydział krajowy odezwą z 16. czerwca 1906 l. 4.053 przesłał powyższe wykazy wraz z mapą poglądową do c. k. Prezydium Namiestnictwa, a przedstawivszy stan sprawy w myśl przytoczonej uchwały Wysokiego Sejmu, upraszał c. k. Prezydium Namiestnictwa o wyjednanie zasadniczego oświadczenia c. k. Rządu, jakie c. k. Rząd zajmuje stanowisko wobec zamierzonej przez Wysoki Sejm akcyi w przedmiocie ustawodawczego uregulowania sprawy budowy dróg konkurencyjnych; w naszym kraju przy współudziale skarbu Państwa, skarbu krajowego i funduszków lokalnych, względnie miejscowych stron konkurencyjnych które z dróg wymienionych w wykazach Wydziału krajowego, względnie zaproponowanych przez Reprezentacye powiatowe miałyby — zdaniem c. k. Rządu — być objęte pierwszym programem budowy dróg konkurencyjnych przy współudziale wymienionych wyżej funduszków;

w jakim kolejnem następstwie budowa tych dróg — w miarę ich ważności i innych warunków — miałyby być rozpoczęta, tudzież w jakim okresie czasu ustawowo określonym, budowa tych dróg miałyby być całkowicie ukończona;

wreszcie czy względnie, które z powyższych dróg konkurencyjnych c. k. Rząd po ich wybudowaniu byłby skłonny objąć we własny zarząd i utrzymywać własnymi funduszami, ewentualnie czy względnie pod jakimi warunkami możnaby oczekiwać zasiłków ze skarbu Państwa na utrzymanie tych dróg po ich wybudowaniu w drodze konkurencyi według ustawowo określonego programu.

Wydział krajowy upraszał zarazem c. k. Prezydium Namiestnictwa o jak najżywcziwsze poparcie sprawy wobec władz centralnych i wyraził oczekiwanie pomyślnego załatwienia dla kraju sprawy, a to z uwagi, że podobna sprawa budowy dróg konkurencyjnych przy współudziale skarbu Państwa została w Tyrolu i Przedarulanii ustawowo unormowana, a nie ma żadnego słusznego powodu, ażeby nasz kraj był pod tym względem odmiennie i niekorzystniej ze strony c. k. Rządu traktowany.

Uchwała
w sprawie
budowy drogi
powiatowej
Krystynopol-
Brody

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 12. października 1903 Wydział kraj. zarządził w r. 1905 rozpoczęcie budowy drogi powiatowej Krystynopol-Brody od Krystynopola. Dotychczas wykończono trzy kilometry a dwa znajdują się w toku wykończenia.

Przy budowie zaś mostu w pierwszym kilometrze tej drogi na Bugu (o rozpiętości 156 m.) wykonano dwa murowane przyczółki i dwa filary pod środkowe przeszło założone na palach i płycie żelazno-betonowej.

Dla zmniejszenia kosztów budowy mostu zastosowano na razie (po 25 m.) przy czterech bocznych przeszłach kratową konstrukcyę drewnianą systemu Rychtera na palowych jarzmach drewnianych dębowych, — środkowe przeszła na korycie Bugu otrzymają w r. 1907 konstrukcyę żelazną.

Długość całej tej drogi położonej w trzech powiatach wynosi 79 km., a to w powiecie sokalskim 17; w powiecie kamioneckim 28.5 km. a w powiecie brodzkim 33.5 km.

Szczegółowy projekt wraz z kosztorysem opracowano dla dług. 46 km. od Krystynopola, — a koszt budowy całej drogi (79 km.) ocenia się w przybliżeniu na 2,300.000 kor.

Uchwała
o budowie
drogi gminnej
I. klasy Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin

Uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 19. października 1905, przekazującej Wydziałowi krajowemu petycyę Wydziału powiatowego w Rawie o 60% -ową subwencyę na budowę drogi gminnej I. klasy Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin do możliwego uwzględnienia w granicach obowiązujących przepisów, stało się już poprzednio zadość, rozporządzeniem bowiem z dnia 13. kwietnia 1905 l. 27.151 Wydział krajowy przy-

znał powiatowi rawskiemu subwencyę w wysokości 50% ogólnych kosztów budowy wymienionej drogi w terytorium tego powiatu.

Budowę rozpoczęto w powiecie rawskim w r. 1905 i ukończono budowę 7 km.

Uchwała
w sprawie
projektu dro-
gi gminnej
I. kl. ze Szczaw-
nicy do Pi-
wnicznej.

Powołując się na sprawozdanie z roku przeszłego, Wydział krajowy przedstawia, że w r. 1905 wykonano trasę drogi gminnej I. kl. ze Szczawnicy do Piwnicznej na przestrzeni od drogi powiatowej Stary Sącz-Mniszek do działu wód pod górą „Rohacz“ na długości 12 km. 600 m. i dla tej przestrzeni w ciągu zimy r. 1905/06 wypracowano odnośny szczegółowy projekt wraz z kosztorysem obliczonym na 445.000 kor.

Wysoki ten koszt znajduje uzasadnienie w trudnych warunkach górskiego terenu.

W r. 1906 wykonano dalszą trasę tej drogi do Szczawnicy na długości 15 km. 100 m., a projekt odnośny będzie opracowany w ciągu pory zimowej r. 1906/1907.

Łączna zatem długość pomienionej drogi wynosić będzie około 28 km.

Uchwała
w sprawie
budowy mo-
stu na rze-
ce Stryju
w Kruszel-
nicy.

Odnośnie do sprawozdania z roku zeszłego w sprawie budowy mostu na rzece Stryju w Kruszelnicy, poruszonej uchwałą sejmową z 27. paźdz. 1904, Wydział krajowy przedstawia, że wskutek otrzymanej relacji od Wydziału pow. w Stryju, reskryptem z dnia 26. lipca 1906 l. 84.104/05 oznajmił gotowość subwencyonowania tej budowy przed budową drogi Synowódzko-Schodnica, w ciągu której most powyższy byłby położony, — a nawet niezależnie od jej budowy.

W tym celu Wydział krajowy udzielił Wydziałowi powiatowemu przybliżone obliczenie kosztów pomienionego mostu z przyjęciem konstrukcyi drewnianej na filarach murowanych — oraz wskazał dwa odpowiednie miejsca przekroczenia rzeki Stryj do wyboru ze względu na warunki i potrzeby komunikacyi miejscowej.

Przytem wskazano Wydziałowi pow. potrzebę porozumienia się w tej sprawie z c. k. kierownictwem regulacyi Stryja i następnie przedłożenia odnośnych wniosków.

Wniosków tych dotychczas nie przedłożył Wydział powiatowy.

Uchwała
o petycji
ks. Henryka
Polańskiego
o regulację i
budowę drogi
przez Kropi-
wnik i Knia-
żpol.

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 19. października 1905 o petycji ks. Henryka Polańskiego o regulację i budowę drogi przez Kropiwnik i Książpol, przekazującą Wydziałowi krajowemu tę petycję do załatwienia, Wydział krajowy polecił rozporządzeniem z dnia 13. grudnia 1905 l. 100.570 Wydziałowi powiatowemu w Dobromilu utrzymywać powyższą drogę w dobrym stanie środkami przewidzianymi w ustawie drogowej.

Zarazem udzielił Wydział krajowy powiatowi dobromilskiemu informacji o warunkach uzyskania subwencyi krajowej na budowę tej drogi.

Uchwała
o petycji
Wydziału po-
wiatowego w
Lisku w prze-
dmiocie sub-
wencyi na re-
konstrukcyę
drogi powia-
towej Ustrzy-
ki-Lutowiska.

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 19. października 1905 o petycji Wydziału powiatowego w Lisku w przedmiocie subwencyi na rekonstrukcyę drogi powiatowej Ustrzyki-Lutowiska, przekazującą Wydziałowi krajowemu tę petycję do załatwienia, Wydział krajowy udzielił rozporządzeniem z dnia 28. grudnia 1905 l. 100.574 powiatowi informacji o warunkach uzyskania subwencyi krajowej.

Uchwała
o petycji
Wydziału po-
wiatowego w

O uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 19. października 1905, przyznającej powiatowi liskiemu subwencyę na budowę drogi Lutowiska-Cisna w wysokości 70% rzeczywistych kosztów budowy, Wydział krajowy

Lisku w przedmiocie podwyższenia subwencji krajowej z 60% na 70% na drogę Łutowiska-Cisna.

zawiadomił Wydział powiatowy rozporządzeniem z dnia 20. stycznia 1906 l. 100.573/05.

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 10. października 1905 o petycyi Wydziału powiatowego w Nadwórnej o przyznanie 60% subwencji krajowej na budowę drogi Łanczyn Peczeniżyn, przekazującą Wydziałowi krajowemu tę petycję do załatwienia, Wydział krajowy przyznał rozporządzeniem z dnia 18. grudnia 1905 l. 61.787 powiatom Nadworniańskiemu i Kołomyjskiemu — pod zwykłymi warunkami — 50% subwencyę krajową na powyższą budowę.

Wykonując uchwałę Wys. Sejmu z dnia 19. października 1905 o petycyi gmin i obszarów dworskich powiatu Limanowskiego o 75% subwencyę na budowę drogi gminnej I. kl. z Kamienicy do Mszany dolnej.

Wydział krajowy udzielił powiatowi Limanowskiemu rozporządzeniem z dnia 14. grudnia 1905 l. 100.572 informacji o warunkach uzyskania subwencji krajowej.

O uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 18. listopada 1905 przyznającej powiatowi Gródeckiemu subwencyę na budowę drogi powiatowej Gródek-Kamieniobród-Wola Dobrostańska-Jaryna w wysokości 60% kosztów budowy, Wydział krajowy zawiadomił Wydział powiatowy rozporządzeniem z dnia 18. stycznia 1906 l. 112.897/905.

Na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm o wniosku posła Trzecieckiego w przedmiocie objęcia w zarząd państwowy drogi gminnej z Rymanowa do Królika polskiego następujące uchwały:

„I. Sejm wzywa c. k. Rząd:

- a) aby objął w zarząd państwowy drogę z Rymanowa do Królika polskiego,
- b) aby przeprowadził rekonstrukcyę drogi państwowej w mieście Rymanowie;

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na podstawie §. 28. ust. drog. wziął pod przychylną rozważę potrzebę subwencyonowania drogi gminnej I. kl. Rymanów-Królik polski do czasu objęcia tej drogi w zarząd państwowy“.

Wykonując powyższe uchwały Wysokiego Sejmu, udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 24. kwietnia 1906 l. 20.083 zasiłek z §. 28. ust. 4. ustawy drogowej w kwocie trzech tysięcy koron dla powiatu Sanockiego na utrzymanie drogi gminnej I. kl. Rymanów-Królik polski na przestrzeni Rymanów miasto-Rymanów zdroj.

Równocześnie odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydium Namiestnictwa o informacyę, w jakim stadyum znajduje się sprawa

objęcia w zarząd państwowy drogi z Rymanowa do Królika polskiego, tudzież sprawa rekonstrukcyi drogi państwowej w mieście Rymanowie, w myśl powyższych uchwał Wysokiego Sejmu. Odezwą z dnia 23. maja 1906 l. 6.607/pr. zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, że w powyższych sprawach zażądało dokładnych informacyj, obliczeń, kosztów i planów od c. k. Starostwa w Sano-ku, a dopiero po otrzymaniu tychże będzie mogło powziąć dalsze postanowienia, o których nie omieszka zawiadomić Wydziału krajowego-

C.

Drogi krajowe.

Utrzymanie
dróg krajo-
wych.

W r. 1905 stan dróg krajowych był normalny, pomniejszych mostów drewnianych i przepustów zamieniono przy normalnej konserwacyi na stałe (murowane, kryte płytami lub o żelaznych trawersach, sklepione względnie betonowe lub o konstrukcyi żelazno-betonowej) sztuk 79.

Trzykrotna powódź w czerwcu, lipcu i wrześniu 1906 spowodowała znaczne uszkodzenia na drogach krajowych, sprowadzając nawet czasowe przerwy komunikacyi na niektórych drogach.

Największe szkody wyrządziły powodzie na drogach krajowych okręgu Sądeckiego i Nowotarskiego, nadto zaszły znaczniejsze uszkodzenia na drodze Przeworsk-Dynów wskutek zerwania mostu na Mlecze w Przeworsku, — prócz tego pomniejsze na innych drogach.

Dla utrzymania komunikacyi przystąpiono do doraźnej naprawy uszkodzonych dróg i mostów, wszakże dla doprowadzenia komunikacyi do należytego stanu — oprócz robót wykonanych w r. 1906, zajdzie potrzeba wykonania znaczniejszych rekonstrukcyi jeszcze w r. 1907, zwłaszcza, że zachodzi potrzeba zbudowania kilku większych mostów.

Wydatek na pokrycie szkód elementarnych obliczono na 185.000 koron; — a mianowicie:

1. w okręgu sądeckim rekonstrukcyę i ubezpieczenia dróg zerwanych i częściowo uszkodzonych wraz z budową i naprawą mostów na	94.500 K
2. w okręgu nowotarskim na roboty j. w.	18.800 „
3. w okręgu jarosławskim odbudowa mostu na Mlecze w Przeworsku	40.000 „
4. na drogach krajowych w innych okręgach naprawa pomniejszych uszkodzeń obliczona na	<u>31.700 „</u>

Rekonstrukcyę dróg krajowych.

W przedmiocie rekonstrukcyi dróg krajowych Wydział krajowy zdaje sprawę jak następuje:

1) W sprawozdaniu zeszłorocznem o rekonstrukcyi drogi krajowej Zakliczyn - Sącz - Niedzica między Zbyszycami a Dąbrową przedstawiono, że z powodu bardzo silnych usuwisk terenu Wydział krajowy zaniechał prowadzonej od lat kilku rekonstrukcyi a postanowił natomiast przystąpić do budowy mostu stałego na Dunajcu w Zbyszycach dla połączenia pomienionej drogi z drogą krajową Słotwina-Brzesko-Nowy Sącz.

Na rzecz budowy tego mostu wstawiono do budżetu krajowego na r. 1906 pierwszą ratę w kwocie 100.000 K, do preliminarza zaś budżetu na r. 1907 wstawiono na ten cel drugą ratę 100.000 K.

W r. 1906 zarządzono zebranie dat dla opracowania szczegółowego projektu tego mostu i dojazdów.

Wydział kraj. odezwą z dnia 9. marca 1906 l. 64.165/05 na podstawie projektu wstępnego odniósł się do c. k. Namiestnictwa o wyje-

dnanie 50% subwencji państwowej na rzecz budowy tego mostu wraz z dojazdami.

C. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z dnia 19. lipca r. b. l. 10.534/praes. zawiadomiło Wydział krajowy, że Ministerstwo spraw wewnętrznych odmówiło przyznania subwencji państwowej na ten cel.

Koszt odnośnych robót oceniono na podstawie projektu wstępnego na 330.000 K.

2. Przeprowadzono budowę stałego mostu na drodze krajowej Czorsztyn-Chabówka na Czarnym Dunajcu systemem Hennebique'a o dwu otworach po 30 metrów tj. ogólnej rozpiętości 60 m.

3. Na drodze krajowej Przemysł-Sanok w Załużu zbudowano stały most systemu Hennebique'a o belkach łukowych rozpiętości 18 m.

4. Rozpoczęta rekonstrukcja drogi krajowej Rzeszów-Nadbrzeże w Sokołowie po pożarze miasta na długości 750 m ukończona zostanie w r. 1906 po załatwieniu sprawy wykupna budynków. Roboty powyższe obejmowały budowę stałego mostu sklepionego (betonowego) oraz kanału krytego — jakoteż ułożenie ścieków i krawężników przy odpowiednio rozszerzonej i uregulowanej koronie drogowej — oraz zmniejszenie spadków i sprostowanie kierunków drogi stanowiącej główną ulicę miasta.

5. Również w następstwie pożaru uporządkowano drogi krajowe w terytorium m. Buczacza, a to na drodze krajowej Buczacz-Czortków na długości 100 m i Buczacz-Monasterzyska na długości 300 m, — przy czem rozszerzono i uregulowano szerokość dróg pomienionych — jako ulic miejskich i założono ścieki z krawężnikami.

6. Wykonano rekonstrukcję pokładu szutrowego wraz z uregulowaniem spadków w km. 47. i 48. drogi krajowej Jarosław-Belzec na długość 1,500 m.

7. Wskutek budowy ścieków z krawężnikami względnie chodników uregulowano drogi krajowe:

- a) Rzeszów-Nadbrzezie w Ruskiej wsi na długość 225 m. b.
- b) Smykowce-Suchostaw w Skałacie na długości 232 m. b.
- c) Lwów-Stojanów w Kamionce strum. na długości 200 m. b.
- d) Zakliczyn-Sącz-Niedzica w 18-tym kilometrze na długości 120 m. b.
- e) Krościenko-Szczawnica w kilometrach 1, 4, 5 i 6-tym na łącznej długości 200 m. b.
- f) Kraków-Baran ścieki jednostronne na długości 90 m. b.
- g) Zator-Sucha w Skawcach ścieki jednostronne na długości 200 m. b.
- h) Czorsztyn-Chabówka w 21. kilometrze ścieki jednostronne na długości 300 m. b.

Sprawa budowy mostu stałego na Dniestrze pod Haliczem na drodze kraj. Bursztyn-Stanisławów.

Odnośnie do zeszłorocznego sprawozdania Wydział krajowy oznajmia, że wskutek dalszych pertraktacji z c. k. Rządem, c. k. Namiestnictwo zawiadomiło, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskrytem z dnia 16. maja 1906 przyznało w zasadzie na budowę mostu na Dniestrze pod Haliczem wraz z częściową rekonstrukcją drogi krajowej — zasilek ryczałtowy w kwocie 254.000 kor. z zastrzeżeniem pokrycia reszty przez fundusz krajowy oraz przedłożenia szczegółowego projektu konstrukcji niosącej żelaznej systemu Gerbera i wyniku próbnego bicia pali żelazno-betonowych dla ewentualnego zastosowania tego systemu przy fundacji przyczółków i niektórych filarów.

Wydział krajowy reskrytem z d. 9. lipca r. b. LW. 54.743 zawiadomił c. k. Namiestnictwo o przyjęciu powyższych warunków, zarządził

wypracowanie szczegółowego projektu konstrukcyi żelaznej i próbnę wbijanie pali żelazno-betonowych.

Roboty te są w toku wykonania, a po ukończeniu tychże i po przedłożeniu c. k. Namiestnictwu odnośnych planów i wyników oraz po decyzji c. k. Ministerstwa — budowa tego mostu zostanie rozpoczęta w r. 1907.

Na rzecz tej budowy wstawiono do budżetu krajowego na r. 1907 — trzecią ratę w kwocie 100.000 kor.

Sprawa budowy stałego mostu na Prucie pod Śniatynem na drodze krajowej Horodenka-Śniatyn-Załuże.

Most na Prucie pod Śniatynem o sześciu otworach na muryowanych przyczółkach i filarach łącznej rozpiętości 186 m o konstrukcyi kratowej z drzewa dębowego został wybudowany w r. 1888.

Koszta konserwacyi konstrukcyi niosącej jakoteż jej naprawy w ostatnich kilku latach przedstawiają bardzo znaczne wydatki. Pomimo tych wydatków stan konstrukcyi drewnianej mostu jest bardzo zły i dłużej utrzymany być nie może.

Zauważyć należy, że most ten ma bardzo poważne znaczenie komunikacyjne, stanowi bowiem jedyną komunikację między miastem Śniatynem a bardzo ożywioną stacją Śniatyn-Załuże.

Stan filarów i przyczółków mostu jest zupełnie dobry, wobec czego zachodzi możność zastąpienia obecnej konstrukcyi drewnianej stałą konstrukcyą żelazną.

Na ten cel wstawiono do preliminarza budżetu krajowego na r. 1907 kwotę 190.000 koron.

Sprawa ukończenia budowy drogi krajowej Lwów-Stojanów.

Wys. Sejm przeznaczył w budżecie drogowym na r. 1906 — 20.000 kor. na rozpoczęcie robót przy przedłużeniu drogi kraj. Lwów-Stojanów do granicy państwa.

W wykonaniu tego programu sporządzony został w r. 1906 szczegółowy projekt tej budowy.

Przestrzeń ta mierzyć będzie 3.090 metrów, i całkowity koszt jej budowy obliczono na 74.000 koron.

Roboty odnośne rozpoczęte zostały w r. 1906 i prowadzone są we własnym zarządzie a wykonywane są w rozmiarach dotacyi 20.000 przeznaczonej na r. 1906.

Dotychczas przeprowadzono wykupno gruntów, wykonano ziemne roboty na jednym kilometrze, wdrożono budowę mostów i zwieziono materiały na roboty pokładowe (bruk ceglany) w pierwszym kilometrze.

Rezultat licytacji wydzierżawienia stacyi mytniczych na drogach krajowych.

Z dniem 31. grudnia 1905 upłynął zwyczajny termin dzierżawy dla 44 stacyi mytniczych na drogach krajowych.

Na dzierżawę tych myt rozpisal Wydział krajowy licytację.

Cena wywołania przyjęta do tej licytacji w wysokości dotychczasowego czynszu wynosiła łączną kwotę 147.327 K 72 h.

Rezultat częściowych licytacji wykazał łączną kwotę 151.521 „ 60 „

Zatem w porównaniu z ceną wywołania wypadł korzystniej o 4.193 K 88 h.

Z wymienionych wyżej 44 stacyj mytnicznych wydzierżawiono:

- 30 wyżej ceny wywołania;
- 2 w wysokości pobieranego czynszu;
- 12 niżej ceny wywołania.

Rezultat ogólny administracyjny myt krajowych.	Dochód z myt na drogach krajowych preliminowano na rok 1905 w kwocie	498.200 K — h.
	Według zaś zamknięcia rachunkowego z tego roku przyniósł on w rzeczywistości łączną kwotę	517.834 „ 54 „
	Ponieważ dochód z tych myt za rok 1904 wynosił	<u>515.227 „ 54 „</u>
	zatem z porównania wynika, iż dochód za rok 1905 zwiększył się o kwotę	<u>2.607 K — h.</u>
Podług kontraktów dzierżawnych na r. 1906 ogólna cyfra dochodu z wydzierżawionych myt na drogach krajowych wynosi — po uwzględnieniu już opustu z czynszu za dzierżawę myta krajowego w Dawidkowcach — łączną kwotę		<u>525.604 K 20 h.</u>

Zaległości w dochodach mytnicznych. 1904	Zaległość czynszów mytnicznych z końcem roku wynosiła	40.955 K 73 h.
	z której w ciągu roku 1905:	
	ściągnięto	1.215 K 69 h.
	odpisano	<u>5.305 „ 59 „</u> 6.521 „ 28 „
pozostała zatem zaległość z lat ubiegłych w kwocie	<u>34.434 K 45 h.</u>	

Zaległość ta przedstawia się szczegółowo w sposób, jak następuje:

a) cięży na zawodnych dzierżawcach myta a mianowicie:	
w Bagienicy	1.929 K 90 h.
„ Horodence zwanej „Raszaków“ i Serafińcach	5.564 „ 56 „
„ Jabłonowie (Suchostawie)	4.589 „ 70 „
„ Miechocinie	2.834 „ 96 „
„ Pomorzanach i Rozhadowie	10.457 „ 07 „
„ Repechowcie i Szpilczynie	2.768 „ 76 „
„ Winnikach pod Żółkwią	956 „ 36 „
„ Żydaticzach (Podliskach małych)	<u>4.360 „ 90 „</u> 33.462 K 21 h.
b) pochodzi z dzierżawy myt na drodze krajowej Jarosław-Belzec	972 „ 24 „
Razem jak wyżej	<u>34.434 K 45 h.</u>

Przeciw dzierżawcom ad a) wdrożono kroki sądowe, dzierżawcy zaś ad b) pozwolono na ratałną spłatę należności.

Rewizya i regulacya myt na drogach krajowych.

W porozumieniu z c. k. Namiestnictwem przeniósł Wydział krajowy roгатkę w Krogulcu ze środka wsi poza miejsce zamieszkałe.

Także postanowił Wydział krajowy znieść roгатki w Nozdrzcu i Niewistce z łączną taryfą III. kl., a natomiast ustawić jedną roгатkę we Warze z taryfą II. kl.

Wreszcie postanowił Wydział krajowy zniżyć od 1. stycznia 1907 myto mostowe na roгатce w Nowym Sączu z II. na I. kl. i myto drogowe na drodze krajowej Złoczów-Brzeżany w Brzeżanach z II. na I. klasę.

Domki mytnicze

Dokończono budowę domku mytniczego w Kruhelu małym i wybudowano domek w Jasionce.

Uskuteczniiono naprawę domków w 24 stacyach mytnicznych, mianowicie w Bagienicy, Chołojowie, Husiatynie, Iwkowej, Jeżowem, Kaszowie, Kluwińcach, Krzyżu, Lubieniu, Łanowcach, Maszkowicach, Michocinie, Nowosielcu, Obydowie, Pałahiczach, Pomianowej, Radwanie, Ropicy, Siarach, Sokołowie, Staromieściu, Szlachcińcach, Wielowski i Założcach.

Nadto zarządzono naprawę domków mytnicznych w Birezy, Starej Birezy, Jaworniku polskim, Nowym Stawie, Tyrawie wołoskiej, Wojciechówce i Zydatyczach.

Sprzedano stary domek mytniczny w Piwnicznej.

Sprawa ubezpieczenia od ognia domków mytnicznych i drożniczych.

Wydział krajowy ubezpieczał od ognia od roku 1877 domki mytniczne i drożnicze z pozycyi, przeznaczonej na ich budowę i utrzymanie.

Premie asekuracyjne wynosiły po koniec r. 1905 kwotę 10.614 K 91 h.

W tym całym dwudziestoosmioletnim okresie otrzymał fundusz krajowy za spalone domki tylko 4 razy zaledwie łącznie 628 K 20 h., z czego przypadła na r. 1888 kwota 54 K, na r. 1890 kwota 16 K 20 h, na r. 1891 kwota 88 K i wreszcie na r. 1901 kwota 470 K. — Stracił więc fundusz krajowy na asekuracyi domków — których obecnie jest 153 — kwotę 9.986 K 71 h.

Wobec tego Wydział krajowy od r. 1905 zaniechał ubezpieczenia wspomnianych domków, a natomiast na ich odbudowanie na wypadek pożaru utworzył fundusz rezerwowy, do którego przenosi rokrocznie z funduszu na budowę i utrzymanie tych domków dotychczasową premię w kwocie 600 koron.

Alegat 1.

Sprawa datków dobrowolnych na budowę dróg krajowych.

Według załączonego wykazu datków dobrowolnych na budowę dróg krajowych pozostała z końcem r. 1905 do spłacenia należność w kwocie 4.236 K.

Zmiana w etacie służby dróg krajowych

1. Rozporządzeniem z dnia 23. lutego 1906 r. LW. 13.856/06 przeniósł Wydział krajowy ze względów służbowych następujących inżynierów okręgowych:

a) inżyniera II. kl. p. Tadeusza Żebrowskiego z posady inżyniera okręgowego w Rzeszowie do czynności w biurze oddziału techniczno-drogowego w Wydziale krajowym;

b) inżyniera II. kl. p. Władysława Ziemińskiego z posady inżyniera okręgowego w Zaleszczykach na posadę inżyniera okręgowego w Rzeszowie;

c) inżyniera II. kl. p. Włodzimierza Dydyńskiego z biura oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego na posadę inżyniera okręgu Borszczowskiego z siedzibą urzędową chwilowo w Zaleszczykach zaś od roku 1907 w Borszczowie.

Wiadomość o dalszych nominacjach w etacie techniczno-drogowym podaje sprawozdanie biura prezydyjalnego.

2. Dekretem z dnia 2. listopada 1905 r. LW. 94.325 mianował Wydział krajowy prowizorycznego konduktora III. kl. Władysława Tomanka w Kamionce strumiłowej, stałym etatowym konduktorem III. kl.

3. Rozporządzeniem z dnia 29-go maja 1906 r. LW. 15.757/06 przeniósł Wydział krajowy prowizorycznego konduktora III. kl. Romana Cieślaka ze Lwowa do Borszczowa, poruczając mu dozór nad drogami krajowymi Czortków-Skała i Kołędziany-Borszczów, tudzież prowadzenie krajowego warsztatu do wyrobów betonowych w Borszczowie w miejsce konduktora II. kl. Józefa Marka, którego równocześnie przeniesiono do Nowego Targu, poruczając mu dozór nad drogami krajowymi Czorsztyn-Chabówka i Nowy Targ-Zakopane w miejsce prowizorycznego konduktora III. kl. Franciszka Flisowskiego, którego równocześnie przeniesiono do Nowego Sącza, poruczając mu dozór nad drogą krajową Zakliczyn-Sącz-Niedzica do klm. 50-tego.

4. Rozporządzeniem z dnia 11. maja 1906 r. LW. 30.743, przeniósł Wydział krajowy w stały stan spoczynku Władysława Brandta starszego konduktora dróg krajowych i wyznaczył mu emeryturę za 36 lat służby krajowej w kwocie o rocznych 1.748 koron.

5. Dekretem z dnia 7. czerwca 1906 r. LW. 41.177/06 mianował Wydział krajowy ukończonego ucznia szkoły konduktorów drogowych Karola Duszyńskiego, prowizorycznym konduktorem III. kl., przydzielając go do czynności przy zarządzie krajowego warsztatu wyrobów betonowych w Rzeszowie.

6. Dekretem z dnia 7. czerwca 1906 r. LW. 55.781/06 mianował Wydział krajowy konduktora I. kl. w Śniatynie Jana Feliksa Bilińskiego etatowym starszym konduktorem, konduktora II. kl. Kazimierza Czajkowskiego w Przyszowie etatowym konduktorem I. kl., wreszcie konduktora III. kl. Edwarda Podlewskiego w Skałacie etatowym konduktorem II. klasy.

D.

Drogi powiatowe i gminne.

O ogólnym stanie budowy dróg powiatowych i gminnych tudzież o pomocy technicznej, udzielonej powiatom, Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Subwencye

asygnowane w r. 1905 z funduszu krajowego Rubr. VIII. lit. D. poz. 225 a.

L. p.	Powiat	D R O G A	Szczegółowo		Ogółem	
			koron	gr.	koron	gr.
1	Biała	Na budowę drogi I. kl. Jawiszowice-Wadowice	20.000	—	20.147	49
		Koszta komisji i nadzoru	147	49		
2	Bóbrka	Na budowę drogi I. kl. Strzeliska nowe-Chodorów	6.521	28	7.185	47
		Koszta komisji i nadzoru	35	82		
		Na budowę drogi I. kl. Bortniki-Mołodziejce-Żukowice	600	—		
		Koszta komisji na dr. Bryńce-Chuderkowce	28	37		
3	Bochnia	Na budowę drogi I. kl. Grodkowice-Klaj	4.000	—	6.000	
		Na budowę drogi I. kl. Niepołomice-Grabie	2.000	—		
4	Bohorodczany	Na budowę drogi I. kl. Dzwiniacz-Sołtwinia	13.992	15	14.073	57
		Koszta komisji i nadzoru	81	42		
5	Brody	Na budowę drogi I. kl. Leszniów-Szczurowice	—	—	15.876	65
6	Brzeżany	Na budowę drogi I. kl. Bożyków-Sarańczuki-Potutory	94	20	20.190	23
		Na budowę drogi I. kl. Horodyszcze-Kozłów	20.096	03		
7	Brzozów	Na budowę drogi I. kl. Brzozów-Wara	17.495	82	18.671	60
		Koszta komisji i nadzoru	1.175	78		
8	Buczacz	Na budowę drogi I. kl. Niżniów-Jazłowiec	25.000	—	38.132	84
		Mapy	81	62		
		Koszta komisji i nadzoru	2.059	58		
		Ubezpieczenie	313	64		
		Ubezpieczenie na dr. Niżniów-Jazłowiec-Koropiec	278	—		
		Na budowę drogi I. kl. Buczacz-Nagórzanka	10.000	—		
9	Cieszanów	Koszta kom. z dr. Buczacz-Porchowa	400	—	8.204	98
		Na budowę drogi I. kl. Oleszyce-Cewków	7.221	31		
		Na budowę drogi I. kl. Lubaczów-Hruszów	983	67		
10	Czortków	Na budowę drogi I. kl. Kołędziany-Próżno	—	—	10.497	91
11	Dąbrowa	Na budowę drogi I. kl. Siedleszowice-Jadowniki mokre	—	—	2.000	
Do przeniesienia					160.980	74

L. p.	Powiat	D R O G A	Szczegółowo		Ogółem	
			koron	gr	koron	gr
		Z przeniesienia			160.980	74
12	Dobromil	Na budowę drogi I. kl. Hubicze-Bircza	18.230	29		
		Koszta nadzoru i komisji	140	20		
		Mapy	57	33		
		Na budowę drogi I. kl. Krościenko-Kuźmina	4.727	36		
		Na budowę drogi I. kl. Komarowice-Nowe miasto	2.000	—		
		Koszta komisyjne na drodze Dobromil-Jureczków	8	26	25.163	44
13	Drohobycz	Na budowę drogi I. kl. Wisznia-Podborz	15.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Wygoda-Medynice	150			
		Mapy	4	20		
		Na budowę drogi I. kl. Schodnica-Ryb- ków	4.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Hubicze-Drohobycz	800	—	19.954	20
14	Gorlice	Na budowę mostu na Białej pod Golan- ką	—	—	4.000	—
15	Gródek	Na budowę drogi Gródek-Koropuż	1.307	62		
		Koszta komisyjne na drodze Gródek-Ka- mienióbród-Jaryna	300	—		
		Na budowę drogi I. kl. Gródek-Milczyce	966	08	2.573	70
16	Grybów	Na budowę drogi I. kl. Florynka-Krzy- żówka	10.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Wojnarowa-Ko- rzenna	689	95	10.689	95
17	Horod- denka	Na budowę drogi I. kl. Niezwiska-Złoty potok	9.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Horodenka-Ober- tyn	8.024	18	17.024	18
18	Husiatyn	Na budowę drogi I. kl. Kołędziany-Pro- bużna	—	—	2.000	—
19	Jarosław	Na budowę drogi I. kl. Bystrowice-Prze- worsk	—	—	6.150	—
20	Jasło	Na budowę drogi I. kl. Kęty-Dysznica	—	—	4.000	—
21	Jaworów	Na budowę drogi I. kl. Hruszów-Okopy	—	—	6.000	—
22	Kamionka strum.	Na budowę drogi I. kl. Radziechów-Ku- lików	12.600	21		
		Na budowę drogi I. kl. Podliski małe- Żelechów wielki	2.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Busk-Żelechów wielki	2.000	—		
		Koszta komisyjne z dr. Zółkiew-Kamionka	34	23	16.634	44
23	Kolbu- szowa	Na budowę drogi I. kl. Kolbuszowa- Mielec	—	—	2.610	87
24	Kołomyja	Koszta komisyjne z dr. Bohorodczyn- Korszów	387	72		
		Do przeniesienia			277.781	52

L. p.	Powiat	D R O G A	Szczegółowo		Ogólnie	
			koron	gr.	koron	gr.
		Z przeniesienia			277.781	52
25	Kossów	Odszkodowanie	65	10		
		Mapy	43	70	496	52
26	Limanowa	Na budowę drogi I. kl. Kossów-Jasienów	65.000	—		
		Koszta komisyjne i zarządu	2.228	27	73.228	27
27	Lisko	Na budowę drogi I. kl. Kutry-Hryniawa	6.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Młynne-Ujanowice	—	—	3.000	—
28	Łańcut	Na budowę drogi I. kl. Lutowiska-Cisna	7.953	23		
		Na budowę drogi I. kl. Lutowiska-Turka	6.433	80	14.387	03
29	Mościska	Na budowę drogi I. kl. Siedleczka-Pantalowice	6.307	74		
		Na budowę drogi I. kl. Sietęż-Siedleczka-Opuszcza-Siennów	71	70	6.379	44
30	Myślenice	Na budowę drogi I. kl. Pakość-Husków-Radochońce	7.000	—		
		Koszta komisyjne i zarządu	69	92		
		Na budowę drogi I. kl. Rudki-Sądowa Wisznia	1.567	88		
		Mapy z dr. Sądowa Wisznia-Sambor	118	—		
		Koszta komisji i zarządu	419	61		
		Koszta kom. z dr. Mytrowice-Szeszczowice	800	—	9.975	41
31	Nadwórna	Na budowę drogi I. kl. Siepraw-Myślenice	511	06		
32	Nisko	Na budowę drogi I. kl. Jordanów-Spytkowice	974	20		
		Na budowę drogi I. kl. Biertowice-Zembrzyce	194	70		
		Na budowę drogi I. kl. Lubień-Mszana dolna	2.906	99	4.586	95
		Koszta kom. z dr. Łączyn-Mołodiatyn	—	—	51	22
33	Nowy Targ	Na budowę drogi I. kl. Bojanów-Cisowlas-Jeżowe	2.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Cisowlas-Nart	2.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Nisko-Sojkowa	1.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Nisko-Rudnik-Tarnogóra	1.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Bojanów-Jeżowe	2.000	—	8.000	—
34	Skalnat	Na budowę drogi I. kl. Klikuszów-Raba wyżna	8.468	68		
		Mapy	19	25		
		Chodniki przy ul. Kościeliskiej	6.000	—	16.536	11
		Koszta zarządu dróg w Zakopanem	2.048	18		
		Na budowę drogi I. kl. Grzymałów-Tarnopol	—	—	10.000	—
		Do przeniesienia			424.422	47

L. p.	Powiat	D R O G A	Szczegółowo		Ogólnie	
			koron	gr.	koron	gr.
		Z przeniesienia			424.422	47
35	Pilzno	Na budowę drogi I. kl. Pilzno-Szynwałd	—	—	8.000	—
36	Podhajce	Na budowę drogi I. kl. Podhajce-Denyśów	—	—	12.000	—
37	Przemyśl	Na budowę drogi I. kl. Chałupki-Stubno-Ruszowice	3.857	84		
		Na budowę drogi I. kl. Stroniowice-Popowice	1.961	01		
		Na budowę drogi I. kl. Popowice-Pleszowice	851	94		
		Na budowę drogi I. kl. Stroniowice-Medyka	6.000	—	12.670	79
38	Rawa	Na budowę drogi I. kl. Rawa-Wólka mazowiecka	4.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin	25.000	—		
		Koszta komisji i nadzoru	690	46	29.690	46
39	Rohatyn	Na budowę drogi I. kl. Bortniki-Mołodziejów-Żukowice	6.000	—		
		Koszta komisji i zarządu	24	58		
		Koszta kom. z dr. Bołszowce-Sarnki	1.842	27		
		Mapy	45	07		
		Na budowę drogi I. kl. Puków-Strutyn	6.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Rohatyn-Czerceze	1.500	—		
		Koszta zarządu i komisji	397	10	15.809	02
40	Ropezyce	Na budowę drogi I. kl. Sędziszów-Strzyżów	4.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Sędziszów-Kolbuszowa	4.096	70	8.096	70
41	Rudki	Na budowę drogi I. kl. Komarno-Tuli-głowy	—	—	365	32
42	Rzeszów	Na budowę drogi I. kl. Przybyszówka-Wola zgłobieńska	—	—	17.000	—
43	Sambor	Na budowę drogi I. kl. Przemyśl-Rudki	247	50		
		Na budowę drogi I. kl. Sambor-Podbuż	191	23	438	73
44	Sącz Nowy	Na budowę drogi I. kl. Piwniczna-Szczawnica	4.700	—		
		Koszta zarządu i komisji	1.156	94		
		Mapy	38	40	5.895	34
45	Śniatyn	Na budowę mostu na Prucie	40.000	—		
		Koszta komisji i nadzoru	2.645	98		
		Premie	209	58	42.855	56
46	Sokal	Na budowę drogi Krystynopol-Brody	106.000	—		
		Koszta zarządu i komisji	3.259	55		
		Mapy	81	41		
		Premie	392	14		
		Na budowę drogi I. kl. Sokal-Uchrynów	4.366	26		
		Na budowę mostu na Bugu	12.600	—		
		Koszta komisji i zarządu	22	76	126.722	12
		Do przeniesienia			703.966	51

L. p.	Powiat	D R O G A	Szczegółowo		Ogólnie	
			koron	gr.	koron	gr.
		Z przeniesienia			703.966	51
47	Stary Sambor	Na budowę drogi Ławrów-Mszaniec	30.000	—		
		Koszta komisji i zarządu	2.321	34		
		Premie	170	50	32.491	84
48	Tarnobrzeg	Na budowę drogi I. kl. Turbia-Wólka	—	—	1.500	—
49	Tarnopol	Na budowę drogi I. kl. Hłuboczek wielki Kokutkowce	3.337	81		
		Na budowę drogi I. kl. Tarnopol-Brody	4.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Kozłów-Pokropiwna-Jeziarna	3.500	—		
		Na budowę drogi I. kl. Kopyczyńce-Denysów	2.000	—	12.837	81
50	Tarnów	Na budowę drogi I. kl. Tuchów-Jodłowa	—	—	13.200	—
51	Tłumacz	Na budowę drogi I. kl. Tłumacz-Bohodoryczyn	3.000	—		
		Koszta komisji i zarządu	238	64	3.238	64
52	Trembowla	Koszta komisyjne z budowy mostu	156	61		
		Koszta kom. z dr. Semenów-Buczacz	196	12	352	73
53	Turka	Na budowę drogi I. kl. Turka-Czarna	—	—	22.000	—
54	Wadowice	Na budowę drogi I. kl. Leśnica-Stronie-Zakrzów	2.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Skawinki-Brody	924	58		
		Na budowę drogi I. kl. Wadowice-Jawiszowice	26.919	37		
		Na budowę drogi I. kl. Biertowice-Zembrzyce	2.430	85		
		Koszta kom. z dr. Andrychów-Zator	48	22	32.323	02
55	Wieliczka	Na budowę drogi I. kl. Zabawa-Kokotów-Brzegi	5.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Świątniki-Siepraw	6.875	58	11.875	58
56	Zbaraż	Na budowę drogi I. kl. Zbaraż-Podwołoczyska	—	—	24.000	—
		Na budowę drogi I. kl. Zbaraż-Berezowice małe	—	—		
57	Złoczów	Na budowę drogi I. kl. Krasne-Ostrowczyk mały-Poczapy	3.657	88		
		Na budowę drogi I. kl. Przemysłany-Pomorzany	13.400	—		
		Koszta zarządu i komisyjne	1.302	13	18.360	01
58	Zółkiew	Na budowę drogi I. kl. Zółkiew-Krechów-Fujna-Dąbrowica	20.000	—		
		Koszta komisji i nadzoru	1.952	01		
		Mapy	19	60		
		Premie	230	26		
		Na budowę drogi I. kl. Zółkiew-Kamionka strum.	22.500	—		
		Na budowę drogi I. kl. Turynka-Derewnia	1.423	97	46.125	84
		Do przeniesienia			922.271	98

L. p.	Powiat	D R O G A	Szczegółowo		Ogólnie	
			koron	gr.	koron	gr.
59 60	Żydaczów Żywiec	Z przeniesienia Na budowę drogi I. kl. Żurawno-Stryj	—	—	922.271	98
		Koszta kom. z dr. Juraszów-Ujsoly	238	50	3.000	—
		Mapy	66	80	305	30
		Pozostała reszta kredytu przeniesiona na rok 1906	—	—	66.360	69
		Razem			991.937	97
		Od tego zwroty:				
		Drohobycz. Wp. zwrot kosztów regula- cji Truskawca	1.290	47		
		Nowy Targ Wp. 3% dodatki do podat- ków bezpośrednich na utrzymanie dróg w Zakopanem	226	47		
		Zaleszczyki Wp. zwrot nadpłaconej sub- wencji, na drogę Koszyłowce-Ba- zar	3.416	87		
		Szyszkowski Władysław, dyr., niezżyta zaliczka na budowę drogi Lwów- Bruchowice	575	67		
		Przeniesiony kredyt z r. 1904	66.428	49	71.937	97
		Czysty wydatek			920.000	—

Subwencje

asygnowane w r. 1905 z funduszu krajowego Rubr. VIII. lit D.
poz. 225 b. § 28.

1	Bochnia	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	2.000	—
2	Brzesko	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	4.000	—
3	Brzozów	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	2.000	—		
		Na budowę drogi Izdebki-Hłudno	3.000	—	5.000	—
4	Dobromil	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	3.000	—
5	Grybów	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	2.000	—
6	Kałusz	Na budowę mostu nad Czeczwią pod Tużyłowem	—	—	3.000	—
7	Kolbuszo- wa	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	1.000	—
8	Kraków	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	10.000	—
9	Limanowa	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	4.000	—
		Do przeniesienia			34.000	—

L. p.	Powiat	D R O G A	Szczegółowo		Ogółem	
			koron	gr.	koron	gr.
10	Lwów	Z przeniesienia Na zasilenie powiatowych funduszków drogowych	—	—	34.000	—
11	Mielec	Na zasilenie powiatowych funduszków drogowych	—	—	2.000	—
12	Nowy Targ	Nadzór dróg zakopańskich	194	67	4.000	—
		Droga Pienińska: zasilek	3.058	—		
		Ryczałt na objazd dla inżyniera Orzelskiego.	18	—		
		Ryczałt na objazd dla konduktora Soławkowa	24	48		
		Łysa Polana-Morskie Oko, zasilek	3.000	—		
		Śliwiński konduktor za nadzór	1.910	—		
		Łysa Polana-Zakopane, zasilek	15.000	—		
		Na dostawę szutru dla ulic w Zakopanem	8.757	—		
		Ubezpieczenie robotników od wypadków	323	—	32.285	15
13	Podhajce	Na zasilenie powiatowych funduszków drogowych	—	—	2.000	—
14	Przemysły	Na zasilenie powiatowych funduszków drogowych	—	—	2.000	—
15	Ropczyce	Na zasilenie powiatowych funduszków drogowych	—	—	1.000	—
16	Rzeszów	Na zasilenie powiatowych funduszków drogowych	—	—	5.000	—
		Razem			82.285	15
		Zwroty:				
		Na konserwację drogi Pienińskiej:				
		Nowy Targ Wydział powiatowy, datek	200	—		
		Nowy Targ Wydział powiatowy ze sprzedaży starych materiałów	12	55		
		Szczawnica: Komisya zdrojowa datek	200	—		
		Na konserwację drogi Łysa Polana-Zakopane:				
		Datki od stron rozmaitych	2.035	—	2.447	55
		Czysty wydatek			79.837	60

Zakładowy fundusz pożyczkowy na budowę dróg gminnych i powiatowych.

Zakładowy fundusz pożyczkowy na budowę dróg powiatowych i gminnych wynosił z dniem 31. grudnia 1904 880.000 K — h.
Dotacja z funduszu krajowego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 17. lutego 1898 z przyznanych 15 rat: VII. rata na rok 1905 40.000 „ — „
Razem 920.000 K — h.

Po koniec roku 1904 udzielono Wydziałom powiatowym pożyczek w sumie 2,355.361 K 54 h.

zaś w roku 1905 następującym powiatom :

1. Bohorodczany	10.000	K	—	h.
2. Dobromil	6.000	"	—	"
3. Gorlice	6.000	"	—	"
4. Husiatyn	10.000	"	—	"
5. Kamionka str.	50.000	"	—	"
6. Lwów	34.736	"	10	"
7. Rzeszów	20.000	"	—	"
8. Stary Sambor	15.000	"	—	"
9. Tarnobrzeg	20.000	"	—	"
10. Trembowla	14.000	"	—	"
11. Turka	13.866	"	—	"
12. Wieliczka	6.000	"	—	"
13. Żółkiew	24.000	"	—	"
			229.602	" 10 "
	<u>Razem</u>		<u>2,584.963</u>	<u>K 64 h.</u>

Na poczet tych pożyczek spła-				
cono po 31. grudnia 1904	1,542.635	K	88	h.
zaś w roku 1905	187.157	"	54	"
			<u>Ogółem spłacono</u>	<u>1,729.793 K 42 h.</u>

Po porównaniu z sumą udzielonych pożyczek j. w. pozostaje do zwrotu w latach następnych . 855.170 K 22 h., jak to w zamknięciu za rok 1905 wykazano.

Od ulokowanej rozporządzalnej gotówki na 3% rachunku bieżącym uzyskano odsetki:

a) po 31. grudnia 1904	30.730	K	68	h.
b) w roku 1905	3.447	"	61	"
			<u>Razem uzyskano</u>	<u>34.178 K 29 h.</u>

Od Wydziałów powiatowych otrzymano z tytułu 6% odsetek zwłoki za niedotrzymanie terminu płatności rat pożyczkowych:

a) po 31. grudnia 1904	8.409	K	44	h.
b) za rok 1905	854	"	91	"
			<u>Razem</u>	<u>9.264 K 35 h.</u>

Bilans z 31. grudnia 1905.

Należność czynna :

1. Od Wydziałów powiatowych :

a) z tytułu zwrotu kapitału	855.170	K	22	h.
b) " " " 6% od-	5	"	37	"
setek				855.175 K 59 h.
2. Na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym	106.407	"	66	"
			<u>Suma należności czynnych</u>	<u>961.583 K 25 "</u>

Należności bierne — " — "
Czysty stan czynny . 961.583 K 25 h.

Z 31. grudnia 1904 czysty stan czynny wy-
nosił 917.303 " 69 "

wobec czego okazuje się przyrost majątku
o kwotę 44.279 K 56 h.
zgodnie z tymże przyrostem wykazany w zamknięciu rachunku
tegoż funduszu za rok 1905.

Aleg. 2, 3.

Ewidencya
miejscowych
i powiatow-
wych iundu-
szów drogo-
wych.

W załączeniu jako alegaty 2 i 3 przedkładamy wykazy docho-
dów i wydatków miejscowych funduszy dróg gminnych za r. 1904, tu-
dzież wykazy wynikłości zamknięć rachunkowych powiatowych fundu-
szów drogowych za r. 1904.

Sprawa uzna-
nia dróg za
drogi gminne
I klasy.

Wydział krajowy na wniosek odnośnych Wydziałów powiatowych
uznał w r. 1905 za drogi gminne I. klasy:

W pow.	Bobreckim	1 drogę długości	. 13-132 km
" "	Bocheńskim	1 " "	. 4-000 "
" "	Jaworowskim	2 " "	. 21-000 "
" "	Krakowskim	3 " "	. 12-200 "
" "	Łańcuckim	5 " "	. 71-200 "
" "	Liskim	1 " "	. 46-000 "
" "	Mościskim	2 " "	. 26-000 "
" "	Myślenickim	1 " "	. 23-000 "
" "	Nowotarskim	2 " "	. 0-118 "
" "	Rzeszowskim	17 " "	. 97-000 "
" "	Sanockim	1 " "	. 0-150 "
" "	Starosamborskim	1 " "	. 11-000 "
" "	Tłumackim	1 " "	. 18-000 "
" "	Wadowickim	1 " "	. 7-500 "
" "	Zaleszczyckim	1 " "	. 6-500 "
" "	Żółkiewskim	1 " "	. 7-789 "
	Razem	41 dróg dług.	. 364-589 km.

E.**Publiczne dojazdy kolejowe.**

W czasie od 1. lipca 1905 r. do dnia 15. września 1906 r. przed-
stawiają się dalsze wyniki w urzędzeniu publicznych dojazdów kolejow-
ych, jak następuje:

1. W powiecie Brzeskim.

Dojazd kolejowy od stacyi Biadoliny szlacheckie linii kolei Lwów-
Kraków do gościńca państwowego Bochnia-Tarnów w Dębnie o dług.
5.400 m. b., dotychczas w części wybudowany zaś dalsza część w toku
budowy.

2. W powiecie Chrzanowskim.

Dojazd kolejowy Jaworzno-Szczakowa.

Kolaudacya tego dojazdu, którego budowa rozpoczęta została
jeszcze przed kilku laty, została przeprowadzona w miesiącu lipcu b. r.,
lecz wynik tej kolaudacyi dotychczas jeszcze nie był przedmiotem me-
rytorycznego załatwienia Wydziału krajowego.

3. W powiecie Dobromilskim.

a) dojazd kolejowy w Starzawie.

Wydział powiatowy w Dobromilu przedłożył Wydziałowi krajowemu wniosek mający na celu uznanie potrzeby budowy dojazdu kol. w Starzawie i sprawa została przesłaną c. k. Namiestnictwu do wydania orzeczenia;

b) dojazd kolejowy w Dobromilu.

Rozszerzenie dojazdu kol. w Dobromilu zostało uznane za potrzebne orzeczeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 19. czerwca 1906 r. L. 76.051.

4. W powiecie Drohobyckim.

Wydział powiatowy w Drohobyczu zamierzał doprowadzić do skutku wybudowanie dwóch dojazdów kolejowych, mianowicie do stacyi w Dobrowlanach i do stacyi w Borysławiu.

Rozprawa konkurencyjna dla dojazdu w Dobrowlanach przeprowadzoną została w dniu 17. maja 1906 r., zaś dla dojazdu w Borysławiu w dniu 21. maja 1906 r. Ta ostatnia wszakże wskutek braku porozumienia stron interesowanych nie przyniosła skutecznego wyniku.

Od czasu przeprowadzenia rzeczonych rozpraw sprawa naprzód nie postąpiła.

5. W powiecie Dąbrowskim.

Z powodu budującej się nowej linii kolei Tarnów-Szczucin została uznana przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym potrzeba budowy następujących 2-óch dojazdów kolejowych:

a) od stacyi Dąbrowa do drogi krajowej Tarnów-Szczucin o długości 615 m. b.;

b) od stacyi Żabno do rynku miasteczka Żabno o długości 1.130 m. b.

Budowa powyższych dojazdów w toku.

6. W powiecie Gródeckim.

Dojazd kolejowy w Stawczanach w drugiej połowie jeszcze nie wykończony.

7. W powiecie Horodeńskim.

W sprawie dojazdu kolejowego do stacyi Horodenka miasto którego budowa miała być uskuteczniiona jeszcze w r. 1899, następnie zaś wskutek zmiany pierwotnego kierunku i ponownego orzeczenia c. k. Namiestnictwa z dnia 3. grudnia 1904 l. 168.825, według którego dojazd prowadzić ma po istniejącej drodze gminnej wiodącej od gościńca państwowego do Głuszkowa, Wydział powiatowy w Horodence nie zawiadomił dotychczas Wydziału krajowego, czy budowę tę wykonuje.

Wskutek tego wezwano Wydział powiatowy do przedłożenia sprawozdania.

8. W powiecie Husiatyńskim.

W celu dokończenia budowy dojazdu kolejowego od stacyi w Hadynkowcach do miasteczka w Probużnej na przestrzeni grobli w Hadynkowcach zawezwano Wydział powiatowy do wygotowania projektu mostu mającego się wybudować w miejsce śluzy, która wskutek spuszczenia stawu zostanie zniesiona.

9. W powiecie Łańcuckim.

a) dojazd kolejowy w Grodzisku na linii kolei Przeworsk-Rozwadów o dług. 5 km. 613 m. dotychczas tylko w części zbudowany (w większej połowie), dalsza zaś część w toku budowy;

b) dojazd kol. w Manasterzu od stacji do drogi krajowej Przeworsk-Dynów wybudowany i do użytku publicznego oddany.

10. W powiecie Rohatyńskim.

Sprawa doprowadzenia do skutku budowy publicznego dojazdu kolejowego od stacji w Psarach do drogi krajowej Lwowsko-Rohatyńskiej w Podkamieniu, napotyka na trudności w uzyskaniu orzeczenia ze strony c. k. Namiestnictwa pomimo niewątpliwej ważności tego dojazdu i pomimo że Wydział krajowy na podstawie uchwały Rady powiatowej i po poprzednim wielokrotnem i najdokładniejszym zbadaniu stosunków miejscowych, przedstawił c. k. Namiestnictwu potrzebę tego dojazdu w piśmie z dnia 9. marca 1906 r. LW. 7.128/06.

Dotychczas wszakże orzeczenia nie uzyskano.

11. W powiecie Rzeszowskim.

1. dojazd kolejowy w Strzyżowie wybudowany i do użytku publicznego oddany;

2. dojazd kolejowy od stacji w Rzeszowie przez Ruską wieś do drogi krajowej w mieście Rzeszowie został również zbudowany i do publicznego użytku oddany.

12. W powiecie Sokalskim.

Na dojeździe kolejowym w Bełzie z powodu złego stanu zarządzono rekonstrukcję kosztem 20.947 K 55 h.

13. W powiecie Tarnobrzęskim.

Wydział powiatowy w Tarnobrzegu dotychczas nie przystąpił do budowy dojazdu kolejowego od stacji kolei „Grębów“ do drogi powiatowej Tarnobrzeg-Stale-Grębów, którego potrzeba uznana została orzeczeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 17. maja 1905 r. l. 67.630.

14. W powiecie Tarnopolskim.

1. Rada powiatowa w Tarnopolu zamierza przedstawić władzom orzekającym potrzebę budowy dojazdu kolejowego od stacji kolejowej w Borkach wielkich do drogi krajowej Tarnopolsko-Podwołoczyskiej w Słupkach.

W tym celu Wydział powiatowy przeprowadził w dniu 18. czerwca 1906 r. rozprawę konkurencyjną.

2. W sprawie projektowanego dojazdu kolejowego od stacji Denysów-Kupczyńce w powiecie Tarnopolskim do drogi krajowej Rohatyn-Tarnopol w powiecie Brzeżańskim, c. k. Namiestnictwo dotychczas orzeczenia jeszcze nie wydało.

15. W powiecie Tarnowskim.

Z powodu budującej się nowej linii kolei Tarnów-Szczucin wskazana została przez Komisję polityczną potrzeba budowy publicznego dojazdu kolejowego do stacji Łukowa.

Wydział powiatowy w Tarnowie zarządził w tym przedmiocie rozprawę konkurencyjną na 19. września 1906 r.

16. W powiecie Turczańskim.

1. dojazdy kolejowe a) w Jasienicy zamkowej i b) w Turce zostały wybudowane i do publicznego użytku oddane:

2. dojazd kolejowy od stacji w Jabłonce niższej do Boryni w toku budowy.

17. W powiecie Wielickim.

Przeciw orzeczeniu c. k. Namiestnictwa z dnia 16. maja 1905 r. L. 58.419 uznającemu potrzebę rozszerzenia dojazdu kolejowego Podgórze-Bonarka, wniosła c. k. uprzyw. kolej półn. Cesarza Ferdynanda rekurs do Ministerstwa spraw wewn., które rozporządzeniem z dnia 9. sierpnia 1906 r. l. 13.163 rekurs odrzuciło.

18. W powiecie Zbaraskim.

Z powodu budującej się nowej linii kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż została uznana przez c. k. Namiestnictwo orzeczeniem z dnia 27. lipca 1906 l. 98.140 potrzeba budowy dojazdu kolejowego od stacji Zbaraż do drogi powiatowej Zbaraż-Buda zbaraska o długości 140 m. kosztem około 3.700 K.

19. W powiecie Żółkiewskim.

Z powodu złego stanu mostu na dojeździe kolejowym w Żółkwi zarządzono budowę nowego mostu systemu Hennebique'a kosztem 17.000 K.

20. W powiecie Żywieckim.

W sprawie dojazdu kolejowego w Zwardoniu, Wydział krajowy pismem z dnia 18. października 1905 r. LW. 82.501 oświadczył c. k. Namiestnictwu, iż w zasadzie zgadza się na uznanie potrzeby urządzenia rzeczonoego dojazdu kolejowego wszakże z zastrzeżeniem, by c. k. Namiestnictwo przed merytorycznym załatwieniem tej sprawy spowodowało zakończenie podjętych przez c. k. Starostwo starań o bezpłatne odstąpienie przez Skarb Państwa Arcyksiążęcego dotychczasowej drogi pod dojazd.

F.

Inne ważniejsze sprawy.

Szkoła kon-
duktorów
drogowych.

O wynikach drugiego roku nauki (1905/1906) trzeciego triennium w szkole praktycznej konduktorów drogowych przedkładamy następujące sprawozdanie:

Dnia 16. listopada 1905, po powrocie uczniów z praktyki letniej I-szego roku szkolnego, zamknięto klasę I-szą i wpisano uczniów do klasy II-giej.

Naukę zimową klasy II-giej rozpoczęto dnia 16. listopada 1905, a zakończono dnia 9. kwietnia 1906 po egzaminach kursowych, przeprowadzonych od 29. marca do 9. kwietnia b. r.

Z 31 uczniów wpisanych do klasy II-giej pozostało do końca roku II-go tylko 28, których wysłano na praktykę letnią klasy drugiej do robót drogowych prowadzonych pod kierownictwem inżynierów krajowych i powiatowych.

Alegat 4. W dołączonym alegacie ./ podano wyniki egzaminu kursowego i praktyki letniej w roku 1905. W rubryce 5-tej powyższego alegatu uwidoczniono, gdzie każdy z uczniów odbywał praktykę letnią pierwszego roku nauki.

Koszta utrzymania szkoły i stan funduszków na drugi rok szkolny przedstawiają się następująco:

W y d a t k i

za czas od 1. lipca 1905 — do 31. sierpnia 1906 r. jak LW. 80.121/06.

1. Dodatek za kierownictwo szkoły	600 K — h.	
2. Płaca nauczycieli	4.160 " — "	
3. Stypendya dla 26 uczniów	6.500 " — "	
4. Koszta wyjazdu uczniów na praktykę letnią	560 " — "	
5. Obsługa	100 " — "	
6. Przybory i potrzeby szkolne	717 " 12 "	
	<u>Wydatki razem</u>	12.637 K 12 h.

D o c h o d y .

1. Grzywny ściągnięte od uczniów	207 K — h.	
2. Zwrot kosztów wyjazdu uczniów na praktykę letnią	552 " 90 "	
3. Zaoszczędzony kredyt z rachunku roku 1905 — przeniesiony do rachunku roku 1906 jak LW. 17.242/06	6.098 " 76 "	
4. Dotacya szkoły na rok 1906	10.500 " — "	
	<u>Dochody razem</u>	17.358 " 66 "
	Pozostaje przeto kwota	4.721 K 54 h.

na pokrycie wydatków szkolnych do końca roku bieżącego.

Krajowe warsztaty dla wyrobów betonowych. Ruch wyrobów betonowych w 6 krajowych warsztatach, a mianowicie: w Rzeszowie, Jarosławiu, Łólkwi, Kamionce strum., Borszczowie i Brzeżanach w roku 1905 przedstawia się, jak następuje:

1. Na budynki i narzędzia wydano	12.481 K 04 h.
2. " roboty betonowe	82.633 " 75 "
	<u>Razem</u>
	95.114 K 79 h.

Wyrobiono:

a) rur	10.278 sztuk
b) krawężników, płyt itp.	29.090 " — "
	<u>Razem</u>
	39.368 sztuk,

oc stanowi 1.837 metr. sześć. betonu.

Sprzedano:

(z pozostałych wyrobów betonowych z roku 1904 i wyprodukowanych w roku 1905).

a) rur	12.268 sztuk
b) krawężników, płyt itp.	29.018 „
Razem	41.286 sztuk,

co stanowi 1.985 metr. sześć. betonu.

Ze sprzedaży uzyskano 96.238 K 54 h.

Koszta założenia warsztatów, oraz koszta wyrobów betonowych od roku 1899 t. j. od założenia warsztatów do końca roku 1905 przedstawiają się, jak następuje:

1. Na założenie warsztatów wydano	69.932 K 25 h.
2. „ wyroby betonowe	446.531 „ 52 „
Razem	516.463 K 77 h.

Wyrobiono: rur, krawężników itp.

	205.228 sztuk objętości 10.456 m ³
Sprzedano: 189.890 „ „ 9.464 „	
Pozostało: 15.338 „ „ 992 „	

Ze sprzedaży uzyskano 466.765 K 53 h.

Należytość czynna za wyroby wynosiła z końcem roku 1905 10.604 „ 05 „

Wartość pozostałych wyrobów, według cen z r. 1905 48.877 „ 65 „

Wartość pozostałych materiałów surowych 790 „ 26 „

Razem 527.037 K 49 h.

Nadwyżkę wartości pozostałych wyrobów i materiałów w kwocie 10.573 K 72 h. przeznaczono na pokrycie kosztów administracji, dalszej produkcji i na zakupno nowych narzędzi. — Zniżono przytem ceny wyrobów w krajowych warsztatach w Żółkwi i Brzeżanach.

Według sprawozdań przedłożonych przez Wydziały powiatowe (LW. 48.613/902) tudzież według dat zebranych w krótkiej drodze założono dotychczas w 26 powiatach 28 warsztatów do wyrobów betonowych.

Z powyższego okazuje się, że oprócz kilku prywatnych fabryk do wyrobów betonowych, a mianowicie we Lwowie, Krakowie, Rzeszowie, Tarnowie, Kołomyi i t. d., znajduje się obecnie w kraju 34 warsztatów autonomicznych.

Sprawa zmiany ustawy drogowej.

W tym przedmiocie przedkładamy osobne sprawozdanie.

Projekt ustawy o policyi drogowej.

W tym przedmiocie przedkładamy osobne sprawozdanie.

Alegat 5.

Rachunki funduszu pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych.

Podług załączonego pod ./. wykazu (od poz. 1 do 7 i 8) funduszu pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych po koniec roku 1904 (rachunków za rok 1905 dotychczas nie przedłożono) przedstawiają się wyniki rachunków sześciu dróg w trzech powiatach, jak następuje:

Należyność od stron konkurencyjnych	97.422 K 19 h.
Zapas gotówką i efektami	12.105 „ 25 „
Razem	109.527 K 44 h.

Należyności bierne przypadające stronom konkurencyjnym do wypłaty za przerobne	186.536 „ 46 „
Okazuje się niedobór	77.009 K 02 h.
który od niedoboru wykazanego w sprawozdaniu za rok 1904 w kwocie	74.814 „ 32 „
Zwiększył się o kwotę	2.194 K 70 h.

Z przyczyn podniesionych w poprzednich sprawozdaniach (za lata 1897 po koniec roku 1904) mianowicie, że pierwotne przypisy w księgach likwidacyjnych były niejasne i zbyt ogólnikowe, a tem samem płynność należyności konkurencyjnych udowodnioną być nie mogła, odpisano z należyności czynnych:

1. w roku 1904 podług powołanego wyżej wykazu datki konkurencyjne z funduszu pro praeterito budowy drogi:

α) Tarnopol-Brody	185 K 04 h.	
β) Brzeżany-Podwołoczyska	1.402 „ 78 „	
γ) Strussów-Buczacz	31 „ 39 „	1.619 K 21 h.

2) w czasie od 1. stycznia 1905 po koniec października 1906 takie same datki, mianowicie z funduszu pro praeterito budowy:

a) dróg krajowych:		
α) Lwów-Rohatyn	276 K 93 h.	
β) Brzeżany-Podwołoczyska	553 „ 64 „	
b) drogi powiatowej Grzymałów-Skałat-Smykowiec	23.639 „ 52 „	24.470 „ 09 „
Razem		26.089 K 30 h.

Stan zebranych dotychczas zapasów kasowych, ulokowanych na książeczki wkładkowe Banku krajowego — przechowane tymczasowo w depozytach ogólnych funduszu krajowego — wynosił wedle sprawozdania za rok 1904 numer:

a) 8.229 kwotę	13.054 K 73 h.	
b) 9.556 „	14.068 „ 14 „	27.122 K 87 h.

Doliczając do tego odsetki za obydwa półrocza 1905 tudzież za pierwsze półrocze 1906 — od książeczki numer:

ad a) 8.229 w kwocie	717 K 68 h.	
ad b) 9.556 w kwocie	773 „ 42 „	1.491 K 10 h.

wynosi razem stan zebranych zapasów po koniec czerwca 1906 r. kwotę 28.613 K 97 h.

W sprawie ostatecznego zakończenia rachunków funduszu pro praeterito budowy wszystkich dróg krajowych i powiatowych, zawiadomiono c. k. Naniestnictwo na podstawie uchwały z dnia 27. lipca 1906 do LW. 49.420, że Wydział krajowy nie może zgodzić się na częściową wypłatę należyności biernych poszczególnych funduszy pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych, a w szczególności funduszy pro praeterito budowy drogi krajowej Brzeżany-Podwołoczyska, drogi powiatowej Tarnopol-Brody i drogi krajowej Strussów-Buczacz przed ostatecznem zamknięciem obrachunku każdego z tych funduszy.

Wydział krajowy oświadczył przytem, że dla ułatwienia c. k. Rządowi zapłacenia należności biernych funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych gotów jest pozostawić c. k. Rządowi do dyspozycyi całą kwotę zapasów kasowych zebraną dotychczas ze ściągniętych należności czynnych powyższych funduszów, zastrzegając jednak, że równocześnie powinny być zamknięte zupełnie rachunki tych wszystkich funduszów, a c. k. Rząd zabezpieczy z własnych funduszów pokrycie całej zaległej reszty należności biernych wszystkich rzeczonych funduszów pro praeterito, niepokrytej wspomnianą wyżej kwotą zapasów kasowych.

W końcu oznajmiono, że jest rzeczą wskazaną, ażeby sprawa funduszów pro praeterito budowy wszystkich dróg była w jak najkrótszym czasie ostatecznie zakończoną i w tej mierze Wydział krajowy odwołał się do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. listopada 1889 L. S. 1.244 i swych licznych odezów.

Jak tedy wynika z powołanego na wstępie wykazu, zapas kasowy — przechowany w c. k. Kasach rządowych — wynosił z końcem roku 1904 gotówką i efektami

kwotę	12.105 K 25 h.
Doliczając do tego zapasy kasowe, przechowane w depozytach ogólnych funduszu krajowego w kwocie j. w.	28.613 „ 97 „
wynosi stan zapasów tych razem kwotę	40.719 K 22 h.

Wliczając w to należności (od stron konkurencyjnych) czynne — o ile nie będą odpisywane sposobem dotychczasowym, a z tego powodu, jak wyżej nadmieniono, i wpływy po największej części bardzo wątpliwe — w kwocie j. w.

Razem 97.422 „ 19 „
138.141 K 41 h.

W porównaniu więc z należnościami biernymi w kwocie j. w.

186.536 „ 46 „
Okazuje się jeszcze niedobór w kwocie 48.395 K 05 h.

Ubezpieczen
nia robotni-
ków od wy-
padków.

W myśl ustawy z dnia 28. grudnia 1887 (Dz. p. p. z r. 1888 Nr. 1) ubezpieczono w r. 1905 tych robotników i drożników na drogach krajowych i subwencyonowanych, którzy byli użyci przy robotach drogowych prowadzonych w zarządzie własnym.

Z tego zobowiązania wynikłe koszta poniesiono z funduszu krajowego:

1. Na roboty zwyczajne wykonane przy utrzymaniu dróg krajowych i przy robotach w warsztatach betonowych w kwocie	787 K 22 h.
2. na roboty nadzwyczajne (przy budowie mostów, w kamieniołomach i cegielnach) a to:	
a) na drogach krajowych	278 „ 59 „
b) „ „ subwencyonowanych i dojazdach kolejowych	2.118 „ 30 „
Gdy w r. 1904 wypłacono z powyższego tytułu kwotę	5.342 K 54 h.
okazuje się, że koszt ubezpieczeń wynosił w r. 1905 <i>mniej</i> o kwotę	2.158 „ 43 „

Przedłużenie
udzielonych
koncesyi
mytnicznych.

Na podstawie postanowienia §. 9. ust. drog. Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem przedłużył koncesye na dalszych pięć lat do pobierania opłat mytnicznych, a mianowicie:

- Radzie pow. w Dobromilu na drodze pow. Krościenko-Kuźmina;
 Wydziałowi pow. w Drohobyczu na rzecz utrzymania mostu na Bystrzycy w Urożu i na rzecz utrzymania ośmiu mostów w Podbużu;
 Wydziałowi pow. w Samborze na rzecz utrzymania mostów w Czerchawce i Błażówce w Czerchawie;
 Wydziałowi pow. w Jaworowie na drodze gm. Jaworów-Sądowa Wisznia;
 Radzie pow. w Turce na drodze pow. Turka-Czarna;
 Wydziałowi pow. w Śniatynie na drodze gm. I. kl. Załucze-Ilińce;
 Radzie pow. w Bochni od przewozu przez Rabę między Ujściem solnem a Niedarami;
 Radzie pow. w Husiatynie na drogach pow. Husiatyn-Probużna i Husiatyn-Horodnica;
 Radzie pow. w Horodence na drodze pow. Niezwiska-Obertyn-Kamionki;
 Radzie pow. w Grybowie od mostów pow. na Białej;
 Radzie pow. w Sokalu na drodze pow. Sokal-Krystynopol;
 Radzie pow. w Rawie ruskiej na drodze gm. I. kl. Lubyca-Józefówka;
 Radzie pow. w Nowym Sączu na drogach pow. Krzyżówka-Muszyna, Krzyżówka-Krynica-Muszyna, Krzyżówka-Nowy Sącz i Stary Sącz-Piwniczna-Mniszek;
 Wydziałowi pow. w Złoczowie na drodze gm. Krasne-Gołogóry;
 Wydziałowi pow. w Myślenicach od dwóch mostów w Bystrej;
 Radzie pow. w Mościskach na drodze pow. Hodyńsko-Samborskiej;
 Wydziałowi pow. w Wieliczce na drodze gm. I. kl. Wieliczka-Swiątniki;
 Radzie pow. w Wieliczce na drodze pow. Dobczycko-Szczyrzyckiej, od mostu pow. w Dobczycach, na drodze pow. Wielicko-Dobczyckiej, od mostu pod Zegartowicami i na drodze pow. Wielicko-Gdowskiej;
 Wydziałowi pow. w Złoczowie i Kamionce str. na drodze gminnej Krasne-Gliniany;
 Wydziałowi pow. w Nadwórnie na drodze gm. Nadwórna-Markowce;
 Obszarowi dworsk. w Hordyni od dwóch mostów w Hordyni;
 Gminie Mizuń od dwóch mostów na Mizuniu;
 Radzie pow. w Rzeszowie na drogach pow. Rzeszów-Głogów i Rzeszów-Tyczyn-Ujazdy;
 Wydziałowi pow. w Rzeszowie od przewozu przez Wisłok w Terliczce i na drogach gm. Przybyszówka-Zgłobień i Miłocin-Bratkowice;
 Obszarowi dworsk. w Kornalowicach od mostu na Dniestrze w Kornalowicach.

Przedłużenie Nadto przedłużył Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Na-
 koncesyi na miastnictwem na trzy lata gminom miast Żółkiew, Tarnopol, Przemyśl
 pobór kopyt- i Kołomyja koncesyę do pobierania kopytkowego.
 kowego.

Kontrola nad Tak jak w latach poprzednich wykonywał Wydział krajowy kon-
 miastami po- trolę nad miastami, które na mocy specjalnych ustaw uprawnione są
 bierającymi do pobierania myta kopytkowego, a w szczególności: w Brodach, Brze-
 kopytkowe. żanach, Jarosławiu, Kołomyi, Nowym Sączu, Przemyślu, Rzeszowie, Sta-
 nisławowie, Tarnowie, Tarnopolu, Żółkwi, jakoteż nad Wydziałem po-

wiatowym w Buczaczu, pobierającym powyższą opłatę w zastępstwie gminy m. Buczacza.

Magistraty wszystkich tych miast i Wydział powiatowy w Buczaczu przedłożyły preliminarze drogowe na rok 1905, które były na miejscu badane a następnie były przedmiotem odpowiednich zarządzeń Wydziału krajowego.

W ten sam sposób załatwione zostały rachunki drogowe za rok 1904 wszystkich wymienionych miast z wyjątkiem miasta Rzeszowa, którego rachunków dotychczas nie przedłożono.

Mimo wezwań nie przedłożyły dotychczas preliminarzy na rok 1906 miasta: Brody i Rzeszów, oraz zamknięć rachunkowych za rok 1905 miasta: Brody, Brzeżany, Przemyśl i Rzeszów. Magistraty tych miast zostały ponagłone o nadesłanie zaległych przedłożeń.

Alegat 6.
Subwencje państwowe na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

W załączeniu $\%.$ przedkładamy Wysokiemu Sejmowi wykaz zezwolonych na r. 1906 kredytów ze Skarbu Państwa na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

Orzeczenia c. k. Trybunału administracyjnego.

C. k. Trybunał administracyjny:

I. odrzucił zażalenie gminy Dorozów przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 17. stycznia 1905 l. 125.044, zatwierdzającemu orzeczenie Wydziału powiatowego w Samborze o obowiązku gminy Dorozów do utrzymywania mostu nad rzeką Bystrzycą w dolnej części wsi Dorozowa.

Nadto c. k. Trybunał administracyjny:

odrzucił bez dalszego postępowania zażalenie Tadeusza Chłopeckiego imieniem obszaru dworskiego w Żabokrukach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 13. czerwca 1905 l. 44.657, którem odrzucono jego rekurs przeciw rezolucji Wydziału powiatowego w Horodence z 20. marca 1905 l. 590, polecającej wykonanie przyjętych zobowiązań na rzecz mostu w Żabokrukach;

wstrzymał dalsze postępowanie w sprawie zażalenia Stanisława hr. Wiśniewskiego przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 14. grudnia 1904 l. 109.447 w przedmiocie uznania drogi z Gołuchowa do Zużela za publiczną.

II. C. k. Trybunał administracyjny natomiast zniósł:

1. orzeczenie Wydziału krajowego z 27. lutego 1903 l. 9705 zatwierdzające rezolucję Wydziału powiatowego w Brodach z 31. grudnia 1902 l. 4840, którem nakazano gminie Pobereże usunąć w obrębie zabudowań własnymi środkami zaspy śnieżne na drodze powiatowej.

2. orzeczenie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 31. grudnia 1904 l. 36.075 w przedmiocie opłat myta mostowego w Jarosławiu na drodze krajowej Jarosław-Belzec od transportów drzewa w obrębie i do użytku folwarków należących do Stanisława hr. Siemieńskiego.

Akademia im. Maryi Teresy w Wiedniu

Odezwą z dnia 31. sierpnia 1905 r. l. 128.541 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy o opróżnieniu jednego miejsca fundusowego w Akademii im. Maryi Teresy w Wiedniu.

Po rozpisaniu konkursu przez Wydział krajowy z dnia 2-go września 1905 do l. 82.519 uczyniono przedstawienie do Najwyższego Tronu.

Najwyższem postanowieniem z dnia 11. listopada 1905 r. nadał Najjaśniejszy Pan to miejsce fundusowe Jerzemu Kazimierzowi Józefowi Wincentemu 4 im. Ramułtowi.

Następnie odezwą z dnia 16. marca 1906 r. l. 33.203 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że z początkiem roku szkolnego 1906/7 będzie opróżnione jedno miejsce funduszowe w Akademii im. Maryi Teresy.

Wydział krajowy rozpiisał konkurs dnia 27. marca 1906 r. do l. 29.515, uczynił następnie przedstawienie do Najwyższego Tronu a Najjaśniejszy Pan postanowieniem najwyższem z dnia 10. lipca 1906 r. nadał to miejsce funduszowe Ludwikowi Mieczysławowi 2 im. Wiktorowi z Wiatrowic.

Sprawy szlachectwa i zmiany nazwisk.

W czasie od 1. lipca 1905 do końca czerwca 1906 r. załatwiono w dziale szlachectwa dwieście sześćdziesiąt sześć exhibitów (podań), które rozdzielamy na następujące sprawy:

I. Co do staropolskiego szlachectwa:

1. jedno podanie przedłożono z poparciem do Najwyższej decyzji;
2. przy siedmiu podaniach udzielono opinii na żądanie c. k. Namiestnictwa we Lwowie;

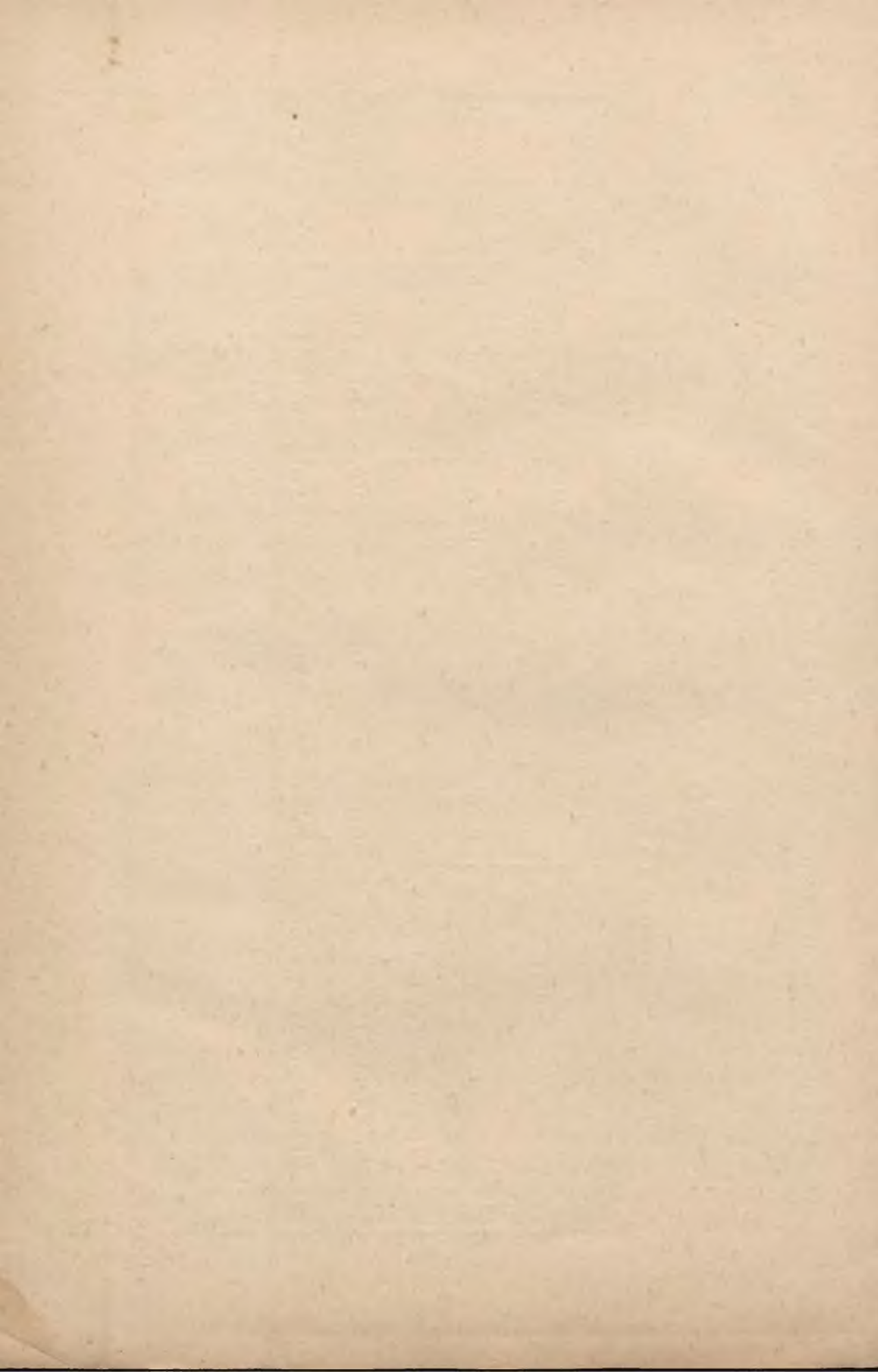
3. sześć podań zwrócono proszącym do uzupełnienia dowodami.

Najwyższa decyzja nastąpiła w dwóch wypadkach, w jednym zaś wypadku rozstrzygnęło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w ten sposób, iż uznało uprawnienie do używania w obrębie królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa odziedziczonego staropolskiego szlachectwa w przymocie zwykłego szlachectwa zagranicznego.

II. Certyfikatów szlachectwa wydano trzydzieści ośm, z tych pięć po poprzednim zasięgnięciu upoważnienia ze strony c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, ponieważ legitymujący się pochodzili w trzecim względnie w czwartym stopniu od osób zapisanych w metrykach szlacheckich galicyjskich.

III. Spraw szlachectwa ogólnej treści, a mianowicie co do różnych wyjaśnień, wypisów z metryk szlacheckich galicyjskich i innych żądań, załatwiono sto dziesięć, a w tych miesiącach także wykaz peryodyczny wpisów dokonanych w metrykach szlacheckich galicyjskich w ciągu roku 1905, przedłożony z początkiem roku 1906 c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych na ręce c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

IV. W sprawie zmiany nazwisk, oznajmiono c. k. Namiestnictwu we Lwowie — na żądanie tegoż — do stu czterech podań, czy nadać się mające nazwiska przysługują lub nie przysługują rodowi szlacheckim.

Wykaz wyników

dochodów i wydatków miejscowych funduszy dróg gminnych

za rok 1904.

Liczba parządkowa	Nazwa powiatu	Długość dróg gminnych Km	Ilość rodzin obowiązanych do prestackyi	Wartość prestackyi w gotówce		Dochody w gotówce						Wartość zużytej prestackyi		Wydatki w gotówce		Pozostałość nieodrobionych prestackyi		Zapasy kasowy w gotówce		UWAGA			
				Dotacje z funduszu powiatowego i gminnego		Czynsze z myta		Inne dochody		Razem													
				koron	g	koron	g	koron	g	koron	g	koron	g	koron	g	koron	g	koron	g		koron	g	
1	Biała	469.516	11.221	31.830	—	13.294	46	—	—	2.218	75	15.513	21	29.027	77	15.513	21	2.802	23	—	—		
2	Bóbrka	731.427	12.649	20.238	40	16.552	92	—	—	2.704	90	19.257	82	19.653	30	18.688	30	585	10	569	52		
3	Bochnia	628.966	35.859	34.509	—	9.815	07	—	—	—	—	9.815	07	33.112	85	9.815	07	1.396	15	—	—		
4	Bohorodczany																						
5	Borszczów	523.682	22.167	22.425	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21.203	—	—	—	1.222	—	—	—		
6	Brody																						
7	Brzesko	715.389	15.685	31.370	—	39.540	18	—	—	3.341	30	42.881	48	30.416	50	42.704	18	953	50	177	30		
8	Brzeżany	588.887	12.518	20.028	80	12.981	75	—	—	—	—	12.981	75	19.277	60	12.981	75	751	20	—	—		
9	Brzozów																						
10	Buczacz																						
11	Chrzanów	455.600	14.578	43.734	—	35.634	60	—	—	7.622	53	43.257	13	40.128	25	42.763	23	3.605	75	493	90		
12	Cieszanów	770.376	12.642	25.284	—	13.507	67	—	—	—	—	13.507	67	24.965	—	13.507	67	319	—	—	—		
13	Czortków	459.000	12.865	18.011	—	4.866	88	—	—	—	—	4.866	88	15.524	80	4.866	88	2.486	20	—	—		
14	Dąbrowa	637.227	11.567	23.702	—	3.157	37	—	—	7.154	—	10.311	37	21.313	80	10.311	37	2.388	20	—	—		
15	Dobromil	392.883	11.230	17.825	80	10.971	47	—	—	—	—	10.971	47	16.353	40	10.971	47	1.472	40	—	—		
16	Dolina																						
17	Drohobycz																						
18	Gorlice	376.970	12.151	29.491	60	37.098	96	6.244	—	273	20	43.616	16	28.973	50	43.616	16	518	10	—	—		
19	Gródek	617.610	9.981	21.566	07	13.008	06	—	—	—	—	13.008	06	20.066	37	13.008	06	1.499	70	—	—		
20	Grybów	376.025	7.468	16.744	60	14.806	12	—	—	—	—	14.806	12	14.978	99	14.806	12	1.765	61	—	—		
21	Horodenka																						
22	Husiatyn	742.057	16.431	19.717	20	4.847	18	—	—	9.857	48	14.704	66	13.622	80	14.266	51	6.094	40	438	15		
23	Jarosław	1.030.009	17.358	34.716	—	23.572	55	—	—	4.044	64	27.617	19	33.571	50	26.831	23	1.144	50	785	96		
24	Jasło																						
25	Jaworów	506.126	11.629	13.982	40	1.663	13	—	—	—	—	1.663	13	13.620	—	1.663	13	362	40	—	—		
26	Kałuż	554.241	15.451	36.310	80	—	—	400	—	78	01	478	01	33.977	90	422	75	2.832	90	55	26		
27	Kamionka strum.	774.250	18.155	18.155	—	6.237	63	—	—	2.223	80	8.461	43	15.204	50	8.092	11	2.950	50	369	32		
28	Kolbuszowa	476.488	12.502	18.268	20	5.378	97	—	—	—	—	5.378	97	15.852	70	5.378	97	1.254	50	—	—	Odpisano 1.161 K	
29	Kołomyja	421.000	20.197	21.353	60	—	—	—	—	—	—	—	—	16.031	60	—	—	5.322	—	—	—		
30	Kossów	14.895	29.790	25.391	—	385	—	—	—	4.410	28	4.795	28	24.974	—	4.658	89	417	—	136	39		
31	Kraków I. klasy	101.247	—	10.575	60	42.303	92	—	—	4.499	39	46.803	31	4.907	—	46.803	31	5.668	60	—	—		
32	" II. "	348.792	13.792	22.526	40	24.764	34	—	—	2.558	80	27.323	14	20.630	40	27.323	14	1.896	—	—	—		
33	Krosno																						
34	Limanowa	569.945	12.603	25.206	—	18.210	69	7.430	35	14.401	01	40.042	05	24.535	—	37.299	51	553	—	2.742	54	Odpisano z powodupozaru 118 K	
35	Lwów	1.082.300	22.316	51.150	—	35.936	87	—	—	3.218	77	39.155	64	40.417	80	37.645	15	10.732	20	1.510	49		
36	Łańcut																						
37	Mielec	888.316	12.636	15.163	20	34.895	53	—	—	—	—	34.895	53	14.449	80	34.895	53	713	40	—	—		
38	Mościska	541.202	13.085	18.319	—	6.857	21	—	—	474	—	7.331	21	17.054	10	7.331	21	1.264	90	—	—		
39	Myslenice	463.300	14.918	34.680	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34.680	—	—	—	—	—	—	—		
40	Nadwórna	406.312	13.237	39.711	—	12.972	91	—	—	4.593	82	17.566	73	37.227	—	17.566	73	2.484	—	—	—		
41	Nisko	512.700	11.553	18.496	40	2.199	49	—	—	—	—	2.199	49	4.936	—	2.199	49	13.560	40	—	—		
42	Nowy Targ	571.400	14.487	60.684	80	29.644	23	—	—	—	—	29.644	23	57.803	70	29.644	23	2.881	10	—	—		
43	Pilzno	272.894	7.990	13.183	60	13.297	04	—	—	—	—	13.297	04	12.353	80	13.297	04	829	80	—	—		
44	Podhajce																						
45	Przemysł																						
46	Przemysłany	661.873	12.588	15.105	60	12.128	40	—	—	18	40	12.146	80	11.622	60	12.146	80	3.483	—	—	—		
47	Rawa	15.636	21.890	21.890	40	—	—	—	—	—	—	—	—	20.041	80	—	—	1.779	30	—	—	Odpis. 69:0 K	
48	Rohatyn	737.000	17.985	37.420	80	71.733	45	280	—	—	—	72.013	45	34.501	40	72.113	45	2.919	40	—	—	100 K niedobór	
49	Ropczyce																						
50	Rudki	591.275	12.369	19.790	40	29.588	78	—	—	—	—	29.588	78	17.064	40	29.588	78	2.726	—	—	—		
51	Rzeszów																						
52	Sambor	494.558	14.665	46.928	—	40.249	80	—	—	—	—	40.249	80	44.772	80	40.249	80	2.155	20	—	—		
53	Sanok	500.741	14.491	43.473	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41.525	25	—	—	1.947	75	—	—		
54	Sącz nowy																						
55	Skałat																						
56	Śniatyn	347.000	17.036	25.558	08	—	—	—	—	—	—	—	—	21.547	86	—	—	4.010	22	—	—		
57	Sokal	765.700	18.282	30.250	63	80.557	08	—	—	3.963	78	84.520	86	27.200	53	84.499	45	3.050	10	21	41		
58	Stanisławów	347.500	19.553	32.877	40	2.596	56	—	—	8.251	31	10.847	87	26.412	—	10.512	17	6.465	40	335	90		
59	Stary Sambor																						
60	Stryj	349.900	5.179	20.716	—	14.085	16	—	—	—	—	14.085	16	18.018	—	14.085	16	2.698	—	—	—		
61	Tarnobrzeg	592.273	10.856	18.779	60	20	—	—	—	7.730	09	7.750	09	14.268	40	7.750	09	4.511	20	—	—		
62	Tarnopol	1.975.000	16.871	20.245	20	39.151	64	—	—	—	—	39.151	64	15.607	80	39.151	64	4.637	40	—	—		
63	Tarnów	691.908	11.923	19.076	80	38.593	51	—	—	—	—	38.593	51	12.923	90	38.593	51	6.152	90	—	—		
64	Thumacz	579.515	20.034	51.122	80	43.660	39	—	—	973	20	44.633	59	42.209	80	44.522	45	8.913	—	111	14		
65	Trembowła	473.500	12.430	14.916	—	5.977	38	100	—	10.619	05	16.696	43	12.151	20	14.208	76	2.764	80	2.487	67		
66	Turka	489.550	12.324	24.648	—	7.991	62	—	—	—	—	7.991	62	23.920	—	7.991	62	728	—	—	—		
67	Wadowice	748.817	16.464	32.928	—	21.741	04	—	—	—	—	21.741	04	32.143	50	23.225	84	784	50	—	—	Niedobór 1.484 K 80 g	
68	Wieliczka	828.210	16.268	47.301	50	20.938	73	—	—	—	—	20.938	73	46.503	92	20.938	73	797	58	—	—		
69	Zaleszczyki	887.648	14.175	28.350	—	19.671	03	—	—	—	—	19.671	03	24.861	—	19.671	03	3.489	—	—	—		
70	Zbaraż																						

1848

Wykaz wyników

zamknięć rachunkowych powiatowych funduszów drogowych za rok 1904.

Liczba porz.	Nazwa powiatu	Drogi gminne						Drogi powiatowe					
		Dochody		Wydatki		Zapasy kasowe		Dochody		Wydatki		Zapasy kasowe	
		koron	g.	koron	g.	koron	g.	koron	g.	koron	g.	koron	g.
1	Biała	95.330	69	95.288	72	41	97	102.736	77	102.484	89	251	88
2	Bóbrka	66.576	16	66.475	08	101	08	—	—	—	—	—	—
3	Bochnia	87.256	79	86.452	74	804	05	34.561	54	32.783	58	1.777	96
4	Bohodorczany	32.002	17	31.405	59	596	58	—	—	—	—	—	—
5	Borszczów	31.211	55	28.816	79	2.394	76	28.504	47	27.816	46	688	01
6	Brody	41.124	08	39.168	86	1.955	22	92.625	68	88.350	31	4.275	37
7	Brzesko	107.050	74	106.630	04	420	70	46.824	60	46.744	63	79	97
8	Brzeźany	48.166	26	47.900	97	265	29	—	—	—	—	—	—
9	Brzozów	42.795	84	38.463	63	4.332	21	34.575	56	29.637	75	4.937	81
10	Buczacz	126.739	38	126.719	56	19	82	21.268	34	8.995	85	12.272	49
11	Chrzanów	87.037	08	86.879	74	157	34	82.293	56	82.169	14	124	42
12	Cieszanów	35.375	32	31.759	30	3.615	93	72.411	76	62.814	01	9.597	75
13	Czortków	74.767	03	74.767	03	—	—	15.445	17	15.445	17	—	—
14	Dąbrowa.	70.050	46	70.050	46	—	—	50.175	35	48.692	87	1.482	48
15	Dobromil	74.558	07	74.558	07	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Dolina	39.732	18	35.517	54	4.215	18	1.609	82	1.447	80	162	02
17	Drohobycz	155.991	47	155.579	54	411	93	129.399	60	128.943	25	456	35
18	Gorlice	82.193	37	82.193	37	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Gródek	63.648	03	63.648	03	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Grybów	16.248	65	16.226	82	21	83	14.028	52	14.028	52	—	—
21	Horodenska	36.091	55	36.091	55	—	—	19.768	37	19.743	57	24	80
22	Husiatyn	50.489	18	49.088	55	1.400	63	36.695	37	36.695	37	—	—
23	Jarosław.	274.150	56	273.418	98	731	58	64.315	40	63.316	87	998	53
24	Jasło	87.322	28	80.748	04	6.574	24	43.900	79	37.335	77	6.565	02
25	Jaworów.	65.625	52	61.606	69	4.018	83	28.603	29	26.319	85	2.283	44
26	Kałuż	41.090	69	39.624	60	1.466	09	—	—	—	—	—	—
27	Kamionka str.	135.710	92	125.897	47	9.813	45	—	—	—	—	—	—
28	Kolbuszowa	17.286	75	15.431	94	1.854	81	118.419	32	106.296	53	12.122	79
29	Kołomyja	91.254	11	88.275	66	2.978	45	36.956	22	33.578	63	3.377	59
30	Kossów	20.610	40	20.156	91	453	49	17.580	35	17.580	35	—	—
31	Kraków	91.354	53	91.354	53	—	—	45.443	76	45.298	86	144	90
32	Krosno	44.076	19	43.770	44	305	75	12.113	74	11.422	88	690	86
33	Limanowa	35.052	29	35.046	70	5	59	61.475	12	58.813	20	2.661	25
34	Lisko	81.210	83	80.023	97	1.186	86	18.606	51	18.605	26	1	80
35	Lwów.	138.895	04	134.440	22	4.454	82	26.925	59	26.900	79	24	—
36	Łańcut	114.583	88	111.064	02	3.519	86	—	—	—	—	—	—
37	Mielec	68.609	53	68.574	78	34	75	53.549	63	53.549	63	—	—
38	Mościska.	52.958	47	52.793	85	164	62	16.822	52	16.761	73	60	79
39	Myślenice	99.016	54	97.955	51	1.061	03	23.338	64	23.338	64	—	—
40	Nadwórna	28.173	19	28.038	11	135	08	5.746	80	5.292	36	454	44
41	Nisko	133.751	33	133.751	33	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Nowy-Targ	33.337	91	31.984	23	1.353	68	35.182	52	33.335	32	1.847	20
43	Pilzno	44.169	99	44.169	99	—	—	14.948	41	14.948	41	—	—
44	Podhajce	73.903	99	73.903	99	160	—	36.910	32	36.910	32	—	—
45	Przemysł	75.680	89	75.520	89	—	—	—	—	—	—	—	—
46	Przemysłany	77.295	99	77.295	99	—	—	27.086	68	27.086	68	—	—
47	Rawa	72.659	42	72.659	42	—	—	115.606	43	115.606	43	—	—
48	Rohatyn.	95.031	67	86.768	08	8.263	59	—	—	—	—	—	—
49	Ropczyce	80.297	41	80.297	41	—	—	8.631	75	8.631	75	—	—
50	Rudki.	88.037	08	88.037	08	—	—	9.380	75	9.380	75	—	—
51	Rzeszów.	114.556	06	101.519	33	13.036	73	248.595	60	244.531	82	4.063	78
52	Sambor	94.576	48	88.670	86	5.905	62	34.021	40	33.082	64	938	76
53	Sanok	58.520	—	57.898	02	631	98	5.001	46	4.518	68	482	78
54	Sącz nowy	91.212	36	91.176	39	35	97	46.481	25	46.481	25	—	—
55	Skadzi	102.298	07	92.235	03	10.063	04	—	—	—	—	—	—
56	Sniatyn	60.402	64	60.402	64	—	—	79.979	03	79.979	03	—	—
57	Sokal.	78.259	01	78.259	01	—	—	99.615	78	99.615	78	—	—
58	Stanisławów	80.905	73	77.080	06	—	—	5.773	11	5.138	83	634	48
59	Stary-Sambor	17.750	56	16.167	51	3.825	67	16.765	81	16.413	76	352	28
60	Stryj	85.903	59	85.705	15	1.583	05	28.893	45	28.821	86	71	59
61	Tarnobrzeg.	67.462	56	67.168	27	294	29	27.598	87	27.598	87	—	—
62	Tarnopol.	171.759	83	171.556	81	203	02	13.374	32	11.651	86	1.722	46
63	Tarnów	101.186	60	99.509	26	1.677	34	124.951	14	124.419	34	531	80
64	Tłumacz.	89.605	64	89.605	64	—	—	—	—	—	—	—	—
65	Trembowla	44.352	92	44.302	61	50	31	71.961	40	71.919	27	42	13
66	Timka.	20.208	09	16.324	97	3.683	12	14.541	52	13.759	41	782	11
67	Wadowice	113.738	61	113.738	61	—	—	14.631	62	13.777	02	854	60
68	Wieliczka	175.355	59	174.999	85	355	74	36.344	67	35.607	24	677	43
69	Zaleszczyki.	84.712	62	84.246	50	466	12	20.201	46	19.368	86	832	60
70	Zbawiaż	117.439	90	117.439	90	—	—	—	—	—	—	—	—
71	Złoczów	111.736	52	108.473	81	3.262	71	29.323	42	29.323	42	—	—
72	Zółkiew	161.270	43	156.030	85	5.239	58	45.260	36	44.474	65	785	71
73	Zydaczów	62.712	39	52.943	24	9.769	15	48.322	28	48.322	28	—	—
74	Zywiec	76.163	45	76.163	45	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem	5,857,673	05	5,728,100	08	129,572	97	2,616,106	97	2,535,969	57	80,137	40

Zestawienie klasyfikacyjne

uczniów szkoły praktycznej konduktorów drogowych

za rok szkolny 1905/6.

Numer lokacyi za naukę zimową Klasy II.	Nazwisko, imię i rok urodzenia ucznia	Rok szkolny 1905/06 (Klasa II.)		Ogólny wynik praktyki letniej w roku poprzednim (kursie I.)	U W A G I
		Nauka zimowa	Roboty drogowe, do których przydzielono ucznia na praktykę letnią		
1	Władysław Śpiewak, styp. 25. paźdz. 1879	bardzo dobry	Przy budowie drogi Boł- szowce-Sarnki	bardzo dobry	
2	Alojzy Jost, styp. 1. listopada 1874	dobry	W nowotarskim okręgu drogowym	dobry	
3	Wincenty Staszkievicz, stypend. 15. styczn. 1887	dobry	Przy budowie mostu na drodze Thuste-Buczacz	dobry	
4	Dyonizy Liłyński, styp. 10. lipca 1886	dobry	Przy budowie drogi Lawrów- Mszaniec	dobry	
5	Józef Rysz, styp. 14 marca 1880	dobry	Przy budowie drogi Prze- mysłań-Pomorzan	bardzo dobry	
6	Leon Janicki, styp. 17. czerwca 1880	dobry	Przy warstacie betonowym w Żółkwi	dobry	
7	Józef Damsé, styp. 20. maja 1885	dobry	Przy budowie drogi Kossów- Jasionów Górny	dobry	
8	Eustachy Szargut, styp. 25. września 1887	dobry	Przy warstacie betonowym w Brzeżanach	dobry	
9	Albin Kleinzand, stypend. 28. paźdz. 1887	dobry	W lwowskim okręgu drogowym	dobry	
10	Aleksander Onyszczyszyn, styp. 27. lu- tego 1888	dobry	Przy budowie drogi Fujna- Dąbrowica	dobry	
11	Kazimierz Skórski, styp. 20. lutego 1885	dobry	Przy budowie drogi Krysty- nopol-Brody	dobry	
12	Zygmunt Kiwała, 7. września 1882	dobry	Przy budowie drogi Bohoro- dyczyn-Korszów	dobry	
13	Józef Brzeziński, styp. 12. marca 1880	dobry	Przy trasie drogi Piwni- czna-Szczawnica	bardzo dobry	
14	Franciszek Mizgalewicz, styp. 24. sty- cznia 1888	dobry	Przy budowie drogi Fujna- Dąbrowica	dobry	
15	Ludwik Niton, styp. 19. lutego 1879	dobry	Przy Wydziale powiatowym w Nowym Sączu	dostateczny	
16	Włodzimierz Juchnowicz, styp. 16. paźdz. 1887	dobry	Przy budowie drogi Krysty- nopol-Brody	dobry	
17	Paweł Jaworczak, styp. 25. czerwca 1878	dobry	W rzeszowskim okręgu drogowym	bardzo dobry	
18	Ludwik Jarominek, styp. 3. kwietn. 1886	dobry	Przy budowie drogi Kossów- Jasionów Górny	dobry	
19	Kazimierz Mach, styp. 18. lut. 1886	dobry	Przy budowie dojazdu kole- jowego w Jabłonce Niżnej	dobry	
20	Edward Jarosz, styp. 7. lutego 1880	dobry	W jarosławskim okręgu drogowym	dobry	
21	Tadeusz Szwedziński, styp. 15. lipca 1879	dobry	W nowosądeckim okręgu drogowym	dobry	
22	Bolesław Dyga, styp. 16. styczn. 1884	dobry	Przy trasie drogi Piwniczna- Szczawnica	dobry	
23	Józef Baster, styp. 7. maja 1888	dobry	W krakowskim okręgu drogowym	dostateczny	
24	Stanisław Nawrocki, styp. 20. styczn. 1882	dostateczny	W borszczowskim Oddziale drogowym	dobry	
25	Adolf Misslik, styp. 7. listopada 1885	dostateczny	W stanisławowskim okręgu drogowym	dobry	
26	Maryan Palewicz - Golejewski, styp. 16. styczn. 1881	dostateczny	W nowotarskim okręgu drogowym	dobry	
27	Romuald Bochyński, styp. 24. styczn. 1887	dostateczny	W buczackim okręgu drogowym	dobry	
28	Kazimierz Tertecki, 3. marca 1886	dostateczny	W rzeszowskim okręgu drogowym	dostateczny	

Alegat 5. do sprawozdania z czynności Dep. IV. Wydz. kraj. za rok 1905/906.

W Y K A Z

stanu funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych z końcem roku 1904.

Liczba porządk.	Fundusz	Admini- struje	Z należitości czynnych z końcem roku 1903				A k t y w a				Passywa				Wynikłość z końcem roku 1904 z braku rachunków za rok 1905				U w a g i	
			wykaza- nych w kwocie		odpisano w roku 1904 kwotę		Należitości czwne od stron konku- rencyjnych		Zapasy kasowy gotówką i efektami		Razem		Należitości bierne od stron konkurencyj- nych		zwyzka		niedobór			
			K	g.	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.		
1	kraj: Lwów-Rohatyu	Bóbrce	10.419	17	—	—	9.902	47	3.977	86	13.880	33	10.578	65	3.301	68	—	—	LW. 92270/05	
2	pow.: Tarnopol-Brody		195	04	185	04	10	—	2	04	12	04	19.626	17	—	—	19.614	13		
3	kraj: Brzeżany - Pod- wołoczyska		21.833	94	1.402	78	20.549	73	2.046	67	22.596	40	40.635	53	—	—	18.039	13		
4	" Brzeżany - Tar- nopol	Tarnopolu	91	59	—	—	91	59	506	50	598	09	—	—	598	09	—	—	LW. 91737/05	
5	" Strussów - Bu- czacz		23.966	—	31	39	23.934	61	806	54	24.741	15	45.432	62	—	—	20.691	47		
6	" Jarosław-Belzec	Jarosławiu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.841	90	—	—	8.841	90	Jak w r. 1903	
7	pow.: Grzymałow- Skalat-Smykowie	Skalacie	44.087	22	—	—	42.901	94	4.765	64	47.667	58	61.421	59	—	—	13.754	01	LW. 91740/05	
8	Drogi obwodowe by- łego obwodu nowo- sądeckiego	Limanowej	31	85	—	—	31	85	—	—	31	85	—	—	31	85	—	—	Jak w r. 1903	
	Razem		100.624	81	1.619	21	97.422	19	12.105	25	109.527	44	186.536	46	3.931	62	80.940	64		
																			77.009	02

W y k a z

kredytów ze Skarbu państwa zezwolonych na r. 1906 na budowę dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

L. porz.	Nazwa drogi	Powiat, przez który droga przechodzi	Długość drogi w kilometrach	Przebieg			U w a g a
				zasilek państwowy	K r e d y t		
					do końca roku 1905 włącznie	na rok 1906	
I. Budowy wykonywane przez c. k. Rząd:							
1	Iskań-Bircza	Dobromil-Przemysl	16,680	100,800	20,000	20,000	Kredyty przyznane po koniec roku 1908 pompatki budowa w folku
2	Mikolajów-Krzywula	Zydaczów	16,040	242,000	242,000	—	
3	Odszkodowanie dla gminy m. Lwowa za ekskamowanie części dróg państwowych, stanowiące ulice miasta	Lwów	—	70,000	—	70,000	
II. Zasilki na budowę dróg krajowych, powiat. i gminnych:							
4	Rujna-Dąbrowica	Żółkiew	4,200	24,000	24,000	—	budowa ukończona
5	Okopy-Hruszów	Jaworów	4,000	20,000	20,000	—	
6	Wadowice-Jawiszowice	Wadowice-Biała	30,760	70,000	45,000	10,000	" "
7	Podliski małe-Jaryczów nowy-Żelechów wielki	Lwów-Kamionk str. Zloczów	24,971	203,000	120,000	10,000	
8	Krasne-Ostrowczyk polny-Belzec-Poczapy	Żółkiew-Rawa ruska-Jaworów	10,641	24,000	16,000	8,000	z kredytów zezwolonych po koniec roku 1903 wypłacono 34.700 kor., reszta przepadła
9	Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin	Żółkiew-Rawa ruska-Jaworów	39,421	200,000	25,000	25,000	
10	Nestinki-Ponorzan	Zloczów	5,240	24,000	12,000	6,000	—
11	Flotyńska-Krzyżówka	(Turybów-Nowy Sącz	14,340	60,000	20,000	20,000	
12	Jarosław-Pruchnik-Nienadowa	Jarosław	27,040	80,000	—	20,000	—
13	Pałoś-Husaków-Radochońce	Mosiska	20,066	30,000	—	10,000	
14	(Kopki-Kozarnia-Krzyszów	Nisko	2,807	11,600	—	—	—
15	Budowa stałego mostu na Dniestrze pod Haliczem	Stanisławów	—	254,000	—	—	
16	Biała-Skawica-Zawoja	Mysienice	15,915	20,000	—	—	długość mostu 300 m. światła
Razem				1,433,400	444,000	199,000	

SPRAWOZDANIE

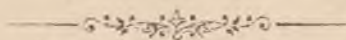
z czynności

DEPARTAMENTU IV-go

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

(w sprawach kolejowych)

za czas od 1. lipca 1905 do 30. listopada 1906.

SPIS RZECZY:

I. Koleje lokalne będące w ruchu.

	Strona
1. Kapitały budowy	3—5
2. Upaństwowienie kolei lokalnych Trzebinia-Skawce i Piła-Jaworzno	5
3. Zwolnienie ciał autonomicznych z gwarancji oprocentowania i umorzenia części kapitału akcyjnego kolei Delatyn-Kolomyja-Stefanówka	5
4. Wyniki eksploatacyjne za rok 1905 z 4 tabelami	6—13

II. Koleje lokalne w budowie.

5. Kolej lokalna Tarnów-Szczucin	14
6. Kolej lokalna Tarnopol-Zbaraż	14
7. Kolej lokalna Lwów-Podhajce	14

III. Projektowane koleje lokalne.

8. Ogólne uwagi	14—15
9. Program budowy z r. 1901	15
10. Kolej lokalna z Nowego wzgl. Starego Sącza do Szczawnicy	15
11. Kolej lokalna z Borysławia do Stebnika	16
12. Kolej lokalna Podgórze-Myslenice-Lubień	16
13. Kolej lokalna ze Lwowa do Stojanowa	17
14. Kolej lokalna Złoczów-Sassów-Usznia	17—18
15. Kolej lokalna Kolomyja Kosów-Kuty	18
16. Kolej lokalna Muszyna-Krynica	18
17. Kolej lokalna do Brzozowa	19—20
18. Kolej lokalna dla powiatu Kolbuszowskiego	20—22
19. Projekta zgłoszone do Wydziału krajowego: a) z Przemyśla do Sanoka	22
20. " " " " b) z Jaworowa do Bobrowki	22

IV. Krajowy fundusz kolejowy.

21. Pożyczki kolejowe	23
22. Obciążenia kraj. funduszu kolejowego	24
23. Zasoby	24
24. Stan rozporządzalny kraj. funduszu kolejowego a) w gotówce	25
25. " " " " b) w rocznej rencie	25
26. Zwolnienia i dochody z odsetek	26

V. Kolej lokalna Tłumacz-Połahicze — Tłumacz-miasto 26—27

VI. Brak wagonów towarowych na galicyjsk. liniach kolejowych 27—28

VII. Fundusz na studia przedwstępne projektów kolejowych 28

VIII. Wniosek Wydziału krajowego 28

Departament IV.

I. Koleje lokalne będące w ruchu.

1.
Kapitały bu-
dowy

Rachunki budowy kolei lokalnych Borki wielkie-Grzymałów, Lupków - Cisna i Chabówka - Zakopane zamknięto z końcem roku 1904. definitywnie, co przedstawiono w sprawozdaniu za czas od 1. stycznia 1904. do 30. czerwca 1905.

Sprawy finalizacyjne reszty kolei lokalnych gwarantowanych przez kraj, przedstawiają się następująco:

Kolej lokalna Trzebinia-Skawce wymaga jeszcze niektórych uzupełnień budowlanych po myśli stwierdzenia stanu budowy z r. 1899. przeprowadzonego przy sposobności oddania linii dla publicznego ruchu. Dodatkowe te budowle nie mogły być dotychczas w zupełności przeprowadzane.

Według bilansów tej kolei za r. 1905 kosza jej budowy po dzień 31. grudnia 1905 r. wynosiły kwotę . 6,615.436.71 K
Wobec kapitału zakładowego w łącznej kwocie . 6,928.800.00 „
pozostaje do dyspozycyi na uzupełnienie budowy wystarczająca w zupełności kwota 313.363.29 „

Dotychczasową główną przeszkodą w ostatecznem zamknięciu rachunku budowy **kolei lokalnej Piła-Jaworzno** były pretensye przedsiębiorstwa budowy podniesione przy sposobności obrachunku z najrozmaitszych tytułów w ogólnej kwocie 517.294 K 79 h. Gdy Wydział krajowy nie mógł uznać w drodze dobrowolnej tych pretensyi, zastępca przedsiębiorstwa budowy p. Baltazar Bogucki wytoczył w myśl umowy ofertowej przed sądem polubownym spór przeciw kolei lokalnej Piła-Jaworzno o zapłatę powyższej sumy. Po 26 posiedzeniach, które zajęły 18 dni czasu, po przesłuchaniu rozlicznych świadków, tudzież rzeczoznawców, arbiter powoda złożył swj mandat, przez co uniemożliwione zostało wydanie wyroku przez ten sąd polubowny.

Przedsiębiorstwo budowy wniosło z tego powodu do c. k. Sądu krajowego handlowego we Lwowie żądanie o unieważnienie zapisu na Sąd polubowny, na co kolej lokalna się zgodziła; na tej podstawie też wniosło następnie do tegoż sądu pozew, podwyższając swe pretensye do kwoty 599.175 K 75 h.

Sprawa przeszła przez wszystkie trzy instancje korzystnie dla kolei lokalnej. Wskutek wyroku apelacyi przyznano przedsiębiorstwu kwotę 69.699 K 35 h. z 6% odsetkami od 12. października 1905 i z 6% odsetkami od sumy 77.276 K 95 h. za czas od dnia 8 kwietnia 1902 do 12. października 1905, znosząc wzajemne kosza sporu.

Stosownie do postanowień ustawowych kolej lokalna pod zagrożeniem egzekucyjnego ściągnięcia była obowiązana wypłacić i wypłaciła przeciwnej stronie całą tę wyrokiem II-giej instancyi przyznaną należność. Gdy jednak następnie wyrokiem III-ciej instancyi oddalono przedsiębiorstwo budowy z żądaniem przyznanych już wyrokiem II-giej instancyi 6% odsetek zwłoki od sumy 77.276 K 95 h. za czas od dnia 8. kwietnia 1902 do 12. października 1905, przeto kolej lokalna dochodzi sądownie zwrotu na podstawie wyroku III-ciej instancyi nadpłaconej kwoty 16.292 K 56 h. z tytułu tych wyrokiem II-giej instancyi przyznanych odsetek.

W ten sposób zredukowaną została pretensya przedsiębiorstwa budowy z zaskarżonej kwoty 599.175 K 75 h. na kwotę 69.699 K 35 h. w której mieści się reszta umówionego ryczałtowego wynagrodzenia, tak że **dotatkowo przez sądy przyznane odszkodowanie wyniosło 18.281 K 16 h.**

Koszta budowy kolei lokalnej Piła-Jaworzno wraz z kosztami budowy przedłużenia linii do kopalni węgla gwarectwa Jaworznickiego obliczone po koniec czerwca 1906 wynoszą 2,170.476⁹⁹ K

Gdy kapitał budowy wynosi łączną kwotę 2,279.000⁰⁰ „
 przeto wynika pozostałość w kwocie 108,523⁰¹ K

Kwota ta służyć będzie na pokrycie inwestycyi spowodowanych nader znacznem zwiększeniem ruchu. W szczególności zaszła potrzeba wymiany lekkich lokomotyw na lokomotywy silniejszego typu odpowiednie do obecnego ruchu na kolei lokalnej; lokomotywy pierwotnie sprawione zakupiła kolej lokalna Tarnopol-Zbaraż.

Z pozostałości kapitału zakładowego oprócz kosztów zakupna 2 wspomnianych lokomotyw pokryte również będą koszta procesu z przedsiębiorstwem budowy tak, że przy zamknięciu rachunku budowy, które przeprowadzone będzie z końcem roku 1906, pozostanie kilkutysięczna nadwyżka, którą się przeniesie do funduszu rezerwowego.

Również w bieżącym roku 1906 ukończono agendy finalizacyjne **kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.**

Kapitał budowy tej kolei wynosi kwotę 9,184.000[—] K
 Koszta budowy obliczono po koniec roku 1905 8,928.155⁶⁶ „
 pozostaje 255.844³⁴ K.

Z kwoty tej wyrównana została w r. 1906 reszta należności komisarzy, którzy przeprowadzali wykupno gruntów i inne wydatki z tytułu budowy w łącznej kwocie 103.205 K 93 h. Z pozostałości powyżej wykazanej mają być jeszcze pokryte wydatki budowlane poniesione zaliczkowo przez fundusz eksploatacyjny, a z reszty funduszu budowy w kwocie około 100.000 koron utworzony będzie rezerwowy fundusz budowlany.

Koszta budowy **kolei lokalnej Przeworsk - Dynów** obliczone po koniec roku 1905 wynoszą 4,173.610⁸⁸ K
 w r. 1906 wydano na ciężar rachunku budowy kwotę 62.711³⁴ „
 4,236.322²² K.

W porównaniu ze subskrybowanym kapitałem zakładowym 4,446.000[—] K
 wynika pozostałość 209.677⁷⁸ K.

Udziały interesentów miejscowych w kapitale zakładowym kolei lokalnej Przeworsk-Dynów nie są dotychczas w zupełności pokryte. Z tego też powodu ukonstytuowanie Towarzystwa akcyjnego doznaje zwłoki.

Upaństwowienie
kolei lo-
kalnych Trze-
binia - Skawce
i Piła-Ja-
worzno

Na posiedzeniu z dnia 20. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następującą rezolucję:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wobec rozpoczętych przez c. k. rząd pertraktacji o upaństwowienie kolei północnej ces. Ferdynanda, rozpoczął bezzwłocznie z c. k. rządem rokowania o przyjęcie na rzecz skarbu państwa kolei lokalnych Trzebinia-Skawce i Piła-Jaworzno i zdał o wyniku tych rokowań sprawę na najbliższej sesji sejmowej“.

Stosownie do tego polecenia przedstawił Wydział krajowy c. k. ministerstwu kolei w obszernym memoryale z 6. grudnia 1905 L. 115.881 wpływ upaństwowienia kolei północnej cesarza Ferdynanda na stosunki eksploatacyjne kolei lokalnych Trzebinia-Skawce i Piła-Jaworzno, zaznaczając, że w interesie rzeczy wskazanem jest równoczesne traktowanie upaństwowienia tych kolei lokalnych wraz z upaństwowieniem kolei północnej.

Pismem z 13. lutego 1906 L. 58300/1 z r. 1905 uwiadomiło c. k. Ministerstwo kolejowe, że zasadniczo nie zapoznaje motywów przemawiających za upaństwowieniem kolei lokalnych Piła-Jaworzno i Trzebinia-Skawce, że jednak wykupno to może być wzięte pod uwagę dopiero na tę chwilę, gdy upaństwowienie kolei północnej cesarza Ferdynanda będzie zapewnione.

Z tego powodu zastrzegło sobie Ministerstwo kolejowe w odpowiednim czasie podjąć rokowania co do warunków ewentualnego wykupna obu tych kolei lokalnych przez państwo na podstawie wyników dochodzeń, które w międzyczasie przeprowadza.

3.

Zwolnienie
ciał autonomi-
cznych z gwa-
rancyi opro-
centowania
i umorzenia
części kapitału
akcyjnego ko-
lei Delatyn-
Kołomyja - Ste-
fanówka

W zebraniu kapitału akcyjnego kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka wzięły interesowane miejscowe ciała autonomiczne w ten sposób udział, że objęły gwarancję oprocentowania i umorzenia części tego kapitału, a mianowicie:

a) powiat kołomyjski dla kapitału	531.200 K
b) powiat horodeński	442.000 „
c) miasto Kołomyja	531.200 „
d) miasteczko Horodenka dla kapitału	70.800 „
łącznie	<u>1.575.200 K.</u>

Z tego powodu przypadł tym ciałom obowiązek opłacania przez szereg 75 lat od dnia wydania koncesyi dla tej kolei rat gwarancyjnych, a mianowicie:

a) na powiat kołomyjski rocznie po	23.904 K
b) na powiat horodeński	19.890 „
c) na miasto Kołomyja	23.904 „
d) na miasteczko Horodenka rocznie po	3.186 „

Obciążenie to roczne jest nadmiernie wysokie i oddziaływa niekorzystnie na spełnianie innych obowiązków tych ciał autonomicznych, gdyż absorbuje bardzo znaczną część ich dochodów. Z tego powodu na prośbę ich reprezentacyj odniósł się Wydział krajowy do c. k. rządu z przedstawieniem, by państwo wobec niskiego udziału (15,7%) w kapitale budowy kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka zechciało przyjąć tym ciałom autonomicznym z pomocą przez objęcie przynajmniej połowy akcji tej kolei będących w posiadaniu interesentów miejscowych.

W sprawie tej Wydział krajowy dotychczas nie otrzymał żadnej odpowiedzi od c. k. rządu, utrzymuje ją jednak w ewidencji i przy stosownych sposobnościach ponawia.

4.
Wyniki
eksploatacyjne
za rok 1905.

Dochody kolei lokalnych będących w zarządzie Wydziału krajowego (o długości eksploatacyjnej 344,092 km.) wzrosły ponownie w r. 1905.

Dochody brutto tych 7 kolei przyniosły w tymże roku w przecięciu na 1 km. 6865'00 koron, ogólne wydatki zaś wyniosły na 1 km. 4044'00 koron, tak że nadwyżka eksploatacyjna w przecięciu dosięgła na 1 km. kwotę 2821'00 koron. Nadwyżka ta oprocentowuje w przecięciu po 3% kapitał inwestowany w budowę kolei w mowie będących.

Przeciętny stosunek procentowy ogólnych wydatków do dochodów wynosi 59'2%.

Roczne nominalne zobowiązania kraju z tytułu gwarancji kraju wynosiły w r. 1905 kwotę 783.082 koron 22 h., z której dochody kolejowe pokryły kwotę 469,830 K 92 h., t. j. 60%.

Z dochodów za rok 1905 rozdzieliła dywidendę kolej lokalna:

a) **Borki wielkie-Grzymałów** od akcyi zakładowych w stosunku po 2% ;

b) **Trzebinia-Skawce** od akcyi pierwszeństwa i zakładowych w stosunku po 8% i

c) **Chabówka-Zakopane** od akcyi pierwszeństwa w stosunku po 4%.

Z pobranej dywidendy za r. 1905 w ogólnej sumie 280.704 koron przypada:

a) na państwo	119.104— K
b) na kraj	21.280— „
c) na interesentów	140.320— „

Dochody kolei **Łupków-Cisna** pokryły w zupełności kapitał potrzebny na spłatę akcyi pierwszeństwa tej kolei wylosowanych w r. 1905 według planu umorzenia.

Korzyści uzyskane z przedłużenia kolei lokalnej **Piła-Jaworzno** do kopalni węgla gwarectwa Jaworznickiego ujawniły się w r. 1905 jeszcze dobitniej niż w poprzedzającym. Podczas gdy w poprzednich latach laborowała ta kolej w niedoborach ruchowych, za rok 1904 uzyskano nadwyżkę eksploatacyjną w kwocie 56.117 K 60 h. względnie 83.168 K 86 h. (bez strącenia raty umorzenia i oprocentowania pożyczki bieżącej 370.000 K); w r. 1905 zaś nadwyżka eksploatacyjna wynosiła 90.362 K 60 h., względnie 117.413 K 86 h.

Dochody kolei lokalnej **Delatyn-Kołomyja-Stefanówka** wzrosły znacznie w roku 1905, wynosiły bowiem na 1 km. w r. 1904 koron 4389, w roku 1905 zaś koron 5.229. W r. 1904 osiągnięto nadwyżkę eksploatacyjną 13.490 koron, w r. 1905 zaś 197.552'76 koron.

Dochodami z roku 1905 pokryta została między innymi kwota 132.385'65 koron, resztująca z zaliczonych przez c. k. zarząd kolei państwowych sum na pokrycie niedoborów eksploatacyjnych z lat poprzednich.

Wyniki eksploatacji wąskotorowej kolei lokalnej **Przeworsk Dynów** (otwarcie ruchu nastąpiło 8. września 1904), są dotychczas niekorzystne, ruch w ogóle rozwija się słabo; nie mniej uwidacznia się wzmaganie frekwencji we wszystkich działach przewozu, a finansowy wynik eksploatacji okazuje tak za część roku 1904, jakoteż za rok 1905 skromne nadwyżki.

Blizsze szczegóły odnoszące się do wyników eksploatacyjnych przedstawione są w załączonych wykazach.

Tablica I.

Zestawienie

kapitałów budowy kolei lokalnych, popartych przez kraj na podstawie ustawy krajowej z dnia 17-go lipca 1893, Dz. u. kr. 42 i stosunku udziałów w kapitałach budowy.

Nazwa kolei lokalnej	Dzień otwarcia ruchu	Długość budowlana km.	Kapitał zakładowy	Kapitał zakładowy na 1 kilometr	pożyczka przez kraj	w Koronach			interesentów lokalnych			kapitał państwa	Interesentów miejscowych	
						w akcyjach	w akcyjach prywatnych	w akcyjach państwowych	w akcyjach państwowych	w akcyjach prywatnych	w akcyjach państwowych			
Borki wielkie-Grzymałów	12.8.1897	33,025	1,800,000	54,504	1,200,000	—	420,000	—	180,000	—	—	66,67%	29,33%	10,00%
Lapków-Gisza	22.1.1898	25,311	1,580,000	62,423	1,000,000	—	—	60,000	470,000	—	—	66,40%	—	33,54%
Trzebinia-Skałce	15.8.1899	59,257	9,228,800	116,016	2,600,000	—	1,148,800	634,000	840,000	—	—	62,14%	16,50%	21,27%
Chabówka-Zakopane	25.10.1899	43,092	5,800,000	134,597	2,200,000	—	470,000	470,000	—	—	—	39,00%	6,28%	8,29%
Delatyn Kolonja-Stefanówka	18.11.1899	112,622	9,184,000	81,597	5,200,000	—	1,214,800	—	1,800,000	—	—	66,42%	18,23%	20,35%
Pila-Jaworzno	27.10.1900	25,835	2,279,000	88,214	780,000	—	364,800	—	257,200	29,000	—	71,44%	16,01%	12,55%
Przeworsk-Dynów	8.9.1904	46,248	4,148,400	90,186	2,200,000	—	1,152,000	—	330,000	2,100	—	66,66%	25,46%	7,47%
Tarnów-Szczecin	15.10.1906	48,699	3,400,000	69,829	2,000,000	—	900,000	—	500,000	—	—	58,88%	26,47%	14,70%
		394,686	35,420,200	89,880	20,192,000	1,310,000	4,700,000	7,800,400	1,164,000	4,446,400	34,400	—	—	—
					21,508,000	—	8,270,400	5,641,800	—	—	—	—	—	—

*) Pożyczka 370,000 K zaciągnięta w krajowym funduszu kolejowym na budowę przedłużenia linii, spłacalna z dochodów eksploatacyjnych w przeciągu lat 20 od dnia 1. stycznia 1904.

Ponadto przyezynili się kraj do budowy kolei państwowych: Chodorów-Podwyżskie i Przeworsk-Rozwadów bez zwrotnym datkiem w wysokości: K 2,500,000—
 i objęli akcje bądźto pierwszeństwa, bądź zakładowe następujących kolei lokalnych: 1) Kraków-Kacimierz wartości nominalnej " 200,000—
 2) Lwów-Jaworów " " 300,000—
 3) Tarnopol-Zbaraż " " 600,000—
 4) Lwów-Podhajce " " 2,100,000—
 Razem K 3,200,000—

Tablica II.

Wyniki eks-

kolei lokalnych popartych przez kraj na podstawie ustawy kraj. z dnia 17. lipca

Nazwa kolei lokalnej	Rok	Długość eksploatacyjna w prze- cięciu ro- cznym	1	2	3	4	5	6	7 Dochody różne
			Dochody z przewozu						
			osób cywilnych	osób wojsko- wych	pakunków	towarów pośpie- sznych	towarów zwykłych	Razem (rubr. 1—5)	
			K o r o n y						
		Kilometry							
Borki wielkie- Grzymalów	1901	32·571	28.524·38	444·91	383·98	4.700·47	86 218 85	120.272·59	1.687·—
	1902		29.225·17	698·60	359·55	5.794·47	86.009·39	122 087·18	1.160·55
	1903		30 444·79	712·59	373 98	4 868 69	94.584 67	130.884 72	3 595·91
	1904		30.870·26	501·21	497·93	4.740 24	108.146·34	144.755·98	1.309·97
	1905		35.340·25	738 38	501·72	4.940·21	104.112 22	145.632·78	1.108·30
Lupków-Cisna	1901	24·941	4.713·62	15·97	108·85	255·67	71.945 09	77 039·20	184·88
	1902		5 215·17	4·26	159·30	381·27	84.667·11	90 427·11	761·10
	1903		6 324·29	22·64	190·18	588 69	104.291·41	111.417·21	757·38
	1904		6 437 01	2·—	137·40	665 37	96 923·97	104.165·75	824·28
	1905		5.194 23	5·41	74·43	522·41	94.753·74	100.550·22	1.033·67
Trzebinia- Skawce	1901	59·783	34 730 62	777·54	347 16	1 073·29	290.322 10	327.250·71	6 572·79
	1902		34.788·73	906 52	381·03	2 037·99	302.584 13	340.698·40	32 855·59
	1903		34.620·37	782 25	326 28	2.644·91	520.206 47	558.580 28	35 344·35
	1904		36.959·79	1.230 62	443·35	3.745 94	646.350·18	688.729·88	21.794·96
	1905		38 565 92	709·66	518·91	3.812·46	681.655 88	725.262·83	17.185 48
Chabówka- Zakopane	1901	43·284	138.286 70	3.595 02	9.082·53	10.660·18	114.741 98	276.366·41	5.890·83
	1902		140 642·55	4.012 21	9.415 97	14.906·38	112.930·13	281.907·24	2.358·54
	1903		144.106 55	4.512 32	9.839 07	16.129 26	133.578·78	308.165·98	9.061 03
	1904		181 848·58	3 079 07	9.777 73	14.033 65	133.650·63	342.389·66	3.909 19
	1905		205.083·13	2 825·86	12.113·02	18.877·55	150.538·56	389.438 12	8.583·70
Delatyn- Kołomyja- Stefanówka	1901	111·977	108.053 97	10.538·40	1.936 48	13.617·12	252.723·71	386.870·18	25.549·50
	1902		115.009 02	14 840 79	1.906·53	17.570 06	272 187·89	421.514·29	10.403 32
	1903		122.702·18	9.312 98	1 954 59	15 817·55	363.991·74	513.809 04	3 994·15
	1904		131.904 15	11.937 81	2.451·32	17.964·86	319 857·54	484.115·68	7.415 82
	1905		149.939 65	13.337 17	2.912·46	19.112·90	397.862·49	583.164 67	2.336 82
Piła-Jaworzno	1901	21·287	2.913·14	25·94	7 34	63·81	22.358·80	25.369·03	37·06
	1902		2.498 38	28·90	11·21	157·69	32.188·97	34.885·15	8.157·70
	1903		6.062·26	47·83	38·58	285·19	80.238·84	86 672·70	7.528·64
	1904		10.457 63	223·24	69·54	724 06	211.196·90	222.671·37	5.802·82
	1905		11.598·93	323·46	84·20	625 97	263 313 19	275.945·75	4.443·97
Przeworsk- Dynów	1904	14·395	9 079·09	31·68	170·92	75b 38	18.345·80	28 383·87	180·14
	1905	45·815	38.967·62	526·44	731·49	7.331·36	62 285·38	109.842·29	456·75

*) Do wydatków różnych należą wydatki, które według sposobu zaliczania c. k. Zarządu kolei wane w stacjach złączenia przez Zarząd sąsiednich kolei.

placacyjne

1893 Dz. u. kr. Nr. 42., których Zarząd jest w krajowym biurze kolejowym.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Suma dochodów (rub. 6 i 7)	W y d a t k i					Wydatki różne*)	Suma wy- datków (rubr. 13 i 14)	W porównaniu rubr. 8 i 15	
	Zarząd ogólny	Nadzór i konser- wacya toru	Obsługa ru- chu i spraw komercyal- nych	Obsługa parowo- zów i war- stwy	Razem (rubr. 9—12)			Nad- wyżka	Niedobór
K o r o n y									
121.959'59	5.394'24	21.714'70	14.264'45	31.905'59	71.278'98	10.591'82	81.870'80	40.088'79	—
123.247'73	2.873'31	18.102'66	12.968'06	25.825'38	59.769'41	17.905'21	77.674'62	45.573'11	—
134.480'63	2.533'90	18.159'06	12.471'10	20.047'86	53.211'92	20.517'73	73.729'65	60.750'98	—
146.065'95	2.880'86	18.077'35	12.904'67	26.635'14	60.498'02	21.529'39	82.027'41	64.038'54	—
146.741'08	2.997'01	17.894'22	12.749'73	20.029'19	53.670'15	19.374'98	73.045'13	73.695'95	—
77.224'08	2.403'23	20.535'26	13.060'74	14.468'59	50.467'82	5.738'39	56.206'21	21.017'87	—
91.188'21	2.123'14	15.493'16	14.181'14	12.788'69	44.586'13	5.571'83	50.157'96	41.030'25	—
112.174'59	1.865'55	15.931'04	6.392'02	14.987'91	39.176'53	15.858'64	55.035'17	57.139'42	—
104.990'03	2.006'27	16.855'97	6.394'35	16.875'04	42.131'63	15.230'87	57.362'50	47.627'53	—
101.583'89	2.308'21	17.940'13	6.320'76	13.046'26	39.615'36	13.905'70	53.521'06	48.062'83	—
333.823'50	8.896'62	53.690'76	63.653'70	60.588'15	186.829'23	46.562'07	233.391'30	100.432'20	—
373.553'99	8.183'16	52.434'10	52.703'15	58.526'12	171.846'53	40.462'53	212.309'06	161.244'93	—
593.924'63	10.059'12	82.322'92	50.056'15	68.803'50	211.241'69	77.080'44	288.322'13	305.602'50	—
710.524'84	11.381'18	90.884'67	46.870'47	89.868'55	239.004'87	94.557'16	333.562'03	376.962'81	—
742.448'31	19.771'83	92.315'51	43.472'97	68.669'82	224.230'13	103.513'85	327.743'98	414.704'33	—
282.257'21	7.143'85	54.750'53	39.030'95	49.095'66	150.020'99	22.251'60	172.272'59	109.984'62	—
284.265'78	5.767'49	35.894'84	34.636'20	44.819'01	121.117'54	19.512'52	140.630'06	143.635'72	—
317.227'01	6.960'61	63.572'23	35.352'23	40.287'39	146.172'46	45.678'17	191.850'63	125.376'38	—
346.298'85	7.932'62	72.908'50	39.777'14	45.966'77	166.585'03	47.092'33	213.677'36	132.621'49	—
398.021'82	10.788'27	103.778'62	43.673'06	53.661'97	211.901'92	46.218'68	258.120'60	139.901'22	—
412.419'68	13.935'66	124.195'43	43.393'39	106.497'97	288.022'45	69.528'—	357.550'45	54.869'23	—
431.917'61	14.473'46	150.812'46	35.400'58	103.256'18	303.942'68	75.806'11	379.748'79	52.168'82	—
517.803'19	18.155'98	225.902'82	39.568'86	97.647'93	381.275'59	58.438'02	439.713'61	78.089'58	—
491.531'50	20.003'68	241.939'52	38.810'30	119.323'79	420.077'29	57.964'11	478.041'40	13.490'10	—
585.501'49	15.240'76	132.511'63	42.159'38	129.714'25	319.626'02	68.322'71	387.948'73	197.552'76	—
25.406'09	1.565'91	12.488'58	7.866'45	10.963'60	32.884'54	7.215'46	40.100'—	—	14.693'91
43.042'85	1.370'84	10.268'96	5.996'57	11.151'56	28.787'93	13.853'35	42.641'28	401'57	—
94.201'34	2.086'44	13.885'13	9.697'62	18.146'13	43.815'32	25.525'70	69.341'02	24.860'32	—
228.474'25	3.964'30	26.406'95	15.708'69	37.230'60	83.308'54	89.048'11	172.356'65	56.117'60	—
280.389'72	4.479'37	30.281'07	18.266'73	37.416'77	90.443'94	99.583'18	190.027'12	90.362'60	—
28.564'01	1.038'46	6.284'30	6.696'04	7.788'92	21.307'72	2.687'94	24.495'66	4.068'35	—
110.299'04	1.163'92	28.993'30	27.236'67	21.836'98	79.230'87	22.114'17	101.345'04	8.954'00	—

państwowych nie są wydatkami ruchu w ścisłym tego słowa znaczeniu, lub które zostały zaracho-

Tablica III.

Daty sta- dotyczące ruchu i wyników eksploatacyjnych kolei

Nazwa kolei lokalnej		Borki wielkie Grzymałów		Lupków-Cisna		Trzebinia Skawce	
Długość eksploatacyjna		32571		24941		59783	
Przewieziono osób	w roku	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.
		1901	33.083	1015	6.758	271	51.542
	1902	31.319	949	7.539	302	51.791	866
	1903	37.393	1133	8.650	346	54.514	906
	1904	37.949	1150	8.101	324	45.776	763
	1905	44.022	1351	6.309	252	45.385	756
Przewieziono towarów w tonnach	1901	26.419	810	21.822	875	296.705	4.962
	1902	28.652	869	28.583	1.143	184.713	3.078
	1903	31.386	951	32.357	1.294	326.098	5.435
	1904	35.682	1.081	31.255	1.252	419.959	6.999
	1905	36.576	1.124	29.336	1.173	518.764	8.677
Dochody na 1 klm. w koronach	1901		3.741		3.137		5.582
	1902		3.735		3.675		6.226
	1903		4.075		4.486		9.899
	1904		4.458		4.200		11.842
	1905		4.505		4.063		12.419
Wydatki na 1 klm. w koronach	1901		2.511		2.254		3.904
	1902		2.354		2.006		3.538
	1903		2.234		2.201		4.805
	1904		2.487		2.254		5.559
	1905		2.242		2.141		5.482
Stosunek procentowy wydatków do dochodów	1901		67.12 ⁰ / ₀		71.82 ⁰ / ₀		69.94 ⁰ / ₀
	1902		63.02 ⁰ / ₀		55.00 ⁰ / ₀		56.83 ⁰ / ₀
	1903		54.82 ⁰ / ₀		49.06 ⁰ / ₀		48.54 ⁰ / ₀
	1904		56.16 ⁰ / ₀		54.64 ⁰ / ₀		46.94 ⁰ / ₀
	1905		49.77 ⁰ / ₀		52.60 ⁰ / ₀		44.10 ⁰ / ₀

tystyczne

lokalnych, których zarząd jest w krajowym biurze kolejowem.

Chabówka Zakopane		Delatyn-Koło- myja-Stefa- nówka		Piła- Jaworzno		Przeworsk- Dynów		Uwaga
43284		111977		25721		45815		
ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.	
122.533	2.830	189.143	1.689	8.484	398			
131.137	3.030	120.978	1.081	7.098	332			
134.609	3.130	100.461	897	14.438	628			
123.779	2.879	133.837	1.195	21.477	826	6.848	476	
140.158	3.238	163.066	1.456	15.993	622	45.007	982	
29.442	680	42.268	377	31.935	1.500			
37.435	871	55.557	496	74.094	3.528			
50.057	1.164	67.894	606	111.572	4.880			
44.868	1.043	67.839	606	210.059	8.079	8.802	611	
41.871	967	82.188	734	279.804	10.878	25.847	564	
	6.518		3.682		1.193			
	6.611		3.856		2.050			
	7.377		4.623		4.096			
	8.053		4.389		8.787			1.984
	9.195		5.227		10.900			2.407
	3.978		3.192		1.884			
	3.270		3.391		2.030			
	4.461		3.926		3.015			
	4.969		4.268		5.423			1.702
	5.963		3.464		7.388			2.246
61.03%		86.70%		157.92%				
49.47%		87.92%		99.06%				
60.40%		84.91%		73.60%				
61.70%		97.25%		71.00%		80.26%		
64.80%		66.25%		67.00%		93.31%		

wienie kolei lokalnych

krajowej z 17. lipca 1893 Dz. u. kr. Nr. 42.

9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
n a d w y ż k i d o c h o d ó w										Uwaga
Umorzenie akcji pierwszeństwa	Oprocentowanie akcji pierwszeństwa	Umorzenie akcji zakładowych	Oprocentowanie akcji zakładowych	Zwrot funduszu w krajowemu zaliczek z tytułu gwarancyi	Tanlyema Rady zawiadowczej	Inne przeznaczenie (odsetki i t. p.)	Wyposażenie funduszu rezerwowego	Przeniesienie na rachunek roku następnego	Z końcem roku niepokryty nadobór eksploatacyjny	
k	o	r	o	n	y					
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1) Rubryka dochodów „Inne dochody“ zawiera wyłącznie czynne odsetki od funduszy Towarzystw.
—	—	—	—	—	—	—	11.090.00	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	14.293.27	97.89	—	2) Rubryka wydatków „Inne przeznaczenie“ mieści w sobie odsetki bierne, przyczem się zaznacza, że czysty zysk kolei Trzebinia-Skawce za r. 1904, i kolei Piła - Jaworzno za r. 1904 i za r. 1905 użyto na zwrot funduszu w budowy za zaliczkowo poniesione procenta od zaliczek z funduszu krajowego na tymczasowe pokrycie zwiększonych kosztów budowy.
—	—	—	12.000.—	—	—	339.00	10.000.00	769.85	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	21.854.09	3) Ruch otwarto 8/9 1904.
—	—	—	—	—	—	—	—	19.443.11	—	
44.400	33.300	—	—	—	—	—	—	34.11	—	
44.400	—	—	—	—	—	—	—	5.403.94	—	
44.400	—	—	—	—	—	—	1.093.14	9.164.75	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	5.125.78	—	—	
—	36.000	—	67.200	—	—	—	27.262.09	—	—	
—	36.000	—	79.552	45.630.22	—	71.798.34	3.289.43	—	—	
—	72.000	—	159.104	4.369.78	5.600	—	4.983.12	3.098.87	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	1.767.03	—	12.120.12	—	
—	37.600.00	—	—	—	—	14.364.94	872.08	5.132.29	—	
—	34.075.00	—	—	—	—	—	716.56	1.036.24	—	
—	37.012.50	—	—	—	—	—	765.42	493.18	—	
—	37.600.00	—	—	—	—	—	7.000.—	170.63	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	276.134.15	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	223.965.33	
—	—	—	—	—	—	316.93	—	—	145.875.75	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	132.385.65	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.781.79	
—	—	—	—	—	—	825.32	—	—	21.205.34	
—	—	—	—	—	—	3.654.78	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	17.939.22	—	—	—	
—	—	—	—	8.163.94	—	28.374.82	—	4.933.91	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	8.957.29	—	—	—	

II. Koleje lokalne w budowie.

5.
Kolej lokalna Tarnów-Szczucin. Budowę kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina powierzył Wydział krajowy przedsiębiorstwu budowy „Szymberski i Brejter” za ryczałtowem wynagrodzeniem 1.398.000 koron. Dostawę wagonów powierzono sanockiej fabryce, lokomotyw dostarczyło towarzystwo akcyjne „E. Kraus i Sp.” w Lincu. Szyny i części żelazne zamówiono w śląskich i morawskich fabrykach. Mosty żelazne w fabryce Zieleniewskiego.

Po stwierdzeniu dobrego stanu nowo wybudowanej linii otwarcie ruchu publicznego nastąpiło 15. października 1906.

Prowadzenie ruchu objął c. k. Zarząd kolei państwowych za zwrotem rzeczywistych kosztów.

6.
Kolej lokalna Tarnopol-Zbaraż. Budowę kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż gwarantowanej przez państwo a subwencyonowanej przez kraj, przeprowadził c. k. rząd. Ruch na tej kolei otwarto 25. listopada 1906.

7.
Kolej lokalna Lwów-Podhajce. Na posiedzeniu z 13. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następującą rezolucję do c. k. rządu:

„Wzywa się c. k. rząd, aby jak najrychlej rozpoczął budowę kolei lokalnej Lwów-Brzeżany-Podhajce”.

Rezolucję tę udzielono panu c. k. Namiestnikowi do dalszego użytku.

Budowę tej kolei jako gwarantowanej przez państwo objął c. k. rząd, który po dwukrotnem rozpisywaniu rozprawy ofertowej oddał w miesiącu wrześniu 1906 pojedynczymi losami przeprowadzenie jej w przedsiębiorstwo, o czem jednak Wydział krajowy dotychczas urzędowo nie jest uwiadomiony.

III. Projektowane koleje lokalne.

8.
Ogólne uwagi. Na posiedzeniu z 20. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następujące rezolucje:

„1. Wobec niedostatecznego jeszcze rozwoju sieci kolejowej w Galicyi. co występuje na jaw w fakcie, iż wiele powiatów nie korzysta dotychczas wcale z dobrodziejstwa tego środka komunikacyjnego — Sejm wzywa c. k. rząd, by to zaniedbanie kraju usunął w jak najkrótszym czasie 1) przez budowanie ważniejszych linii kolejowych jako kolei głównych kosztem państwa, 2) przez wydatniejszą pomoc finansową przy budowie kolei lokalnych przez kraj podjąć się mającej”.

„2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by po wystuchaniu opinii krajowej Rady kolejowej przedłożył Sejmowi w sprawie dalszego systematycznego popierania budowy kolei lokalnych odpowiednie wnioski. Przed ułożeniem programu należy przeprowadzić studia, czy i o ile nie dałoby się w kraju wprowadzić typu kolei o bardziej ekonomicznym sposobie budowy oraz prostszej, a więc tańszej eksploatacji”.

Pierwsza rezolucya udzielona została c. k. rządowi w drodze urzędowej do wiadomości: służyć będzie również Wydziałowi krajowemu za wskazówkę przy rokowaniach z c. k. rządem o poparcie przez państwo linii kolejowych nowo projektowanych.

Drugą z przytoczonych rezolucyi wzywa Wysoki Sejm Wydział krajowy, by przeprowadził studia co do wprowadzenia typu kolei o bardziej ekonomicznym sposobie budowy i tańszej eksploatacji i by następnie

przedstawił wnioski co do dalszego systematycznego popierania budowy kolei lokalnych w kraju.

Przy wzroście sieci kolei pierwszorzędnych i drugorzędnych co raz bardziej staje się aktualną budowa kolei trzeciorzędnych gospodarczych.

Typu tych kolei gospodarczych najniższego rzędu nie stworzono dotychczas w Austrii, a ustawa z 31. grudnia 1894 Dz. p. p. Nr. 2 z roku 1895 o kolejach niższego rzędu nie odróżnia wcale tego typu, pod mianem bowiem kolei trzeciorzędnych (Kleinbahnen-Tertierbahnen) rozumie koleje miastowe, podmiejskie (tramwaje).

Studia biura kolejowego w tym względzie ograniczyły się dotychczas do zbierania dat dotyczących kolei gospodarczych, znajdujących się na Węgrzech i w Niemczech i do śledzenia postępu technicznego w tym względzie przez studyowanie dzieł i artykuł w pism fachowo-kolejowych. Dalsze studia będą musiały być przeprowadzone przez oglądnięcie niektórych typowych kolei gospodarczych na miejscu, co Wydział krajowy w r. 1907 będzie w możności zarządzić.

9. Program budowy z roku 1901. Z uznanych przez Wysoki Sejm uchwałą z 4. lipca 1901 projektowanych kolei lokalnych za użyteczne i potrzebne ze względu na ogólne interesa kraju dotychczas nie podjęto budowy:

- a) kolei z Nowego wzgl. Starego Sącza do Szczawnicy.
- b) kolei z Borysławia do Stebnika i
- c) kolei z Podgórze na Myślenice do Lubnia.

10. Kolej z N. Starego Sącza do Szczawnicy. Zrealizowanie projektu budowy kolei lokalnej z Nowego wzgl. Starego Sącza do Szczawnicy natrafiło na trudności, które musiały wstrzymać jej poparcie.

W szczególności okazało się, że niemożliwym jest obecnie zebrać udziałów interesentów miejscowych w takiej wysokości, by sfinansowanie tego przedsiębiorstwa kolejowego było do przeprowadzenia; w najlepszym bowiem razie osiągnąć te udziały 6'68% kosztów budowy toru normalnego, względnie 7'75% kosztów toru wąskiego.

Przy tak niskim udziale interesentów nie jest wskazaniem wobec braku widoków na pomyślny skutek starać się o subwencję państwową w tej wysokości, by ten udział interesentów uzupełniła do połowy kapitału zakładowego. Uchwałą zaś z 4. lipca 1901 (ustęp II) zawarunkował Wysoki Sejm udzielenie gwarancyi dochodu kolei Sącz-Szczawnica od tego, by połowa imiennego kapitału zakładowego dostarczona była przez państwo i miejscowych interesentów.

Wydział krajowy obecnie nie może doradzać Wysokiemu Sejmowi podwyższenia tej gwarancyi kraju a to ze względu na okoliczność, że w tym wypadku ofiara funduszu krajowego przewyższałaby znacznie korzyści, jakiego kolej sama mogła przynieść krajowi i okolicy. Jeżeliby bowiem pożyczka pierwszeństwa miała osiągnąć wysokości dwóch trzecich kapitału zakładowego t. j. kwoty około 3,400.000 koron przy torze normalnym, a 3,000.000 koron przy torze wąskim, roczna rata oprocentowania i umorzenia gwarantowana przez kraj wyniosłaby około 150.000 K względnie 130.000 K. Na pokrycie zaś tych rat rocznych służącejby miała wedle obliczenia rentowności nadwyżka eksploatacyjna w kwocie 30.000 K przy torze normalnym, a 26.000 K przy torze wąskim, — bez widoków na polepszenie, gdyż po wyeksploatowaniu lasów w obszarze ciężenia dochody raczej musiałyby się zmniejszać.

11.
Kolej z Borysławia do Stebnika.

Za podstawę projektowanego kolejowego połączenia zdrojowiska w Truskawcu i salin w Stebniku z siecią kolejową miał służyć projekt przedwstępny, który w r. 1895 był komisyonowany i który uzyskał zatwierdzenie rządowe po myśli reskryptu c. k. Ministerstwa handlu z 19. marca 1895 L. 5839/L. B. A. Trasa tego projektu miała być przedłużeniem odnogi kolei państwowej Drohobycz-Borysław. Stosunki miejscowe zmieniły się jednak w międzyczasie, tak że urzeczywistnienie budowy kolei Borysław-Truskawiec-Stebnik według powyższego projektu należy uważać za wykluczone: albowiem wzdłuż pierwszych pięciu kilometrów projektowanej trasy w Wolance i Tustanowicach powstały kopalnie nafty, których eksploatacyje znajdują się obecnie w rozkwicie największym. — Okoliczność ta spowodowała Wydział krajowy zarządzić studia na miejscu, na podstawie których przyszedł do przekonania, że trasa przy wyjściu ze stacyi w Borysławiu i na długości 5 kilometrów, w Tustanowicach musiałaby być przełożoną. Równocześnie studia te wykazały, że nie stoją na przeszkodzie trudności terenowe w prowadzeniu linii ze stacyi kolejowej w Drohobyczu lub przystanku odnogi Borysławskiej Drohobycz-Truskawiec. Trasy te ostatnie wydają się być nawet korzystniejsze.

Obecnie Wydział krajowy przeprowadza studia porównawcze dla tych dwóch tras celem wyboru jednej z nich i zestawienia kosztorysu budowy.

12.
Kolej lokalna Podgórze-Myślenice-Lubień

Projektowana przez starającego się o koncesyę Kazimierza księcia Lubomirskiego wąskotorowa, kolej lokalna z Podgórza na Wieliczkę i Myślenice do Lubnia, natrafiła w urzeczywistnieniu swem na tę trudność, że c. k. Ministerstwo kolei żelaznych nie zgodziło się ze względów konkurencyjnych na prowadzenie trasy między Podgórzem a Wieliczką wzdłuż toru kolei państwowej Podgórze-Bierzanów-Wieliczka. Przez to stanowisko rządu osłabioną została znacznie możliwość rentowności projektowanej wąskotorowej kolei Podgórze-Myślenice-Lubień.

Wydział krajowy uznając jednak potrzebę stworzenia połączenia kolejowego w powiecie Myślenickim i uważając, że kolej o torze normalnym w danym wypadku o wiele większe może oddać okolicy i krajowi usługi, niż kolej o wąskim torze, ma zamiar wobec powyższych trudności a nadto wobec trudności w sfinansowaniu projektu wąskotorowej linii Podgórze-Myślenice-Lubień, wziąć pod rozagę projekt budowy kolei normalnotorowej ze stacyi kolei państwowej Swoszowice do Myśleniec z ewentualnym przedłużeniem do stacyi kolei transwersalnej Mszana dolna.

Za normalnym torem przemawia nadto i ta okoliczność, że c. k. rząd sprzeciwił się zasadniczo łączeniu torem wąskim dwóch stacyi sieci kolei państwowych.

Celem bliższego zbadania projektu tej normalnotorowej kolei Wydział krajowy przeprowadził już techniczne studium tej linii w części ze Swoszowic do Myśleniec i przyszedł do przekonania, że ze względu na kosztą budowy jest możliwe jej zrealizowanie. Wydział krajowy zamierza następnie uzupełnić te studia studiami dla dalszej części z Myśleniec na Lubień dc Mszany dolnej. W ten sposób zyska się materiał potrzebny dla rokowań z c. k. rządem w sprawie sfinansowania tej kolei lokalnej jako normalnotorowej.

Normalnotorowa kolej ze Swoszowic na Myślenice, Lubień do Mszany dolnej w połączeniu z koleją transwersalną stanowić będzie znaczne skrócenie drogi dotychczasowej między Krakowem a stacyami kolei transwersalnej i podkarpackimi miejscowościami kąpielowemi.

Gdy jednak kolej ta pomyślana jest jako czysto lokalna kolej, przeto nie będzie w ten sposób wybudowana, by mogła służyć dla ruchu osobowego w celu skrócenia czasu jazdy w relacjach między Krakowem a stacjami kolei transwersalnej; zadaniem jej jedynie będzie obsługa ruchu miejscowego tak osobowego jak i towarowego, jakoteż przewóz towarów transito tą krótszą linią.

13.
Kolej lokalna
Lwów-Stoja-
nów.

Na posiedzeniu z 13. listopada 1905 powiął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„1) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem definitywne rokowania w sprawie budowy kolei ze Lwowa przez Kamionkę strumiłową do Stojanowa jako kolei państwowej.

2) Na wypadek, gdyby c. k. Rząd nie był skłonny podjąć się budowy tej kolei jako państwowej, Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania celem wyjednania wydatnej subwencji w akcyach zakładowych na budowę tej kolei jako lokalnej, tudzież z interesowanymi powiatami, miastami i stronami prywatnymi co do ich udziału w kosztach budowy i przedstawił na najbliższej sesyi wnioski co do finansowego pokrycia tej kolei“.

(O wykonaniu powyższych poleceń Wydział krajowy przedkłada odrębne sprawozdanie wraz z wnioskami mającymi na celu zapewnienie budowy tej kolei.

14.
Kolej lokalna
Złoczów-Sa-
sów-Usznia.

W sprawie budowy projektowanej kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia powiął Wysoki Sejm na posiedzeniu z 11. listopada 1905 następującą uchwałę:

„1) Kolej lokalną Złoczów-Sassów-Usznia uznaje się ze względu na ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcji pierwszeństwa kolei lokalnej ze Złoczowa na Sassów do Uszni w sumie nieprzekraczającej kwoty 300.000, t. j. trzysta tysięcy koron przez wpłatę za nie w pełnej imiennej wartości z zasobów krajowego funduszu kolejowego a to pod warunkami:

a) że reszta kapitału budowy tej kolej lokalnej dostarczoną będzie przez uzyskanie zasobów pieniężnych na podstawie przyznać się mającej przez c. k. Rząd zwłoki w uiszczaniu należności za prowadzenie ruchu na rzecz oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w kwocie 860.000 koron po myśli postanowień art. IX. ustawy z 31. grudnia 1894 Dz. ust. p. Nr. 2 z r. 1895 i przez objęcie akcji zakładowych przez interesentów miejscowych;

b) że wpłata na akcje pierwszeństwa, które kraj obejmie, nastąpi wtenczas:

a) gdy interesenci miejscowi uiszczą wpłatę na akcje zakładowe,

δ) gdy zrealizowana zostanie pożyczka pierwszeństwa zaciągnięta na podstawie przyrzeczonej przez Rząd zwłoki w uiszczaniu należności za prowadzenie ruchu;

c) że warunki koncesyjne i postanowienia statutu przyszłego Towarzystwa akcyjnego ułożone będą w porozumieniu i przy współdziałaniu Wydziału krajowego;

d) że Wydziałowi krajowemu będzie zapewniony odpowiedni udział w zarządzie Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia;

e) że budowa tej kolei, jakoteż dostawy dla niej i t. p. będą rozdane o ile możliwości w porozumieniu z Wydziałem krajowym i o ile możliwości z uwzględnieniem sił i dostawców krajowych, a w szczególności budowa kolei rozdanej będzie na zasadzie ograniczonego lub publicznego zaproszenia do złożenia ofert“.

Uchwałę tę udzielił Wydział krajowy ck. Ministerstwu kolejowemu i starającemu się o koncesję do wiadomości, który zarządził wypracowanie projektu szczegółowego według wskazówek otrzymanych z Wydziału krajowego, z terminem wykończenia w jesieni 1906 roku.

15.
Kolej lokalna
Kołomyja-Ko-
sów-Kuty.

Uchwałą z 20. listopada 1905 polecił wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, „by na podstawie przeprowadzonych studyów technicznych i komercyalnych rozpoczął rokowania z c. k. rządem, interesentami, ewentualnie także z Wydziałem krajowym bukowińskim w sprawie budowy kolei lokalnej z Kołomyi do Kosowa i Kut, oraz przedłożył o wyniku tych rokowań sprawozdanie Sejmowi“.

Wydział krajowy przeprowadził w zupełności studia techniczne dla tej linii kolejowej. Studia te wykazały, że kolej ta byłaby o wybitnym charakterze górskim, trasa jej przekracza 2 działy wód, a z nich jeden tunelem o długości około 600 metrów. Wobec znacznych kosztów budowy nie można spodziewać się, by projekt ten mógł być urzeczywistniony w najbliższej przyszłości.

16.
Kolej lokalna
z Muszyny do
Krynicy.

Na posiedzeniu z 21. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„a) Projektowaną linię kolejową z Muszyny do Krynicy uznaje się za pożyteczną i potrzebną;

b) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby projektowaną kolej zbadał pod względem technicznym i rentowności, jakoteż kosztów budowy i przeprowadził rokowania z interesowanymi stronami i c. k. Rządem, czy i o ile do kosztów budowy by się przyczynili i stosownie do wyników tych badań poczynił ewentualne wnioski na najbliższej sesji sejmowej“.

Linia krótka, niespełna 11 kilometrów licząca, której nominalne koszta budowy wynosiłyby 1,400.000 koron.

Do rozwoju największego galicyjskiego zdrojowiska istotnie potrzebna i dlatego w ogólnym interesie kraju pożądana.

Dla Państwa, jako administratora Zakładu zdrojowego w Krynicy i okolicznych dóbr funduszu religijnego bezprzecznie pożyteczna.

Rentowność tej kolei lokalnej obliczona na podstawie istniejącego już w jej obszarze ciężenia obrotu osobowego i towarowego — a więc bez względu na naturalny przyrost transportów po otwarciu udoskonalonego środka komunikacji — wystarczyłaby na pełne oprocentowanie i amortyzację około 50% nominalnego kapitału zakładowego.

Projekt wstępny wypracowany za staraniem śp. Gwalberta Ziembickiego przedłożyło konsorcjum ubiegające się o koncesję dla tej kolei c. k. Ministerstwu kolejowemu w jesieni b. r. Dnia 22. listopada 1906 odbyła się rewizja trasy wraz z komisją stacyjną dla tego projektu. Wydział krajowy wziął udział w tej komisji i po przeprowadzeniu studyów pod względem technicznym i kosztów budowy podjął rokowania z c. k. Rządem co do zrealizowania niniejszego projektu.

Konsorcjum starające się o koncesję zbiera subskrypcye na udziały mniejszych interesentów w akcyjnym kapitale zakładowym.

17.
Kolej lokalna
do Brzozowa.

Uchwałą z 19. października 1905 i 20. listopada 1905 odstąpił Wysoki Sejm petycję gminy miasta Brzozowa, względnie Wydziału powiatowego w Sanoku w sprawie budowy kolei lokalnej z Przemyśla lub ze Sanoka do Brzozowa do zbadania i zdania sprawy.

Powiat Brzozowski w swej części wschodniej (dolina Sanu) i południowej (Sanockie Podole) posiada żyzną glebę i bardzo rozwiniętą hodowlę bydła.

W północnej części powiatu znajdują się jeszcze dobrze utrzymane lasy — a rozwijający się dopiero w całym powiecie przemysł naftowy rokuje piękne nadzieje.

Brak komunikacji kolejowej (tylko drobna część powiatu korzysta z wąskotorowej kolei Przeworsk-Dynów), przeszkadza jednak w racjonalnym wyzyskaniu tych naturalnych warunków dobrobytu, utrudnia niezmiernie handel i hamuje rozwój powiatowego miasta Brzozowa.

Dlatego połączenie kolejowe Brzozowa z istniejącą już kolejową siecią jest dla powiatu kwestyą żywotną pierwszorzędnej wagi a w dalszych konsekwencyach rzeczą dla kraju użyteczną i potrzebną.

Najkrótsze a więc przypuszczalnie najtańsze połączenie Brzozowa byłoby ze stacją Rymanów kolei transwersalnej.

Dla zaspokojenia urzędowych, kulturalnych, handlowych i towarzyskich potrzeb nadawałoby się jednak raczej połączenie Brzozowa z miastem obwodowym Sanokiem.

Wreszcie możnaby także przedłużyć wąskotorową kolej lokalną Przeworsk-Dynów do Brzozowa, jednak tym sposobem nie zaspokoiliby się wszystkich potrzeb i życzeń okolicy.

Biorąc jednak pod uwagę nie tylko warunki chwili bieżącej lecz pożądaną w przyszłości całokształt kolejowej sieci galicyjskiej, wszelkim wymogom odpowiadałaby najlepiej linia kolejowa poprowadzona z Sanoka przez Brzozów-Domaradz do Stryżowa.

Co się tyczy rentowności, zauważyć należy, że nie przesadzając wcale szans na przyszłość a tylko po obecnym ruchu sądząc — każda kolej ślepa kończąca się w Brzozowie — walczyć by musiała z niedoborem.

Gdyby się tylko całość krajowego funduszu kolejowego miało na względzie, to ze wszystkich linii ślepych najmniej obciążałaby ten fundusz linia Dynów-Brzozów, bo przez akwizycję nowych transportów dla kolei Przeworsk-Dynów znalazłaby się pewna rekompensata za niedobór części linii od Dynowa do Brzozowa.

Znacznie korzystniej przedstawiają się widoki rentowności dla kolei lokalnej łączącej dwie linie państwowej sieci kolejowej, tembardziej jeżeli takie nowe połączenie skraca rutę kolejową w kierunku handlowym, t. j. ze wschodu na zachód.

Dlatego bezsprzecznie najrentowniejszą byłaby kolej lokalna z Sanoka przez Brzozów do Stryżowa, bo przewoziłaby nie tylko transporty własne — ale i obrót transitoowy z kolei transwersalnej na kolej Karola Ludwika i odwrotnie.

Gdyby więc nie istniał dotąd żaden pokrewny projekt kolejowy, to bezwątpienia zalecałoby się wybudowanie tej ostatniej trasy względnie w miarę rozporządzalnych funduszy pierwszej jej części t. j. linii Sanok-Brzozów.

Taki pokrewny a bardzo poważnie traktowany projekt istnieje już jednak i aczkolwiek stracił chwilowo na aktualności — niemniej tak jest pożądanym w ogólnym interesie państwa, że nie ma powodu wątpić, iż

wcześniej lub później w drodze państwowej akcji kolejowej przyjdzie do skutku.

Jest to projekt kolei żelaznej w dolinie Sanu z Przemyśla przez Dubiecko-Dynów-Krzemienną do Sanoka (patrz punkt 19. niniejszego sprawozdania).

Z chwilą, w której ten projekt zostanie zrealizowany — połączenie Brzozowa ze Sanokiem da się łatwo i małym kosztem uskutecznić krótką linią „Brzozów-Krzemienna“ (stacya projektowanej kolei żelaznej Przemyśl-Sanok); a osobna linia Sanok-Brzozów okazałaby się nietylko zbyt cenna, ale co więcej dla rentowności obu konkurujących w tym razie bo za blisko siebie położonych linii kolejowych szkodliwą.

Sprawa kolei lokalnej do Brzozowa przedstawia się więc na razie w ten sposób, że ustalonej opinii o najodpowiedniejszej trasie tak długo wydać nie można, dopóki nie zapadnie decyzja o samoistnym projekcie kolei żelaznej z Przemyśla do Sanoka.

Szczegółowe sprawozdanie komercyjne i obliczenia rentowności stanowią osobny elaborat złożony do dyspozycji w krajowym Biurze kolejowym.

18.
Kolej lokalna
dla powiatu
Kolbuszow-
skiego.

Wniosek p. Tyszkiewicza w sprawie budowy kolei lokalnej z Rzeszowa do Tarnobrzegu odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z 20. listopada 1905 Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania. Najdalej na północ wysuniętą część kraju, obejmującą powiaty polityczne Mielecki, Tarnobrzegi, Nizański i Kolbuszowski oraz powiat sądowy Leżajski — jest pod względem komunikacji kolejowej bardzo nierównomiernie uposażoną. Dwie linie kolejowe a to linia Dębica-Rozwadów z odgałęzieniem Tarnobrzeg - Nadbrzezie i linia Przeworsk-Rozwadów, przecinają wprawdzie tę przestrzeń na długości 185 kilometrów, jednakże biegną one wzdłuż jej granic — pozostawiając na uboczu wielki obszar środkowy. Wąski pas graniczny, który leży poza temi liniami kolejowymi, nie wiele z drogi żelaznej korzysta, bo dzieli go od niej rzeka Wisłoka i San; obszar zaś wewnątrz owych linii kolejowych leżący, jest tak rozległy, że po większej części uchyla się atrakcyi drogi żelaznej.

Tak więc wymienione linie kolejowe i pod względem ekonomicznym i ze względu na rentowność — niefortunnie są poprowadzone, tem bardziej że trzymając się brzegu spławnych rzek, narażone są na konkurencyę, której sprostać nie mogą.

Sieć kolejowa tej części kraju wymaga więc uzupełnienia.

Przy komercyjnej trasie linii kolejowych, które mogą przerzynać powiat kolbuszowski a z tych lub owych względów zasługują na poparcie — uwzględniono następujące zasadnicze momenty:

Nowa linia kolejowa nie może być ślepa, lecz musi łączyć istniejące już dwie linie, inaczej jej wartość ekonomiczna i komercyjna byłaby nader podrzędna.

Jako linia łącząca — musi być nowa kolej normalnotorowa.

Nowa kolej przechodzić musi przez miasto Kolbuszową, jako siedzibę władz powiatowych.

Linia ta nie powinna ominąć miasteczka Majdan, które jest geograficznie centralnym punktem powiatu i obok którego znajdują się pokłady szutru kopalnego zaspakajające drogowe potrzeby wszystkich ościennych powiatów.

Wychodząc z powyższego założenia, przestudyowano komercyjnie następujące trzy linie :

1. Linia Tarnobrzeg-Majdan-Kolbuszowa-Głogów-Rzeszów. Ekonomiczne znaczenie tej linii leżałoby w połączeniu dwóch miast powiatowych i dwóch miasteczek z miastem obwodowym, w bezpośrednim połączeniu kolei transwersalnej a w dalszym ciągu Węgier z portem w Nadbrzeziu i w ułatwieniu wywozu siana z wielkich obszarów łąk i drzewa z dość znacznych lasów.

Ujemną stroną jest pominięcie wielkich i pięknych lasów w północno-wschodniej części powiatu kolbuszowskiego, względnie południowo-zachodniej powiatu Niżańskiego.

Linia ta byłaby najkrótszą więc najtańszą, lecz jej rentowność byłaby stosunkowo najmniejszą.

2. Linia Nisko-Bojanów-Majdan-Kolbuszowa-Głogów-Rzeszów łączyłaby, tak jak poprzednia dwa miasta powiatowe i dwa miasteczka z Rzeszowem, a oprócz tego obsługiwałaby większy obszar ciężenia, w którym znajdują się piękne lasy i dobrze prosperujące zakłady przemysłowe. Wskutek tego linia ta chociaż dłuższa, a więc kosztowniejsza od linii poprzedniej — miałaby lepszą od niej rentowność.

Natomiast niekorzystną stroną projektu jest to, że kierunek trasy (ze wschodu na zachód a potem znowu na południowy-wschód) nie odpowiada kierunkowi naszego handlu i że przez takie uzupełnienie kolejowej sieci nie stworzyłoby się pożądanego skrócenia ruty odnośnie do głównej linii Lwów-Kraków (z wyjątkiem Rzeszowa).

3. Linia Rozwadów-Bojanów-Majdan-Kolbuszowa-Ropczyce. Powyższa linia, omijając Rzeszów dla skrócenia odległości w kierunku na Zachód — nie tylko z własnego obszaru ciężenia, ale i z obszaru ciężenia północnej części szlaku Przeworsk-Rozwadów, miałaby charakter linii głównej, koregującej konfigurację istniejącej już kolejowej sieci. Zysk pośredni, byłby z tej kolei dla okolicy największy, bo koszty transportu właśnie przez tę linię byłyby najniższe. Ze względu zaś że kolej Rozwadów-Ropczyce oprócz własnego obrotu lokalnego miałaby jeszcze znaczny obrót transitoowy—jej rentowność byłaby ze wszystkich możliwych w Kolbuszowskim powiecie kolei — stanowczo najwyższą.

Oprócz wymienionych już linii zasługuje jeszcze na uwagę kolej o tyle nie odpowiadająca założeniu komercyjnej trasy, że opuszcza zupełnie Majdan, a mianowicie :

4) Linia Mielec-Kolbuszowa-Sokołów-Leżajsk. O tej linii można powiedzieć tyle, że traktowana jako zamknięta w sobie całość — byłaby ekonomicznie najmniej pożyteczną a wcale nierentowną.

Natomiast jej znaczenie wzrosłoby w każdym kierunku, gdyby została przedłużoną z jednej strony przez Radomyśl do Dąbrowy, ewentualnie dalej jeszcze do Niepołomic a z drugiej strony do Lubaczowa.

Tego ostatniego projektu, jako za daleko idącego, komercyjnie nie studyowano.

Wydział krajowy mniema, że poparcie ze strony kraju otrzymać powinna ta linia, która oprócz najwyższego zysku ekonomicznego dla kol-

buszowskiego powiatu, przedstawia wskutek swej rentowności — dla lokacyi krajowego funduszu kolejowego największe bezpieczeństwo — a więc kolej lokalna „Rozwadów-Bojanów-Majdan-Kolbuszowa-Ropczyce“.

Wydział krajowy oczekuje dyrektywy, która z powyższych projektowanych linii kolejowych ma być technicznie przestudyowaną.

Szczegółowe sprawozdanie komercyjne i obliczenie rentowności dla pierwszych trzech linii leży do dyspozycji w krajowym biurze kolejowym.

19. Za pośrednictwem c. k. Ministerstwa kolei żelaznych zgłoszono w Wydziale krajowym projekt budowy kolei lokalnej z **Przemyśla do Sanoka** z trzema trasami a) na Birczę, b) wzdłuż Sanu i c) z ominięciem Dubiecka i Dynowa na Iskań, Piątkowa-Jawornik ruski do Sanoka. Najwięcej odpowiadałaby z tych trzech tras ze względu na interesa krajowe linia doliną Sanu prowadzona. Na wypadek zrealizowania tego projektu należałoby przez odpowiednie zarządzenia sparaliżować względnie złagodzić konkurencyę tej linii Sanu dla gwarantowanej przez kraj wąskotorowej kolei lokalnej z Przeworska do Dynowa.
20. Rada zawiadowcza kolei lokalnej Lwów (Kleparów)-Jaworów zamierza przedłużyć swą linię kolejową do kolei Jarosław-Sokal, a mianowicie do stacyi tej kolei Bobrówka. Przez to połączenie o długości 45·8 km skrócona będzie odległość przewozowa między Lwowem a Jarosławiem o 20 km. Rada zawiadowcza kolei lokalnej Lwów (Kleparów)-Jaworów spodziewa się znacznych dochodów na projektowanej linii, jakoteż zwiększenia ruchu na istniejącej już kolei lokalnej.
- Projekta zgłoszone do Wydziału krajowego:
a) z Przemyśla do Sanoka.
b) z Jaworowa do Bobrówki.

21.
Pożyczki
kolejowe:

IV. Krajowy fundusz kolejowy.

	Suma imienna pożyczki	Raty półroczne pożyczki i stem- ple od kwitów na te raty
	Koron	Koron
<i>I. Pożyczki kraju na pokrycie subwencji bezzwrotnych:</i>		
a) na rzecz kolei Chodorów-Podwysokie . . .	2,000.000	43.645·50
b) „ „ „ Przeworsk-Rozwadów . . .	500.000	10.950—
<u>Suma I . . .</u>	<u>2,500.000</u>	<u>54.595·50</u>
<i>II. Pożyczki kolejowe gwarantowane przez kraj:</i>		
c) na kolej Borki wielkie-Grzymałów . . .	1,200.000	26.158·50
d) „ „ Trzebinia-Skawce	3,320.000	72.616·78
e) „ „ Chabówka-Zakopane	2,260.000	49.362·38
f) „ „ Delatyn-Kołomyja-Stefanówka . . .	5,200.000	113.871—
g) „ „ Pila-Jaworzno	928.000	20.481·94
h) „ „ Przeworsk-Dynów	2,266.000	50.082·22
i) dodatkowa na kolej Trzebinia-Skawce . .	720.000	16.032·70
k) dodatkowa na kolej Delatyn-Kołomyja- Stefanówka	900.000	20.040·86
l) dodatkowa na kolej Pila-Jaworzno . . .	330.000	7.350·40
m) dodatkowa na kolej Przeworsk-Dynów . .	698.000	15.544·33
n) na kolej Tarnów-Szczucin	2,000.000	44.608·29
<u>Suma II . . .</u>	<u>19,822.000</u>	<u>436.149·40</u>
<i>III. Pożyczki kraju na pokrycie wpłat za objęte przez kraj:</i>		
o) akcje pierwsz. kolei Łupków-Cisna . . .	930.000	20.296·22
p) akcje zakł. kolei Kraków-Kocmyrzów w sumie imiennej 200.000 koron, tudzież akcje pierwsz. kolei Trzebinia-Skawce w sumie imiennej 266.000 koron i akcje pierwsz. kolei Łupków-Cisna w sumie imiennej 120.000 koron	600.000	13.176—
<u>Suma III . . .</u>	<u>1,530.000</u>	<u>33.472·22</u>
<i>IV. Pożyczki kraju na pokrycie wpłat na akcje objęte na podstawie gwarancji ciał autonomicznych:</i>		
r) kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefa- nówka	1,574.800	34.444·44
s) kolei Lwów-Podhajce	830.000	17.962·26
<u>Suma IV . . .</u>	<u>2,404.800</u>	<u>52.406·70</u>
	<u>26,256.800</u>	<u>576.623·82</u>

22.	Z powyższych rat w rocznej sumie	1,153.247'64 K
Obciążenie kraj. funduszu kolejowego.	pokrywają kontraktowo gwarantujące ciała autonomiczne w sumie (jak wyżej suma IV)	104.813'40 „
	Reszta przeto w kwocie	1,048.434'24 K

stanowi roczne obciążenie krajowego funduszu kolejowego na czas po koniec roku 1968.

23. **Stan zasobów** krajowego funduszu kolejowego przedstawia się z 30. czerwca 1906, jak następuje:

1.	w zaległych ratach interesentów*)	37.113'76 K
2.	w bieżących płynnych zaliczkach zwrotnych, udzielonych kolejom lokalnym	113.044'84 „
3.	zaliczone koszty wypracowania projektu wstępnego kolei lokalnej z Sącza do Szczawnicy wraz z narosłymi odsetkami	11.379'41 „
4.	zaliczone koszty wypracowania projektu kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa	36.648'62 „
5.	nieumorzona część 4% pożyczki udzielonej kolei lokalnej Piła-Jaworzno na budowę przedłużenia linii	338.121'97 „
6.	w 4% obligacjach kolejowych Banku krajowego imiennie 22.000 K nabytych po kursie 97%	21.340'— „
7.	na lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym	3,524.801'15 „
Nadto wpłynęły następujące kwoty po 30. czerwca 1906, z dochodów kolejowych za r. 1905.:		
8.	8% dywidenda od akcji pierwszeństwa kolei Trzebinia-Skawce	21.280'— „
9.	zwrot reszty zaliczek gwarancyjnych udzielonych kolei Trzebinia-Skawce	4.369'78 „
10.	wpłata za wylosowane akcje pierwszeństwa kolei Łupków-Cisna	42.800'— „
	łącznie	4,150.899'53 K

Na podstawie upoważnienia Wysokiego Sejmu sfinansował Wydział krajowy gwarancje interesowanych ciał autonomicznych, wpłacając ze zasobów krajowego funduszu kolejowego na akcje zakładowe kolei lokalnej:

a)	Chabówka-Zakopane	370.000'— K
b)	Przeworsk-Dynów	195.800'— „
c)	Tarnów-Szczucin	392.800'— „

Kwoty te stanowią activum funduszu kolejowego. Gwarantujące ciała autonomiczne spłacają i oprocentowują powyższe kwoty w półrocznych ratach, które wpływają do krajowego funduszu kolejowego.

*) Raty gwarantujących interesentów płatne są każdego 30. czerwca i 31. grudnia i tem się tłumaczy chwilowa wysokość zaległości.

24.	Z powyżej wykazanych zasobów krajowego funduszu kolejowego	4,150.899'53 K
Stan rozporządzalny kr. funduszu kolejowego:	wskutek swej lokacji są uwięzione i nie do rozporządzenia następujące sumy:	
a) w gotówce	1. zaliczone koszty wypracowania projektu wstępnego kolei lokalnej z Sącza do Szczawnicy wraz z narzniętymi procentami	11.379.41 K
	2. nie umorzona część 4 ^o / _o -wej pożyczki udzielonej kolei Piła-Jaworzno	338.121'97 „
	3. rezerwa stała	1,000.000 — „
	4. uchwalone przez. Wys. Sejm subwencje krajowe na kolej lokalną Lwów-Podhajce w resztującej kwocie	1,400.000 — „
	Tarnopol-Zbaraż w resztującej kwocie	200.000 — „
	Złoczów-Sassów	300.000 — „
		3,249.501'38 K
	Pozostaje rozporządzalna gotówka okrągło	900.000 — K

25.	Nominalne roczne obciążenie kraj. funduszu kolejowego wynosi	1,048.434'24 K
b) w rocznej rentie:	Zwolnienia oznaczone uchwałą Wysokiego Sejmu z 13. października 1903	300.000 — „
	przezo pozostaje rocznie do pokrycia z funduszu kolejowego.	748.434'24 „
	Na pokrycie tego rocznego obciążenia służą dochody kraj. funduszu kolejowego:	
	a) roczna dotacja do końca roku 1968 z funduszu krajowego	750.000 — K
	b) 3 ^o / _o od stałej rezerwy funduszu kolejowego	30.000 — „
		780.000 — K
	pozostaje przezo roczna renta do końca r. 1968 czyli w kapitale imiennym okrągło koron 700.000.	31.565'76 K

Jak w punkcie 23. niniejszego sprawozdania zaznaczono, ulokowano ze zasobów krajowego funduszu kolejowego kwotę 958.600 koron w gwarantowanych przez ciała autonomiczne akcyach kolei lokalnych Chabówka-Zakopane, Przeworsk-Dynów i Tarnów-Szczucin. Ciała te autonomiczne opłacają względnie gwarantują po myśli umów zawartych z Wydziałem krajowym od chwili w tych umowach przewidzianej na przeciąg 75. lat rentę roczną na oprocentowanie po 4 od sta i umorzenie w ciągu tego czasu powyższej sumy kapitałowej. Na tej podstawie możliwe jest każdej chwili uwolnienie tej kwoty przez zaciągnięcie pożyczki, względnie możliwym jest użycie tego gwarantowanego dochodu funduszu kolejowego za podstawę do objęcia przez kraj gwarancji dla nowoprojektowanych kolei lokalnych w wysokości odpowiadającej 4°/_o-wym odsetkom od kapitału powyższego 958.600 koron.

26.
Zwolnienia
i dochody
z odsetek.

Wobec rezultatów eksploatacyjnych przez kraj gwarantowanych kolei lokalnych pokryto w r. 1905 z ich dochodów raty pożyczek w kwocie 469,830 K 92 h., tak że kraj uiszczył z tytułu zobowiązań objętych przez krajowy fundusz kolejowy kwotę 578.603³² koron tj. 55% nominalnego obciążenia 1,048.431 K 24 h. (patrz ustęp IV, punkt 22. niniejszego sprawozdania).

Jakkolwiek faktyczne roczne zwolnienia przekroczyły za r. 1905 znacznie kwotę zwolnień ustalonych uchwałą Wysokiego Sejmu z 13. października 1903, bo o kwotę okragło 170.000 koron, to przecież Wydział krajowy nie uważa jeszcze w tej chwili za stosowne wyciągnąć konsekwencję z tej okoliczności w tym kierunku, by już dziś ustalić zwolnienie krajowego funduszu kolejowego w wyższej rocznej kwocie. Albowiem z jednej strony nie ustalone dotychczas stosunki na kolejach lokalnych Delatyn-Kolomyja Stefanówka i Przeworsk-Dynów nie dają w tej chwili dostatecznie pewnej podstawy do preeliminowania stałych czystych dochodów tych kolei: w szczególności kolej Przeworsk-Dynów nie wyszła dotychczas z pierwszego okresu ukształtowania się na niej stosunków ruchowych tak dalece, że nie ma jeszcze pewnych widoków na stałe coroczne nadwyżki eksploatacyjne. Z drugiej zaś strony upaństwowienie kolei północnej Cesarza Ferdynanda może wpłynąć na stosunki eksploatacyjne kolei lokalnych Trzebinia Skawce i Piła-Jaworzno, a obecnie ewentualne finansowe znaczenie wpływu tego nie da się określić.

Dochód z odsetek od zasobów funduszu kolejowego złożonych w Banku krajowym za r. 1905 przyniósł kwotę 103.937 K 83 h.: w zestawieniu dochodów tego funduszu dla obliczenia stanu rozporządzalnego w rocznej rencie przewiduje Wydział krajowy dochód z odsetek tylko od rezerwy stałej w kwocie 1,000.000 koron, gdyż odsetki od reszty zasobów są dochodem czasowym nie stałym, o ile subwencye kraju, uchwalone przez Wysoki Sejm na koleje lokalne, wypłacić się mające w gotówce nie zostały jeszcze zrealizowane i o ile kwoty na te subwencye przeznaczone złożone są na 3% rachunku w Banku krajowym.

Nadwyżki dochodów funduszu kolejowego, pochodzące ze zwiększonych zwolnień i odsetek wpływają do zasobów krajowego funduszu kolejowego i zwiększają corocznie stan gotówki, z przeznaczeniem użycia jej na dalsze subwencyonowanie budowy kolei lokalnych w kraju.

V. Kolej lokalna Tłumacz-Pałahicze-Tłumacz miasto.

Rezolucją z 20. listopada 1905 Wysoki Sejm wezwał „*ponownie c. k. Rząd, aby zmusił akcyjne Towarzystwo chropińskie. jako koncesyonaryusza kolei lokalnej Tłumacz Pałahicze-Tłumacz miasto do bezzwłocznego dopełnienia warunków koncesyi i otwarcia regularnego publicznego ruchu na tej kolei*“.

Dokumentem koncesyjnym z 21. października 1892 Dz. u. p. Nr. 198 udzielona została firmie „Cukrownia w Tłumaczu, Gumiński, Volter i Spółka“ koncesya na budowę i eksploatację kolei lokalnej ze stacyi Tłumacz-Pałahicze kolei państwowej Stanisławów-Husiatyn do miasta Tłumacz z obowiązkiem utrzymywania na razie publicznego ruchu towarowego. Na żądanie c. k. Administracyi państwowej obowiązany jest według tej koncesyi koncesyonaryusz zaprowadzić ruch osobowy, tylko na ten wypadek, jeżeli strony interesowane zapewnią na pokrycie kosztów spowodowanych przez to udziały w gotówce lub w formie gwarancyi dochodów.

Koncesjonaryusz nie uczynił nigdy zadość swemu obowiązkowi prowadzenia publicznego ruchu towarowego, a po przejściu własności tej odnogi kolejowej i fabryki na własność Towarzystwa chropińskiego dla fabrykacji cukru i po zamknięciu fabryki cukru w Tłumaczu zastanowiono w ogóle ruch na kolei Tłumacz-Paľahicze — Tłumacz-miasto. Dotychczasowe odnoszenie się Wydziału krajowego do c. k. rządu, aby zmusił akcyjne Towarzystwo chropińskie, jako obecnego koncesjonaryusza do dopełnienia warunków koncesyi i otwarcia regularnego publicznego ruchu towarowego na tej kolei, nie odniosły dotąd rezultatu pomyślnego.

Jak w zeszłorocznem naszym sprawozdaniu do Wysokiego Sejmu zaznaczyliśmy, c. k. Ministerstwo kolejowe urzędowo Wydział krajowy pismem z 7. lutego 1905 L. 58.799/1 uwiadomiło, że w obec inwestycyi potrzebnych dla podjęcia publicznego ruchu towarowego, podjęcie tego ruchu najwcześniejszej w późnej jesieni 1905 r. będzie mogło nastąpić. Tymczasem do dnia dzisiejszego wstrzymało c. k. Ministerstwo kolejowe udzielenie c. k. Dyrekcyi kolei państwowych w Stanisławowie kredytów potrzebnych na te inwestycye w stacyi Tłumacz-miasto pod pozorem, że akcyjne Towarzystwo chropińskie weszło w pertraktacye z Wydziałem krajowym o sprzedaż krajowi tej odnogi kolejowej. Jakkolwiek odmowne stanowisko Wydziału krajowego w tej sprawie pismem z 11. sierpnia 1905 L. 56902 zakomunikowane zostało ministerstwu, to przecież sprawa dotychczas nie postąpiła.

Uchwałą z 28. listopada 1890 r. Wysoki Sejm udzielił subwencyę krajową na budowę linii kolejowej w formie będącej w 15 ratach rocznych po 4000 koron na tej podstawie, że budowa i eksploatacyja tej kolei jest w interesie kraju, a w szczególności ze względu na otwarcie i eksploatacyę cukrowni w Tłumaczu.

Powyższe raty subwencyjne miały być płatne począwszy od roku rozpoczęcia ruchu na tej odnodze, nie mniej ruchu w fabryce cukru Tłumackiej.

Gdy więc fabrykę cukru w Tłumaczu zwinięto, a w następstwie tego ruch na tej odnodze kolejowej zamknięto, przeto Wydział krajowy zmuszony był wstrzymać wypłatę resztujących dwu ostatnich rat subwencyjnych aż do czasu ponownego puszczenia w ruch fabryki cukru w Tłumaczu względnie do chwili otwarcia ruchu publicznego na kolei Tłumacz-Paľahicze — Tłumacz-miasto.

Powołana na wstępie niniejszego rozdziału rezolucyja Wysokiego Sejmu została udzielona w drodze urzędowej c. k. Rządowi.

VI. Brak wagonów towarowych na galicyjskich liniach kolejowych.

Rezolucyą z 20. listopada r. 1905 wezwał Wysoki Sejm „c. k. Rząd o dostarczenie większej ilości wagonów dyrekcyom kolei państwowych w Galicyi, a w szczególności liniom kolei lokalnych“.

Rezolucyę powyższą udzielono c. k. Rządowi w drodze właściwej do wiadomości.

Według oświadczeń, złożonych przez rząd w parlamentarnej Komisyi kolejowej, c. k. Zarząd kolei państwowych poczynił zamówienia na rok 1907 na znaczną ilość wagonów towarowych.

Wydziału krajowego staraniem będzie uzyskać, by przez znacznie-
sze przydzielenie tych nowych wagonów towarowych dla galicyjskich linii
kolei państwowych, zapobiedz brakowi wagonów tak dotkliwie odczuwane-
mu. W tej mierze odniósł się już Wydział krajowy do Ministerstwa kole-
jowego, przedstawiając równocześnie, że brakowi wagonów nie zapobieże
się przez skracanie czasu do ładowania i zładowania wagonów i podnoszenie
należytości za przetrzymywanie wagonów. Zarządzenia w tym kierunku w
ostatnich czasach zbyt często wydawane, są tylko wynikiem zapoznania
stosunków na północno-wschodnich liniach kolei państwowych.

VII. Fundusz na studia przedwstępne projektów kolejowych.

Uchwałą z dnia 11. listopada 1904 Wysoki Sejm postanowił wsta-
wiać corocznie w rubrykę wydatków budżetu krajowego na koleje lokalne
kwotę 6000 koron, celem umożliwienia przeprowadzania przedwstępnych
studies projektów kolejowych pod względem technicznym i komercyjnym.
Kwota ta okazuje się wobec doświadczenia z lat poprzednich, jakoteż wobec
ilości zgłoszonych projektów i zadania z tego powodu na Wydziale kraja-
wym ciężącego, za niską i dlatego proponuje Wydział krajowy w prelimi-
narzu budżetu podwyższenie jej na rok 1907 do kwoty 8.000 koron.

VIII. Wniosek Wydziału Krajowego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności Depar-
tamentu IV. Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1905 do 30. listo-
pada 1906.

We Lwowie w grudniu 1906.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Stanisław Dąbbski, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

z czynności

Departamentu V. Wydziału krajowego

za czas od 1. lipca 1905 do 30. listopada 1906.

Departament V.

Szef Departamentu: Mieczysław Onyszkiewicz, Członek Wydziału krajowego.

Al. I. W r. 1904 wydał fundusz krajowy z Rubr. III. na cele zdrowia publicznego 3,346.282 K. Kwota ta jest większą od kwoty preliminowanej budżetem o 430.357 K., od kwoty wydanej w r. 1903 większa o 30.068 K.

W szczególności wypłacił fundusz krajowy:

pod poz. 39 i 43 za koszta leczenia	2,805.766 K.
" " 46 za utrzymanie podrzutków w kraju i za granicą	34 296 "
" " 49 i 50 za szczepienie ochronne	151.156 "
" " 47 na lekarzy okręgowych	98.084 "
" " 48 na leki podczas epidemii	14.871 "
" " 50 a) na zwalczanie chorób wenerycznych	910 "
" " 51 do 62 i 62 b) na zasiłki dla zakładów sanitarnych	18.899 "
" " 40 i 42 na dotację zakładom	222.300 "
Razem	3,346.282 "

W ciągu roku wpłynęło do rubr. II. dochodów:

pod poz. 6 Nadwyżka od szpitala w Krakowie	13.863 K.
" " 8 Nadwyżka od zakładu Kulparkowskiego	47.557 "
" " 9 Zwroty od szpitali prowincjonalnych	61.941 "
" " 11 Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	1.118 "
" " 10 Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia	161 "
Razem	124.640 K.

Po strąceniu tej kwoty od wypłaconych 3,346.282 K pozostaje czysty wydatek 3,221.642 K. W porównaniu z rokiem 1903 wypłacono pod poz. 39 i 43 o 79.225 K więcej, pod poz. 46 o 26.312 K mniej, pod poz. 49 i 50 o 3.815 K więcej; pod poz. 47 o 2.084 K więcej; pod poz. 48 o 5.313 K więcej; pod poz. 50 a) o 2.785 K mniej; pod poz. 51, 62 i 62 b) o 4.499 K więcej; pod poz. 40 i 42 o 25.771 K mniej.

Al. II. Dni leczenia było 2,038.468 t. j. o 81.678 więcej, aniżeli w r. 1903. Umarło 5.329, to jest o 444 więcej aniżeli w roku poprzednim. W szczególności odsetek śmiertelności wynosił w szpitalach krajowych wraz z klinikami 5·1, u położnic wraz z ginekologicznymi 1·5, u obłąkanych 15·8, u dzieci wraz z oseskami 20·0, w szpitalach prowincjonalnych 5·1; we wszystkich zaś zakładach leczniczych w kraju 9·5%. Średni pobyt chorego trwał w zakładach krajowych i klinikach 19·4 dni; w zakładach po-

łożnic 16·6; w zakładach obłąkanych 163·9 dni; w szpitalach dla dzieci 23·9; w szpitalach prowincjonalnych 21·0; wogóle we wszystkich zakładach 49 dni. Przeciętna dzienna ilość chorych leczonych w szpitalach krajowych była 1.196 osób; w szpitalach prowincjonalnych 2.823, w zakładach położnic 199; w zakładach obłąkanych 1.193, w zakładzie dla chorych dzieci 203, w ogóle zaś osób 5.614.

Wydatki wynosiły we wszystkich szpitalach razem 3,074.677 K 51 gr., z tego przypada na szpitale krajowe 944.823 K. 69 gr., na szpitale prowincjonalne 1,201.678 K. 22 gr., na zakłady położnic 208.584 K. 49 gr., na zakłady obłąkanych 638.831 K. 09 gr. i na szpitale dla dzieci 80.760 K. 02 gr.

Cała kuracya chorego kosztowała w szpitalach krajowych wraz z klinikami 43 K. 01 gr., w szpitalach prowincjonalnych 24 K. 38 gr., w zakładach położnic 51 K. 90 gr., w zakładach obłąkanych 239 K. 62 gr., w szpitalach dla dzieci 25 K. 92 gr., we wszystkich zakładach wogóle 37 K. 93·3 gr.

Żywnienie chorych kosztowało za 1 dzień: w szpitalach krajowych i klinikach 51·9 gr., w szpitalach prowincjonalnych 41·5 gr., w zakładach dla położnic 57·0 gr., w zakładach dla obłąkanych 44·7 gr.

W r. 1904 wydano na utrzymanie podrzutków i płace żywicieli:

a) z funduszu krajowego:

za dzieci we Lwowie	39 K. 72 gr.
„ „ w Bobrku	20.308 „ 83 „
„ „ w Wiedniu	12.576 „ 06 „
„ „ w Pradze	1.143 „ 18 „
„ „ w Gracu	227 „ 80 „
Razem	<u>34.295 K. 59 gr.</u>

b) z funduszu podrzutków w Krakowie 2.765 K. 20 gr.

Ogółem . 37.060 K. 79 gr.

Zapomogi we Lwowie dla położnic udzielono 14.412 K.; w Krakowie 5.940 K.

AI. III.

Załączony wykaz wydatków w trzech zakładach krajowych w roku 1904 zawiera te wydatki, które wpływają na koszty utrzymania chorego i dają dokładny obraz gospodarności zarządów.

Wydatki w rubr. III. budżetu krajowego na koszty leczenia ubogich, które wynosiły w r. 1872 — 495.028 K., a w roku 1875, gdy były przyjęte koszty leczenia ubogich w całości na fundusz krajowy, 585.780 K., w 32 latach urosły do kwoty 2,805.766 K.

Zaległości kosztów leczenia wynoszą w szpitalu lwowskim 355.377 K. 80 gr., w krakowskim 160.060 K. 38 gr., w kulparkowskim 350.991 K. 14 gr., w zakładach prowincjonalnych 535.559 K. 11 gr., a razem 1,401.988 K. 43 gr.

Dla porównania jak w latach poprzednich, przedstawiamy tablicę kosztów leczenia ubogich w pięciu najludniejszych prowincjach Monarchii według dat rządowych za pięć lat i drugą tablicę ułożoną w naszym biurze statystycznym dla porównania ilości zakładów dla chorych w różnych prowincjach Monarchii, ilości łóżek, ludności, kosztów leczenia i procentu śmiertelności.

**Ilość szpitali publicznych i prywatnych, łóżek, kosztu leczenia
i śmiertelność chorych w roku 1902.**

Österreichische Statistik, Statistik des Sanitätswesens, tablica pierwsza, str. 26 i 27

K r a j	Ilość zakładów dla chorych			I l o ś ć ł ó ż e k			Ludność cywilna z końcem r. 1900 (wedle spisu ludności)	Jedno łóżko przypada na mieszkańców	W szpitalach publicznych	
	Publiczne szpitale	Prywatne szpitale	Razem	Publiczne szpitale	Prywatne szpitale	Razem			Koszt leczenia K	Procent śmiertelności
Dolna Austria	30	39	69	6.994	2.399	9.393	3.061.724	325·9	5.628.834	9·32
Górna „	10	44	54	729	1.426	2.155	803.788	372·9	397.296	6·94
Salzburg . .	2	24	26	414	599	1.013	190.823	188·3	258.376	8·16
Styrya . . .	16	63	79	3.113	2.088	5.201	1.347.155	259·0	1.668.775	6·50
Karyntya . .	3	14	17	800	315	1.115	363.002	325·5	346.838	6·66
Kraina . . .	2	13	15	505	537	1.042	505.460	485·0	323.478	4·66
Tryest . . .	2	4	6	1.547	318	1.865	176.383	94·5	1.136.090	9·14
Gorycja i Gradycka . . .	2	2	4	232	310	542	231.050	426·2	153.482	12·62
Istria	3	4	7	570	124	694	337.362	486·1	381.850	6·57
Tyrol	24	22	46	2.946	758	3.704	842.974	227·5	1.212.759	5·97
Vorarlberg . .	—	5	5	—	306	306	128.715	420·6	—	—
Czechy . .	80	97	177	8.318	2.618	10.936	6.277.793	573·9	4.838.488	8·03
Morawa . . .	16	51	67	2.396	1.216	3.612	2.420.445	670·1	1.492.584	7·16
Śląsk	6	19	25	691	615	1.306	676.242	517·7	480.327	6·65
Galicja . . .	31	57	88	3.862	1.699	5.561	7.245.074	1302·8	1.683.306	6·81
Bukowina . .	5	2	7	604	70	674	726.308	1077·5	413.077	4·92
Dalmacja . .	4	—	4	548	—	548	587.373	1071·8	327.181	5·60
Razem .	236	460	696	34.269	15.398	49.667	25.921.671	521·9	20.742.741	7·63

Sprawa budowy brakujących klinik lekarskich oraz usunięcia kliniki dermatologicznej i okulistycznej z krajowego szpitala we Lwowie.

W sprawie tej przedkładamy osobne sprawozdanie.

W sprawie ulepszeń i inwestycji w szpitalu powszechnym we Lwowie

przedkładamy osobne sprawozdanie.

W sprawie podwyższenia płac personelu lekarskiego i administracyjnego szpitala powszechnego we Lwowie, oraz szpitala św. Łazarza w Krakowie

przedkładamy osobne sprawozdanie.

W sprawie budowy kliniki psychiatrycznej w Krakowie.

Wysoki Sejm uchwałą z d. 21/XI. 1905 wezwał Wydział krajowy do przyspieszenia rokowań z c. k. Rządem w sprawie otwarcia kliniki psychiatrycznej w Krakowie.

Stosując się do uchwały W. Sejmu i danych wskazówek, zawiadomiliśmy c. k. Namiestnictwo, iż bylibyśmy skłonni przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek przyczynienia się funduszu krajowego kwotą najwyżej 50.000 koron do budowy tej kliniki, jeżeli otrzymamy zapewnienie c. k. Rządu, iż budowa owej kliniki rozpoczęta zostanie najpóźniej na wiosnę roku przyszłego 1907. Tylko w razie dotrzymania przez Rząd tego terminu mogłaby być wypłaconą subwencya, w przeciwnym razie ofiara kraju musiałaby być cofnięta.

Według poufnie otrzymanych wiadomości c. k. Rząd zdecydował budować ck. klinikę psychiatryczną w r. 1907 i niebawem ma wejść w dalsze rokowania z Wydziałem kraj. co do gruntu pod budowę oraz subwencji z funduszu krajowego.

Powiększenie kliniki dermatologicznej umieszczonej w szpitalu św. Łazarza o 20 łóżek.

C. k. Namiestnictwo zakomunikowało nam reskrypt c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia zezwalający na powiększenie c. k. kliniki dermatologicznej o 20 łóżek, jako oddziału rezerwowego. Na spełnienie tej prośby zgodziliśmy się z zastrzeżeniem, że te 20 łóżek uważane będą za część rezerwowego oddziału klinicznego, a nie za oddział szpitalny, a nadto z naszej strony upewniliśmy c. k. Rząd, że to rozszerzenie kliniki dermatologicznej zostanie utrzymane co najmniej przez lat trzy; gdyby zaś z jakichkolwiek bądź powodów po upływie tego czasu te 20 łóżek musiały być odjęte klinice, c. k. Rząd będzie uwiadomiony przynajmniej rok jeden przed stanowczym terminem takiej zmiany.

Budowa
zakładu po-
łożnizo-
ginekologi-
cznego
w Krakowie.

Nawiązując do poprzednich sprawozdań z czynności Dep. V. Wydziału krajowego, a mianowicie za czas od 1/XI. 1902 do 31/XII 1903 i za czas od 1/I 1904 do 30/VI 1905, oznajmia Wydział krajowy, że w kwietniu b. r. otrzymał w sprawie projektu budowy zakładu położniczego w Krakowie pismo c. k. Namiestnictwa, wykazujące, że według oświadczenia Departamentu technicznego c. k. Namiestnictwa sprawa zaleconego przez c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia zbadania programu budowy powyższego zakładu oraz ewentualnego zmodyfikowania wykonanych już planów owej budowy nie została jeszcze wyczerpująco przeprowadzoną przez Komisję mieszaną, która 4/I 1904 zebrała się była w Krakowie w powyższym celu. Co do tych nierozstrzygniętych przez Komisję z 4/I 1904 kwestyj zażądało c. k. Namiestnictwo oświadczenia Wydziału krajowego względnie zarządzenia uzupełnienia planów i kosztorysów.

Ponieważ takie jednostronne oświadczenie się Wydziału krajowego musiałoby następnie być przedmiotem obrad poszczególnych organów doradczych c. k. Namiestnictwa, — co w razie sprzeczności zapatrywań przeciągnęłoby załatwienie sprawy, dlatego Wydział krajowy zaproponował c. k. Namiestnictwu, ażeby w kierunku, wskazanym przez Departament techniczny c. k. Namiestnictwa, wydała opinię ta sama komisya, która już w tej sprawie obradowała 4/I 1904 r. a złożoną była z reprezentantów organów rządowych i krajowych. Na wyniku obrad tej komisji miałyby się oprzeć postanowienia władz decydujących.

Iznajac słuszność takiego żądania, poleciło c. k. Namiestnictwo zwołać jeszcze raz ową komisję mieszaną z 4/I 1904 r. Obrady odbyły się w Krakowie 26. października b. r. przy współudziale Dyrektora szpitala św. Łazarza i architektki Wydziału krajowego, twórcy projektu budowy. Protokołu obrad nie otrzymał jeszcze Wydział krajowy.

Zaprowadze-
nie światła
elektrycznego
w szpitalu
św. Łazarza.

W wykonaniu uchwały W. Sejmu z dnia 21. list. 1905 polecającej zaprowadzenie w szpitalu św. Łazarza w Krakowie oświetlenia elektrycznego, Wydział krajowy przeprowadził rozpoczęte już poprzednio rokowania z gminą miasta Krakowa i uzyskał dalszą zniżkę początkowo zbyt wysoko podanych cen prądu elektrycznego i to przez przeciąg lat dziesięciu. Początkowo przyznano szpitalowi pewną zniżkę tylko na rok jeden. Obecnie toczą się jeszcze dalej rokowania co do tego, aby instalację urządzenia elektrycznego objęła krakowska elektrownia miejska i pokryła zaliczkowo ten wydatek, któryby jej w ciągu lat pięciu był zwrócony z 4% od pozostałego każdorazem kapitału.

Również toczą się dalsze rokowania co ustalenia kosztorysu instalacji, ponieważ według oświadczenia elektrowni miejskiej ceny wszystkich materiałów elektrotechnicznych oraz robocizny znacznie podskoczyły i dlatego poprzednio wypracowane kosztorysy urządzenia muszą ulegć zmianie.

Po ukończeniu rokowań przedłoży Wydział krajowy W. Sejmowi sprawozdanie i wykaże wysokość kredytu, potrzebnego na instalację urządzenia elektrycznego oraz ewentualnie na pokrycie znacznie większego wydatku na światło. Do preliminarza budżetu szpitala św. Łazarza wstawiono bowiem na razie jeszcze kredyt na oświetlenie gazowe i naftowe.

Chemik
szpitala
św. Łazarza
w Krakowie.

Obowiązki chemika szpitala św. Łazarza w Krakowie pełnił do 1. października 1906 prof. chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego, p. Dr. Aleksander Stopczński. Ponieważ przeszedł jako c. k. profesor w stały stan spoczynku, przeto zrezygnował też z posady chemika szpitalnego, a Wydział krajowy poruczył ten urząd nowomianowanemu profesorowi chemii, p. Dr. Leonowi Marchlewskiemu, za wynagrodzeniem, przewidzianem w budżecie, na rok jeden, prowizorycznie, nie chcąc wiązać się na wypadek, gdyby się okazała potrzeba systemizowania dla szpitala św. Łazarza posady własnego chemika, podobnie jak to Wydział krajowy proponuje dla szpitala lwowskiego już na rok 1907.

Pracownia
bakteryologi-
czna w pawil-
onie
izolacyjnym
szpitala
św. Łazarza
w Krakowie.

Nowy pawilon izolacyjny w szpitalu św. Łazarza w Krakowie wybudowany został według wymogów nowoczesnej nauki, lecz brak mu jeszcze warunku istotnego i koniecznego do spełnienia swego przeznaczenia, — brak mu pracowni bakteriologicznej.

Potrzebę tej pracowni wykazał obecny kierownik pawilonu, p. Dr. Droba, w obszernym memoryale, usilnie popartym przez Dyrekcyę szpitala i Komitet administracyjny.

W memoryale powyższym wykazano, że pracownia bakteriologiczna jest konieczną dla rozpoznawania w wypadkach wątpliwych zarazków chorobowych, szpital w takim wypadku może wczas przestrzedz władze o grożącym niebezpieczeństwie epidemii i przyczynić się do jej stłumienia; rozpoznanie kliniczne chorób zakaźnych bardzo często jest wątpliwe.

Dyrekcya szpitala podnosi, że obecny kierownik pawilonu chorób zakaźnych w dwu wątpliwych wypadkach — ospy i tyfusu — tylko na podstawie badań, dokonanych w pracowni poza szpitalem, przestrzegł władze o grożącym niebezpieczeństwie. Skonstatowanie dalej pewnego rodzaju choroby zakaźnej jest też konieczne dla stosownego rozmieszczenia chorych, aby chorzy leczeni tutaj na różne choroby zakaźne byli zabezpieczeni przed innymi chorobami, znajdującymi się równocześnie w pawilonie.

Badanie bakteriologiczne wydzielin chorego zakaźnego jest nadto konieczne do oznaczenia terminu, w którym pewien chory przestaje być groźnym dla otoczenia i może być bez obawy ze szpitala wypuszczony. Za urzędzeniem pracowni przemawia również ta okoliczność, że młodzi lekarze szpitala będą mieli sposobność uzupełnić swe wiadomości w dziale tak ważnym, jakim jest epidemiologia a tych wiadomości może im dostarczyć tylko oddział izolacyjny, posiadający pracownię bakteriologiczną. Czem bowiem — jak słusznie podnosi Dyrekcyja szpitala — dla lekarza chorób wewnętrznych przyrządy dyagnostyczne, czem dla chirurga lub położnika sala operacyjna, instrumentarium chirurgiczne i cały aparat aseptyczny, tem dla kierownika oddziału izolacyjnego w obecnych czasach pracownia bakteriologiczna.

Dlatego Wydział krajowy, uznając słuszność powyższych motywów, postanowił urządzić w pawilonie izolacyjnym szpitala św. Łazarza pracownię taką kosztem 6.706 K. płatnych w dwu latach t.j. w r. 1907 i 1908.

Pierwszą ratę w kwocie 3353 K wstawiono w tym celu do preliminarza budżetu powyższego szpitala na rok 1907.

Roczny koszt utrzymania tej pracowni obliczony na 400 K, co również uwzględniono w preliminarzu budżetu na rok 1907.

Budowa
piwnicy
w szpitalu
krakowskim
na środki
wybuchowe.

Ze względu, iż środki wybuchowe jak eter, benzyna i inne w szpitalu św. Łazarza były gromadzone w piwnicy pod budynkiem starym, co jest rzeczą niebezpieczną, upoważniliśmy Dyrekcyę do zbudowania osobnej na to piwnicy w szkarpie otaczającej szpital, kosztem 600 koron z kredytu na roboty konserwacyjne.

Stosunek
szpitala
św. Łazarza
w Krakowie
do
tamtęjszego
miejskiego
domu kalek.

Gmina m. Krakowa wniosła do W. Sejmu w r. 1904 i 1905 petycję z zażaleniem na szpital św. Łazarza, iż nie przyjmuje z miejskiego domu kalek takich umysłowo chorych, u których szal wybuchł, że nie przyjmuje umysłowo chorych, dostawianych przez krakowską policyę do szpitala na obserwacyę i że szpital odsyła do miejskiego domu kalek nieuleczalnych chorych, ktorzy następnie uledez mogą szalowi.

Z przytoczonych powodów — twierdzi petycja — miejski zakład kalek stale jest miejscem pobytu znacznej liczby umysłowo chorych, dla których nie ma tam stosownego urządzenia, przez co tak sami umysłowo chorzy, jakoteż z ich powodu także inni mieszkańcy domu kalek są narażeni na rozmaite niebezpieczeństwa.

Petycje te, jako niezadowolone przez W. Sejm, przekazane zostały Wydziałowi krajowemu. Dyrekcyja szpitala św. Łazarza zawezwana przez nas do wyjaśnienia przedłożyła sprawozdanie, z ktorego się okazuje, że skargi gminy m. Krakowa są nieuzasadnione. Szpital św. Łazarza bowiem

jak z jednej strony jest zmuszony wydalać spokojnych umysłowo chorych nieuleczalnych, a więc nie ukwalifikujących się do leczenia w szpitalu, — tak znowu każdym razem przyjmuje z miejskiego zakładu kalek każdego chorego, u którego szal wybuchł. I tak w r. 1904 wydano do miejskiego domu kalek spokojnych nieuleczalnych 24 a przyjęto z domu kalek 23 osób; w r. 1905 wydano do domu kalek 25 osób a przyjęto 15. Ponieważ zaś z pomiędzy wydanych ze szpitala przynajmniej połowa pochodzi z gmin obcych, do których bywa przez Magistrat krakowski odsyłana, dlatego przyjęcie można na podstawie powyższych cyfr, że każdorazem odbywa się raczej odpływ szaleńców z domu kalek do szpitala. Nie było też nigdy wypadku, aby pomimo przepełnienia szpitalnego oddziału umysłowo chorymi nie przyjęto do szpitala nadesłanej osoby chorej szalonej, jeżeli lekarz oddziałowy stwierdził stan podniecenia szalowego; natomiast zdarzało się i to całkiem słusznie, że chorego nawet z opinią lekarską, iż jest niebezpieczny dla otoczenia, nie przyjęto do szpitala, skoro stwierdzono, że osoba chora, którą przyniesiono na noszach na oddział, chodzić nie może i zachowuje się spokojnie, temsamem nikomu nie zagraża, a jest nieuleczalną.

Sprawozdanie Dyrekcyi szpitala zakomunikowaliśmy w całej rozciągłości Prezydium Magistratu m. Krakowa.

W sprawie postępu budowy w zakładzie dla umysłowo chorych na Kulparkowie i w sprawie budowy zakładu dla umysłowo chorych w zachodniej części kraju.

Przedkładamy osobne sprawozdanie.

Uchwałą z dnia 21. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu petycję L. 2932/2176 urzędników kraj. Zakładu dla obłąk. w Kulparkowie o podwyższenie płac i wliczenie relutum za wikt do płacy — do sprawozdania.

Sprawa podwyższenia płac urzędnikom kraj. Zakładu dla obłąk. w Kulparkowie.

Wywiązując się z tego polecenia, oświadcza Wydział krajowy, że urzędnicy pomienionego Zakładu w porównaniu z urzędnikami kraj. szpitali powszechnych we Lwowie i Krakowie są najlepiej dotowani. Prócz bowiem jednakowej u wszystkich wysokości płacy, do której wliczony został także 5 /₀ dodatek drożyzniany, mają wszyscy urzędnicy w Kulparkowie wolne mieszkania, opał i światło a nadto wikt w naturze lub relutum za wikt wynoszący 720 do 816 koron rocznie, tak że łączne wynagrodzenie ich odpowiada w zupełności zarówno świadczonej pracy, jak i odnośnym wymogom życiowym. Wobec tego prośba powyższa nie zasługuje, zdaniem Wydziału krajowego, na uwzględnienie.

Nagroda dozorców w Kulparkowie.

Dnia 25. listopada 1905 r. udzielono uchwałą przez Wys. Sejm nagrodę po 10 dukatów trzem dozorcóm obłąkanych (Dmytrowi Bożysławskiemu, Michałowi Janikowi, Janowi Dołhunowi i dozorczyńni Maryi Lechowicz)

W sierpniu b. r. udzielono uchwałą przez Wys. Sejm nagrodę po 10 dukatów dwóm dozorczyńni obłąkanych: (Łątkowej Henryce i Sawickiej Annie za wysłużonych lat 10).

Nowy układ
ze szpitalem
św. Ludwika.

Towarzystwo opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie wniosło przedstawienie wykazujące, iż otrzymywane z funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie wynagrodzenie za utrzymywanie chorych oseków z mamkami jakoteż ryczałt 32.000 koron rocznie na utrzymywanie chorych dzieci w wieku od 1 roku do 12 lat, są niewystarczające. Wydział krajowy po przeprowadzeniu rokowań w tej sprawie zawarł z Towarzystwem dwie umowy. Według jednej otrzymywać ma szpital św. Ludwika od 1/I 1906 wvższy o 4.000 K. ryczałt, a więc kwotę 36.000 K. rocznie na utrzymanie dzieci w wieku od 1 roku do 12 lat.

Drugą umową zmieniono dotychczasową normę wynagrodzenia za utrzymywanie oseków z mamkami—jednak w granicach budżetu z lat poprzednich—i zamiast osobnego wynagrodzenia za utrzymywanie dziecka i mamki, względnie za sztuczne karmienie, przyjęto dla każdego osepka jednolitą takse dzienną bez względu na to, czy dziecko będzie karmione piersią czy sztucznie. Taksa dzienna wynosi od osepka 2 korony 10 hal. Obie umowy zawarto na trzy lata.

Zniesienie
zakładu
dzieci
w Łobzowie.

Towarzystwo opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie odmówiło z końcem roku 1902 dla braku miejsca przyjmowania do szpitala św. Ludwika oseków z mamkami, początkowo tak zdrowych jak i chorych, a w końcu po pertraktacjach zgodziło się na dalsze przyjmowanie oseków chorych. Dlatego musiano na razie zawrzeć układ z Siostrami Miłosierdzia celem umieszczenia zdrowych oseków w zakładzie w Łobzowie.

Trwało to od 1/I 1903 do końca r. 1905. Z końcem r. 1905 zarządził Wydział krajowy zniesienie tego zakładu w Łobzowie polecając, aby część owych dzieci karmioną była na szpitalnym oddziale położniczym a reszta, o ile niema być utrzymywaną kosztem krakowskiego funduszu podrzutek, aby była oddawaną gminie miasta Krakowa do utrzymywania na koszt gmin przynależności tych dzieci.

Szpital
św. Zofii
we Lwowie.

Wobec upłynięcia z końcem roku 1906 umowy z komitetem szpitala św. Zofii we Lwowie co do przyjmowania dzieci odsyłanych ze szpitala lwowskiego — na prośbę komitetu Wydział krajowy przystąpił do rokowań w kierunku zawarcia nowego układu, pod warunkami zakomunikowanymi Komitetowi szpitala św. Zofii.

W toku rokowań Komitet szpitala domagał się przyznania za utrzymanie dzieci odsyłanych ze szpitala lwowskiego ryczałtu w wysokości płaconej szpitalowi św. Ludwika w Krakowie t. j. 36.000 kor rocznie i po 1 K. 80 h. za osepka.

Wydział krajowy był skłonnym do uwzględnienia tego żądania jednak pod warunkiem wprowadzenia w szpitalu św. Zofii tych urządzeń i ulepszeń jakie istnieją w szpitalu św. Ludwika w Krakowie przy zapewnieniu Wydziałowi krajowemu kontroli nad administracją rachunkową i gospodarką szpitala. Warunek powyższy postawił Wydział krajowy z tego powodu albowiem obecny stan szpitala św. Zofii nie odpowiada potrzebom i wymogom zakładu leczniczego.

Komitet warunku tego nie przyjął z powodu braku środków i trudnego położenia materialnego a uznając potrzebę tych ulepszeń, objawi skłonność do oddania szpitala w zarząd kraju.

Ponieważ wobec stadyum rokowań szpitala św. Zofii z c. k. Rządem o budowę kliniki pedyatrycznej i połączonych z tem znacznych wydatków i skomplikowanej administracji, sprawa ta wymaga wyczerpującego zbadania i przestudowania, zanim Wydział krajowy mógłby ewentualnie przedstawić Wys. Sejmowi sprawozdanie i konkretne wnioski — przeto na razie zawarcie nowej umowy nie mogło przyjść do skutku—i w myśl żądania Komitetu stan rzeczy pozostał na r. 1907 niezmieniony—z tą jednak różnicą, iż uwzględniając prośbę Komitetu, wstawiono do Rubr. XVII. p. 100 preliminarza budżetu kraj. szpitala powsz. we Lwowie kredyt w sumie 36.000 K t. j. wyższy o 4.000 koron — tudzież subwencyę na pokrycie emerytury Dra Merczyńskiego w kwocie 1.500 koron, jak w r. 1906.

Nowe
szpitale
powszechno-

Uchwalony przez Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 9 lipca 1902 projekt ustawy nadającej nowo wybudowanemu szpitalowi w Dolinie charakter szpitala powszechnego i publicznego, do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania, nie uzyskał jeszcze Najwyższej sankcyi. Zwłokę tę spowodował protest Mikołaja Furykiewicza przeciw poborowi przez szpital wody z potoku Turzanki. Gdy jednak c. k. Ministerstwo rolnictwa nie uwzględniło zarzutów rekurenta, lecz zatwierdziło orzeczenie c. k. Starostwa w Dolinie udzielające konsens wodnoprawny Wydziałowi powiatowemu na pobór wody z potoka, usunięta została ostatnia przeszkoda tamująca udzielenie Najwyższej sankcyi ustawie.

Nowe budowy
i przeistocze-
nia szpitali
prowincyo-
nalnych.

Uchwałą z dnia 24. października 1905 LW. 102630 uznał Wys. Sejm potrzebę rozszerzenia szpitala w Husiatynie przez dobudowanie pawilonu na 40—50 łóżek i wykonanie w związku z tem będących adaptacyi w szpitalu, jak również upoważnił Wydział krajowy, do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka okaże się potrzebną na pokrycie połowy kosztów tej budowy, oraz kosztów przeobrażeń lokalności istniejących.

a) Husiatyn

Koszta ogólne nowego pawilonu, obliczonego na 44 chorych i kosztu adaptacyi wynosić będą 99.450 koron, nie licząc do tego urządzenia wodociągów, suszni i wewnętrznego urządzenia nowego pawilonu. Po rozpisanej licytacji wykonanie budowy otrzymał przedsiębiorca p. Karol Meissner za ryczałtową kwotę 98.149 koron 61 h. Budowa rozpoczęta zostanie z wiosną r. 1907 przez lodowni, która już w b. roku stanie dla użytku szpitala.

b) Nowy
Sącz

Budynki nowego szpitala powszechnego w Nowym Sączu, zgodnie z warunkami umowy zawartej z przedsiębiorcą, stanęły gotowe do odebrania w październiku r. 1906. Po przeprowadzeniu robót wodociagowych i kanalizacyi a także i wewnętrznego urządzenia szpital z końcem grudnia 1906 będzie mógł być oddany do użytku publicznego. Pożyczka zaciągnięta w Banku krajowym na pokrycie połowy kosztów wynosi 137 000 K.

c) Przemysł

Do nowego szpitala w Przemyslu, który zbudowany i zupełnie urządzony został z końcem jesieni roku 1905, przeniesieni zostali chorzy w miesiącu grudniu 1905 a otwarcie nowego szpitala nastąpiło 15 stycznia 1906. Obliczenie szczegółowe kosztów budowy jest w toku.

d) Śniatyn

Budowa domu administracyjnego i pawilonu dla zakaźnych w powszechnym szpitalu w Śniatynie doprowadzona z końcem czerwca 1905 pod dach, ukończoną i skoludowaną została wraz z robotami wodociagowymi w połowie paźd. 1905 r. i po przeprowadzeniu urządzenia wewnętrznego oddana do użytku chorych. Pozostałe roboty adaptacyjne w gmachu głównym również zostały wykonane oprócz urządzenia sali operacyjnej, które jest w toku.

e) Stryj

Przyzwoloną przez Wys. Sejm budowę pawilonu izolacyjnego, domu gospodarskiego, trupiarni i lodowni, tudzież rozszerzenia domu administracyjnego w szpitalu powszechnym w Stryju, oddał Wydział krajowy przedsiębiorcy p. Janowi Lewińskiemu, architekcie we Lwowie, za ryczałtorem wynagrodzeniem 47 000 K. Z końcem października 1906 r. roboty te zostały ukończone, pozostały tylko do wykończenia roboty wodociagowe i kanalizacya, która z powodu trudności wyboru odpowiedniego systemu nieco opóźnić się musiała. Przy rekonstrukcyi bowiem całego szpitala w Stryju nie można było pominąć sprawy urządzenia wodociągów i należytej kanalizacyi.

f) Złoczów

Nowy szpital powszechny w Złoczowie zbudowany i urządzony kosztem ogólnym 286.884 koron, obejmujący sto łóżek dla chorych, będzie w najbliższych dniach b. r. otwartym i dla użytku chorych oddanym.

Sprawa
budowy
szpitali
w Kossowie
i Nadwórnej.

Budowa szpitala w Kossowie, oddana przedsiębiorcy p. Janowi Lewińskiemu architekcie we Lwowie za sumę kosztorysową 104.623 kor., rozpoczęta została z wiosną 1906 roku. Wszystkie budynki wykonane zostaną przed zimą b. r.

Sprawa budowy szpitala w Nadwórnej utknęła z powodu braku odpowiedniego gruntu pod szpital. Wszystkie grunta ofiarowane przez prywatnych właścicieli okazały się na ten cel nieodpowiednie, pozostał tylko jeden grunt ze wszech miar do tego się nadający, o przestrzeni 3 mor-

gowej, będący własnością c. k. skarbu państwa. Nabycie tego gruntu mogło nastąpić jedynie drogą zamiany. W tym celu Wydział powiatowy wyszukał w Pasiecznej 19 parcel stanowiących enklawy w lasach skarbowych o przestrzeni 29 morgów 637 1/2 sążni i ofiarował je c. k. Dyrekcji lasów i dóbr skarbowych w zamian za 3 morgowy grunt, wybrany pod budowę szpitala w Nadwórnej. Z oszacowania gruntów będących przedmiotem zamiany okazało się, że wartość gruntów skarbowych wynosiła 17.811 koron 80 h. i była wyższą od wartości enklaw o 7 635 kor. 71 h.

Gdy Wydział powiatowy różnicę tę zobowiązał się w gotówce wyrównać, zawarta umowa przedłożona została c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Do czasu zamknięcia niniejszego sprawozdania c. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdzenia umowy jeszcze nie nadesłało.

W celu pokrycia udziału powiatu w kosztach budowy szpitala, Rada powiatowa w Nadwórnej postanowiła zaciągnąć w Banku krajowym pożyczkę w kwocie 40.000 koron. W tym celu zwrócił się Wydział powiatowy z prośbą do Wydziału krajowego o zatwierdzenie uchwały Rady powiatowej z dnia 10. sierpnia 1905 w sprawie zaciągnięcia przez powiat pożyczki, co też reskryptem z d. 22 września 1905 otrzymał.

Wniosek
p. Oleśnickiego
w sprawie
budowy pawilonu
wenerycznego
przy
powszechnym
szpitalu
w Stryju.

W załatwieniu sprawozdania komisji sanitarnej o wniosku posła Oleśnickiego w sprawie budowy pawilonu wenerycznego przy powszechnym szpitalu w Stryju, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 15 listopada 1905 następującą uchwałę:

„Wzywa się Wydział krajowy, ażeby jak najrychlej poczynił potrzebne kroki, celem rozszerzenia powszechnego szpitala w Stryju przez pobudowanie i urządzenie pawilonu wenerycznego, a to przy pomocy funduszków powiatowych, krajowych i państwowych a analogicznie jakto się stało przy szpitalach wenerycznych w Kossowie i Nadwórnej.

Wykonując powyższe polecenie, Wydział krajowy odniósł się do c. k. Rządu i do Wydziału powiatowego w Stryju, czy skłonny będzie z funduszków swoich w stosunku 1/3 części kosztów przyczynić się do pobudowania i urządzenia pawilonu wenerycznego przy szpitalu powszechnym w Stryju. W razie bowiem przychylnego oświadczenia się Wydział krajowy zarządzi opracowanie planu i kosztorysu pawilonu szpitalnego na 50 łóżek.

W odpowiedzi na powyższą odezwę Wydziału krajowego, reskryptem z d. 18. czerwca 1906 l. 70711 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że, jak długo nie rozpoczęto nawet przedwstępnych kroków do budowy szpitala powszechnego w Nadwórnie, do której Rząd zobowiązał się zapłacić 1/3 część kosztów budowy — nie byłoby odpowiedniemi przedkładać Ministerstwu nowe wnioski co do współudziału Rządu w kosztach budowy pawilonu w Stryju.

Wydział powiatowy zaś w Stryju relacją z dnia 2. sierpnia 1906 l. 1986 oznajmił, iż przedłoży Radzie powiatowej sprawę przyczynienia się powiatu do kosztów budowy pawilonu dla syfilitycznych chorych, gdy będzie mógł podać przynajmniej w przybliżeniu cyfrę przypadającego na powiat udziału w ogólnych kosztach budowy. Prosi zatem o sporządzenie planu i kosztorysu.

Okólnik do
szpitali prowincjonalnych
w sprawie przyjmowania
chorych
i leczenia ambulatoryjnego.

W celu unormowania postępowania lekarzy przy przyjmowaniu osób zgłaszających się do szpitala prowincjonalnego, jako też i w celu usunięcia zwyczaju ambulatoryjnego leczenia chorych do szpitala niezapisanych, wydał Wydział krajowy w dniu 28. września 1906 do LW. 90618 rozporządzenie przypominające odnośne przepisy i regulujące wymienione sprawy.

Leczenie
kiłowych.

Z końcem czerwca 1906 upłynęły cztery lata od czasu ustanowienia osobnych lekarzy dla zwalczania chorób wenerycznych i kiłowych

w powiatach kossowskim i nadwórniańskim. Do końca roku 1905 było w pierwszym z tych powiatów eksponowanych 5 lekarzy, w drugim czterech. Od początku jednak roku 1906 okazała się potrzeba rozszerzenia akcji zwalczania chorób wenerycznych i kiłowych także na powiaty bohorodeczański i peczeniżyński. Obecnie więc bądź eksponowanych, bądź stale dojeżdżających w tym celu lekarzy jest w powiecie bohorodeczańskim 4 (w Maniawie, Sołotwinie, Horocholinie i Biłkowie), w peczeniżyńskim 3 (w Peczeniżynie 2, w Berezowie 1), w kossowskim 4, w nadwórniańskim 4.

Według wykazów, zakomunikowanych nam przez c. k. Namiestnictwo, leczono od 1/7 1904 do 30/VI 1906 z powodu kiły:

		mężczyzn	kobiet	dzieci	razem
	w pow. kossowskim:	663,	614,	275,	1552
	" " nadwórniańskim:	488,	430,	226,	1144
od 1/2 906	" " bohorodeczańskim	141,	105,	94,	340
od 1/1 906	" " peczeniżyńskim:	163,	163,	73,	399
	razem	1455,	1312,	668,	3435

Z tych wyleczono 2.662 osób, czyli 77·2% wszystkich leczonych.

W dniu 30. czerwca 1906 zostało w leczeniu w powiecie kossowskim 150, w nadwórniańskim 159, w bohorodeczańskim 193, w peczeniżyńskim 229 osób.

Nader pomocnym okazał się urządzony w Żabiu szpital z konieczności na 20 łóżek dla chorych wenerycznych, istniejący od 1. lipca 1902 r. Ruch chorych w tym szpitalu był następujący:

	chorych	przez dni	kosztem K. t.j.	przeciętnie za dzień
w 1 roku leczono	389	4742	2869 10	60·5 hal.
w 2 " "	465	5027	3515·87	69 9 "
w 3 " "	385	5007	3454·21	68·9 "
w 4 " "	309	3945	3154·48	79·9 "

W ostatnich latach pokrywa się wszelkie koszty eksponowania lekarzy z funduszy państwowych. Tylko $\frac{1}{3}$ część kosztów lekarstw opłaca fundusz krajowy.

W sierpniu 1906 r. odbył kraj. referent sanitarny Dr. Józef Merunowicz, w towarzystwie Dr. Włodzimiera Łukasiewicza, profesora syfilidologii na wszechnicy lwowskiej, podróż inspekcyjną do powiatów kiłą nawiedzonych. Stwierdzono podczas tej podróży:

	na zbadanych osobach,	prz. kiły II-rzędnej	III. rzędnej	razem przeto potrzebujących leczenia osób
w pow. bohorodeczańskim:	206	73	8	81
" " nadwórniańskim:	118	71	11	82
" " kossowskim:	214	91	30	121
" " peczeniżyńskim:	162	91	34	125

Jasnym jest, że cyfry te są niższe od rzeczywistych, gdyż w takiej podróży inspekcyjnej nie można zbadać wszystkich podejrzanych o kiłę — w każdym jednak razie dowodzą niezbicie konieczności dalszego eksponowania lekarzy w celu zwalczania tej choroby.

W sprawie zaopatrzenia gmin w zdrową wodę do picia.

W załatwieniu sprawozdania komisji sanitarnej o wniosku posła Wursta w sprawie zaopatrzenia gmin w kraju w zdrową wodę do picia, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 15. listopada 1905 następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby się zaopiekował sprawą stopniowego zaopatrzenia całego kraju w zdrową wodę, aby poczynił stosowne badania i aby wynik tych badań wraz z ewentualnym programem akcji przedłożył na najbliższej sesji sejmowej“.

Wypełniając polecenie Wys. Sejmu, odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o udzielenie wskazówek, w których okolicach kraju względnie miejscowościach jest woda do picia tak złą, że trwale oddziaływała ujemnie na stosunki zdrowotne, oraz o uwiadomienie, jakie zarządzenia w kierunku zapewnienia dobrej wody ze strony c. k. Namiestni-

stwa były dotąd poczynione. C. k. Namiestnictwo nadesłało obszerne i wyczerpujące sprawozdanie o wodzie do picia i do użytku domowego w Galicji i W. Ks. Krakowskiem, objaśnione osobną mapą, opracowane przez c. k. krajowego inspektora sanitarnego Dr. Barzyckiego. We wnioskach z tego sprawozdania ustęp 1. brzmi: „Wskazane jest powołanie ankiety złożonej z ludzi fachowych, która po wszechstronnem zbadaniu sprawy, zaproponuje program akcji, uwzględniając różne właściwości okolic kraju i postawi dyrektywę co do sposobów zaopatrzenia miejscowości w wodę“.

Wydział krajowy weźmie pod troskliwą rozważę opinię i wnioski referenta c. k. Namiestnictwa tak co do potrzeby powołania fachowej ankiety — jak i dotyczące programu akcji podjąć się mającej w całym kraju w kierunku zaopatrzenia ludności gmin w zdrową wodę do picia. Sprawa ta jednak ze względu na potrzebę fachowych studyów i poważnych kosztów wymaga bardzo gruntownego i wyczerpującego zbadania przez organ specjalnie ukwalifikowany i wobec tego wszelkie ewentualne zarządzenia nastąpićby mogły tylko w miarę rozporządzalnych środków materialnych.

Co do wyrażonego w uchwale Wys. Sejmu zaopiekowania się sprawą stopniowego zaopatrzenia kraju w zdrową wodę, Wydział krajowy zaznacza, iż usiłowania w tym kierunku podejmowane są już od chwili organizacji okręgowej służby lekarskiej. Postanowienia instrukcji służbowej dla lekarzy okręgowych nakładają bowiem na nich obowiązek nadzorowania i dokładnego badania przy objazdach gmin stanu studzien i wody w nich zawartej — udzielania na miejscu stosownych pouczeń i wskazówek i donoszenia o spostrzeżonych brakach i wadliwościach. Na podstawie odnośnych sprawozdań wydawane są zarządzenia tak we własnym zakresie jak i w porozumieniu z c. k. władzami politycznymi w kierunku usunięcia spostrzeżonych wadliwości a nadto Wydział krajowy w pewnych wypadkach używał pomocy fachowej i materialnej gminom w urządzeniu studzien i wodociągów.

W celu wykonywania należytej kontroli nad studniami zarządzeniem też zostało utrzymywanie dokładnego katastru studzien w gminach.

Na podstawie przedłożonych wyników badań objaśnionych mapą co do stanu studzien, ilości i jakości wody, które, jak to wyżej nadmieniliśmy, wymagają jeszcze uzupełnień, — Wydział krajowy licząc się z położeniem materialnym gmin tudzież w granicach możliwości i rozporządzalnych środków finansowych powiatów i kraju, postępować będzie i nadal w zarządzeniach i usiłowaniach zmierzających do stopniowego zapobieżenia spostrzeżonym brakom pod względem zdrowej wody i zaprowadzenia ulepszeń istniejących studzien. Gdyby jednak wolą i życzeniem Wys. Sejmu było wprowadzenie i oparcie tej akcji od razu na szerokich rozmiarach obejmujących kraj cały, Wydział krajowy nie omieszka po zbadaniu i przestudyowaniu zebranych materiałów, przedłożyć Wys. Sejmowi odnośnego programu wraz z wnioskami co do potrzebnych na jego przeprowadzenie środków finansowych.

W sprawie
dezynfekcyi
używanej
odzieży.

W załatwieniu sprawozdania komisji sanitarnej o wniosku p. Wursta w sprawie dezynfekcyi używanej odzieży, powziął Wys. Sejm dnia 15. listopada 1905 następującą uchwałę:

„Sejm przekazuje wniosek p. Wursta Wydziałowi krajowemu do zbadania, w porozumieniu z c.k. Rządem i do przedłożenia Sejmowi sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej“.

Wypełniając polecenie Wys. Sejmu, odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa z zapytaniem, w jaki sposób odbywa się kontrola nad handlem starym odzieniem i w jaki sposób możliwemby było przeprowadzenie ścisłej kontroli nad dezynfekcją takiej odzieży. Odpowiedź dotychczas nie nadeszła.

Sprawa wy-
płacenia
Wydziałowi
powiatowemu
w Sokalu
subwencji
w kwocie
10.000 K. na
rozszerzenie
domu przy-
tułku dla
stareów
i kalek.

Przy rozprawach nad Rubr. III. wydatków budżetu krajowego na rok 1906, powziął Wys. Sejm dnia 21. listopada 1905 następującą uchwałę:
„Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia Wydziałowi powiatowemu w Sokalu z Rubr. III. poz. 59a) budżetu na rok 1906 kwoty 10.000 koron (dziesięć tysięcy koron) na rozszerzenie powiatowego domu przytułku dla starców i kalek w Sokalu, jeżeli Reprezentacya powiatu Sokalskiego umową zobowiąże się wyznaczyć odpowiednią liczbę łóżek dla odsyłanych ze szpitala powszechnego w Sokalu nieuleczalnie chorych, rekonwalescentów i chorych leczących się w szpitalu ambulatoryjnie i dać im całkowite utrzymanie za wynagrodzeniem i pod warunkami z Wydziałem krajowym umówionymi“.

Wydział krajowy komunikując powyższą uchwałę Wydziałowi powiatowemu w Sokalu, wezwał go równocześnie do spisania formalnej umowy z Komitetem szpitalnym sokalskim, określającej dokładnie warunki, pod jakimi do powiatowego „Domu przytułku“ przyjmowani będą 1) rekonwalescenci przed opuszczeniem szpitala, 2) nieuleczalni chwilowo w szpitalu leczenia i 3) chorzy leczenia ambulatoryjnie. Umowę taką wraz z uchwałą Reprezentacyi powiatowej upoważniającej do jej zawarcia, przedłożył Wydział powiatowy do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu, poczem wypłaconą została powiatowi subwencya przez Wys. Sejm przyznana w kwocie 10.000 koron.

Petycyja
Zarządu
zakładu św.
Józefa
dla nieule-
czalnych
we Lwowie.

Uchwałą z dnia 12. października 1905 ls. 1334 Wysoki Sejm odstąpił Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyję Zarządu zakładu św. Józefa dla nieuleczalnych o uwolnienie od bezpłatnego utrzymywania dwóch łóżek do dyspozycyi szpitala lwowskiego. W wykonaniu tej uchwały przytaczamy, co następuje:

„Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu otrzymał zakład powyższy w r. 1897 bezzwrotną subwencyę z funduszu krajowego na dokonczenie budowy nowego domu w kwocie 12.000 koron, pod warunkiem ustanowienia dwóch łóżek wieczystych celem pomieszczenia na nich chorych nieuleczalnych odsełanych ze szpitala lwowskiego.

Wykonywanie tego przez zakład św. Józefa przyjętego obowiązku zapewnionem zostało umową w r. 1897 zawartą. W ciągu trwania tej umowy na skutek przedstawień Dyrekcyi szpitala, iż Zakład wzbrania się przyjmować odsełanych rekonwalescentów tudzież na prośbę tegoż zakładu Wydział krajowy przyznawał Zakładowi rozliczne udogodnienia modyfikujące warunki umowy — i zdarzały się okresy nawet dłuższe, w których szpital nie korzystał ze swoich praw umową zagwarantowanych. Wedle złożonego sprawozdania przez Dyrektora szpitala wynosiły dni pobytu w Zakładzie rekonwalescentów odsełanych ze szpitala lwowskiego w roku:

1897	184
1898	654
1899	730
1900	730
1901	730
1902	27
1903	456
1904	405
1905	157

Stosownie do umowy obowiązującym jest zakład do udzielania odsyłanym ze szpitala lwowskiego chorym całodziennego pożywienia takiego, jakie otrzymują inni chorzy w zakładzie pomieszczeni — a nie poprzedniejszego jak w szpitalu. Ponieważ zakład św. Józefa w zamian za subwencyę na koszt budowy przyjął obowiązek wieczystego utrzymywania dwóch łóżek dla chorych nieuleczalnych odsełanych ze szpitala lwowskiego, przeto pomijając błędne podstawy przyjęte w petycyi co do wysokości kosztów utrzymania tych dwóch nieuleczalnych, Wydział krajowy nie może podzielać zapatrywania Zarządu zakładu, iżby wydatek poniesiony na utrzymanie tych nieuleczalnych uważać jako zwrot subwencyi udzielonej na

koszta budowy. Interpretacja taka bowiem jest sprzeczna z warunkami, pod jakimi Zakład subwencyę otrzymał, tudzież z brzmieniem umowy w tym przedmiocie zawartej.

Petycyę o subwencyę: Uchwałą z dnia 21. listopada 1905 l. 4352 Wysoki Sejm odstąpił obok wymienione petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania

- 1) Tow. balneolog. w Krakowie
- 2) Komitetu redakcyjnego Polskiego archiwum nauk biolog. i lekarskich we Lwowie,
- 3) Tow. domu zdrowia uczące się młodzieży w Zakopanem.
- 4) Stowarzyszenia wzajemnej pomocy położnie we Lwowie.

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy odniósł się do c. k. Namiestnictwa o udzielenie opinii kraj. Rady zdrowia co do petycyi pod 1, 2 i 3 wymienionych.

W opinii przesłanej konstatuje kraj. Rada zdrowia, iż wobec istnienia Towarzystwa balneologicznego w Krakowie dopiero od roku, nie można jeszcze wiele powiedzieć o jego działalności.

Co do petycyi polskiego Archiwum nauk biologicznych i lekarskich mającego za zadanie cele nauki, kraj. Rada zdrowia stwierdza wielką doniosłość działalności tej instytucyi dla nauki polskiej — i popiera prośbę o subwencyę.

Wreszcie stwierdza kraj. Rada zdrowia, iż Stowarzyszenie wzajemnej pomocy położnych zasługuje na pomoc materyalną zwłaszcza, że wobec bardzo skromnych środków nie mogło dotąd rozwinąć należyte swojej działalności.

Przedstawiając szczegóły powyższe do wiadomości Wys. Sejmu, Wydział krajowy zaznacza jednak, iż wobec konieczności preeliminowania w budżecie kraj. na r. 1907 bardzo wysokich kredytów specjalnie na potrzeby zdrowotne i rozliczne wydatki w dziale sanitarnym — nie mógł przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosków co do udzielenia subwencyi w uwzględnieniu wyżej wymienionych petycyi.

Co się zaś tyczy petycyi Towarzystwa domu zdrowia w Zakopanem o przyznanie stałego zasiłku w kwocie 10 000 koron rocznie, Wydział krajowy stwierdza, iż z uchwalonego w Rubr. III. p. 39. budżetu kraj. kredytu w kwocie 10.000 koron na zapomogi dla chorych piersiowych przyznaje przeszło w trzech czwartych zasiłki pacjentom Towarzystwa domu zdrowia w Zakopanem — a tylko w nieznacznej kwocie pacjentom udającym się do sanatorium w Alland. W roku bieżącym leczyło się w domu zdrowia w Zakopanem przy pomocy subwencyi z funduszu krajowego asygnowanej 64 pacjentów, licząc w to zasiłki dwukrotnie przyznane, zaś w Sanatorium Alland tylko 26 pacjentów.

Wobec tych szczegółów tudzież z powodów wyżej przytoczonych — Wydział krajowy również i co do tej petycyi nie mógł przedstawić Wys. Sejmowi wniosku o uchwalenie stałej subwencyi wyłącznie dla tegoż zakładu o rocznych 10.000 koron.

Dodajemy wreszcie, iż stosując się do odnośnej uchwały Wysokiego Sejmu powziętej w załatwieniu petycyi stowarzyszenia „Schronisko nauczycielek i nauczycieli w Zakopanem“ — Wydział krajowy przyznał w r. 1906 z kredytu wyżej wymienionego zasiłki siedmiu osobom na koszta leczenia w tem Stowarzyszeniu.

Petycyę w sprawie Krynicy.

W załatwieniu sprawozdania komisji sanitarnej o petycyi komitetu drugiego wiecu gości w Krynicy w sprawie podniesienia tego zdrojowiska, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905 roku następującą uchwałę:

„Sejm ponownie wzywa c. k. Rząd, aby przyspieszył wprowadzenie niezbędnych ulepszeń w Krynicy“.

Uchwała ta została zakomunikowana c. k. Namiestnictwu z dołączeniem odpisu sprawozdania komisji sanitarnej.

Petycyę Teresy Noskovej, Józefa Solarza i Heleny Strońskiej.

Uchwałą z 21. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy petycyę Teresy Noskovej, wdowy po posługaczu szpitala św. Łazarza w Krakowie o udzielenie daru z łaski, dalej Józefa Solarza, byłego piekarza szpitalnego o stały zasiłek, wreszcie Heleny Strońskiej, sieroty po aptekarzu szpitala powyższego o zapomogę

Wydział krajowy, zbadawszy sprawę, udzielił Józefowi Solarzowi 40 koron tytułem zapomogi a dla Teresy Noskowej i Heleny Stroińskiej wstawił do preliminarza budżetu szpitala św. Łazarza w Krakowie do Rubr. IV. poz. 59 i 60 po 200 koron tytułem zapomogi.

Uchwałą z dnia 21. listopada 1905 l. 4352 przekazał Wys. Sejm petycję ks. Stanisława Walczyńskiego i towarzyszy Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania:

Petycja
ks. Stanisława
Walczyńskiego i to-
warzyszy
o zasiłek pie-
niężny na
wewnętrzne
urządzenie
domu dla
nieuleczalnie
chorych
w Tarnowie.

Wykonując powyższe polecenie Wys. Sejmu, Wydział krajowy odniósł się do ks. Walczyńskiego, jako prezesa Stowarzyszenia pod wezwaniem św. Filomeny, które zostało zawiązane w celu doprowadzenia do skutku domu dla nieuleczalnie chorych, ażeby z dołączeniem planu i kosztorysu zbudować się mającego domu, uzasadnił cyfrę żądanego zasiłku na wewnętrzne urządzenie domu dla nieuleczalnych i zarazem wymienił, pod jakimi warunkami i za jaką opłatą dzienną dom dla nieuleczalnych chorych zobowiąże się przyjmować nadsyłanych ze szpitala rekonwalescentów i chorych kwalifikujących się do ambulatoryjnego leczenia.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania, nie otrzymał Wydział krajowy żadnej odpowiedzi.

Ruch chorych i koszta w naszych zakładach leczniczych w r. 1904.

Poszczególnienie	Ilość				Procent śmiertelności	Przeciętna dzienna ilość chorych	średni czas leczenia	Wydatki na chorych		Koszta					Taksa od		
	łóżek dla chorych	chorych	zmarłych	dni leczenia				dni	K	h.	całej kuracji jednego chorego		jednego dnia leczenia	jednego dnia wiktury	sanitarne leki i t. p.	dorosłych	dzieci
											K	h.					
A. Szpitale powszechne krajowe:																	
we Lwowie oddział chorych	761	10.934	759	194.438	6·9	532	17·8	379.985	71	34	75	195·4	46·2	19·7	160	80	
„ „ kliniki	199	1.662	56	43.862	3·4	120	26·4	223.841	26	134	68	510·3	113·9	130·6			
w Krakowie oddział chorych	526	8.759	887	175.503	9·9	508	20·0	340.996	72	36	39	180·1	42·8	24·2	126	126	
„ „ kliniki	65	610	2	13.008	0·3	36	21·3								160	160	
Suma A	1.551	21.965	1.704	426.811	5·1	1.196	19·4	944.823	69	43	01	221·3	51·9	33·1	—	—	
B. Szpitale prowincjonalne:																	
gminny w Białej	105	1.275	68	34.647	5·3	95	27·1	43.877	70	34	41	126·6	45·9	15·7	125	65	
„ „ Bochni	55	1.037	72	21.975	6·9	60	21·2	25.144	55	24	24·7	114·4	39·	9·5	134	68	
„ „ Brodach	70	1.076	57	20.736	5·3	57	19·3	28.077	36	26	09·7	135·4	40·6	16·8	120	60	
„ „ Brzeżanach	80	1.273	71	32.126	5·6	88	25·2	36.813	52	28	91·9	114·6	42·8	14·8	118	60	
„ „ Drohobyczu	120	3.232	134	54.423	4·1	149	16·8	54.944	32	17	—	101·	37·7	16·5	106	53	
powiatowy w Gorlicach	85	1.153	45	25.468	3·9	70	22·1	34.013	40	29	50	133·5	44·2	20·8	120	60	
„ „ Husiatynie	70	2.062	37	33.512	1·8	105	18·7	43.967	72	21	32·3	114·2	42·9	23·4	120	60	
„ „ Jarosławiu	75	1.444	89	40.012	6·2	109	27·7	42.351	26	29	32·9	105·8	41·7	14·1	120	60	
gminny w Jasle	100	757	58	17.766	7·7	49	23·5	24.350	39	32	16·7	137·1	52·7	13·8	124	60	
„ „ Kołomyji	70	1.329	33	30.449	2·5	83	22·9	42.661	66	32	02·5	139·8	44·9	15·3	128	64	
powiatowy w Krośnie	35	684	26	13.892	3·8	38	20·3	18.369	58	26	85·6	132·2	39·7	19·8	150	75	
„ „ Lubaczowie	50	1.244	39	23.877	3·1	65	19·2	21.598	53	17	36·2	90·5	32·2	11·2	120	60	
gminy w Nowym Sączu	60	913	66	21.246	7·2	58	23·3	25.486	80	27	91·5	120·	41·6	10·	134	68	
powiatowy w Podhajcach	85	2.034	105	41.013	5·2	112	20·2	44.748	09	22	—	109·1	40·	10·2	120	60	
gminny w Przemyślu	175	3.007	244	68.316	8·1	187	22·7	74.374	63	24	73·4	108·9	39·3	17·9	120	60	
powiatowy w Przemyślanach	66	1.569	52	30.673	3·3	84	19·5	43.770	99	27	89·7	142·7	46·7	14·5	120	60	
gminny w Rzeszowie	116	1.857	103	46.165	5·5	126	24·9	55.931	05	30	12	121·2	45·2	14·2	128	64	
„ „ Samborze	100	1.819	66	30.413	5·	83	23·	35.688	11	27	05·7	117·3	39·2	12·6	130	65	
„ „ Sanoku	80	1.078	57	26.715	5·3	73	24·8	33.167	49	30	76·8	124·2	43·3	9·6	130	64	
„ „ Śniatynie	42	1.088	36	24.602	3·3	67	22·6	37.856	92	34	79·5	153·9	43·2	18·4	140	70	
powiatowy w Sokalu	104	2.744	105	42.161	3·8	115	15·4	45.507	59	16	55·4	107·9	36·1	12·8	120	60	
gminny w Stanisławowie	120	2.957	99	61.318	3·3	168	20·7	66.765	86	22	57·9	108·9	42·6	11·2	114	60	
„ „ Stryju	120	2.265	101	50.529	4·8	138	22·3	59.791	93	26	39·8	118·3	41·9	17·2	134	68	
„ „ Tarnopolu	100	1.724	116	37.032	6·7	101	21·5	45.572	40	26	43·4	123·1	41·3	14·3	128	64	
„ „ Tarnowie	140	2.508	238	61.785	9·5	141	20·6	56.416	77	22	49·5	108·9	42·1	7·4	124	62	
„ „ Wadowicach	41	1.206	51	23.069	4·2	63	19·1	33.280	85	27	59·6	144·3	50·1	14·5	152	76	
„ „ Zaleszczykach	52	1.465	64	27.681	4·4	76	18·9	28.212	98	19	25·8	101·9	31·4	18·1	102	52	
powiatowy w Złoczowie (po spaleniu nowy jeszcze nie otwarty)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
gminny w Żółkwi	120	3.204	169	54.561	5·3	149	17·	61.717	58	19	26·3	113·1	35·3	16·8	110	56	
powiatowy w Żywcu	110	1.786	111	42.076	6·2	115	23·6	37.315	19	20	89·3	88·7	41·	10·	106	54	
Suma B.	2.546	49.290	2.520	1.033.238	5·1	2.823	21·	1.201.678	*22	24	38	116·3	41·5	14·5	—	—	
C. Zakłady położnicze:																	
Krajowy we Lwowie oddział szpitalny	79	1.378	28	19.699	2·3	54	14·2	72.922	27	52	92	370·2	40·2	33·1	160	—	
„ „ „ klinika poł. gin.	88	991	12	16.769	1·3	63	16·9	78.073	41	78	78	465·6	86·8	66·9	160	—	
„ „ w Krakowie oddział szpit. i klinika położn. gin.	60	1.650	19	30.213	1·1	82	18·3	57.588	81	34	90	190·6	48·2	23·4	126	—	
Suma C.	227	4.019	59	66.681	1·5	199	16·6	208.584	49	51	90	312·8	57·	37·2	—	—	
D. Zakłady dla obłąkanych:																	
Krajowy w Kulparkowie	700	2.258	369	359.137	16·3	1.062	171·	555.387	63	245	96	142·7	43·5	3·7	160	—	
„ „ Krakowie	115	408	52	47.985	12·7	131	117·7	83.443	46	204	53	173·9	55·2	5·4	160	—	
Suma D.	815	2.666	421	437.122	15·8	1.193	163·9	638.831	09	239	62	146·1	44·7	3·9	—	—	
E. Szpitale dla dzieci:																	
Św. Zofii we Lwowie	110	1.716	258	34.352	15·	92	19·6	32.000	—	18	65	93·1	—	—	160	80	
„ Ludwika w Krakowie	108	1.139	263	32.636	2·3	90	29·	32.000	—	28	11	98·5	—	—	126	126	
Oddział oseszków z mamkami	32	261	104	7.628	39·9	21	26·7	16.760	02	64	21	219·7	—	—	126	126	
Suma E.	250	3.116	625	74.616	20·	203	23·9	80.760	02	25	92	108·2	—	—	—	—	
Suma A, B, C, D i E	5.389	81.056	5.329	2.038.468	9·5	5.614	49·	3.074.677	51	37	93·3	150·9	—	—	—	—	

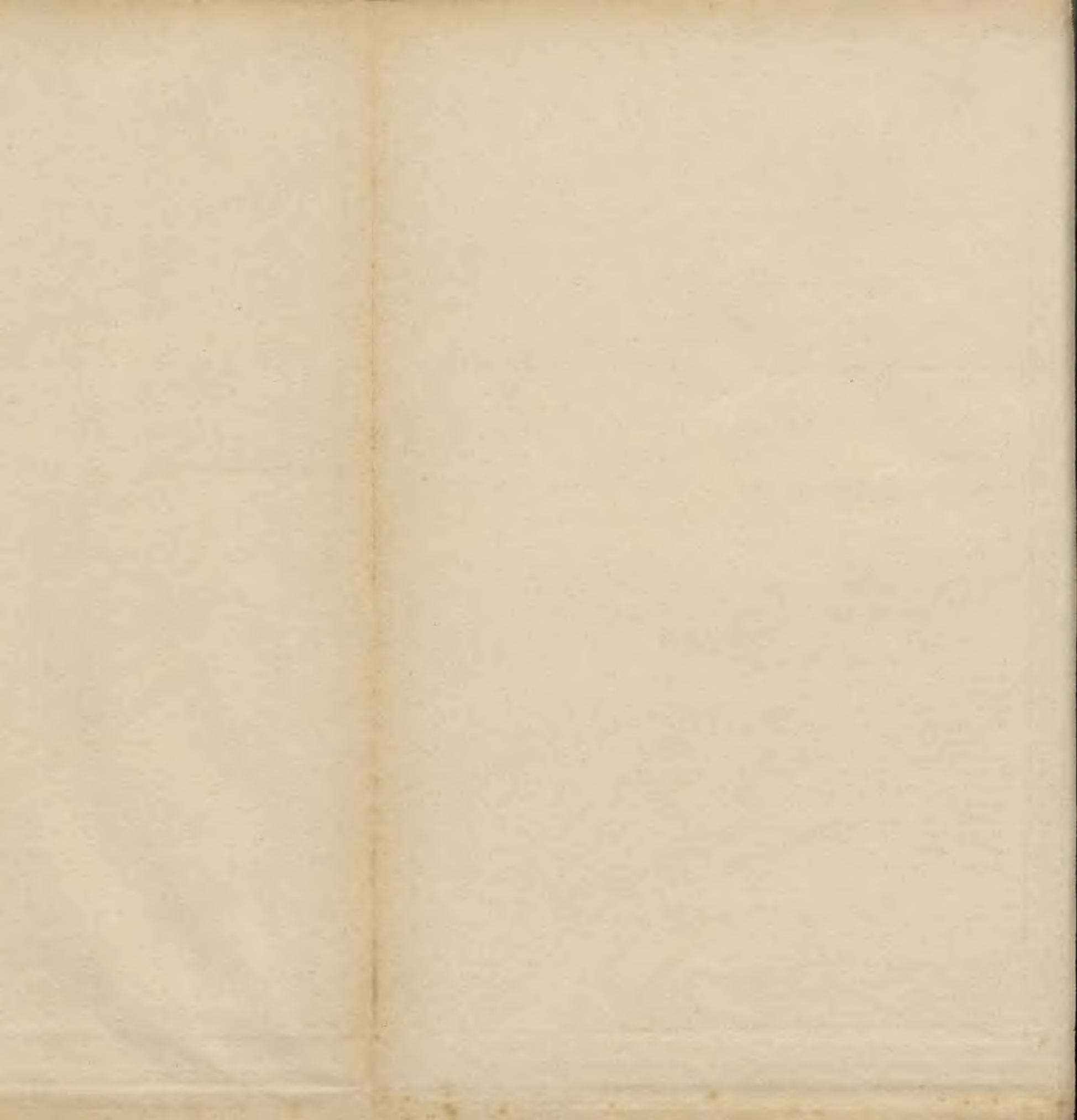
* Suma ta nie stanowi uiszczenia, lecz należność bieżąca wydatków na chorych i z tego powodu różni się od ogólnej sumy rzeczywistych wydatków podanej w zamknięciach rachunkowych.

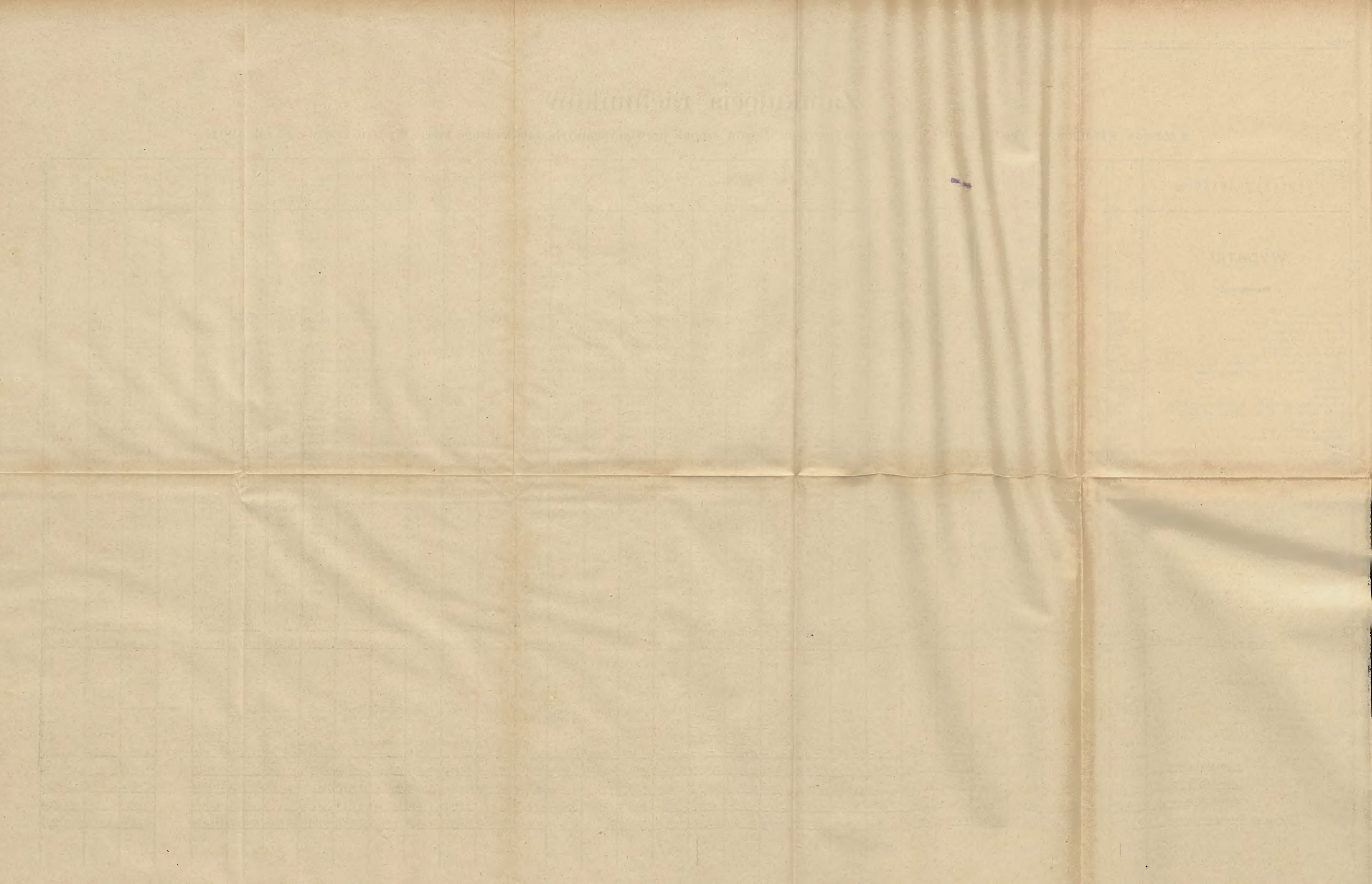
100

WYKAZ

wydatków w trzech szpitalach krajowych w r. 1904.

Pozycja	Poszczególne	Lwów — oddział		Kraków	Kulparków	Lwów — oddział		Kraków	Kulparków				
		szpitalny	kliniczny			szpitalny	kliniczny						
		Ilość dni leczenia w roku 1904								Na dzień leczenia przypadku			
		214.137	60.631	266.707	389.137	K	gr.	K	gr.	K	gr.		
1	Żywienie chorych (od żywienia od wina)	119.714	75.452	150.530	225.027	55.90	1 24.44	56.44	57.83				
2	Bielizna (od zakupna do utrzymania szwaczek)	7.733	10.654	18.077	23.477	3 61	17.57	6.78	6.03				
3	Pranie	10.163	4.132	11.564	13.688	4 75	6.81	4.33	3.52				
4	Opał sal	16.678	20.741	14.930	20.123	7 79	34.21	5.60	5.17				
5	Oświetlenie	8 500	23.303	10.078	6.290	3 97	38.43	3 78	1.62				
6	Leki i apteka	16.147	27.088	21.147	1.123	7 54	44.68	7.93	29				
7	Koszta sanitarne i instrumenta chirurgiczne	31.340	45.998	39.503	13.163	14.63	75.87	14.81	3.38				
8	Sprzęty	5 930	3.991	4 128	6.993	2 77	6.58	1.55	1.80				
9	Słoma do sienników	838	—	804	2.052	39	—	30	53				
10	Utrzymanie kapelanów i kapłicy	2.556	1.644	3.284	4 151	1.19	2.71	1.23	1.07				
11	„ koni	—	—	1.185	4.217	—	—	44	1.08				
12	„ ogrodów, pól i folwarków	1.171	330	2.097	36.578	54	54	79	9 40				
13	Koszta pogrzebowe (prosektoryum)	1.989	561	1.925	988	93	93	72	25				
14	Utrzymanie budynków (asekuracja, drogi, kominiarze)												
15	„ dyrektora, lekarzy, akuszerok, stypendya akuszerok, dyetaryuszy, wikt dyżurny	13.833	10.191	10 802	21.289	6 46	16.81	4 05	5.47				
16	Koszta zarządu	62.384	7.842	54.606	30.780	29.13	12.93	20.47	7.91				
17	Utrzymanie Sióstr Miłosierdzia	13.651	9.885	22.538	19.797	6.37	16.30	8.45	5.09				
18	Służba wyższa i niższa	10.851	4.909	14.957	12.877	5.07	8.10	5.61	3.31				
19	Czynsze	42.458	24 950	50.129	82.746	19.83	41 15	18.80	21.26				
20	Koszta kancelaryjne	—	—	—	—	—	—	—	—				
21	Wodociągi i maszyna parowa (maszynista)	2.658	2.333	2.434	1.963	1.24	3.85	91	50				
22	Pensye i emerytury	33.430	21.236	4.108	3 042	15.61	35 03	1.54	78				
23	Pensye i emerytury	20 777	3.872	15 945	11.452	9.73	6.39	5.98	2.94				
24	Zaopatrzenia, dary z łaski i odpawy kwartałów pośmiertnych	1.230	242	4.501	2.142	57	40	1.69	55				
25	Rmuneracye i zapomogi	5.956	1 444	6.200	2.200	2.78	2.38	2.32	57				
26	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520	—	—	—	1.64	—	—	—				
27	Zapisy	—	—	214	—	—	—	08	—				
28	Podatki i daniny	283	80	2.259	84	13	13	85	02				
29	Wydatki w sprawach patronatu	—	—	—	119	—	—	—	03				
30	Dyety i koszta podróży	—	—	85	—	—	—	03	—				
	Rozmaite wydatki	2.510	1.001	5.082	7 142	1 17	1.65	1.90	1.84				
	Razem	436.300	301.879	473.112	553.503	2 03.74	4 97.89	1 77.38	1 42.24				
	Do tego:												
	Zaliczki na płace (Rubr. I)	2.185	—	1.596	1.884	—	—	—	—				
	Utrzymanie dzieci, osesków i mamek w szpitalu	32.000	—	48.760	—	—	—	—	—				
	Nadzwyczajne budowle, urządzenia mechaniczne	3.000	—	48.006	20.031	—	—	—	—				
	Zapomogi dla położnic	14.412	—	5.940	—	—	—	—	—				
	Utrzymanie dzieci na oddziale położnic	11	36	1.381	—	—	—	—	—				
	Rozmaite przeprowadzenia rachunkowe	100.000	—	—	—	—	—	—	—				
	Ogólny wydatek	587.908	301.915	578.795	575.418	—	—	—	—				

BUDŻETY

szpitali prowincjonalnych zatwierdzone przez Wydział krajowy na rok 1906.

Poszczególności	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Drohobycz	Gorlice	Husiatyn	Jarosław	Jasło	Kalusz	Kołomyja	Krosno	Lubaczów	Nowy Sącz	Podhajce	Przemysł	Przemysłany	Rzeszów	Sanbor	Sanok	Śniatyn	Sokal	Stanisławów	Stryj	Tarnobrzeg	Tarnopol	Tarnów	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów	Żółkiew	Żywiec	Turka	Razem			
	W a l u t a k o r o n o w a																W a l u t a k o r o n o w a																				
Dochody.																																					
Z własnych dochodów:																																					
Z dóbr, realności, gruntów, legatów i odsetek od efektów i t. d.	—	500	110	509	792	420	20	600	200	300	200	150	250	130	500	550	6.900	140	250	160	150	350	2.318	260	220	150	1.040	100	390			10	400	100			
Z kosztów leczenia:																																					
Od gal. fund. kraj. samoplacących i obcych fund.	44.300	28.800	24.600	37.800	56.000	31.500	44.400	46.800	21.000	21.400	42.200	19.500	26.400	28.800	50.000	96.000	34.800	58.200	39.650	34.700	35.000	48.400	70.800	65.600	17.000	49.000	62.600	34.960	31.360			64.900	43.500	20.200			
Rozmaite dochody	—	—	—	20	220	—	—	—	20	—	40	100	10	—	—	100	20	20	10	10	—	100	50	—	—	20	100	2	20			200	20	—			
Suma dochodów	44.300	29.300	24.710	38.329	57.012	31.920	44.600	47.400	24.220	21.700	42.440	19.750	26.650	28.930	50.500	96.650	41.720	58.300	39.910	34.870	35.150	48.850	73.168	65.860	17.220	49.170	63.740	35.062	31.770			65.110	43.920	20.300	1.352.601		
Wydatki.																																					
Czynsz najmu (wodociągowy)	—	—	—	2.000	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	3.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	
Bielenie i restauracja zwykła	600	500	300	400	700	800	800	800	200	400	300	300	600	100	600	1.500	1.200	385	500	300	500	600	600	2.000	450	1.000	820	300	100	100	—	—	800	1.200	200		
Budowy nadzwyczajne	—	—	400	150	—	—	—	400	—	—	600	—	600	—	1.200	—	—	—	—	610	—	250	4.800	—	400	—	—	2.000	400	—	—	1.400	—	—			
Podatki	2	50	30	—	20	8	—	4	15	—	10	—	—	10	50	1.150	—	4	50	—	10	—	70	—	—	10	13	1	50	—	—	16	20	—			
Asekuracja od ognia	100	100	70	30	200	80	200	200	100	180	160	70	100	65	150	200	330	40	100	75	100	250	150	100	140	100	100	60	120	—	—	250	100	100			
Czyszczenie kominów	50	20	70	20	50	80	100	100	40	50	50	80	32	50	100	150	100	20	50	110	60	140	100	160	70	80	190	70	80	—	—	70	50	160			
Czyszczenie i desinfekcja kanałów i kloak	650	100	280	200	250	40	50	300	60	50	250	50	100	50	300	60	120	125	300	100	60	360	50	150	100	640	120	120	120	—	—	220	50	80			
Żywność chorych, SS. Miłosierdzia i służby	17.400	10.200	9.300	14.300	22.700	13.000	17.200	18.200	8.700	7.800	14.800	6.900	10.000	10.500	18.500	32.000	13.700	22.500	14.200	13.800	11.800	18.000	29.000	23.600	5.900	16.500	21.400	11.300	10.500	—	—	22.600	19.800	8.200			
Wino, piwo i wódka	750	200	40	250	700	400	600	600	130	200	300	150	30	350	300	1.200	350	700	500	400	300	500	500	700	230	600	500	400	250	—	—	500	900	250			
Lekarska	2.900	1.500	1.640	2.600	4.240	2.000	3.700	3.200	1.400	900	2.500	900	1.800	500	4.000	7.100	2.240	3.180	3.000	1.500	2.000	3.200	3.900	800	2.900	2.400	2.300	2.800	—	—	4.400	2.600	1.100				
Sanitarne	2.100	600	600	1.200	3.200	1.300	2.000	1.650	150	800	1.300	1.000	850	1.500	1.800	3.600	1.440	2.400	1.900	1.090	1.200	2.000	3.200	3.000	900	1.400	1.470	700	1.100	—	—	3.300	1.600	900			
Instrumenty chirurgiczne	450	350	200	600	700	350	500	600	100	200	300	400	200	300	1.500	600	470	800	100	400	600	300	700	1.200	300	300	450	500	140	—	—	500	400	100			
Koszta pogrzebowe (trumny i wywóz zmarłych)	800	160	600	400	400	160	100	600	250	100	300	150	125	400	400	1.200	250	420	400	300	150	600	300	600	270	840	400	350	200	—	—	600	500	200			
Utrzymanie kaplicy	100	100	—	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	—	—	100	150	100			
Bielizna, pościel i odzież	2.500	1.100	1.200	2.000	2.000	1.200	2.500	2.650	650	200	1.500	600	1.000	1.200	1.500	4.600	2.100	3.200	2.000	1.500	1.000	1.800	4.500	3.000	650	3.000	3.000	1.800	1.000	—	—	3.500	2.000	1.000			
Pranie, (mydło, soda i farbka)	400	250	120	200	300	300	450	400	200	300	250	200	200	250	450	700	470	350	200	350	300	300	400	400	200	500	500	300	180	—	—	500	280	200			
Sprzęty	400	470	200	850	1.000	620	400	1.440	110	500	300	500	300	300	1.200	1.000	700	1.200	800	600	750	500	1.000	2.000	300	1.380	800	500	100	—	—	500	800	600			
Opał	1.700	1.200	1.500	2.000	1.900	2.600	2.600	3.300	1.500	1.000	1.800	1.200	1.300	1.300	2.300	7.500	1.800	2.400	1.800	1.500	2.200	3.500	3.000	2.800	1.200	2.500	3.200	1.400	1.500	—	—	4.800	1.600	1.400			
Światło	820	200	300	300	800	400	400	600	200	300	400	250	300	400	500	1.500	440	400	400	500	400	450	1.512	500	300	600	550	350	200	—	—	1.100	550	300			
Stoma	200	150	150	150	170	150	120	300	75	200	100	60	300	200	150	500	300	180	150	200	60	200	400	400	60	100	240	200	80	—	—	400	300	100			
Potrze y ka celaryjne	450	150	300	200	500	200	300	300	200	300	300	150	150	300	400	500	350	360	200	250	200	400	600	500	250	250	350	200	270	—	—	350	200	200			
Opłata telefonów	100	—	—	—	125	80	—	60	—	—	80	—	—	80	—	200	—	100	—	90	—	—	100	150	—	150	80	—	—	—	—	—	—	—			
Utrzymanie konia z uprzężą	—	—	—	—	500	400	300	—	—	500	400	400	400	—	—	500	—	—	—	—	—	—	400	400	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	300		
Placa dyrektora	2.000	1.600	1.840	1.600	2.300	1.600	1.800	1.600	1.840	1.840	1.857	1.400	1.780	1.810	2.070	2.760	1.600	2.670	1.840	1.628	1.840	2.070	2.530	2.300	1.400	2.300	2.200	1.610	1.840	—	—	2.300	1.840	1.400			
„ sekundaryszy	1.200	1.000	1.150	1.600	2.300	1.680	1.200	1.000	1.150	600	1.200	500	1.150	1.150	2.150	3.580	1.000	2.300	1.000	1.150	1.200	1.880	3.580	2.380	600	1.335	2.565	1.000	1.006	—	—	2.380	1.320	—			
„ akuszerki i cyrulika	300	100	60	150	200	70	50	200	60	50	40	50	20	450	100	480	100	200	—	100	40	60	200	200	50	150	288	100	80	—	—	100	50	50			
„ siostr zakonnych (rzędcy)	960	800	1.320	960	1.440	960	1.120	960	800	800	800	800	800	610	800	1.440	800	1.120	960	960	800	1.120	1.600	960	800	960	1.280	960	800	—	—	960	1.280	800			
„ pisarza	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.320	—	—	1.320	1.100	1.320	—	—	—	—	1.100	—	1.320	1.320	—	1.100	—	—	—	—	1.320	—	—				
„ dyurnistów	—	—	480	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	360	—	—	1.022	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Wynagrodzenie urzędników gminnych	300	250	200	200	300	200	200	300	240	100	200	100	200	200	150	400	200	360	200	200	200	250	250	200	100	200	400	200	100	—	—	240	200	100			
Placa kapelanów (fiakrowe)	160	100	100	100	100	100	50	100	50	200	200	70	100	100	150	400	200	100	160	110	200	200	2														

